

Kelan tilastollinen vuosikirja 2022

Suomen virallinen tilasto
Sosiaaliturva 2023

Kela[®]

Yhteystiedot

Yhteydenotot, tilaukset ja palaute: tilastojulkaisut@kela.fi
www.tietotarjotin.fi
Julkaisun pysyvä osoite: <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe20231127149367>

Helsinki: Kela, 2023
ISSN 1796-0479 = Suomen virallinen tilasto
ISSN 1796-5667 = Kelan tilastollinen vuosikirja

Suomen virallinen tilasto

Alkusanat

Kelan tilastollinen vuosikirja on kattava tietopaketti Kelan hoitamasta sosiaaliturvasta. Julkaisu sisältää tilastot etuuksien saajista ja maksetuista euroista sekä kuvaukset etuuksien sisällöstä ja määräytymisperusteista.

Yksityiskohtaisemmat tilastot Kelan etuuksista löydät aiheenmukaisista vuositilastoista. Keskeisimmät tilastot saat Taskutilastosta ja ajantasaisimmat tilastotietokanta Kelastosta. Nämä kaikki sekä yli kahdenkymmenen viime vuoden tilastolliset vuosikirjat ovat saatavissa osoitteessa www.tietotarjotin.fi.

Saavutettavuuspalautetta sekä kysymyksiä ja kehittämissuhteita voit lähettää osoitteeseen tilastojulkaisut@kela.fi.

Vuosikirjan ovat toimittaneet Maini Tulokas (vastaava toimittaja), Anne Laakkonen ja Marjut Rautiainen ja sen on taittanut Miira Harpf. Julkaisun tuottamiseen on Kelassa heidän lisäkseen osallistunut tilastoasiantuntijoita, kielenkääntäjiä sekä etuusasiantuntijoita.

Sisällys

Yhteystiedot	2	3 Vammaisetuudet	67	6 Työttömyysetuudet	134	11 Muut etuudet	206
Alkusanat	2	3.1 Vammaistuet	68	6.1 Peruspäiväraha	135	11.1 Sotilasavustus	207
Sisällys	3	3.2 Vammaistuet alueittain ja sairauksittain	71	6.2 Työmarkkinatuki	136	11.2 Eläketuki	209
Taulukkuuettelo	4	3.3 Vammaisten tulkkauspalvelut	73	6.3 Liikkuvuusavustus ja vuorottelukorvaus	137		
Kuvioluettelo	7			6.4 Työttömyysetuudet alueittain ja ammateittain	151	12 Talous ja hallinto	211
Käsitteet, lyhenteet ja symbolit	8	4 Sairausvakuutusetuudet	75			12.1 Rahoitus	212
Kela vuonna 2022	9	4.1 Sairauspäivärahat	76	7 Lapsiperhe-etuudet	155	12.2 Organisaatio ja etuuksien käsittely	225
1 Suomen sosiaaliturva ja Kela	11	4.2 Erytishoitoraha	77	7.1 Äitiysavustus ja lapsilisä	156	Liitteet	239
1.1 Yleistä	12	4.3 Vanhempainpäivärahat	78	7.2 Lastenhoidon tuet	160	1. Eläke- ja vammaisetuuksien kehitys	240
1.2 Eläketurva	14	4.4 Työnantajalle maksettavat korvaukset	79	7.3 Lapsilisä ja lastenhoidon tuet alueittain	167	2. Sairausvakuutusetuuksien kehitys	245
1.3 Vammaisturva	26	4.5 Sairaanhoidokorvaukset	79	7.4 Elatustuki	171	3. Kuntoutusetuuksien kehitys	254
1.4 Terveysturva	26	4.6 Korvaukset alueittain	97			4. Työttömyysetuuksien kehitys	257
1.5 Kuntoutus	34	4.7 Korvaukset sairauksittain	100	8 Asumistuet	174	5. Lapsiperhe-etuuksien kehitys	262
1.6 Työttömyysturva	34	4.8 Korvaukset ammateittain	105	8.1 Yleinen asumistuki	175	6. Asumistukien kehitys	265
1.7 Lapsiperheiden tuet	40	4.9 Työterveyshuolto	108	8.2 Eläkkeensaajan asumistuki	181	7. Opintoetuuksien kehitys	267
1.8 Asumisen tuet	43	4.10 Rajat ylittävä terveydenhuolto	115	8.3 Asumistuet alueittain	184	8. Toimeentulotuen kehitys	273
1.9 Opiskelijoiden toimeentuloturva	43					9. Muiden etuuksien kehitys	273
1.10 Toimeentulotuki	46	5 Kuntoutusetuudet	121	9 Opintoetuudet	186	10. Indeksitarkistukset	274
2 Eläke-etuudet	48	5.1 Kuntoutuspalvelut	122	9.1 Opintotuki	187	11. Rahanarvon muuntokertoimet	275
2.1 Oikeus eläke-etuuteen	49	5.2 Taloudellinen tuki	123	9.2 Opiskeluterveydenhuolto	188	12. Kelan väestötilasto	276
2.2 Eläke-etuudet ja niiden määräytyminen	49	5.3 Kuntoutus alueittain, sairauksittain ja ammateittain	131	9.3 Koulumatkatuki	197	13. Aluejako	278
2.3 Eläke-etuudet alueittain	66			10 Perustoimeentulotuki	201		
				10.1 Perustoimeentulotuki	202		
				10.2 Perustoimeentulotuki alueittain	205		

Taulukkoluetelo

Suomen sosiaaliturva ja Kela

1. Väestö 2022–2045, tuhatta henkilöä	12
2. Kokonaiseläkemenot suhteessa sosiaaliturvan menoihin ja bruttokansantuotteen 2005–2022	16
3. Kokonaiseläkemenot 2005–2022	17
4. Eläkkeensaajien kokonaislukumäärät 31.12. vuosina 2005–2022	19
5. Kansaneläkkeen ja työeläkkeen saajat iän mukaan 31.12.2022	20
6. Suomessa asuvat työkyvyttömyyseläkkeen saajat sairauden mukaan 31.12.2022	21
7. Kansaneläkkeelle ja työeläkkeelle siirtyneet 2005–2022	22
8. Suomessa asuvat kansaneläkkeen ja työeläkkeen saajat eläkejärjestelmän mukaan 31.12. vuosina 2005–2022	24
9. Suomessa asuvat kansaneläkkeen ja työeläkkeen saajat eläkejärjestelmän mukaan ikäryhmittäin 31.12.2022	24
10. Suomessa asuvat perhe-eläkkeen saajat 31.12. vuosina 2005–2022	25
11. Terveystuettomenot kansantaloudessa 2005–2021	27
12. Terveystuettomenot 2005–2021	29

13. Sairausajan toimeentuloturvaetuuksia 2005–2022	32
14. Sairauspoissaolot ja korvatut sairauspäivät 2005–2022	33
15. Työttömien toimeentuloturvaetuuksia 2005–2022	36
16. Työttömien toimeentuloturvaetuuksien saajat 31.12. vuosina 2005–2022	37
17. Työttömyysetuudet maakunnittain 2022	39
18. Lapsiperheiden toimeentuloturvaetuuksia 2005–2022	41
19. Opiskelijoiden toimeentuloturvaetuuksia 2005–2022	44
20. Opiskelijoiden toimeentuloturvaetuuksien saajat 2005–2022	45
21. Toimeentulotuki 2006–2022	46
22. Toimeentulotuen saajakotitaloudet 2006–2022	47
Eläke-etuudet	
23. Kelan eläke-etuuden saajat 31.12. vuosina 2005–2022	53
24. Kelan vanhuus-, työkyvyttömyys- ja työttömyyseläkkeen saajat 31.12. vuosina 2005–2022	54

25. Kansaneläkkeiden ja perhe-eläkkeiden saajat eläkelajeittain 31.12. vuosina 2008–2022	55
26. Kelan eläke-etuuden saajat iän mukaan 31.12.2022	56
27. Takueläkkeen saajat sukupuolen ja iän mukaan 31.12.2022	57
28. Kansaneläkkeen saajien muita etuuksia iän mukaan 31.12.2022	58
29. Täyden kansaneläkkeen saajien muita etuuksia iän mukaan 31.12.2022	58
30. Kelan eläke-etuudet keskimäärin 2008–2022	59
31. Kelan leskeneläkkeiden saajat eläkelajeittain 31.12.2022	60
32. Kelan lapseneläkkeiden saajat eläkelajeittain 31.12.2022	60
33. Kansaneläkkeiden uudet myöntöratkaisut 2008–2022	61
34. Maksetut Kelan eläke-etuudet 2005–2022	62
35. Maksetut kansan- ja perhe-eläkkeet 2005–2022	63
36. Kelan eläke-etuuden saajat ulkomailla 31.12. vuosina 2005–2022	64

37. Kelan eläke-etuuden saajat ulkomailla asuinmaan mukaan 31.12.2022	65
38. Suomessa asuvat Kelan eläke-etuuden saajat maakunnittain 31.12.2022	66

Vammaisetuudet

39. Maksetut vammaistuet 2005–2022	69
40. Vammaistuen saajat 31.12. vuosina 2005–2022	69
41. Vammaistukien uudet myöntöratkaisut 2005–2022	70
42. Vammaistuen saajat maakunnittain 31.12.2022	71
43. Vammaistuen saajat sairauden mukaan 31.12.2022	72
44. Vammaisten tulkkaukspalveluihin oikeutetut henkilöt sukupuolen ja iän mukaan 31.12.2022	74
45. Vammaisten tulkkaukspalveluihin oikeutetut henkilöt maakunnittain 31.12.2022	74

Sairausvakuutusetuudet

46. Sairausvakuutuskorvaukset 2005–2022	82
47. Sairausvakuutuskorvausten saajat vuoden aikana, 2005–2022	85

48. Erytishoitoraha 2005–2022	86	66. Työnantajan järjestämä työterveyshuolto 2005–2021	111	Työttömyysetuudet		99. Lastenhoidon lakisääteiset tuet ja kuntalisät 2005–2022	163
49. Sairauspäivärahakaudet ja -päivät 2005–2022	87	67. Työnantajan järjestämä työterveyshuolto korvausluokittain 2005–2021	112	82. Työttömyysetuudet 2005–2022	138	100. Lastenhoidon tukia saaneet perheet 2005–2022	165
50. Vanhempainpäivärahakaudet ja -päivät 2005–2022	88	68. Työnantajan järjestämän työterveyshuollon sisältö 2005–2021	113	83. Työttömyysetuuksien saajat vuoden aikana, 2005–2022	139	101. Lastenhoidon tukien lapsimäärät 31.12. vuosina 2005–2022	166
51. Isien vanhempainpäivärahat 2005–2022	89	69. Yrittäjien työterveyshuolto 2005–2022	114	84. Työttömyysetuuksien saajat 31.12. vuosina 2005–2022	140	102. Lapsilisät maakunnittain 2022	168
52. Lääkekorvaukset 2005–2022	92	70. Kelan sairaanhoitokorvaukset Suomessa vakuutetuille ulkomailla annetusta hoidosta korvauslajin mukaan 2022	117	85. Työmarkkinatuki 2005–2022	141	103. Maksetut lastenhoidon tuet ja tukea saaneet perheet maakunnittain 2022	169
53. Lääkekorvausten saajat 2005–2022	93	71. Kelan sairaanhoitokorvaukset Suomessa vakuutetuille ulkomailla annetusta hoidosta hoidon antajamaan mukaan 2022	118	86. Peruspäiväraha 2010–2022	142	104. Lapset, joista maksettu lastenhoidon tukea 31.12.2022, maakunnittain	170
54. Korvattu yksityinen tutkimus ja hoito toimenpiteittäin 2022	95	72. Valtion korvaus julkisen terveydenhuollon yksiköille muualla kuin Suomessa vakuutetuille henkilöille antamien sairaus- ja äitiysetuuksien kustannuksista 2022	119	87. Työmarkkinatuen saajat 31.12. vuosina 2005–2022	144	105. Maksetut elatustuet 2009–2022	171
55. Sairaanhoitokorvaukset ja hoidon kustannukset 2022	95	73. Sairaanhoitokustannusten korvaaminen EU- ja Eta-maiden välillä 2005–2022	120	88. Peruspäivärahan saajat 31.12. vuosina 2010–2022	145	106. Elatustuen saajat joulukuussa vuosina 2009–2022	172
56. Sairauspäivärahat maakunnittain 2022	97	Kuntoutusetuudet		89. Työttömyyspäivät 2005–2022	146	107. Elatusavun perintä elatusvelvollisilta 2009–2022	173
57. Vanhempainpäivärahat maakunnittain 2022	98	74. Kuntoutus 2005–2022	124	90. Työttömyyspäivien keskimääräiset päiväkorvaukset 2005–2022	147	Asumistuet	
58. Sairaanhoitokorvaukset maakunnittain 2022	99	75. Kuntoutujat 2005–2022	126	91. Peruspäivärahan ja työmarkkinatuen saajat sukupuolen ja iän mukaan 2022	148	108. Kelan maksamat asumisen tuet 2005–2022	177
59. Vuosina 2019–2022 alkaneet sairauspäivärahakaudet sairauden mukaan	101	76. Kuntoutuspalvelut 2005–2022	127	92. Pitkäaikaisen työttömyyden perusteella maksettu työmarkkinatuki 2008–2022	150	109. Keskimääräinen yleinen asumistuki ja keskimääräiset asumismenot 2005–2022	178
60. Sairauspäiväraha sairauden mukaan 2022	102	77. Kuntoutus sukupuolen ja iän mukaan 2022	128	93. Pitkäaikaisen työttömyyden perusteella työmarkkinatukea saaneet 31.12. vuosina 2008–2022	150	110. Yleistä asumistukea saaneet ruokakunnat joulukuussa vuosina 2005–2022	179
61. Osasairauspäiväraha sairauden mukaan 2022	103	78. Kuntoutuspalvelut toimenpiteittäin 2022	130	94. Työttömyysetuudet maakunnittain 2022	152	111. Yleistä asumistukea saaneiden ruokakuntien rakenne joulukuussa vuosina 2005–2022	180
62. Lääkekorvausten saajat ja korvattavien lääkkeiden kokonaiskustannukset lääkeryhmittäin 2022	104	79. Kuntoutus maakunnittain 2022	131	95. Työttömyyspäivärahan ja työmarkkinatuen saajat ammattiryhmittäin 31.12.2022	154	112. Keskimääräinen eläkkeensaajan asumistuki ja keskimääräiset asumismenot 2005–2022	182
63. Vuonna 2022 alkaneet sairauspäivärahakaudet ammattiryhmittäin	106	80. Kuntoutuspalvelujen saajat sairauden ja iän mukaan 2022	132	Lapsiperhe-etuudet		113. Eläkkeensaajan asumistuen saajat joulukuussa vuosina 2005–2022	183
64. Vuonna 2022 alkaneet osasairauspäivärahakaudet ammattiryhmittäin	107	81. Kuntoutuspalvelujen saajat ammattiryhmittäin 2022	133	96. Äitiysavustukset 2005–2022	157		
65. Työterveyshuollon ja opiskelijoiden terveydenhuollon korvaukset 2005–2022	109			97. Lapsilisät 2005–2022	158		
				98. Lapsilisään oikeuttaneet lapset joulukuussa vuosina 2005–2022	159		

114. Yleinen asumistuki maakunnittain 31.12.2022	185
115. Eläkkeensaajan asumistuki maakunnit- tain 31.12.2022	185

Opintoetuudet

116. Opintotukimenot 2005–2022	189
117. Opintotuen saajat ja tuen osat luku- vuosina 2005/2006–2022/2023	191
118. Opintotuen saajat sukupuolen ja iän mukaan lukuvuonna 2022/2023	192
119. Opintotuen saajat oppilaitoksittain luku- vuosina 2005/2006–2022/2023	193
120. Opintotuki keskimäärin joulukuussa vuo- sina 2005–2022	194
121. Opintolaina keskimäärin 2005–2022	195
122. Aikuiskoulutustuen lainatakaus 2005– 2022	196
123. Koulumatkatuki 2005–2022	198
124. Koulumatkatuen saajien ikä ja tuen suuruus lukuvuosina 2005/2006– 2022/2023	199
125. Koulumatkatuen saajat koulutuksen mak- suttomuuden ja matkapäivien mukaan lukuvuosina 2021/2022–2022/2023	200

Perustoimeentulotuki

126. Perustoimeentulotuen laskennallinen koh- dentuminen eri menoihin 2017–2022	203
127. Perustoimeentulotuen saajat ja saaja- kotitaloudet kotitaloustyyppin mukaan 2017–2022	204

128. Perustoimeentulotuki maakunnittain 2022	205
---	-----

Muut etuudet

129. Sotilasavustuksen saajat 2008–2022	207
130. Maksetut sotilasavustukset 2008–2022	208
131. Eläketuki iän mukaan 2022	209
132. Eläketuki maakunnittain 2022	210

Talous ja hallinto

133. Kansaneläkevakuutuksen kulut ja rahoit- tus 2010–2022	215
134. Sairausvakuutuksen kulut ja rahoitus 2010–2022	216
135. Sairausvakuutuksen kulut 2010–2022	217
136. Sairausvakuutuksen rahoitus 2010– 2022	218
137. Sosiaaliturvan yleisrahaston kulut ja rahoitus 2010–2022	219
138. Kelan tase 31.12. vuosina 2010–2022	220
139. Kelan sijoituskohteet 31.12. vuosina 2010–2022	224
140. Kelan henkilöstö 31.12. vuosina 2017– 2022	227
141. Asioinnit 2012–2022	227
142. Palvelupiste-, puhelin- ja etäpalvelu- asiointien syyt 2022	227
143. Palvelupiste-, puhelin- ja etäpalvelu- asiointien etuudet 2022	228
144. Eläke- ja vammaisetuuksien käsittely- tietoja 2010–2022	228

145. Sairausvakuutusetuuksien käsittelytietoja 2010–2022	229
146. Kuntoutuksen käsittelytietoja 2010– 2022	230
147. Työttömyysturvan käsittelytietoja 2010– 2022	231
148. Lapsiperhe-etuuksien käsittelytietoja 2010–2022	232
149. Yleisen asumistuen käsittelytietoja 2010–2022	233
150. Eläkkeensaajan asumistuen käsittely- tietoja, Kelan tekemät ratkaisut 2010– 2022	234
151. Opintoetuuksien käsittelytietoja 2010– 2022	235
152. Kelan maksaman perustoimeentulotuen käsittelytietoja 2017–2022	236
153. Sotilasavustusten käsittelytietoja 2010– 2022	237
154. Kelan etuuksien takaisinperintä 2010– 2022	238

Kuvioluettelo

Suomen sosiaaliturva ja Kela

1. Sosiaaliturvan menot ja Kelan sosiaaliturva 2022	13
2. Kelan sosiaaliturva kansantaloudessa 2005–2022	13
3. Kelan etuudet asukasta kohti kunnittain 2022	14
4. Kokonaiseläkemenot 2022	18
5. 55–64-vuotiaat eläkkeensaajat eläkelajeittain 2005–2022	23
6. Suomessa asuvat kansaneläkkeen ja työeläkkeen saajat 31.12.2022	23
7. Julkiset terveydenhuoltomenot 2005–2021	28
8. Terveystuon rahoitus 2005–2021	28
9. Eräiden sairauksien yleisyys etuuksien perusteena 2010–2022	30
10. Lääkkeiden kokonaismyynti 2022	31
11. Työttömyysetuuksien saajat 2005–2022	35
12. Työttömyysetuuksien saajat ja työllistetyt 30.11.2022	38
13. Työttömyyspäivärahojen ja työmarkkinatuen rahoitus 2005–2022	40
14. Lapsiperheiden tuet 2005–2022	42
15. Alle kouluikäisten lasten hoitomuodot 31.12.2022	42

Vammaisetuudet

16. Uudet myönnetyt vammaisetuudet sairauden mukaan 2022	73
--	----

Sairausvakuutusetuudet

17. Sairausvakuutuskorvaukset 2005–2022	84
18. Sairaanhoidon korvaukset 2022	84
19. Sairaus- ja vanhempainpäivärahojen kehitys 2005–2022	90
20. Korvatut lääkärisikäynnit ja muu sairaanhoito 2005–2022	91
21. Matkakorvaukset kulkuneuvoittain 2022	91
22. Korvattavien lääkkeiden kustannukset lääkärin erikoisalan mukaan 2022	93
23. Korvatut lääkärisikäynnit erikoisaloittain 2022	94
24. Sairausvakuutuskorvausten osuus vakuutettujen sairaanhoidokustannuksista 2005–2022	94
25. Sairaanhoidon korvaukset asukasta kohti kunnittain 2022	96
26. Matkakorvaukset asukasta kohti kunnittain 2022	96
27. Sairauspäivärahan ja työkyvyttömyyseläkkeiden vertailu sairauden mukaan 2022	100
28. Sairauspäivärahojen ja kuntoutuksen vertailu ammattiryhmittäin 2022	105

29. Työterveyshuollon piiriin kuuluvat työntekijät palvelujen pääasiallisen tuottajan mukaan 2021	110
30. Työterveyshuollon korvaukset työterveyshuollon piiriin kuuluvaa työntekijää kohti 2021	110
31. Eurooppalaisen sairaanhoidokortin haltijat 31.12. vuosina 2013–2022	116

Kuntoutusetuudet

32. Kuntoutus 2005–2022	125
33. Kuntoutusrahan saajat määrätymisperusteiden mukaan 2022	130

Työttömyysetuudet

34. Työttömyyspäivärahan ja työmarkkinatuen saajat sukupuolen ja iän mukaan 31.12.2022	143
35. Työttömyyspäivärahan ja työmarkkinatuen saajat 2005–2022	151
36. Työttömyysetuuksien saajat kunnittain 31.12.2022	153

Lapsiperhe-etuudet

37. Lasten kotihoidon tuen saajat 2005–2022	164
38. Lastenhoidon tukia saavien perheiden lapsiluku 31.12.2022	167

Asumisetuudet

39. Yleinen asumistuki perhemuodon mukaan 2005–2022	180
40. Yleistä asumistukea saavien osuus väestöstä maakunnittain 31.12.2022	184

Opintoetuudet

41. Opintotukimenot 2005–2022	190
42. Opintotuen saajat lukuvuosina 2005/2006–2022/2023	192
43. Opintolainojen maksetut takausvastuut ja korkoavustukset lainakannasta 2005–2022	195
44. Koulumatkatuen saajat kunnittain joulukuussa 2022	197

Perustoimeentulotuki

45. Perustoimeentulotuen laskennallinen kohdentuminen eri menoihin 2022	203
46. Perustoimeentulotuen saajakotitaloudet kotitaloustyyppien mukaan 2022	204

Talous ja hallinto

47. Kelan sosiaaliturvan rahoitus 2005–2022	213
---	-----

Käsitteet, lyhenteet ja symbolit

Taulukkojen rahamäärät = Kunkin vuoden käyvässä rahassa (ellei toisin ole mainittu)

Kuvioiden rahamäärät = Muunnettu kuvion tuoreimman vuoden rahanarvoon. Muuntokerroin perustuu elinkustannusindeksiin (katso liite 11).

SVT = Suomen virallinen tilasto

ETK = Eläketurvakeskus

STM = Sosiaali- ja terveysministeriö

THL = Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

TK = Tilastokeskus

TEM = Työ- ja elinkeinoministeriö

YM = Ympäristöministeriö

0 tai 0,0 = Luku pienempi kuin puolet käytetystä yksiköstä

– = Ei yhtään

.. = Tietoa ei ole saatu

. = Tieto epälooginen esitettäväksi

* = Arvio tai ennakkotieto

2 541 = Vaakaviiva taulukossa tarkoittaa, että luvut viivan eri puolilla eivät ole vertailukelpoisia.

2 675

Kela vuonna 2022

Etuuksien saajat

Eläke-etuudet¹
584 097

Kuntoutusetuudet
177 559

Eläkkeensaajan
asumistuki¹
206 975

Vammaistuet¹
258 017

Työttömyysetuudet¹
191 287

Opintotuki
(joulukuu)
243 517

Sairauspäivä-
rahat²
315 701

Lapsilisä (lapsia)¹
957 711

Koulumatkatuki
(joulukuu)
52 627

Vanhempain-
päivärahat
141 965

Lastenhoidon tuet
(perheitä)¹
62 344

Perustoimeentulotuki
(kotitalouksia)¹
128 863

Sairaanhoido-
korvaukset
3 862 122

Yleinen asumistuki
(ruokakuntia)¹
382 232

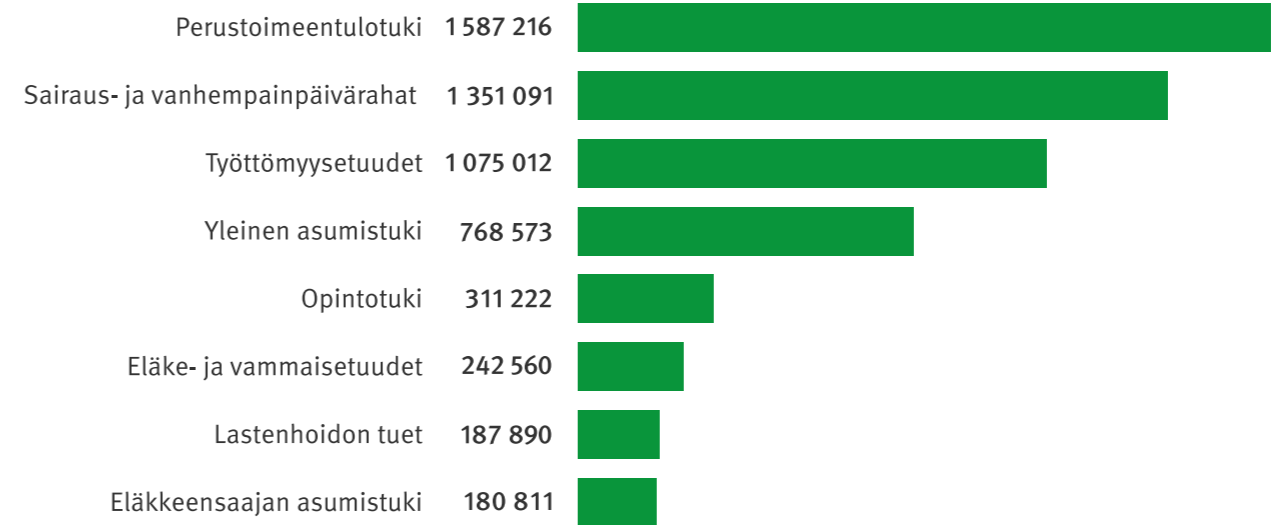

Sotilasavustus
(kotitalouksia)
9 501

¹ 31.12.

² Ei sisällä pelkkää YEL-sairauspäivärahaa eikä pelkkää osasairauspäivärahaa saaneita.

Ratkaistuja hakemuksia

Menot

Etuusmenot, milj. €

16 270

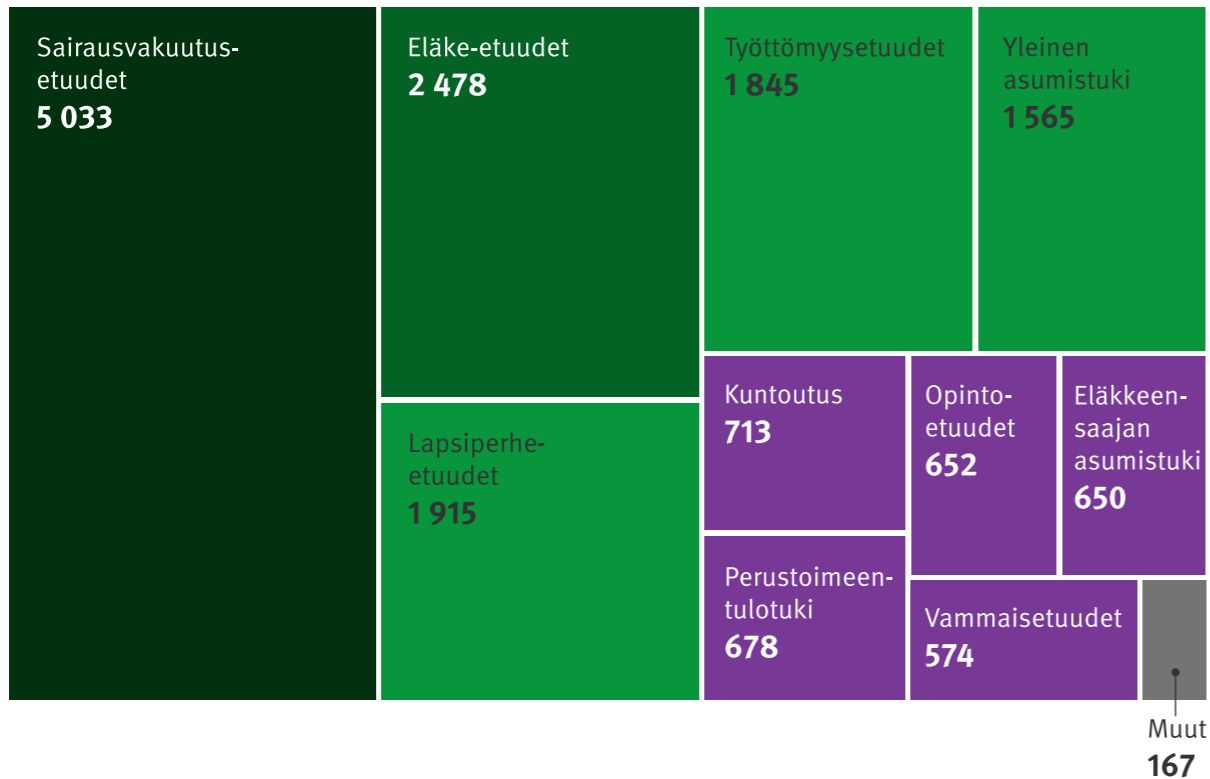
Toimintakulut, milj. €

610

Kokonaismenot, milj. €

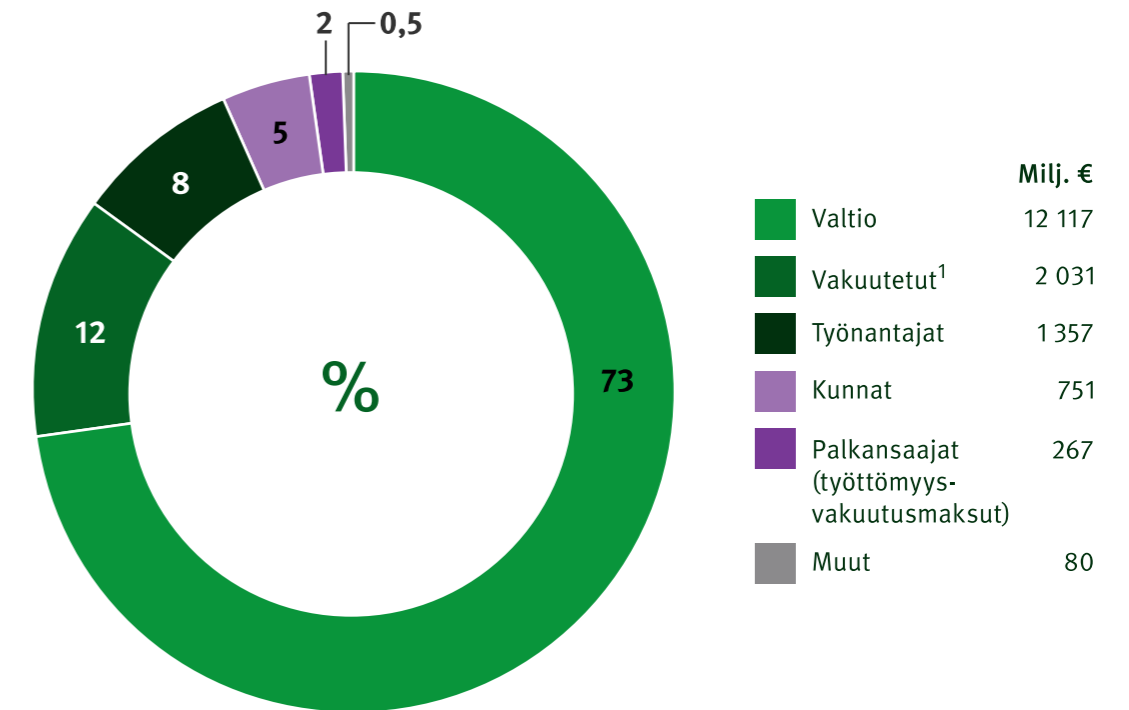
16 879

Etuusmenojen jakautuminen, milj. €

Rahoitus

Rahoitus yhteensä, milj. €

16 603

¹ Sisältää opiskelijoiden terveydenhoitomaksun.

1 Suomen sosiaaliturva ja Kela

Kansaneläkelaitos eli Kela on julkinen laitos, joka toimii eduskunnan valvonnassa. Kela huolehtii Suomessa asuvien ja monien ulkomailla asuvien suomalaisten sosiaaliturvasta eri elämäntilanteissa.

Tässä luvussa kuvataan Suomen sosiaaliturvaa ja Kelan osuutta yhtenä sosiaaliturvan toimeenpanijana.

1.1 Yleistä

Sosiaaliturva on määritelty perustuslaissa jokaiselle kuuluvaksi oikeudeksi perustoimeentuloon ja huolenpitoon työttömyyden, sairauden, työkyvyttömyyden ja vanhuuden aikana sekä lapsen syntymän ja huoltajan menetyksen perusteella. Sosiaaliturva koostuu palveluista ja toimeentuloa turvaavista rahallisista etuuksista.

Sosiaaliturva rahoitetaan veroilla, veroluonteilla maksuilla, sosiaalivakuutusmaksuilla ja asiakasmaksuilla.

Kansaneläkelaitos eli Kela on yksi sosiaaliturvan toimeenpanijoista Suomessa. Se toimii eduskunnan valvonnassa. Kelan hoitamaan sosiaaliturvaan kuuluvat

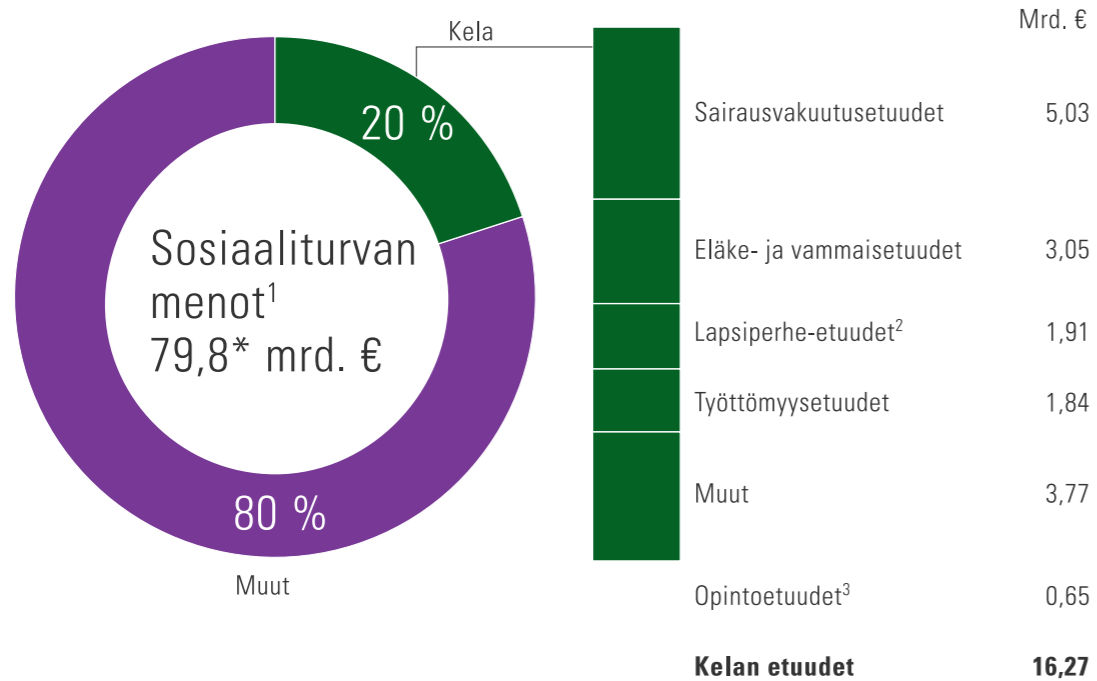
- vähimmäiseläkkeet
- vammaisetuudet
- sairausvakuutus
- kuntoutus
- työttömän perusturva
- lapsiperheiden tuet
- asumistuet
- opintoetuudet
- perustoimeentulotuki
- sotilasavustus.

Kirjan ensimmäisessä luvussa kuvataan Suomen sosiaaliturvaa ja Kelan osuutta yhtenä sosiaaliturvan toimeenpanijana. Muu osa vuosikirjasta käsittelee Kelan hoitamaa sosiaaliturvaa.

1. Väestö 2022–2045, tuhatta henkilöä

Vuosi	Koko väestö	Miehet	Naiset	0–15-vuotiaat	16–64-vuotiaat	Yli 64-vuotiaat
2022	5 572	2 759	2 813	902	3 375	1 295
2025	5 612	2 782	2 829	866	3 391	1 354
2030	5 656	2 811	2 845	809	3 399	1 449
2035	5 679	2 830	2 849	794	3 384	1 500
2040	5 682	2 841	2 842	801	3 376	1 505
2045	5 670	2 846	2 824	796	3 343	1 531

Lähde: Kelan ennusteet; Kela: Kelan väestötilasto www.tietotarjotin.fi.

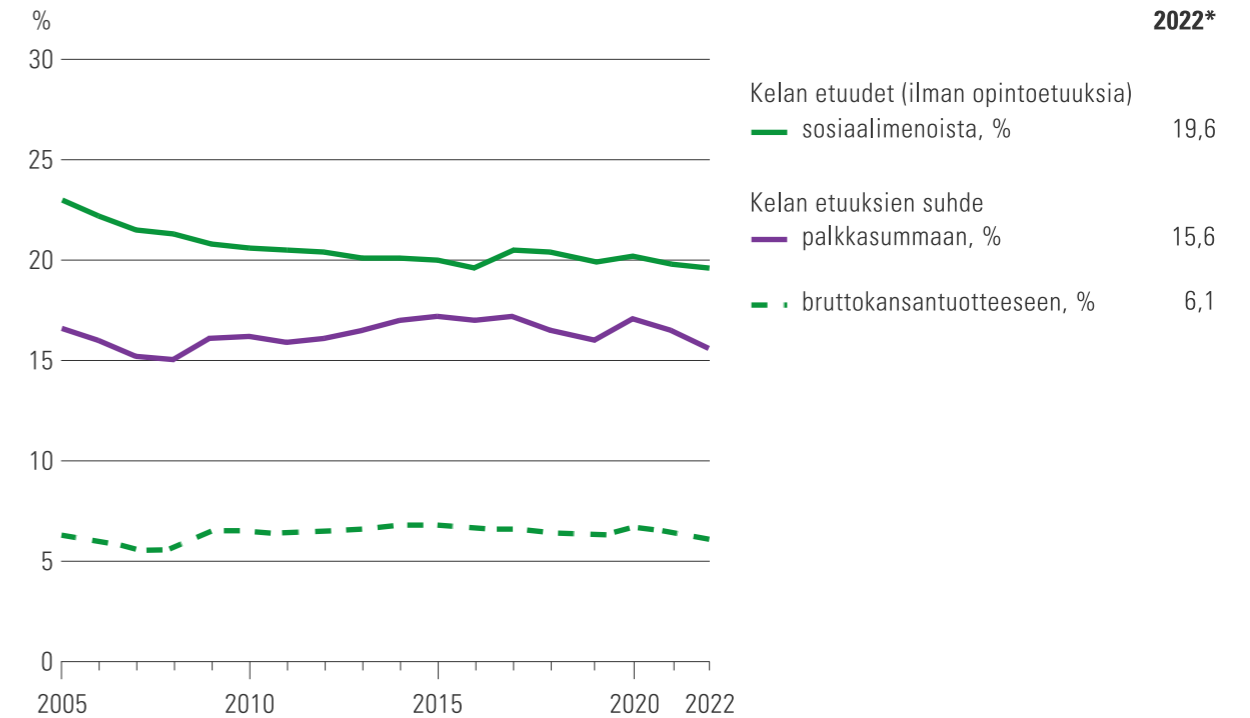
Kuvio 1. Sosiaaliturvan menot ja Kelan sosiaaliturva 2022

1 Sosiaaliturvan menoista suurimman osan muodostavat työeläkkeet 31,4 mrd. € sekä kunnalliset sosiaali- ja terveyspalvelut 21,1 mrd. €.

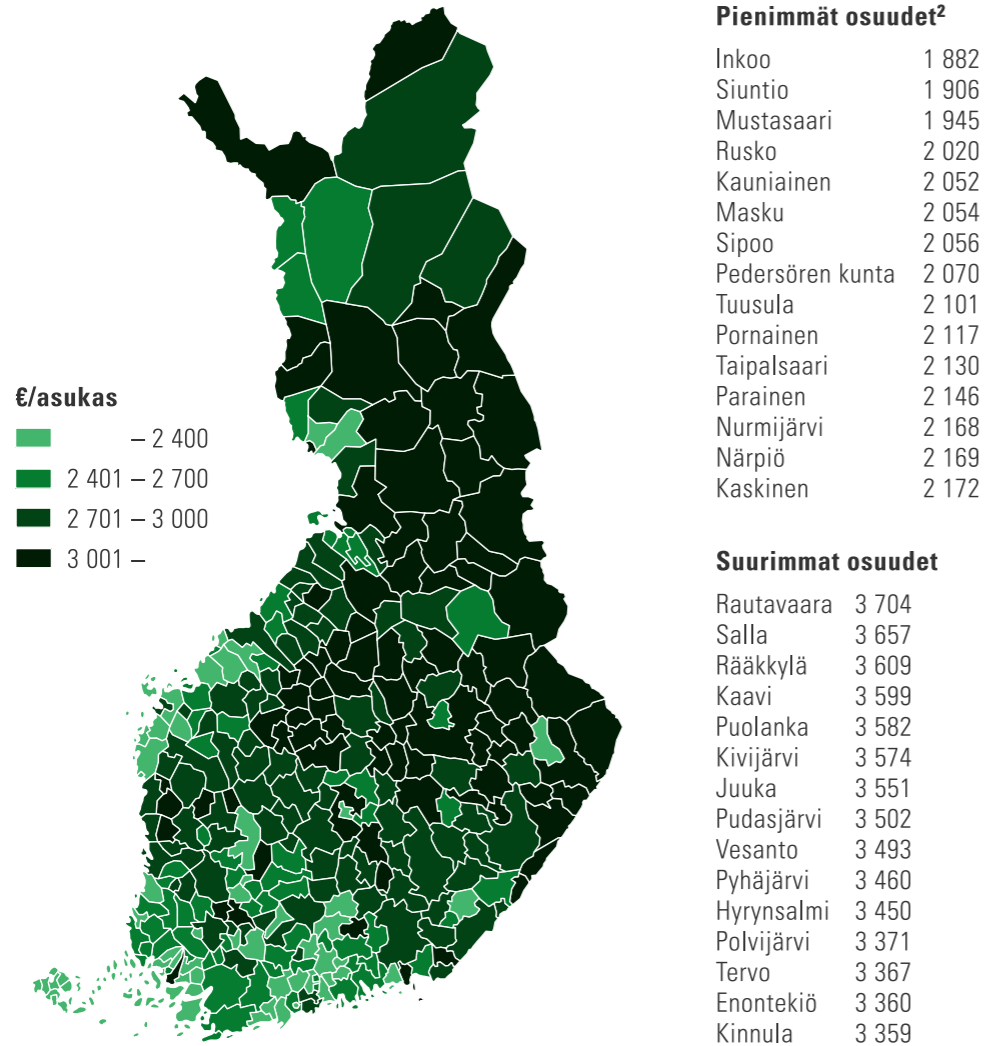
2 Vanhempainpäivärahat kuuluvat sairausvakuutusetuksiin.

3 Opintoetuudet kuuluvat Kelan etuuksiin, mutta eivät sisälly sosiaaliturvan menoihin.

Lähde: SVT. Kelan tilastot www.tietotarjotin.fi; THL.

Kuvio 2. Kelan sosiaaliturva kansantaloudessa 2005–2022

Lähde: TK, Kansantalouden tilinpito; STM; THL; Kela.

Kuvio 3. Kelan etuudet¹ asukasta kohti kunnittain 2022

1 Etuuksista puuttuvat työnantajien järjestämän työterveyshuollon korvaukset.

2 Ahvenanmaa ei ole mukana tarkastelussa, sillä siellä maakunta rahoittaa osan etuuksista.

Lähde: SVT. Kela: Kaikki tilastot www.tietotarjotin.fi.

1.2 Eläketurva

Eläkejärjestelmät

Suomen eläkejärjestelmä rakentuu kahdesta lakisääteisestä eläkejärjestelmästä, työeläkejärjestelmästä ja takuueläkkeellä täydennetyistä kansaneläkejärjestelmästä. Ne yhdessä takaavat eläketurvan vanhuuden, työkyvyttömyyden ja perhehuoltajan kuoleman varalta. Lisäksi on joukko lakeja, jotka takaavat eläketurvan tiettyjen erityisriskien varalta.

Kelan eläkkeet

Kansaneläkkeen ja takuueläkkeen tarkoitus on turvata vähimmäistoimeentulo sellaiselle eläkkeensaajalle, jolla ei ole lainkaan muita eläketuloja tai jonka eläketulot jäävät pieniksi.

Kansaneläkkeenä maksetaan vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkettä ja perhe-eläkkeenä lesken- ja lapseneläkettä. Muita Kelan eläke-etuuksia ovat lapsikorotus, rintamalisä ja ylimääräinen rintamalisä.

Työeläketurva

Työeläkkeeseen ovat oikeutettuja ne henkilöt, joilla on ollut ansiotuloja työ- tai virkasuhteesta tai yrittäjätoiminnasta.

Työeläkkeen suuruuteen vaikuttavat työansiot. Jokaisesta eläketurvaan oikeuttavasta työ- ja virkasuhteesta sekä yrittäjätoiminnasta karttuu työeläkettä. Työeläkettä karttuu myös ansiosidonnaisten

päivärahojen ja lasten kotihoidon tuen ajalta sekä tutkintoon johtavasta opiskelusta.

Työeläkkeitä ei yhteensovitetta, mutta tapaturma- ja liikennevakuutuslain mukaiset eläkkeet ovat ensisijaisia ja vähentävät siten työeläkettä.

Työeläkejärjestelmä koostuu useista sekä yksityisen että julkisen sektorin järjestelmistä, joista säädetään useissa eri eläkelaeissa. Työeläkelakien perusteella maksetaan vanhuus-, työkyvyttömyys- ja perhe-eläkettä sekä osittaista varhennettua vanhuuseläkettä. Lisäksi maksetaan työuraeläkettä henkilöille, joilla on pitkä ura raskaassa työssä ja joiden työkyky on heikentynyt.

Erityisturva

Erityisturvan eläkkeitä myönnetään seuraavien lakien perusteella:

- työtapaturma- ja ammattitautilaki
- liikennevakuutuslaki
- sotilasvammalaki
- laki sotilastapaturman ja palvelussairaudesta korvaamisesta
- laki tapaturman ja palvelussairaudesta korvaamisesta kriisinhallintatehtävissä.

Erityisturvan eläkkeillä pyritään turvaamaan toimeentulo näissä laeissa mainittujen riskien varalta.

Maatalouden erityiseläkkeet ovat luopumistukia, joiden tarkoituksena on turvata tilansa hoidosta luopuneen maatalousyrittäjän toimeentulo ennen vanhuuseläikeikää. Luopumisjärjestelmistä maksetaan edelleen korvauksia, mutta uusia luopumistukia ei näiden järjestelmien perusteella enää myönnetä.

Rahoitus

Kelan eläkkeet rahoitettiin vuonna 2022 kokonaan valtion suorituksilla.

Työnantajat ja vakuutetut rahoittavat yksityissektorin työeläkkeet. Maatalousyrittäjät ja valtio rahoittavat maatalousyrittäjien eläkkeet, sen sijaan luopumiseläkkeet ja luopumistuet valtio rahoittaa kokonaan. Yrittäjät ja valtio rahoittavat yrittäjäeläkkeet. Vakuutetut, laivanvarustajat ja valtio rahoittavat merimieseläkkeet. Valtion, kuntien ja kirkon eläkkeet maksetaan vastaavista julkisista varoista, ja myös vakuutetut osallistuvat rahoitukseen. Valtio rahoittaa lasten kotihoidon ja opiskelun ajalta karttuvan eläkkeen.

Työnantajat kustantavat työtapaturma- ja ammatitautivakuutuksen, kun taas maatalousyrittäjien työtapaturma- ja ammatitautivakuutuksen rahoitukseen osallistuvat maatalousyrittäjät, valtio ja Kela. Liikennevakuutuksen kustantavat

moottoriajoneuvojen omistajat. Sotilasvamman ja sotilastapaturmakorvaukset maksaa valtio.

Tilastointi

Kukin eläkelaitos huolehtii omien eläkkeittensä tilastoinnista. Koska henkilö voi saada eläkettä samanaikaisesti usean eri lain perusteella, Kela ja Eläketurvakeskus (ETK) laativat myös yhteistyössä tilastoja eläkkeensaajien kokonaismääristä ja kokonaiseläkkeiden suuruuksista.

Kelan ja ETK:n eläkerekisterien tietoihin perustuva yhteistilastointi kattaa Kelan maksamat eläkkeet, työeläkkeet (TyEL, YEL, MYEL, MEL, JuEL, valtion ja kuntien vanhojen eläkesääntöjen mukaiset eläkkeet sekä ortodoksisen kirkon ja Ahvenanmaan maakuntahallinnon eläkesääntöjen mukaiset eläkkeet) ja maatalouden erityiseläkkeet (LUTUL, SPVEL, LUEL, LUKL).

Pelkkänä rintamalisänä tai lapsikorotuksena maksettavaa Kelan eläke-etuutta ei yhteistilastoinnissa lueta Kelan eläkkeeksi. Edellä mainittujen etuuksien rahamäärät sisältyvät työeläkkeiden rahamääriin silloin, kun etuuksien saajalla on työeläke.

Yhteistilastointi kattaa erityisturvan eläkkeiden sekä takuueläkkeen saajat, jos he samanaikaisesti saavat joko kansan- tai työeläkettä. Samoin erityisturvan eläkkeiden ja takuueläkkeen euromäärät sisältyvät kokonaiseläkkeiden euromääriin, jos kyseessä oleva etuudensaaja saa myös kansan- tai

työeläkettä. Pelkät erityisturvan eläkkeet ja takuueläkkeet ovat yhteistilastoinnin ulkopuolella. Yhteistilastoinnista puuttuu myös vapaaehtoinen eläketurva.

Eläkkeelle siirtyneiksi luetaan yhteistilastoinnissa ensimmäistä kertaa eläkkeelle siirtyvien lisäksi myös ne henkilöt, jotka eivät ole saaneet eläkettä ainakaan kahteen vuoteen.

Työkyvyttömyyseläkkeellä olleen tai työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyneen henkilön sairaudella tarkoitetaan työkyvyttömyyseläkehakemuksen perusteena olevaa ICD-10-tautiluokituksen mukaista pääsairautta. Sairaustiedot perustuvat ensisijaisesti työeläkejärjestelmän rekisteröimiin sairausdiagnooseihin.

2. Kokonaiseläkemenot suhteessa sosiaaliturvan menoihin ja bruttokansantuotteeseen 2005–2022

Vuosi	Kokonaiseläkemenot yhteensä, milj. €	Kelan eläke-etuudet, milj. € ¹	Sosiaaliturvan menot, milj. €	Markkinahintainen bruttokansantuote, milj. €	Kokonaiseläkemenojen osuus sosiaaliturvan menoista, %	Kelan eläke-etuuksien osuus sosiaaliturvan menoista, %	Kokonaiseläkemenojen osuus bruttokansantuotteesta, %	Kelan eläke-etuuksien osuus bruttokansantuotteesta, % ¹
2005	17 828	2 761	42 001	164 687	42,4	6,6	10,8	1,7
2006	18 579	2 779	43 795	172 897	42,4	6,3	10,7	1,6
2007	19 506	2 809	45 656	187 072	42,7	6,2	10,4	1,5
2008	20 267	2 508	48 652	194 265	41,7	5,2	10,4	1,3
2009	21 967	2 561	52 542	181 747	41,8	4,9	12,1	1,4
2010	23 078	2 495	54 832	188 143	42,1	4,6	12,3	1,3
2011	24 249	2 550	56 841	197 998	42,7	4,5	12,2	1,3
2012	25 712	2 595	60 156	201 037	42,7	4,3	12,8	1,3
2013	27 106	2 615	63 317	204 321	42,8	4,1	13,3	1,3
2014	28 136	2 560	65 553	206 897	42,9	3,9	13,6	1,2
2015	28 913	2 505	67 182	211 385	43,0	3,7	13,7	1,2
2016	29 660	2 470	68 837	217 518	43,1	3,6	13,6	1,1
2017	30 547	2 391	69 089	226 301	44,2	3,5	13,5	1,1
2018	31 298	2 357	70 229	233 462	44,6	3,4	13,4	1,0
2019	32 310	2 324	72 117	239 858	44,8	3,2	13,5	1,0
2020	33 271	2 515	75 891	238 038	43,8	3,3	14,0	1,1
2021	33 838	2 461	78 193*	250 923*	43,3*	3,1*	13,5*	1,0*
2022	34 931	2 477	79 807*	268 645*	43,8*	3,1*	13,0*	0,9*

¹ 1.1.2008 tuli voimaan uusi kansaneläke- ja vammaisetuuslainsäädäntö, jonka seurauksena Kelan eläkemenojen laskentaperusteet muuttuivat. Sisältää vuodesta 2011 alkaen myös takuueläkkeen.

Huomautus. Bruttokansantuotteen laskentamenetelmiä on usein tarkennettu. Siksi bruttokansantuotteen luvut taulukossa voivat erota edellisten vuosikertojen luvuista.

Lähde: SVT. ETK: Kokonaiseläkemenot www.etk.fi/tilastot/ / Sosiaali- ja terveysministeriö / THL / TK, Kansantalouden tilinpito.

3. Kokonaiseläkemenot 2005–2022, milj. €

Vuosi	Kelan eläke-etuudet ¹			Työeläkkeet					Erityisturvan eläkkeet					
	Kaikki eläkkeet	Kaikki	Vanhuus-, työkyvyttömyys- ja työttömyyseläkkeet	Kaikki ²	Vanhuus-, työkyvyttömyys- ja työttömyyseläkkeet ³	Yksityinen sektori			Julkinen sektori		Työ-tapaturma- ja ammattitauti-vakuutus	Liikennevakuutus ⁴	Sotilasvamman-, sotilas-tapaturma- ja palvelussairaus-korvaukset	Vapaa-muotoiset eläkkeet ⁵
						Kaikki	Vanhuus-, työkyvyttömyys- ja työttömyyseläkkeet	Sukupolven-vaihdos ja luopumiseläkkeet/-korvaukset/-tuot	Kaikki ²	Vanhuus-, työkyvyttömyys- ja työttömyyseläkkeet ³				
2005	17 828	2 761	2 539	14 345	12 606	8 865	7 672	147	5 539	4 934	258	120	133	211
2006	18 579	2 779	2 554	15 078	13 321	9 339	8 133	143	5 795	5 188	258	116	124	224
2007	19 506	2 809	2 583	15 968	14 174	9 914	8 681	140	6 110	5 493	252	123	115	239
2008	20 267	2 508	2 396	17 009	15 121	10 557	9 293	139	6 451	5 828	260	128	111	251
2009	21 967	2 561	2 455	18 635	16 667	11 640	10 318	136	6 995	6 349	278	135	104	254
2010	23 078	2 495	2 398	19 526	17 556	12 245	10 915	126	7 281	6 641	285	132	93	547
2011	24 249	2 550	2 341	20 538	18 557	12 895	11 557	111	7 642	6 700	288	140	83	650
2012	25 712	2 595	2 360	21 989	19 982	13 829	12 469	101	8 160	7 513	300	145	76	607
2013	27 106	2 615	2 382	23 363	21 351	14 715	13 345	94	8 648	8 006	301	147	68	612
2014	28 136	2 560	2 336	24 440	22 449	15 410	14 049	83	9 030	8 400	304	151	61	620
2015	28 913	2 505	2 280	25 265	23 326	15 944	14 612	76	9 321	8 714	303	146	53	642
2016	29 660	2 470	2 224	26 035	24 142	16 442	15 135	66	9 593	9 007	302	146	45	661
2017	30 547	2 391	2 150	27 034	25 155	17 086	15 787	58	9 947	9 369	292	141	39	650
2018	31 298	2 357	2 100	27 865	26 034	17 619	16 340	51	10 246	9 695	290	138	34	614
2019	32 310	2 324	2 054	28 858	27 044	18 246	16 967	46	10 612	10 076	284	141	29	673
2020	33 271	2 515	2 212	29 671	27 871	18 751	17 474	40	10 920	10 398	285	138	25	637
2021	33 838	2 461	2 158	30 309	28 510	19 142	17 860	33	11 167	10 650	279	136	22	631
2022	34 931	2 477	2 168	31 400	29 536	19 830	18 493	27	11 570	11 043	275	139	19	621

1 1.1.2008 tuli voimaan uusi kansaneläke- ja vammaisetuslainsäädäntö, jonka seurauksena Kelan eläkemenojen laskentaperusteet muuttuivat. Sisältää vuodesta 2011 alkaen myös takuueläkkeen.

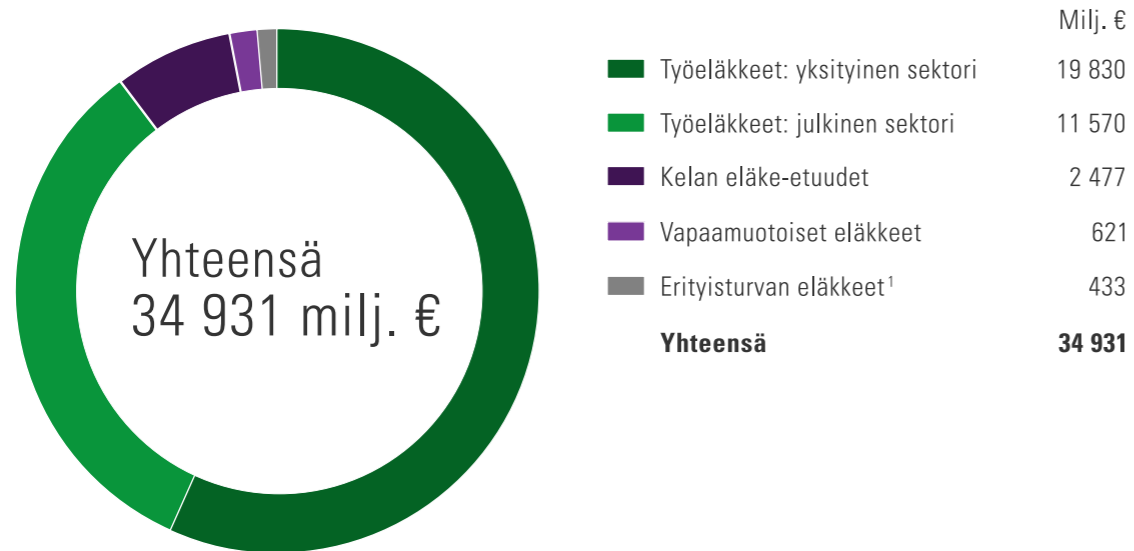
2 Sisältää kuntien ja kirkon vanhojen eläkesääntöjen mukaan maksetut eläkkeet vuodesta 2008 alkaen.

3 Ei sisällä kuntien ja kirkon vanhojen eläkesääntöjen mukaan maksettuja eläkkeitä.

4 Liikennevakuutuslain perusteella maksettujen eläkkeiden tilastointitapa muuttui vuonna 2016.

5 Eläkesäätiöiden ja -kassojen maksamat rekisteröimättömät lisäeläkkeet. Henkivakuutusyhtiöiden maksamat rekisteröimättömät lisäeläkkeet sisältyvät lukuihin vuodesta 2010 alkaen.

Lähde: SVT. ETK: Kokonaiseläkemenot www.etk.fi/tilastot.

Kuvio 4. Kokonaiseläkemenot 2022

¹ Työtapaturma- ja ammattitautilaki, liikennevakuutuslaki, sotilasvammalaki, laki sotilastapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta ja laki tapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta kriisinhallintatehtävissä.

Lähde: Taulukko 3.

4. Eläkkeensaajien kokonaislukumäärät 31.12. vuosina 2005–2022

Vuosi	Kaikki eläkkeensaajat	Vanhuuseläkkeet	Työkyvyttömyyseläkkeet	Työttömyyseläkkeet	Leskeneläkkeet	Lapseneläkkeet	Erytiseläkkeet ¹
2005	1 356 286	940 037	269 428	50 933	261 761	25 694	64 923
2006	1 371 944	964 382	267 383	47 671	262 642	25 058	61 198
2007	1 389 832	978 278	271 624	50 263	263 400	24 489	59 304
2008	1 414 200	1 005 277	272 878	50 770	263 512	23 893	56 990
2009	1 443 189	1 048 379	272 326	46 602	263 818	23 344	54 185
2010	1 463 835	1 093 267	267 248	33 938	263 176	22 503	53 094
2011	1 483 041	1 134 942	260 453	23 017	262 692	21 808	49 673
2012	1 494 425	1 174 470	250 703	10 956	261 135	21 147	43 666
2013	1 513 122	1 209 645	241 872	5 257	259 932	20 407	38 737
2014	1 525 317	1 237 541	232 475	380	258 354	19 638	32 868
2015	1 540 972	1 270 408	221 952	.	256 330	18 885	27 388
2016	1 558 900	1 299 958	214 046	.	254 437	18 310	24 003
2017	1 585 582	1 339 991	206 048	.	253 011	17 444	19 270
2018	1 600 225	1 365 039	201 216	.	250 617	16 795	14 037
2019	1 612 473	1 384 385	197 492	.	248 711	16 288	10 564
2020	1 617 561	1 397 155	193 629	.	220 395	15 994	8 700
2021	1 621 433	1 407 489	187 894	.	217 371	15 476	7 326
2022	1 648 018	1 439 497	182 586	.	214 447	15 993	6 034

¹ Luopumistuki, sukupolvenvaihdoseläke, luopumiseläke, luopumiskorvaus, osa-aikaeläke.

Huomautus. Sama henkilö voi saada usean eri eläkelajin mukaista eläkettä.

Lähde: SVT. Kela & ETK: Suomen eläkkeensaajat www.tietotarjotin.fi.

5. Kansaneläkkeen ja työeläkkeen¹ saajat iän mukaan 31.12.2022

Ikäryhmä	Kaikki eläkkeensaajat	Vanhuuseläkkeet	Työkyvyttömyyseläkkeet	Maatalouden erityiseläkkeet	Osa-aikaeläkkeet
Kaikki	1 616 022	1 439 497	182 586	6 004	30
16–19	1 769	–	1 769	–	–
20–29	13 789	–	13 789	–	–
30–39	20 288	1	20 287	–	–
40–49	27 469	33	27 437	–	–
50–54	21 184	191	20 995	–	–
55–59	39 149	2 169	36 967	34	–
60–64	160 958	105 996	60 712	957	–
65–69	348 532	348 223	630	17	30
70–74	351 874	351 874	–	–	–
75–79	284 266	284 266	–	204	–
80–84	178 259	178 259	–	814	–
85–89	106 973	106 973	–	2 121	–
90–	61 512	61 512	–	1 857	–

1 Pois lukien perhe-eläkkeet.

Huomautus. Henkilö voi saada useaa eläkettä samanaikaisesti.

Lähde: SVT, Kela & ETK: Suomen eläkkeensaajat www.tietotarjotin.fi.

6. Suomessa asuvat työkyvyttömyyseläkkeen saajat sairauden mukaan 31.12.2022

Sairauspääryhmä ¹	Yhteensä		Työeläkettä saavat		Vain ² kansaneläkettä saavat	
	Lukumäärä	%	Lukumäärä	%	Lukumäärä	%
Kaikki sairaudet	180 819	100,0	119 040	100,0	61 779	100,0
A00–B99 Tartunta- ja loistaudit	276	0,2	202	0,2	74	0,1
C00–D49 Kasvaimet	4 810	2,7	4 327	3,6	483	0,8
D50–D99 Veren ja verta muodostavien elinten sairaudet	299	0,2	254	0,2	45	0,1
E00–E99 Umpieritys-, ravitsemus- ja aineenvaihduntasairaudet	2 325	1,3	1 807	1,5	518	0,8
F00–F99 Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöt	98 787	54,6	52 707	44,3	46 080	74,6
G00–G99 Hermoston sairaudet	15 960	8,8	11 421	9,6	4 539	7,3
H00–H59 Silmän ja sen apuelinten sairaudet	1 834	1,0	1 233	1,0	601	1,0
H60–H99 Korvan ja kartiolisäkkeen sairaudet	451	0,2	330	0,3	121	0,2
I00–I99 Verenkierroelinten sairaudet	8 424	4,7	7 477	6,3	947	1,5
J00–J99 Hengityselinten sairaudet	1 382	0,8	1 180	1,0	202	0,3
K00–K99 Ruuansulatuselinten sairaudet	1 032	0,6	945	0,8	87	0,1
L00–L99 Ihon ja ihonalaiskudoksen sairaudet	448	0,2	402	0,3	46	0,1
M00–M99 Tuki- ja liikuntaelinten, sidekudoksen sairaudet	31 326	17,3	28 603	24,0	2 723	4,4
N00–N99 Virtsa- ja sukupuolielinten sairaudet	503	0,3	438	0,4	65	0,1
Q00–Q99 Synnynnäiset epämuodostumat ja kromosomipoikkeavuudet	4 768	2,6	790	0,7	3 978	6,4
S00–T99 Vammat, myrkytykset ja eräät muut ulkoisten syiden seuraukset	7 170	4,0	6 042	5,1	1 128	1,8
Muut pääryhmät	984	0,5	851	0,7	133	0,2
Tieto puuttuu	40	0,0	31	0,0	9	0,0

1 Kansainvälinen tautiluokitus (ICD-10).

2 Henkilö voi saada myös erityisturvan eläkettä ja/tai takuueläkettä.

Lähde: SVT, Kela & ETK: Suomen eläkkeensaajat www.tietotarjotin.fi.

7. Kansaneläkkeelle ja työeläkkeelle¹ siirtyneet 2005–2022

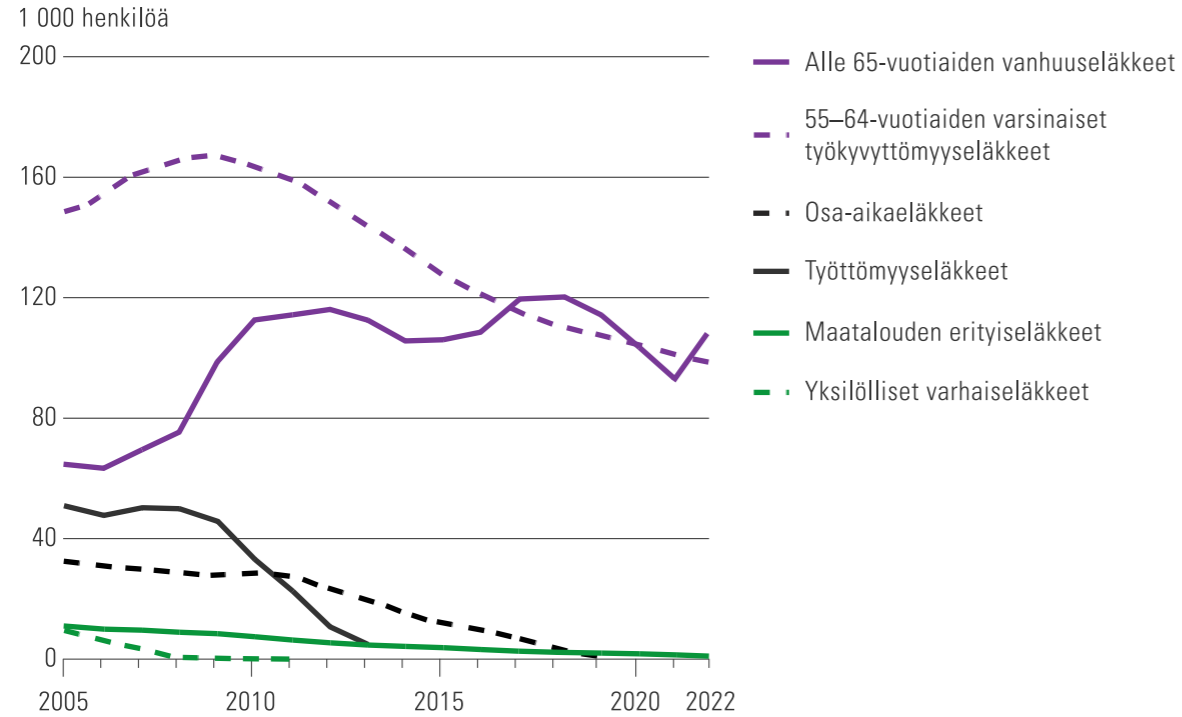
Vuosi	Kaikki	Vanhuuseläke	Työkyvyttömyyseläke ²	Työttömyyseläke	Maatalouden erityiseläke
2005	71 063	31 331	28 748	10 279	1 362
2006	67 070	27 733	27 215	11 625	1 213
2007	70 094	28 772	28 187	12 847	1 081
2008	77 109	35 768	28 665	12 622	1 136
2009	83 376	44 630	26 706	12 158	1 025
2010	74 545	45 711	25 257	3 911	613
2011	75 041	47 863	25 429	2 098	687
2012	71 499	48 447	22 578	509	645
2013	76 615	53 248	22 960	180	647
2014	73 373	51 607	21 247	44	741
2015	76 961	55 377	21 197	.	627
2016	79 197	57 605	21 558	.	235
2017	77 874	56 898	20 935	.	191
2018	71 547	49 137	22 331	.	202
2019	67 639	44 759	22 781	.	211
2020	63 933	42 351	21 492	.	199
2021	63 508	44 094	19 427	.	66
2022	73 618	53 818	19 853	.	..

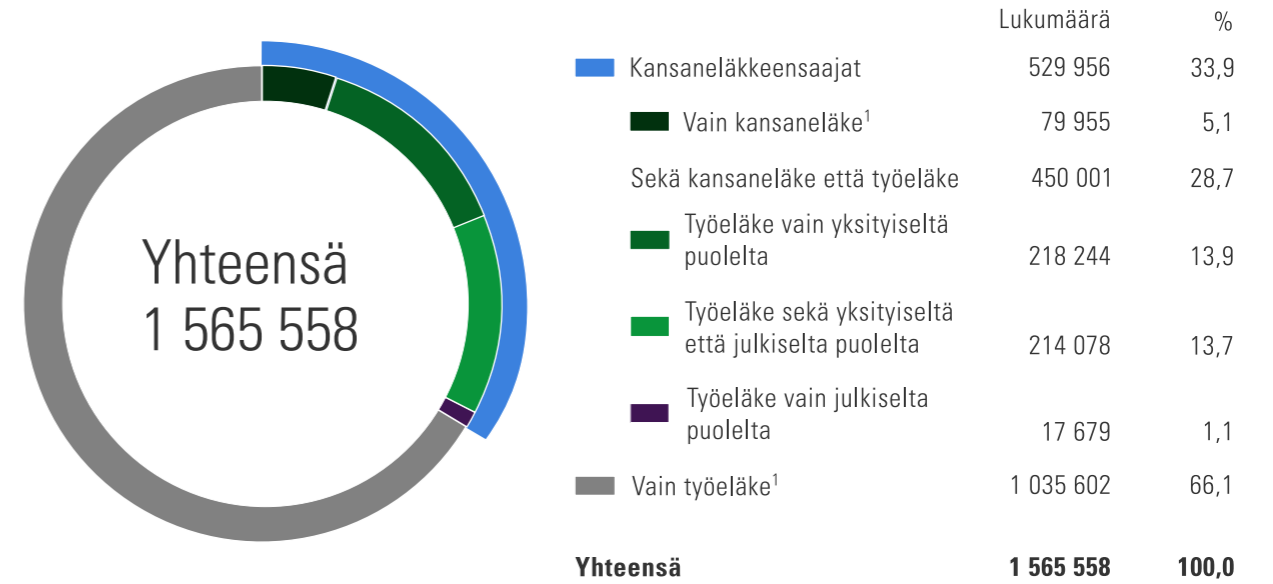
1 Pois lukien perhe-eläkkeet ja osa-aikaeläkkeet.

2 Sisältää yksilöllisen varhaiseläkkeen saajat.

Huomautus. Eläkkeelle siirtyneen määritelmä Kelan ja ETK:n yhteistilastossa eli tilastossa Suomen eläkkeensaajista poikkeaa Kelan eläkkeiden tilastoinnissa käytetystä (vrt. luku 1.2). Yhteistilastoinnissa eläkkeelle siirtyneiksi katsotaan ensimmäistä kertaa eläkkeelle siirtyvien lisäksi myös ne, jotka eivät ole saaneet eläkettä ainakaan kahteen vuoteen. Henkilö voi saada useaa eläkettä samanaikaisesti.

Lähde: SVT. Kela & ETK: Suomen eläkkeensaajat www.tietotarjotin.fi.

Kuvio 5. 55–64-vuotiaat eläkkeensaajat eläkelajeittain 2005–2022

 Lähde: SVT. Kela & ETK: Suomen eläkkeensaajat www.tietotarjotin.fi.

Kuvio 6. Suomessa asuvat kansaneläkkeen ja työeläkkeen saajat 31.12.2022

¹ Henkilö voi saada myös erityisturvan eläkettä ja/tai takuueläkettä. Heistä 16 215 henkilöä sai vuoden 2022 lopussa myös erityisturvan eläkettä.

 Lähde: SVT. Kela ja ETK: Suomen eläkkeensaajat www.tietotarjotin.fi.

8. Suomessa asuvat kansaneläkkeen ja työeläkkeen¹ saajat eläkejärjestelmän mukaan 31.12. vuosina 2005–2022

Vuosi	Kaikki eläkkeensaajat	Sekä kansaneläke että työeläke	Vain kansaneläke ²	Vain työeläke ³
2005	1 197 783	531 606	86 336	579 841
2006	1 216 880	528 085	84 109	604 686
2007	1 236 801	521 837	82 700	632 264
2008	1 262 551	555 681	81 922	624 948
2009	1 294 151	553 506	81 070	659 575
2010	1 315 968	545 258	80 040	690 670
2011	1 338 237	536 312	79 280	722 645
2012	1 357 040	527 997	78 248	750 795
2013	1 381 828	521 497	78 557	781 774
2014	1 401 547	511 407	78 579	811 561
2015	1 423 775	503 684	78 517	841 574
2016	1 446 507	500 657	78 564	867 286
2017	1 479 769	493 252	78 310	908 207
2018	1 501 511	484 971	78 613	937 927
2019	1 518 768	475 060	79 717	963 991
2020	1 529 656	468 638	80 588	980 430
2021	1 536 596	459 971	80 492	996 133
2022	1 565 558	450 001	79 955	1 035 602

1 Pois lukien perhe-eläkkeet, osa-aikaeläkkeet ja maatalouden erityiseläkkeet.

2 Henkilö voi saada myös erityisturvan eläkettä ja/tai takuueläkettä.

3 Heistä 16 215 henkilöä sai vuoden 2022 lopussa myös erityisturvan eläkettä.

Lähde: SVT, Kela & ETK: Suomen eläkkeensaajat www.tietotarjotin.fi.

9. Suomessa asuvat kansaneläkkeen ja työeläkkeen¹ saajat eläkejärjestelmän mukaan ikäryhmittäin 31.12.2022

Ikäryhmä	Kaikki eläkkeensaajat	Sekä kansaneläke että työeläke	Vain kansaneläke ²	Vain työeläke ³
Kaikki	1 565 558	450 001	79 955	1 035 602
–34	25 140	2 581	20 988	1 571
35–44	23 084	5 433	12 716	4 935
45–54	35 750	12 245	11 688	11 817
55–64	197 495	43 182	10 534	143 779
65–74	683 075	188 848	13 495	480 732
75–79	272 880	79 056	4 025	189 799
80–	328 134	118 656	6 509	202 969

1 Pois lukien perhe-eläkkeet, osa-aikaeläkkeet ja maatalouden erityiseläkkeet.

2 Henkilö voi saada myös erityisturvan eläkettä ja/tai takuueläkettä.

3 Heistä 16 215 henkilöä sai vuoden 2022 lopussa myös erityisturvan eläkettä.

Lähde: SVT, Kela & ETK: Suomen eläkkeensaajat www.tietotarjotin.fi.

10. Suomessa asuvat perhe-eläkkeen saajat 31.12. vuosina 2005–2022

Vuosi	Kaikki	Sekä Kelasta että työeläkkeenä perhe-eläkettä saavat	Vain Kelasta perhe eläkettä saavat ¹	Vain työeläkkeenä perhe-eläkettä saavat ²
2005	283 591	26 000	6 534	251 057
2006	283 786	24 856	6 644	252 286
2007	283 959	23 993	6 512	253 454
2008	283 405	23 008	6 507	253 890
2009	283 105	22 185	6 484	254 436
2010	281 550	21 153	6 374	254 023
2011	280 317	20 325	6 305	253 687
2012	277 990	19 261	6 326	252 403
2013	275 920	18 550	6 001	251 369
2014	273 493	17 864	5 674	249 955
2015	270 616	17 235	5 461	247 920
2016	268 049	16 765	5 290	245 994
2017	265 713	16 263	4 800	244 650
2018	262 653	15 719	4 398	242 536
2019	260 178	15 222	4 179	240 777
2020	232 083	14 590	4 478	213 015
2021	228 565	14 221	4 198	210 146
2022	226 138	14 761	3 101	208 276

1 Heistä 230 henkilöä (lapsia 189, leskiä 41) sai 31.12.2022 myös erityisturvan eläkettä.

2 Heistä 5 009 henkilöä (lapsia 42, leskiä 4 967) sai 31.12.2022 myös erityisturvan eläkettä.

Lähde: SVT, Kela & ETK: Suomen eläkkeensaajat www.tietotarjotin.fi.

1.3 Vammaisturva

Vammaisturvan tarkoitus on tukea vammaisten henkilöiden suoriutumista jokapäiväisestä elämästä sekä edistää heidän yhteiskunnallista osallistumistaan. Vammaisturvaa voidaan toteuttaa taloudellisilla tuilla tai palveluilla.

Kelan vammaistukien tarkoitus on tukea vammaisten ja pitkäaikaissairaiden henkilöiden itsenäistä selviytymistä ja parantaa heidän elämänlaatuaan. Elämäntilanteen mukaan maksetaan alle 16-vuotiaan vammaistukea, 16 vuotta täyttäneen vammaistukea tai eläkettä saavan hoitotukea.

Erityisturvan lakien eli esimerkiksi työtapaturma- ja ammattitautilain, liikennevakuutuslain ja sotilasvammalain mukaan maksetaan vammautuneille hoitotukea tai muita korvauksia.

Vammaispalvelulain ja kehitysvammalain perusteella vammaisilla on oikeus saada kunnalta korvauksia tiettyihin vammasta aiheutuviin kuluihin. Lisäksi kunnat tukevat hoidon kotioloissa järjestämistä maksamalla omaishoidon tukea.

Kunnilla on velvollisuus järjestää vammaisille heidän tarvitsemiaan palveluja. Vammaisten käytettävissä on muun muassa kotipalvelua, asumispalvelua, henkilökohtaista apua, kuljetuspalvelua sekä päivä- ja työtoimintaa.

Kuntoutus- ja tulkkauspalvelujen järjestämisvastuu on osin Kelalla. Kelan lisäksi kuntoutuspalveluja järjestävät esimerkiksi perusterveydenhuolto ja vakuutusyhtiöt.

1.4 Terveysturva

Vuosikirjassa käytetyn määrittelyn mukaan terveydenhuoltoon kuuluvat vuodeosastohoito, avohoito, avohoidon lääkkeet ja farmaseuttiset tuotteet, lääkinnälliset laitteet ja välineet, ympäristöterveydenhuolto, terveydenhuollon hallinto ja julkiset investoinnit sekä sairausvakuutuksen korvaamat matkat.

Terveydenhuollon rahoittavat pääasiassa valtio, kunnat, sairausvakuutus ja kotitaloudet. Julkiset terveydenhuoltomenot käsittävät valtion, kuntien ja sairausvakuutuksen rahoittaman osan terveydenhuollosta. Terveydenhuollon kokonaismenot sisältävät edellisten lisäksi myös yksityisesti kustannetun terveydenhuollon (muun muassa kotitalouksien menot).

Sairausvakuutus korvaa sairauden sekä raskauden ja synnytyksen aiheuttamia avosairaanhoidon kustannuksia. Niitä ovat esimerkiksi yksityislääkärin tai -hammaslääkärin palkkiot, lääkkeet sekä sairauden aiheuttamat matkakustannukset. Lisäksi sairausvakuutus korvaa työterveyshuollon kustannuksia.

Sairausvakuutus korvaa ansionmenetystä sairauden aiheuttaman lyhytaikaisen työkyvyttömyyden ajalta. Se korvaa myös vanhempien ansionmenetystä sairaan lapsen hoidon ja kuntoutuksen ajalta.

Työnantaja maksaa työsopimuslain perusteella täyden palkan sairastumispäivältä ja yhdeksältä sitä seuraavalta arkipäivältä. Työehtosopimuksissa on usein sovittu pidemmästä palkallisesta sairausajasta.

Yrittäjät (YEL-vakuutetut) voivat saada sairauspäivärahan omavastuuajalta YEL-päivärahaa. YEL-päivärahan maksaa Kela. Maatalousyrittäjät (MYEL-vakuutetut) voivat saada omavastuuajalta Maatalousyrittäjien eläkelaitokselta Mela-päivärahaa.

Erityisturvan lakien perusteella maksetaan sairausajalta päivärahaa niiden piiriin kuuluvissa tapauksissa. Rikos-, potilas- ja lääkevahinkokorvaukset korvaavat työansion menetyksiä. Sairausajan toimeentulo voidaan turvata myös vapaaehtoisin vakuutuksin.

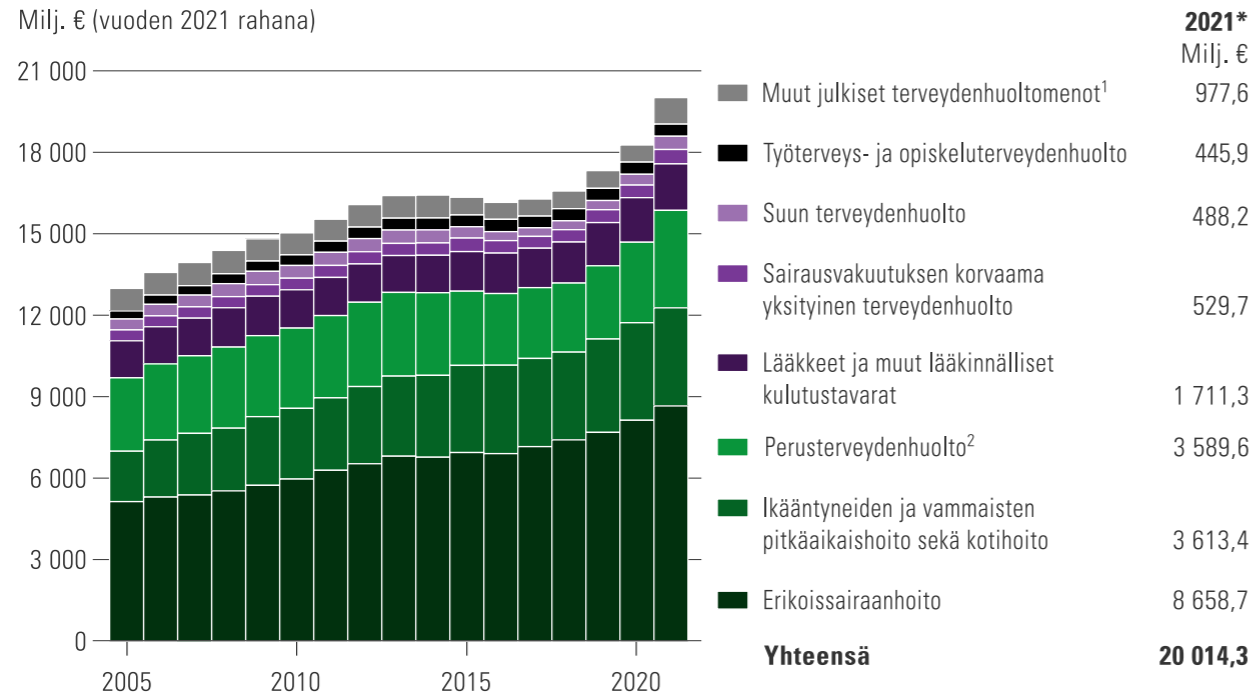
11. Terveydenhuoltomenot kansantaloudessa 2005–2021

Vuosi	Terveydenhuollon kokonaismenot, milj. €	Julkiset terveydenhuoltomenot, milj. €		Julkisten terveydenhuoltomenojen osuus sosiaaliturvan menoista, %		Terveydenhuollon kokonaismenojen osuus bruttokansantuotteesta, %	Julkisten terveydenhuoltomenojen osuus bruttokansantuotteesta, %	
		Yhteensä	Kelan maksamat ¹	Yhteensä	Kelan maksamat ¹		Yhteensä	Kelan maksamat ¹
2005	13 649	10 258	1 978	24,4	4,7	8,3	6,2	1,2
2006	14 323	10 912	2 077	24,9	4,7	8,3	6,3	1,2
2007	15 122	11 493	2 170	25,2	4,8	8,1	6,1	1,2
2008	16 208	12 339	2 354	25,4	4,8	8,3	6,4	1,2
2009	16 650	12 703	2 379	24,2	4,5	9,2	7,0	1,3
2010	17 200	13 050	2 377	23,8	4,3	9,1	6,9	1,3
2011	18 261	13 957	2 485	24,6	4,4	9,2	7,0	1,3
2012	19 271	14 843	2 589	24,7	4,3	9,6	7,4	1,3
2013	20 034	15 376	2 574	24,3	4,1	9,8	7,5	1,3
2014	20 237	15 553	2 629	23,7	4,0	9,8	7,5	1,3
2015	20 389	15 448	2 703	23,0	4,0	9,6	7,3	1,3
2016	20 399	15 313	2 638	22,2	3,8	9,4	7,0	1,2
2017	20 654	15 548	2 601	22,5	3,8	9,1	6,9	1,1
2018	21 140	16 013	2 713	22,8	3,9	9,1	6,9	1,2
2019	21 969	16 903	2 826	23,4	3,9	9,2	7,0	1,2
2020	22 929	17 876	2 898	23,6	3,8	9,6	7,5	1,2
2021*	25 435	20 014	3 060	25,6	3,9	10,1	8,0	1,2

1 Sisältää sairaanhoitokorvaukset, työterveyshuollon ja opiskeluterveydenhuollon, sairaaloiden vuodeosastohoidon (kuntoutus) sekä hallinnon.

Huomaus. Tilastoinnissa on siirrytty EU-asetusperusteisen SHA 2011 -tilastointijärjestelmän käyttöön 1.1.2016 alkaen. Terveydenhuoltomenoilla tarkoitetaan käyttömenoja, eli terveydenhuollon kokonaismenoista on vähennetty investointimenot. Tiedot on päivitetty takautuvasti vuoteen 2005 asti.

Lähde: TK, Kansantalouden tilinpito; THL; STM.

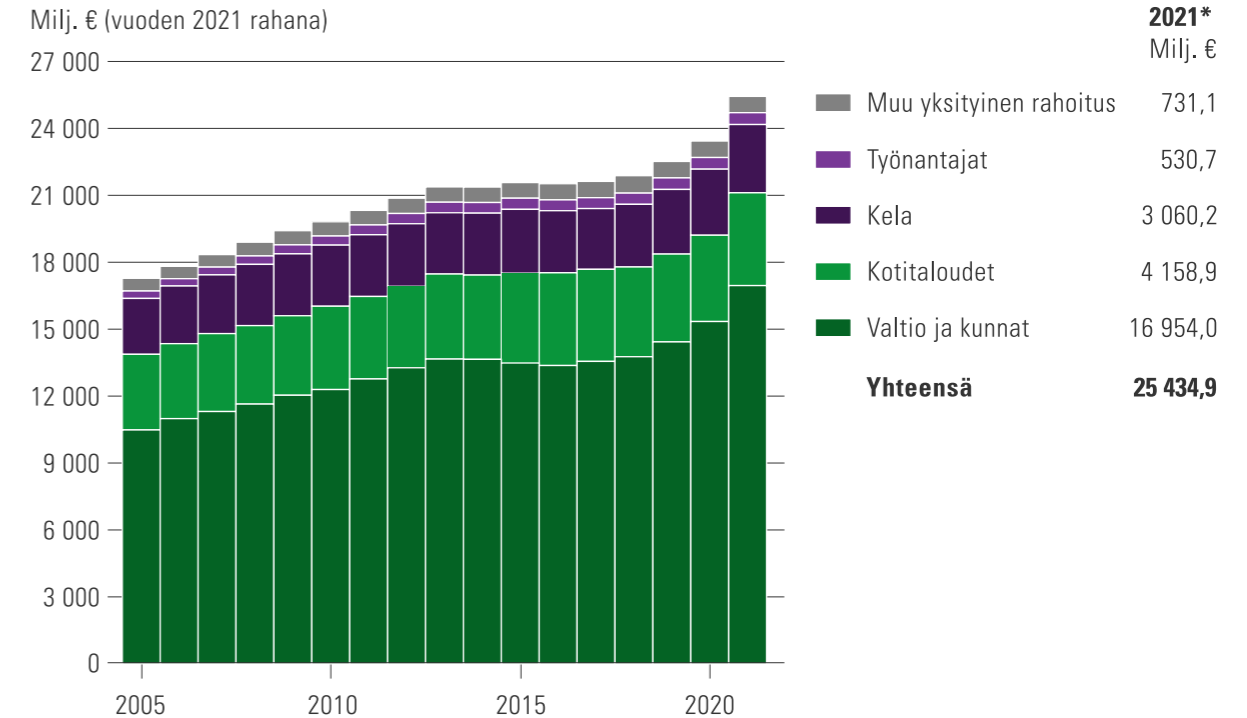
Kuvio 7. Julkiset terveydenhuoltomenot 2005–2021

1 Muu terveydenhuolto, hoitolaitteet ja muut lääkinnälliset kestokulutustavarat, terveydenhuollon hallintomenot sekä sairausvakuutuksen korvaamat matkat.

2 Pois lukien työterveyshuolto, opiskeluterveydenhuolto ja suun terveydenhuolto.

Huomautus. Tilastoinnissa on siirrytty EU-asetusperusteisen SHA 2011 -tilastointijärjestelmän käyttöön 1.1.2016 alkaen. Terveydenhuoltomenoilla tarkoitetaan käyttömenoja eli terveydenhuollon kokonaismenoista on vähennetty investointimenot. Tiedot on päivitetty takautuvasti vuoteen 2005 asti.

Lähde: THL.

Kuvio 8. Terveydenhuollon rahoitus 2005–2021

Huomautus. Tilastoinnissa on siirrytty EU-asetusperusteisen SHA 2011 -tilastointijärjestelmän käyttöön 1.1.2016 alkaen. Terveydenhuoltomenoilla tarkoitetaan käyttömenoja, eli terveydenhuollon kokonaismenoista on vähennetty investointimenot. Tiedot on päivitetty takautuvasti vuoteen 2005 asti.

Lähde: THL.

12. Terveydenhuoltomenot 2005–2021 milj. €

Vuosi	Terveydenhuollon kokonaismenot	Julkiset terveydenhuoltomenot								
		Yhteensä	Erikois-sairaanhoito	Ikääntyneiden ja vammaisten pitkäaikais-hoito sekä kotihoito	Perus-terveydenhuolto ¹	Lääkkeet ja muut lääkinnälliset kulutustavarat	Sairausvakuutuksen korvaama yksityinen terveydenhuolto	Suun terveydenhuolto	Työterveys- ja opiskelu-terveydenhuolto	Muut julkiset terveyden-huoltomenot ²
2005	13 649	10 258	4 056	1 466	2 135	1 077	316	318	235	656
2006	14 323	10 912	4 262	1 689	2 254	1 100	322	340	275	669
2007	15 122	11 493	4 433	1 872	2 355	1 142	344	356	287	704
2008	16 208	12 339	4 743	1 980	2 561	1 243	351	410	312	738
2009	16 650	12 703	4 919	2 169	2 558	1 245	365	422	324	701
2010	17 200	13 050	5 179	2 261	2 566	1 225	369	408	339	703
2011	18 261	13 957	5 650	2 397	2 722	1 262	397	433	370	725
2012	19 271	14 843	6 030	2 625	2 866	1 303	415	447	391	766
2013	20 034	15 376	6 380	2 764	2 889	1 273	418	461	411	780
2014	20 237	15 553	6 411	2 856	2 881	1 307	430	454	416	798
2015	20 389	15 448	6 562	3 034	2 583	1 378	471	395	409	617
2016	20 399	15 313	6 543	3 086	2 502	1 412	435	314	430	591
2017	20 654	15 548	6 839	3 102	2 490	1 387	415	303	411	601
2018	21 140	16 013	7 159	3 121	2 457	1 460	440	316	431	628
2019	21 969	16 903	7 498	3 354	2 632	1 551	462	332	438	637
2020	22 929	17 876	7 956	3 515	2 901	1 606	452	390	438	617
2021*	25 435	20 014	8 659	3 613	3 590	1 711	530	488	446	978

1 Pois lukien työterveyshuolto, opiskeluterveydenhuolto ja suun terveydenhuolto.

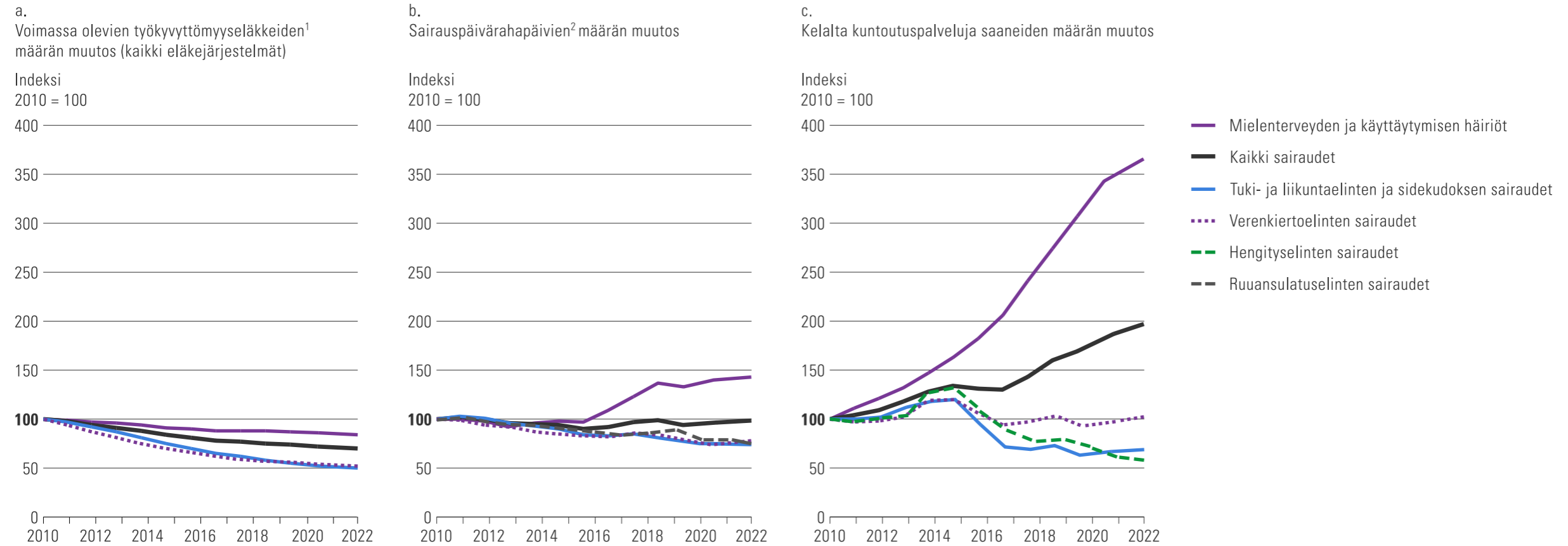
2 Muu terveydenhuolto, hoitolaitteet ja muut lääkinnälliset kestokulutustavarat, terveydenhuollon hallintomenot sekä sairausvakuutuksen korvaamat matkat.

Huomautus. Tilastoinnissa on siirrytty EU-asetusperusteisen SHA 2011 -tilastointijärjestelmän käyttöön 1.1.2016 alkaen. Terveydenhuoltomenoilla tarkoitetaan käyttömenoja, eli terveydenhuollon kokonaismenoista on vähennetty investointimenot.

Tiedot on päivitetty takautuvasti vuoteen 2005 asti.

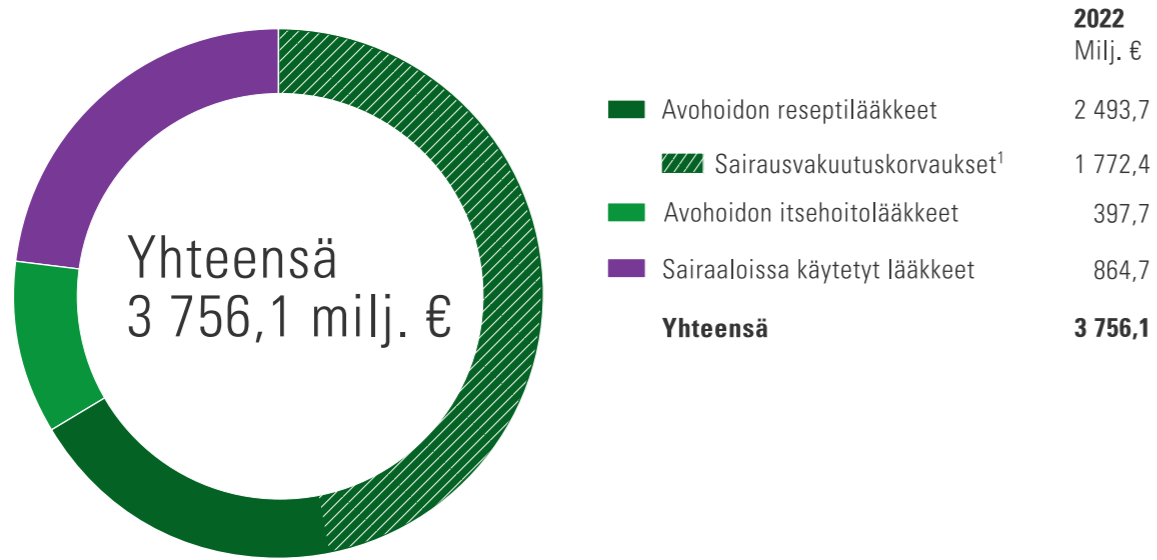
Lähde: THL.

Kuvio 9. Eräiden sairauksien yleisyys etuuksien perusteena 2010–2022

1 Suomessa asuvien työkyvyttömyyseläkkeet.
 2 Ei sisällä osasairauspäivärahaa eikä YEL-sairauspäivärahaa.
 Lähde:
 a SVT. Kela & ETK: Suomen eläkkeensaajat www.tietotarjotin.fi.
 b SVT. Kela: Sairauspäiväraha www.tietotarjotin.fi.
 c SVT. Kela: Kelan kuntoutus www.tietotarjotin.fi.

Kuvio 10. Lääkkeiden kokonaismyynti 2022

¹ Näistä pieni osa on korvauksia avohoidon itsehoitolääkkeistä.

Huomautus. Avohoidon myynti on laskettu vertailisin vähittäismyyntihinnoin ja sairaalamyynti tukkuhinnoin. Vähittäismyyntihintaiset luvut eivät sisällä nikotiinivalmisteita.

Lähde: Suomen lääketilasto 2022. Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimea ja Kela.

13. Sairausajan toimeentuloturvaetuuksia¹ 2005–2022, milj. €

Vuosi	Sairausvakuutuksen sairauspäivärahat	Sairausvakuutuksen osasairauspäivärahat ²	Sairausvakuutuksen YEL-sairauspäivärahat ³	Sairausvakuutuksen erityishoitorahat	Mela-sairauspäivärahat
2005	705,2	.	.	2,9	3,0
2006	745,6	.	3,4	2,8	3,1
2007	767,2	2,5	4,5	2,8	3,1
2008	772,7	2,9	4,9	2,9	3,0
2009	799,3	3,5	5,3	3,3	3,2
2010	813,4	7,2	5,1	3,7	3,2
2011	834,2	10,6	5,6	3,6	3,1
2012	842,8	13,5	6,3	4,0	3,2
2013	833,2	16,8	6,3	4,5	3,1
2014	833,8	26,1	6,3	5,2	3,0
2015	826,1	31,2	5,7	5,4	2,8
2016	773,8	33,6	5,2	5,5	2,7
2017	764,2	37,4	4,9	5,7	2,6
2018	786,7	40,8	8,0	5,5	2,6
2019	819,9	46,4	8,8	5,8	2,5
2020	818,7	50,3	8,6	5,9	2,2
2021	855,6	60,3	7,8	5,8	2,2
2022	883,9	62,0	9,6	6,0	2,3

1 Taulukko ei kata kaikkia etuuksia. Siitä puuttuvat mm. sairausajan palkat, rikos-, potilas- ja lääkevahinkokorvaukset sekä vapaaehtoisten vakuutusten korvaukset.

2 Osasairauspäiväraha otettiin käyttöön 1.1.2007 alkaen.

3 1.4.2006 tuli voimaan sairausvakuutuslain muutos, jonka perusteella alettiin maksaa YEL-sairauspäivärahaa takautuvasti 1.1.2006 alkaen.

Lähde: SVT. Kela: Sairauspäiväraha / Vanhempainpäiväraha www.tietotarjotin.fi; www.mela.fi/Vuosikertomus22/Toimintakertomus22.pdf [viitattu 23.5.2023].

14. Sairauspoissaolot ja korvatut sairauspäivät 2005–2022

Vuosi	Työlliset ¹				Sairausvakuutuksen korvaamat sairauspäivät, milj. kpl (arkipäiviä, 6 pv/vk) ²		
	Työstä poissaolopäiviä sairauden vuoksi				Yhteensä	Miehet	Naiset
	Työpäiviä, milj. kpl	Milj. kpl	Työllistä kohti, kpl	Osuus työ- ja sairauspoissaolopäivien yhteismäärästä, %			
2005	494,7	20,6	8,6	4,0	16,0	7,6	8,4
2006	501,9	21,3	8,7	4,1	16,6	7,8	8,8
2007	509,4	21,7	8,7	4,1	16,7	7,9	8,8
2008	523,8	25,5	10,1	4,6	16,3	7,6	8,7
2009	495,4	23,0	9,3	4,4	15,7	7,4	8,3
2010	499,9	22,2	9,1	4,3	15,3	7,1	8,2
2011	505,9	23,2	9,4	4,4	15,7	7,2	8,5
2012	506,9	23,0	9,2	4,3	15,4	7,1	8,3
2013	499,7	23,2	9,5	4,4	14,7	6,8	8,0
2014	500,6	21,7	8,9	4,2	14,5	6,6	7,9
2015	498,6	20,6	8,5	4,0	14,4	6,5	7,8
2016	505,0	22,7	9,3	4,3	13,8	6,2	7,6
2017	508,2	22,2	9,0	4,2	14,1	6,2	7,9
2018	519,7	24,6	9,7	4,5	14,9	6,6	8,3
2019	521,2	23,9	9,3	4,4	15,2	6,7	8,5
2020	515,1	23,0	9,1	4,3	14,5	6,4	8,1
2021	515,7	14,7	6,3	8,4
2022	516,1	34,3	13,1	6,2	15,1	6,6	8,5

1 Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen perusjoukko on 15–74-vuotias väestö. Tiedot kerätään haastattelemalla kuukausittain lähes 12 000 henkilöä. Otoskoko vuodessa on noin 140 000 henkeä. Työlliseksi luokitellaan henkilö, joka on tutkimusviikolla tehnyt ansiotyötä vähintään yhtenä päivänä ja vähintään yhden tunnin. Sairauspoissaolot ovat työvoimatutkimuksessa työlliseksi itsensä ilmoittamien henkilöiden sairauspoissaolopäiviä työstä. Työvoimatutkimuksen tiedonkeruuta, estimointimenetelmää ja tietosisältöä uudistettiin vuoden 2021 alussa. Vuoden 2021 tiedot ovat tuotettu uudella menetelmällä eivätkä ne ole täysin vertailukelpoisia aiempiin.

2 Sairauspäivärahatilastot eivät sisällä osasairauspäivärahaa eivätkä YEL-sairauspäivärahaa. Lisäksi ne eivät sisällä sairauspäiviä päivärahakauden omavastuuajalta (yleensä sairastumispäivä ja 9 seuraavaa arkipäivää). Myöskään päivät alle 9 arkipäivää kestäneen sairauden ajalta eivät sisälly sairauspäivärahatilastoon. Toisaalta sairauspäivärahaan on oikeus muillakin kuin ansiotyössä olevilla (esimerkiksi työttömillä).

Lähde: Tilastokeskus / SVT. Kela: Sairauspäiväraha www.tietotarjotin.fi.

1.5 Kuntoutus

Kuntoutuksen tavoite on väestön työ- ja toimintakyvyn ylläpitäminen tai parantaminen. Kuntoutus voi olla lääkinnällistä, ammatillista, sosiaalista tai kasvatuksellista. Se on yleensä kuntoutujalle maksutonta. Lisäksi kuntoutusajalta voidaan maksaa toimeentuloturva.

Suomen kuntoutusjärjestelmä on monien eri palveluntuottajien ja rahoittajien sekajärjestelmä. Kuntoutuksen järjestäminen ja kustannusvastuut jakaantuvat eri toimijoille, joita ovat kuntien sosiaali- ja terveydenhuolto, työterveyshuolto, Kela, Valtiokonttori, työ- ja elinkeinotoimistot, työeläkelaitokset sekä tapaturma- ja liikennevakuutuslaitokset. Kuntoutuspalveluja tuottavat julkisen sektorin lisäksi vammais- ja kansanterveysjärjestöt, säätiöt ja muut kolmannen sektorin organisaatiot sekä yksityiset yritykset.

Kela on julkisen terveydenhuollon ohella merkittävintä kuntouttaja Suomessa. Kela järjestää ammatillista kuntoutusta, vaativaa lääkinnällistä kuntoutusta, kuntoutuspsykoterapiaa ja harkinnanvaraista kuntoutusta. Lisäksi Kela maksaa kuntoutuksen ajalta kuntoutusrahaa.

Jos henkilöllä on oikeus kuntoutukseen erityisturvan lakien eli esimerkiksi työtapaturma- ja ammattitautilain, liikennevakuutuslain tai

sotilasvammalain perusteella, hänellä ei ole oikeutta Kelan järjestämään ja korvaamaan kuntoutukseen. Työeläkevakuutus on ensisijainen ammatillisen kuntoutuksen järjestäjä henkilöille, jotka ovat työelämässä tai joiden yhteydet työelämään ovat vielä olemassa.

1.6 Työttömyysturva

Työttömän työnhakijan toimeentulo turvataan pääasiassa työttömyyspäivärahalla ja työmarkkinatuella. Työttömyyspäivärahaa ja työmarkkinatukea maksetaan työttömyysajan lisäksi työllistymistä edistävien palvelujen ajalta.

Työttömyysturvaan luetaan tässä julkaisussa myös liikkuvuusavustus ja vuorottelukorvaus.

Työttömyyspäiväraha

Työttömyyspäivärahaa maksetaan kahden järjestelmän kautta. Työttömyyskassat maksavat jäsenilleen ansiopäivärahaa, muut voivat saada peruspäivärahaa Kelasta.

Työttömyyspäivärahaa maksetaan työttömille, jotka täyttävät työssäoloehdon. Työttömyyspäivärahakauden enimmäiskesto määräytyy henkilön työhistorian ja iän perusteella.

Peruspäivärahan määrä tarkistetaan vuosittain kansaneläkeindeksillä. Ansiopäiväraha muodostuu peruspäivärahan suuruudesta perusosasta ja ansiosasta, jonka suuruus määräytyy aiempien työtoimien perusteella. Alle 18-vuotiaista huollettavista lapsista maksetaan lapsikorotus.

Yrittäjien työttömyyskassat voivat maksaa yrittäjälle ansiopäivärahaa. Kasaan kuulumattomat yrittäjät voivat saada peruspäivärahaa.

Työmarkkinatuki

Jos työttömyys jatkuu työttömyyspäivärahan enimmäisajan täyttymisen jälkeen, voi henkilö saada työmarkkinatukea Kelasta. Työmarkkinatukea maksetaan myös työttömille, jotka eivät täytä työssäoloehdot. Täysimääräinen työmarkkinatuki on peruspäivärahan suuruinen.

Työmarkkinatuki on tarveharkintainen. Työttömän pääoma- ja muut tulot sekä vanhempiensa taloudessa asuvalla myös vanhempien tulot voivat vähentää työmarkkinatukea.

Liikkuvuusavustus ja vuorottelukorvaus

Liikkuvuusavustuksella pyritään helpottamaan työn vastaanottamista. Se on tarkoitettu tueksi työmatkakuluihin tai kuluihin, jotka aiheutuvat muuttamisesta lähemmäs työpaikkaa.

Vuorottelukorvausta maksetaan ansiotyöstä määräjäksi vapaalle jäävälle työntekijälle, jonka tilalle työnantaja palkkaa työttömän työnhakijan.

Sekä työttömyyskassat että Kela maksavat liikkuvuusavustuksia ja vuorottelukorvauksia.

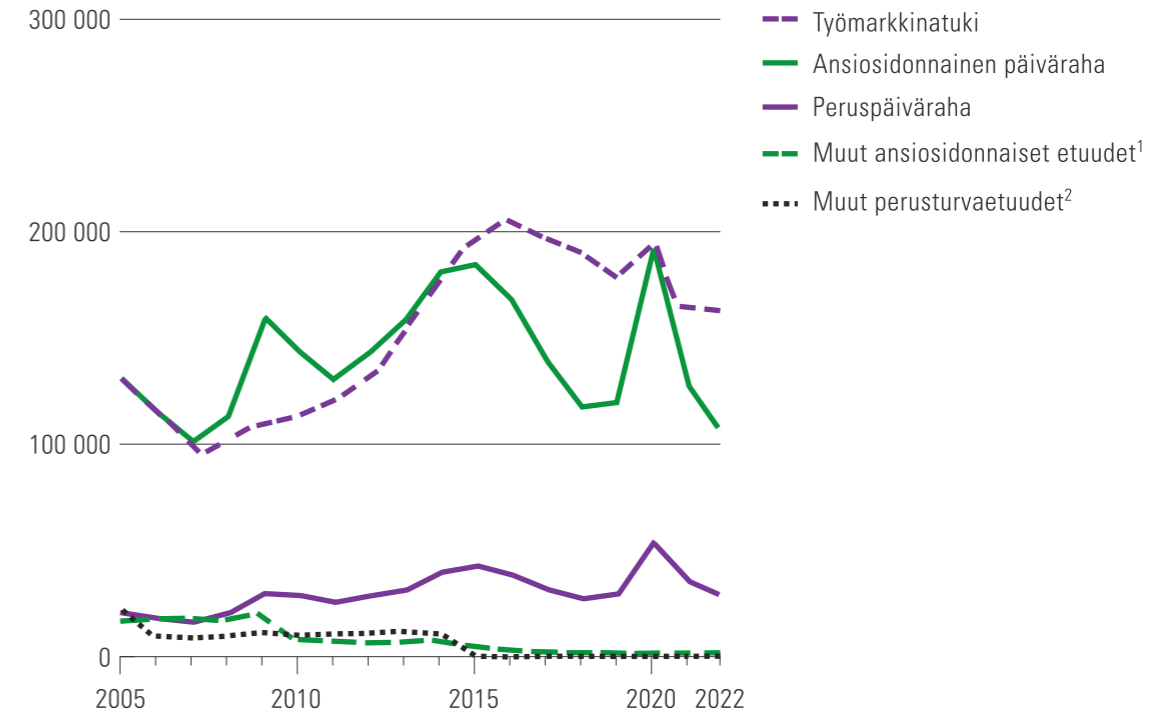
Työttömyysturvan rahoitus

Valtio rahoittaa työttömien perusturvan. Ansioon suhteutettu osuus rahoitetaan työnantajien ja palkansaaajien työttömyysvakuutusmaksuilla sekä työttömyyskassojen jäsenmaksuilla. Peruspäivärahaa rahoitetaan valtion varojen lisäksi järjestäytymättömien palkansaaajien työttömyysvakuutusmaksuilla.

Työmarkkinatuen rahoitukseen osallistuu myös työttömän asuinkunta. Kunnat rahoittavat puolet vähintään 300 päivää ja 70 % vähintään 1 000 päivää työmarkkinatukea saaneiden tuesta silloin, kun työmarkkinatukea on maksettu työttömyyden perusteella eikä esimerkiksi työllistymistä edistävän palvelun ajalta.

Kuvio 11. Työttömyysetuuksien saajat 2005–2022

Lukumäärä (31.12.)

1 Koulutustuki, koulutuspäiväraha, liikkuvuusavustus ja vuorottelukorvaus. Yhdistelmätuen on korvannut työvoimatoimiston myöntämä palkkatuki. Koulutustuki ja koulutuspäiväraha erillisinä etuuksina ovat lakanneet. Vuodesta 2010 alkaen työvoimakoulutus ja omaehtoinen opiskelu ovat olleet työllistymistä edistäviä palveluja, joiden ajalta maksetaan sitä työttömyysetuutta, johon henkilöllä työttömänä ollessaan olisi oikeus.

2 Kotoutumistuki, yhdistelmätuen työmarkkinatuki, koulutustuki, koulutuspäiväraha, liikkuvuusavustus ja vuorottelukorvaus. Kotoutumistukea ei ole maksettu 1.1.2015 alkaen. Tuen saajat siirtyivät työmarkkinatuen saajiksi. Yhdistelmätuen on korvannut työvoimatoimiston myöntämä palkkatuki. Koulutustuki ja koulutuspäiväraha erillisinä etuuksina ovat lakanneet. Vuodesta 2010 alkaen työvoimakoulutus ja omaehtoinen opiskelu ovat olleet työllistymistä edistäviä palveluja, joiden ajalta maksetaan sitä työttömyysetuutta, johon henkilöllä työttömänä ollessaan olisi oikeus.

Lähde: SVT. Kela ja Finanssivalvonta: Suomen työttömyysturva www.tietotarjotin.fi.

15. Työttömien toimeentuloturvaetuuksia 2005–2022, milj. €

Vuosi	Perusturva									Ansioturva					
	Yhteensä	Peruspäiväraha	Työmarkkina-tuki ¹	Kotoutumis-tuki ¹	Yhdistelmä-tuen työmarkkina-tuki ²	Koulutus-tuki ³	Koulutus-päiväraha ³	Liikkuvuus-avustus	Vuorottelu-korvaus	Yhteensä	Ansiopäivä-rahast	Koulutus-tuki ³	Koulutus-päiväraha ³	Liikkuvuus-avustus	Vuorottelu-korvaukset
2005	1 134,8	118,1	857,3	45,3	94,6	15,9	3,3	.	0,2	1 711,3	1 458,8	172,8	15,1	.	64,6
2006	1 013,2	108,5	793,8	48,9	42,3	15,9	3,5	.	0,2	1 636,6	1 376,5	167,4	15,4	.	77,3
2007	876,8	94,3	706,4	53,7	1,4	17,1	3,7	.	0,3	1 514,9	1 230,1	176,9	16,9	.	90,9
2008	822,2	95,6	645,0	60,7	0,0	17,2	3,3	.	0,3	1 444,9	1 157,1	167,4	18,0	.	102,5
2009	973,9	165,8	710,1	74,1	–	20,7	2,9	.	0,3	2 089,6	1 779,8	205,7	21,2	.	82,9
2010	1 096,2	204,8	791,2	90,7	–	9,0	0,2	.	0,3	2 312,1	2 100,6	123,9	2,2	.	85,4
2011	1 133,2	184,9	846,4	101,0	–	0,7	–	.	0,2	2 015,2	1 907,1	16,2	–	.	91,8
2012	1 419,5	218,9	1 082,2	118,2	–	–	–	.	0,3	2 117,1	1 996,5	0,6	–	.	120,1
2013	1 682,8	254,3	1 299,7	128,5	–	–	–	.	0,4	2 471,4	2 356,4	–	–	.	115,1
2014	1 933,2	298,7	1 503,8	130,4	–	–	–	.	0,4	2 827,0	2 704,2	–	–	.	122,8
2015	2 091,1	341,9	1 742,6	6,5	–	–	–	.	0,3	2 973,2	2 863,6	–	–	.	109,6
2016	2 169,1	336,3	1 832,6	–	–	–	–	.	0,2	2 805,0	2 707,6	–	–	.	97,4
2017	2 124,9	284,3	1 839,1	–	–	–	–	1,4	0,1	2 366,3	2 321,5	–	–	2,2	42,6
2018	1 964,5	232,9	1 729,5	–	–	–	–	2,1	0,1	1 930,8	1 899,9	–	–	3,0	27,9
2019	1 869,9	209,9	1 658,5	–	–	–	–	1,4	0,1	1 720,8	1 690,4	–	–	2,7	27,7
2020	2 264,8	397,4	1 866,2	–	–	–	–	1,2	0,1	2 692,4	2 665,8	–	–	2,8	23,7
2021	2 154,7	377,2	1 776,2	–	–	–	–	1,3	0,1	2 482,5	2 456,5	–	–	3,6	22,4
2022	1 843,8	246,5	1 596,2	–	–	–	–	1,0	0,1	1 840,0	1 810,2	–	–	2,9	27,0

1 Kotoutumistukea ei ole maksettu 1.1.2015 alkaen. Tuen saajat siirtyivät työmarkkinatuen saajiksi.

2 Yhdistelmä-tuen on korvannut työvoimatoimiston myöntämä palkkatuki.

3 Koulutustuki ja koulutus-päiväraha erillisinä etuuksina ovat lakanneet. Vuodesta 2010 alkaen työvoimakoulutus ja omaehtoinen opiskelu ovat olleet työllistymistä edistäviä palveluja, joiden ajalta maksetaan sitä työttömyysetuutta, johon henkilöllä työttömänä ollessaan olisi oikeus.

Lähde: SVT. Kela: Kelan työttömyysturva / SVT. Kela & Finanssivalvonta: Suomen työttömyysturva www.tietotarjotin.fi.

16. Työttömien toimeentuloturvaetuuksien saajat 31.12. vuosina 2005–2022

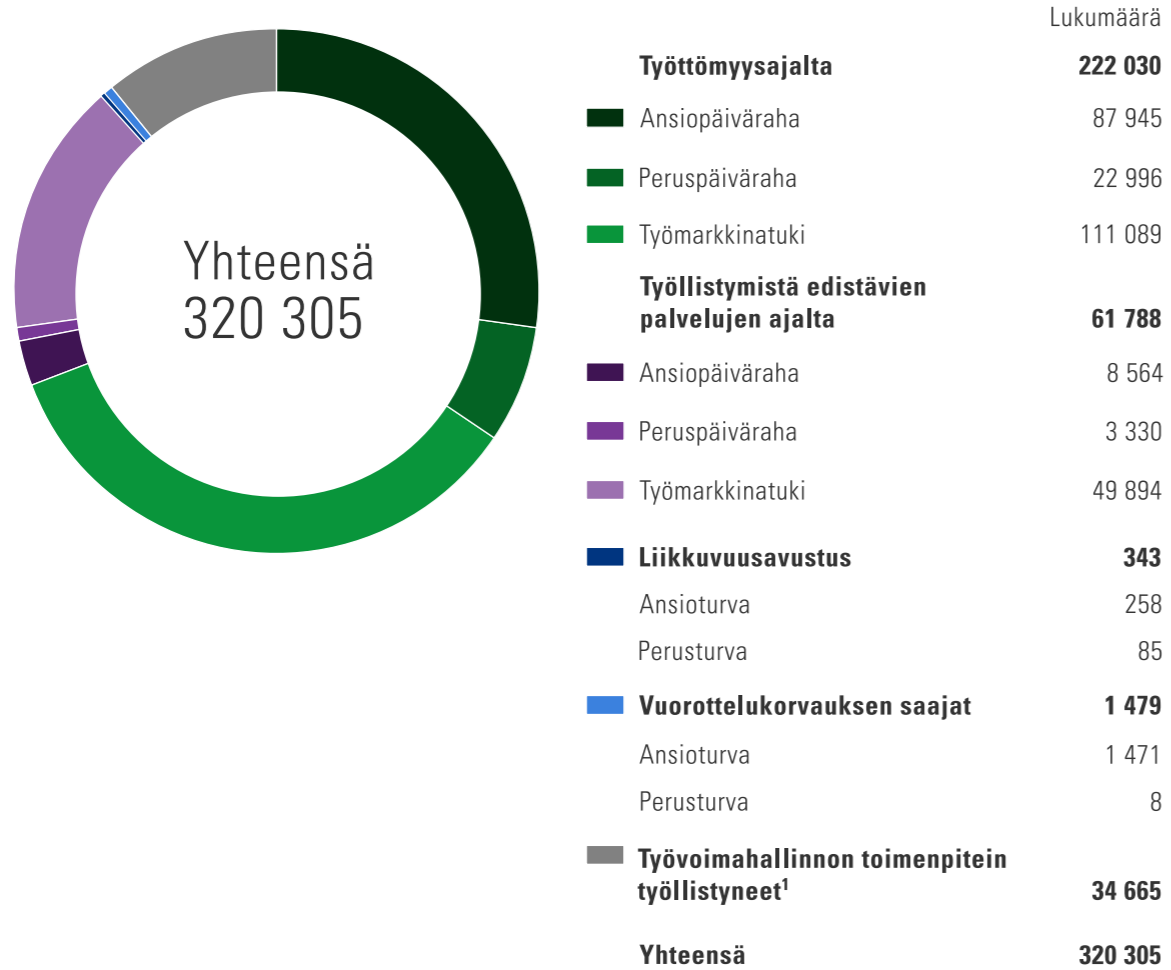
Vuosi	Perusturva									Ansioturva					
	Yhteensä	Peruspäiväraha	Työmarkkina-tuki ¹	Kotoutumis-tuki ¹	Yhdistelmä-tuen työmarkkina-tuki ²	Koulutus-tuki ³	Koulutus-päiväraha ³	Liikkuvuus-avustus	Vuorottelu-korvaus	Yhteensä	Ansiopäivä-rahats	Koulutus-tuki ³	Koulutus-päiväraha ³	Liikkuvuus-avustus	Vuorottelu-korvaukset
2005	175 071	20 743	132 178	5 635	14 409	1 560	499	.	47	147 313	130 630	9 792	1 107	.	5 784
2006	141 953	17 921	114 981	6 204	535	1 767	504	.	41	133 057	114 905	10 264	1 230	.	6 658
2007	124 880	16 151	99 944	6 477	8	1 742	496	.	62	119 681	101 226	9 930	1 306	.	7 219
2008	124 515	20 526	94 346	7 420	–	1 791	369	.	63	130 338	113 173	9 027	1 170	.	6 968
2009	150 357	29 820	109 280	8 576	–	2 199	413	.	69	180 424	160 024	12 836	1 839	.	5 725
2010	151 407	28 755	112 626	9 741	–	234	–	.	51	151 589	143 565	2 124	–	.	5 900
2011	156 059	25 501	119 861	10 638	–	11	–	.	48	137 115	129 865	112	–	.	7 138
2012	171 121	28 673	131 511	10 877	–	–	–	.	60	149 873	143 375	5	–	.	6 493
2013	199 622	31 324	156 365	11 869	–	–	–	.	64	165 399	158 615	–	–	.	6 784
2014	223 912	39 761	173 284	10 813	–	–	–	.	54	189 294	181 405	–	–	.	7 889
2015	238 508	42 681	195 801	–	–	–	–	.	26	189 880	184 632	–	–	.	5 248
2016	242 783	38 305	204 459	–	–	–	–	.	19	171 068	167 797	–	–	.	3 271
2017	228 052	31 460	196 452	–	–	–	–	129	11	141 013	138 946	–	–	176	1 891
2018	217 068	27 157	189 780	–	–	–	–	137	10	118 615	116 972	–	–	227	1 436
2019	208 570	29 576	178 902	–	–	–	–	89	10	121 367	119 693	–	–	185	1 502
2020	247 385	54 442	192 865	–	–	–	–	74	8	193 265	192 062	–	–	214	1 029
2021	199 581	35 000	164 490	–	–	–	–	87	11	128 593	127 110	–	–	193	1 317
2022	191 287	28 457	162 745	–	–	–	–	87	7	109 309	107 723	–	–	247	1 366

1 Kotoutumistukea ei ole maksettu 1.1.2015 alkaen. Tuen saajat siirtyivät työmarkkinatuen saajiksi.

2 Yhdistelmä-tuen on korvannut työvoimatoimiston myöntämä palkkatuki.

3 Koulutustuki ja koulutuspäiväraha erillisinä etuuksina ovat lakanneet. Vuodesta 2010 alkaen työvoimakoulutus ja omaehtoinen opiskelu ovat olleet työllistymistä edistäviä palveluja, joiden ajalta maksetaan sitä työttömyysetuutta, johon henkilöllä työttömänä ollessaan olisi oikeus.

Lähde: SVT. Kela: Kelan työttömyysturva / SVT. Kela & Finanssivalvonta: Suomen työttömyysturva www.tietotarjotin.fi.

Kuvio 12. Työttömyysetuuksien saajat ja työllistetyt 30.11.2022

1 Palkkaperusteisilla toimenpiteillä työllistetyt.

Lähde: SVT. Kela: Kelan työttömyysturva; SVT. Kela ja Finanssivalvonta: Suomen työttömyysturva www.tietotarjotin.fi; SVT. TEM: Työnvälitystilasto, Työllisyyskatsaus 11/2022.

17. Työttömyysetuudet maakunnittain 2022

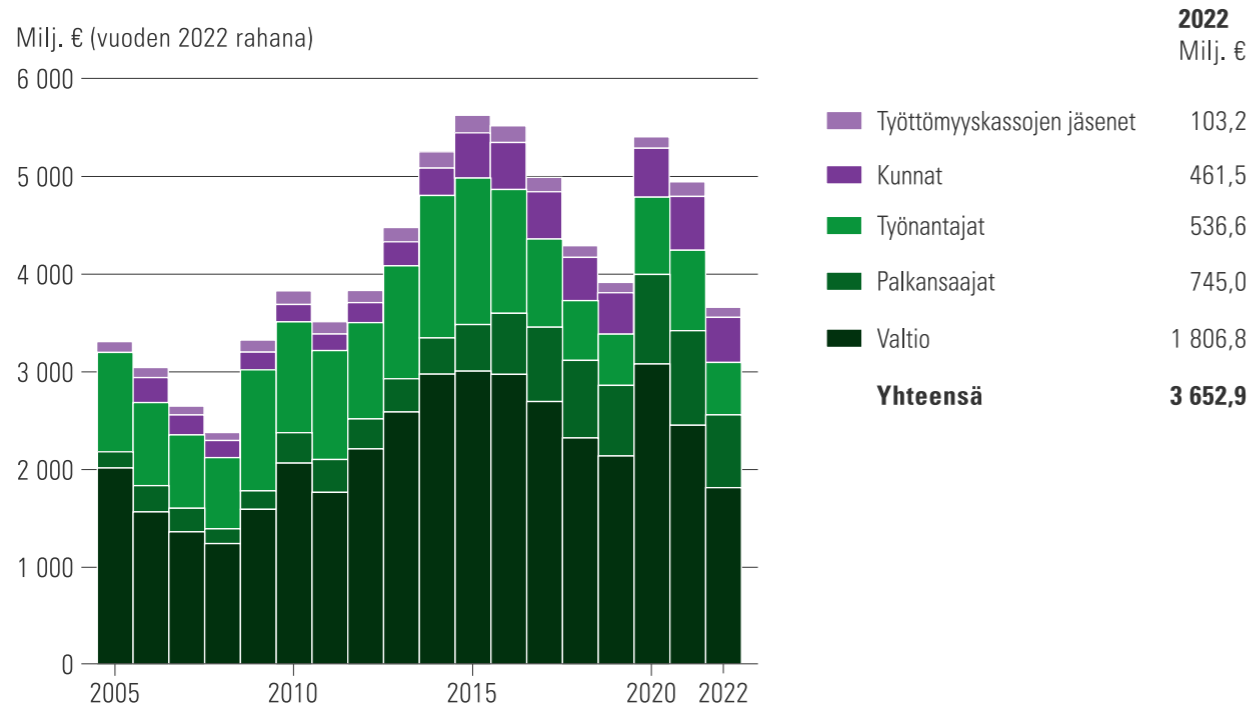
Maakunta ¹	Maksetut etuudet ²				Saajia ² 31.12.			
	Milj. €	€ 17–64-vuotiaista kohti	Perusturva, milj. €	Ansioturva, milj. €	Yhteensä	% 17–64-vuotiaista	Perusturvan etuudet	Ansioturvan etuudet
Koko maa	3 683,8	1 112	1 843,8	1 840,0	300 596	9,1	191 287	109 309
Uusimaa	1 166,3	1 054	655,1	511,2	92 699	8,4	66 380	26 319
Varsinais-Suomi	299,1	1 032	144,2	154,9	24 313	8,4	14 881	9 432
Satakunta	142,8	1 210	63,2	79,6	11 627	9,9	6 621	5 006
Kanta-Häme	100,8	1 050	49,9	50,9	8 326	8,7	5 227	3 099
Pirkanmaa	346,8	1 072	181,6	165,2	28 501	8,8	18 664	9 837
Päijät-Häme	155,3	1 354	81,6	73,7	13 117	11,4	8 485	4 632
Kymenlaakso	121,7	1 364	58,2	63,6	10 012	11,2	6 113	3 899
Etelä-Karjala	95,9	1 352	41,0	55,0	7 914	11,1	4 458	3 456
Etelä-Savo	83,2	1 199	38,3	44,9	6 944	10,0	4 105	2 839
Pohjois-Savo	152,6	1 077	72,1	80,5	12 926	9,1	7 614	5 312
Pohjois-Karjala	136,6	1 489	63,3	73,3	11 483	12,5	6 801	4 682
Keski-Suomi	214,7	1 347	103,8	110,9	17 593	11,0	10 990	6 603
Etelä-Pohjanmaa	89,7	854	40,6	49,1	8 120	7,7	4 402	3 718
Pohjanmaa	77,1	762	40,8	36,3	6 646	6,6	4 217	2 429
Keski-Pohjanmaa	35,4	956	16,8	18,6	3 101	8,4	1 790	1 311
Pohjois-Pohjanmaa	274,3	1 127	125,1	149,1	22 998	9,5	13 408	9 590
Kainuu	48,4	1 268	18,4	30,0	4 039	10,6	2 009	2 030
Lappi	131,2	1 322	45,7	85,4	9 251	9,3	4 615	4 636
Ahvenanmaa	3,9	221	.	3,9	222	.	.	222

1 Maakuntajako katso kartta liitteessä 13.

2 Työttömyyspäivärahat, työmarkkinatuki, liikkuvuusavustukset ja vuorottelukorvaukset.

Huomaus. Tiedot niistä henkilöistä, joiden asuinkunta on tuntematon, sisältyvät vain koko maan yhteissummaan. Työttömyysajan perusturvan toteuttaminen Ahvenanmaan maakunnassa ei kuulu Kelan tehtäviin.

Lähde: SVT. Kela: Kelan työttömyysturva / SVT. Kela & Finanssivalvonta: Suomen työttömyysturva; Kela: Kelan väestötilasto www.tietotarjotin.fi.

Kuvio 13. Työttömyyspäivärahojen ja työmarkkinatuen rahoitus 2005–2022

1 Kunnat osallistuvat pitkäaikaistyöttömien työmarkkinatuen rahoittamiseen. Vuosina 2006–2014 kunnat rahoittivat työttömyysajan työmarkkinatukea, jos tuen saajan työttömyysajan tukipäivien kertymä oli vähintään 500 päivää. Vuoden 2015 alussa kuntien rahoitusvastuu laajeni 300 päivää työttömyysajan tukea saaneisiin. Katso luku 1.6, Työttömyysturvan rahoitus.

Lähde: SVT. Kela: Kelan työttömyysturva www.tietotarjotin.fi; Työttömyyspäivärahat, STM:n julkaisu; Sosiaali- ja terveysministeriö; Finanssivalvonta.

1.7 Lapsiperheiden tuet

Lapsen elatuksen, huollon ja hoidon turvaamiseksi maksetaan

- äitiysavustusta
- vanhempainpäivärahaa
- lastenhoidon tukia
- lapsilisää
- lapseneläkettä
- elatustukea
- sosiaalivakuutusetuksiin liittyviä lapsikorotuksia
- vapaaehtoisten henkivakuutusten korvauksia.

Lisäksi myönnetään elatusvelvollisuusvähennys verotuksessa.

Äitiysavustus annetaan avustuksen saajan valinnan mukaan äitiyspakkauksena tai rahana. Raskauden ja vanhempainvapaan ajalta vanhemmille maksetaan sairausvakuutuksen varoista vanhempainpäivärahaa. Työntekijällä on oikeus saada työstään vapaata päivärahan maksun ajalta. Työnantaja voi maksaa työntekijälleen palkkaa tämän vapaan aikana. Tällöin vanhempainpäiväraha maksetaan työnantajalle.

Lastenhoidon tukia ovat

- kotihoidon tuki
- yksityisen hoidon tuki
- joustava hoitoraha
- osittainen hoitoraha.

Kotihoidon tuki ja yksityisen hoidon tuki ovat vaihtoehtoja kunnan järjestämälle päivähoidolle. Lakisääteisten tukien lisäksi kunta voi maksaa perheelle kuntalisää. Alle 3-vuotiaan lapsen vanhemmalla on oikeus jäädä hoitamaan lastaan palkattomalle hoitovapaalle. Kela voi maksaa osa-aikaisesti työskentelevälle vanhemmalle joustavaa tai osittaista hoitorahaa.

Jokaisesta alle 17-vuotiaasta lapsesta maksetaan lapsilisää. Sen suuruus on porrastettu perheen lapsiluvun mukaan.

Lapsella on oikeus elatustukeen silloin, kun elatusvelvollinen on laiminlyönyt elatusavun maksamisen tai lapselle ei ole vahvistettu elatusvelvollista.

Lapsiperheiden toimeentuloa turvataan myös asumiseen ja lapsen sairastamiseen tai vammautumiseen liittyvillä etuuksilla. Viimeksi mainituista alle 16-vuotiaan vammaistuki sekä erityishoitoraha esitetään myös vammais- ja terveysturvan taulukoissa.

Tilastointi

Lapseneläkkeet ja eläkkeiden lapsikorotukset sisältyvät eläketurvan tilastoihin ja työttömyysetuksien lapsikorotukset työttömyysturvan tilastoihin.

18. Lapsiperheiden toimeentuloturvaetuksia¹ 2005–2022, milj. €

Vuosi	Äitiysavustukset	Sairausvakuutuksen vanhempainpäivärahat	Sairausvakuutuksen erityishoitorahat	Lastenhoidon tuet ²	Lapsilisät	Elatustuet	Lapsikorotukset ³	Alle 16-vuotiaan vammaistuet
2005	11,0	644,1	2,9	340,0	1 424,4	139,3	152,1	72,7
2006	10,8	692,4	2,8	336,4	1 419,4	136,1	140,8	72,8
2007	10,3	771,8	2,8	333,0	1 411,4	144,0	126,4	72,6
2008	11,0	831,4	2,9	326,7	1 425,0	140,5	119,7	70,2
2009	11,1	910,4	3,3	343,3	1 436,9	151,4	157,5	69,9
2010	11,1	957,5	3,7	352,6	1 433,1	163,3	165,8	69,7
2011	11,0	988,4	3,6	348,7	1 436,0	167,7	154,6	71,9
2012	10,8	1 008,9	4,0	360,8	1 489,8	176,5	162,2	75,2
2013	10,5	1 031,1	4,5	370,2	1 492,8	185,0	194,7	78,6
2014	10,5	1 033,6	5,2	371,3	1 495,2	193,6	224,5	82,6
2015	10,0	1 043,4	5,4	361,2	1 384,4	201,9	243,1	85,0
2016	9,5	993,5	5,5	346,7	1 381,7	204,5	244,6	81,9
2017	8,9	934,4	5,7	328,0	1 366,2	204,9	228,6	77,7
2018	9,3	908,9	5,5	304,6	1 369,3	207,0	204,4	77,3
2019	9,8	885,6	5,8	281,6	1 359,0	208,6	189,8	77,0
2020	10,6	931,4	5,9	264,3	1 375,1	215,6	222,9	79,9
2021	10,1	997,2	5,8	241,6	1 362,1	213,6	210,1	85,1
2022	9,7	999,9	6,0	239,1	1 460,3	210,1	177,8	92,2

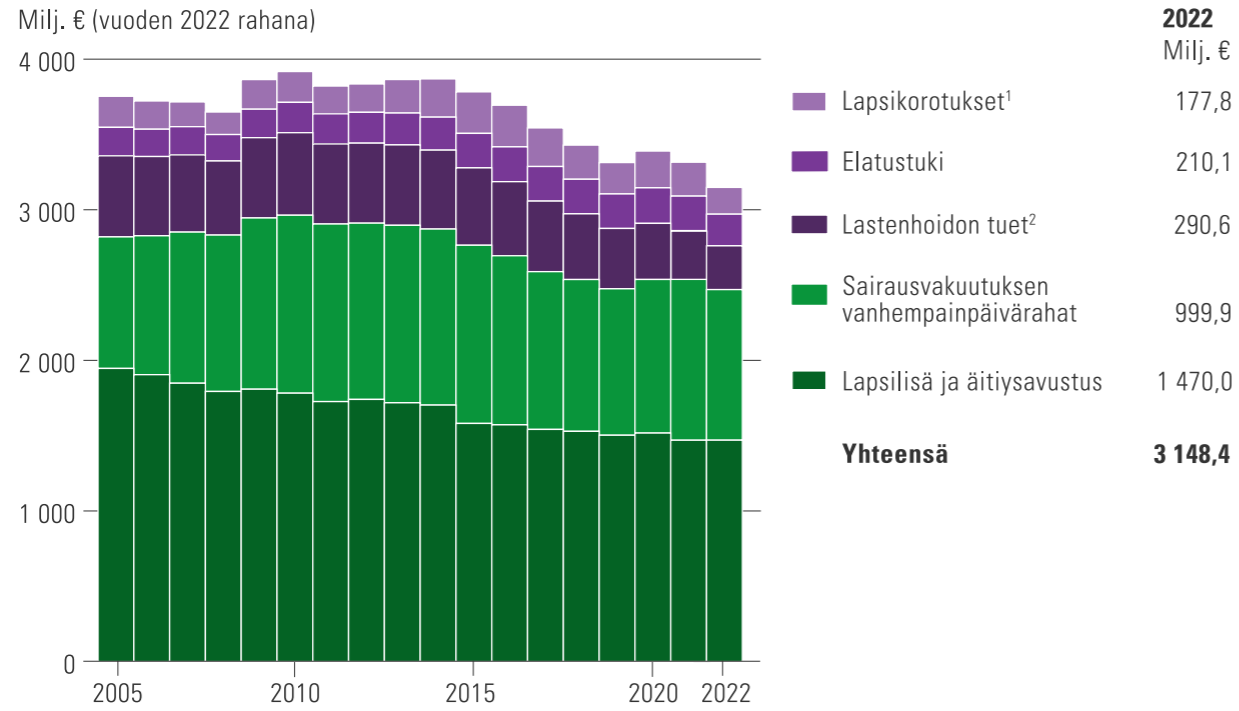
1 Taulukko ei kata kaikkia etuuksia. Siitä puuttuvat muun muassa asumiseen kohdistuvat etuudet, lapseneläkkeet, vapaaehtoisten henkivakuutusten korvaukset, kuntakohtaiset lasten hoidon tuet ja verotuksen elatusvelvollisuusvähennys.

2 Sisältää lakisääteiset tuet, ei kuntalisia.

3 Seuraavien etuuksien lapsikorotukset: eläkkeet, eläketuet, ansiosidonnaiset työttömyysetuudet ja Kelan maksamat työttömyysetuudet.

Lähde: SVT. Kela: Äitiysavustus / Vanhempainpäiväraha / Sairauspäiväraha / Lastenhoidon tuki / Lapsilisä / Elatustuki / Kelan vammaisetuudet / Kelan eläkkeet / Kelan työttömyysturva; SVT. Kela & Finanssivalvonta: Suomen työttömyysturva www.tietotarjotin.fi; THL

Kuvio 14. Lapsiperheiden tuet 2005–2022

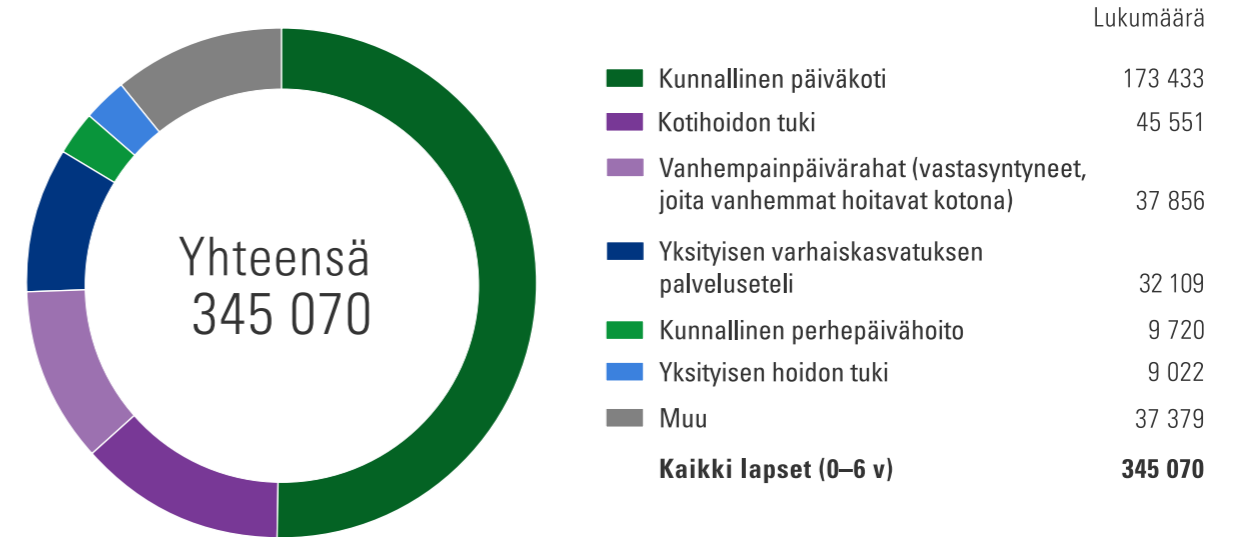

1 Seuraavien etuuksien lapsikorotukset: eläkkeet, eläketuet, ansiosidonnaiset työttömyysetuudet ja Kelan maksamat työttömyysetuudet.

2 Sisältää kuntakohtaiset lisät.

Lähde: Taulukko 18.

Kuvio 15. Alle kouluikäisten lasten hoitomuodot 31.12.2022

Huomautus. Kotihoidon ja yksityisen hoidon tuen luvuista puuttuvat Ahvenanmaan maakunnan tiedot.

Lähde: SVT. Kela: Vanhempainpäiväraha / Lastenhoidon tuki; Kela: Kelan väestötilasto www.tietotarjotin.fi; Opetushallitus.

1.8 Asumisen tuet

Yhteiskunta tukee asumista sekä rahallisesti että palveluin. Asunnon hankkimista tai perusparantamista tuetaan myöntämällä lainaa tai lainaan korkotukea. Myös asunnon korjaamiseen ja kunnostukseen voi saada avustusta.

Asumista tuetaan myös suoraan asumismenoja pienentävillä tuilla. Niitä ovat yleinen asumistuki, eläkkeensaajan asumistuki, opintotuen asumislisä ja sotilasavustuksen osana maksettava asumisavustus. Näiden kaikkien toimeenpano kuuluu Kelalle.

Asumismenoihin voidaan myöntää toimeentulotukea silloin, kun edellä mainitut tukimuodot eivät riitä. Kela myöntää perustoimeentulotukea kohutuullisiin asumismenoihin. Kunnat voivat myöntää täydentävää ja ehkäisevää toimeentulotukea.

Palvelu- ja tukiasumista sekä perhe- ja laitoshoidon järjestetään henkilöille, jotka tarvitsevat eriasteista tukea asumisessaan (esimerkiksi vanhukset, vammaiset ja päihdeongelmaiset).

1.9 Opiskelijoiden toimeentuloturva

Yhteiskunta tukee opiskelijan toimeentuloa eri tavoin. Valtion rahoittama opintotuki on keskeisin päätoimisen opiskelun tukimuoto. Tuen toimeenpano kuuluu Kelan tehtäviin. Opintotuki koostuu opintorahasta, opintolainan valtiontakauksesta ja osalle opiskelijoista myönnettävästä asumislisästä. Muita opiskelun tukimuotoja ovat opintolainahyvitys, opintolainavähennys, korkoavustus ja ateriatuki.

Työllisyysrahasto myöntää aikuiskoulutustukea palkansaajien ja yrittäjien ammatilliseen kouluttautumiseen. Työllisyysrahasto myöntää ammattitutkintostipendejä ammatillisen tutkinnon suorittaneille. Oppisopimustoimistot ja oppisopimuskoulutusta järjestävät oppilaitokset myöntävät oppisopimuskoulutuksen teoriajaksojen aikaiset taloudelliset etuudet.

Työttömillä on tietyissä tilanteissa mahdollisuus saada työttömyysetuutta työ- ja elinkeinotoimiston järjestämän työvoimakoulutuksen tai omaehtoisen opiskelun aikana. Työttömyyskassat maksavat jäsenilleen ja Kela kassoihin kuulumattomille opiskelun aikaisen työttömyysetuuden. Työttömien koulutuksenaikaisia etuuksia käsitellään luvussa 6.

Kela maksaa koulumatkatukea toisen asteen oppilaitoksissa opiskelevalle.

Kela maksaa koululaiseläkettä 18–20-vuotiaalle orvolle, joka opiskelee päätoimisesti tai on ammatillisessa koulutuksessa. Koululaiseläkettä kuvataan luvussa 2.

Vajaakuntoisten ammatillisena kuntoutuksena järjestetään pohja-, ammatti- ja korkeakouluopiskelua. Kuntoutujalle voidaan maksaa opiskelun ajalta kuntoutusrahaa. Ammatillista kuntoutusta tukevat ja järjestävät Kelan lisäksi työeläkelaitokset, tapaturma- ja liikennevakuutus, työvoimaviranomaiset sekä ammatilliset oppilaitokset. Tilastot kuntoutusrahasta löytyvät luvusta 5.

19. Opiskelijoiden toimeentuloturvaetuuksia 2005–2022, milj. €

Vuosi	Yleinen opiskeluajan toimeentuloturva						Työttömien koulutusajan toimeentuloturva			
	Opintoraha	Aikuiskoulutus- tuki	Ammattitutkinto- stipendi	Koululaiseläke	Kuntoutusraha ¹	Koulumatkatuki	Työvoimakoulutus ²		Omaehtoinen opiskelu ³	
							Perusturva	Ansioturva	Perusturva	Ansioturva
2005	432,0	28,4	4,6	2,7	19,3	27,9	118,9	172,8	3,3	15,1
2006	419,0	30,1	7,4	2,7	18,0	30,7	119,6	167,4	3,5	15,4
2007	406,0	30,5	7,5	2,7	17,2	32,0	128,9	176,9	3,7	16,9
2008	440,7	30,0	7,5	2,7	17,0	36,1	120,3	167,4	3,3	18,0
2009	503,8	28,7	8,2	2,8	18,2	37,6	118,6	205,7	2,9	21,2
2010	510,3	42,6	8,7	2,7	19,3	39,2	152,6	249,6	22,6	79,7
2011	491,6	70,0	8,8	2,6	19,7	41,9	167,7	178,6	61,3	132,9
2012	478,8	94,7	8,5	2,6	21,1	47,9	180,9	132,7	113,3	132,8
2013	472,6	113,1	8,2	2,7	..	50,7	171,2	134,2	136,0	143,2
2014	486,7	136,5	9,3	2,5	..	51,2	177,3	147,5	161,5	169,0
2015	502,4	157,9	9,5	2,3	26,2	47,1	159,8	118,6	192,2	186,8
2016	507,6	188,8	9,7	2,2	29,4	49,9	151,9	90,6	229,2	189,7
2017	461,0	188,4	9,9	1,9	33,4	46,8	157,5	74,0	246,8	157,8
2018	408,2	173,5	12,2	1,7	36,0	45,7	149,5	72,8	245,9	119,0
2019	412,0	176,5	10,5	1,6	55,5	43,1	155,8	77,6	238,3	83,0
2020	437,9	186,9	10,6	1,6	74,1	34,0	167,4	87,6	227,9	81,4
2021	446,2	175,3	10,4	1,4	94,2	38,5	165,5	111,9	193,4	100,2
2022	454,6	177,9	11,5	1,4	104,4	56,8	155,4	84,6	172,5	72,9

1 Kuntoutusraha Kelan vajaakuntoisille antaman ammatillisen kuntoutuksen ajalta.

2 Koulutustuki, työvoimakoulutuksen ajalta maksettu ansio- ja peruspäiväraha (2010 alkaen) sekä työmarkkinatuki ja kotoutumistuki.

3 Omaehtoisen opiskelun ajalta maksettu ansio- ja peruspäiväraha sekä työmarkkinatuki ja kotoutumistuki (2010 alkaen) sekä koulutuspäiväraha (1997–2009).

Lähde: SVT. Kela: Opintotuki / Kelan eläkkeet / Kelan kuntoutus / Koulumatkatuki / Kelan työttömyysturva www.tietotarjotin.fi; Finanssivalvonta; Koulutusrahasto 2018 asti, Työllisyysrahasto 1.1.2019 alkaen: Vuosikertomus 2022 www.tyollisyysrahasto.fi; SVT. Kela & Finanssivalvonta: Suomen työttömyysturva www.tietotarjotin.fi.

20. Opiskelijoiden toimeentuloturvaetuuksien saajat 2005–2022

Vuosi	Yleinen opiskeluaajan toimeentuloturva							Työttömien koulutusajan toimeentuloturva			
	Opintoraha ¹	Aikuiskoulutustuki		Ammattitutkinto- stipendi	Koululaiseläke ²	Kuntoutusraha ³	Koulumatkatuki ⁴	Työvoimakoulutus ⁵		Omaehtoinen opiskelu ⁶	
Tuki		Lainatakaus	Perusturva					Ansioturva	Perusturva	Ansioturva	
2005	292 950	6 970	1 440	17 500	4 400	12 020	49 630	46 174	33 330	1 131	2 230
2006	288 070	7 480	1 390	22 240	4 330	11 410	51 030	47 511	32 020	1 184	2 350
2007	283 580	7 990	1 320	22 400	4 200	10 460	51 630	48 625	32 610	1 171	2 440
2008	286 090	7 750	1 140	21 910	4 130	9 420	51 730	43 244	29 250	1 041	2 410
2009	290 933	7 319	1 071	23 660	4 072	8 242	51 414	39 845	36 070	948	3 015
2010	304 591	8 852	1 135	23 691	3 956	8 219	51 725	47 048	39 314	5 577	9 448
2011	300 280	11 104	1 389	24 113	3 803	8 375	52 393	51 818	31 658	12 581	13 462
2012	292 269	13 456	1 794	23 179	3 727	8 187	53 502	47 677	22 749	20 861	13 642
2013	288 390	15 362	2 133	22 030	3 637	..	54 347	39 947	20 176	23 853	14 009
2014	286 526	17 589	2 563	23 231	3 383	..	53 656	39 221	20 325	26 917	15 420
2015	288 057	20 459	3 283	23 372	3 193	9 779	52 365	35 767	17 379	32 052	17 455
2016	286 262	23 480	4 286	24 277	2 990	10 442	51 549	35 769	14 901	37 181	18 204
2017	280 271	24 356	5 310	24 588	2 630	10 992	49 985	37 994	14 453	42 511	17 050
2018	276 264	24 848	6 269	30 422	2 295	10 706	49 926	35 414	14 342	44 810	14 742
2019	273 582	25 701	7 297	26 187	2 220	14 890	48 987	36 886	14 248	43 103	11 005
2020	281 349	27 066	8 107	26 443	2 157	16 430	45 186	36 063	15 318	37 873	10 075
2021	293 575	28 322	9 117	25 949	1 965	19 807	42 080	35 266	17 902	33 619	11 009
2022	291 310	30 124	9 868	27 755	1 775	21 483	57 365	33 841	14 957	29 617	8 943

1 Lukuvuoden aikana opintotukea saaneet.

2 31.12.

3 Kuntoutusraha Kelan vajaakuntoisille antaman ammatillisen kuntoutuksen ajalta.

4 Lukuvuoden aikana tukea saaneet.

5 Koulutustuki, työvoimakoulutuksen ajalta maksettu ansio- ja peruspäiväraha (2010 alkaen) sekä työmarkkinatuki ja kotoutumistuki.

6 Omaehtoisen opiskelun ajalta maksettu ansio- ja peruspäiväraha sekä työmarkkinatuki ja kotoutumistuki (2010 alkaen) sekä koulutuspäiväraha (1997–2009).

Lähde: SVT. Kela: Opintotuki / Kelan eläkkeet / Kelan kuntoutus / Koulumatkatuki / Kelan työttömyysturva www.tietotarjotin.fi; Finanssivalvonta; Koulutusrahasto 2018 asti, Työllisyysrahasto 1.1.2019 alkaen: Vuosikertomus 2022 www.tyollisyysrahasto.fi; SVT. Kela & Finanssivalvonta: Suomen työttömyysturva www.tietotarjotin.fi.

1.10 Toimeentulotuki

Toimeentulotuki on viimesijainen taloudellinen tuki, joka kattaa elämän perusmenoja. Toimeentulotuki on tarkoitettu lyhytaikaiseksi etuudeksi, ja sen tarkoitus on auttaa tilapäisten vaikeuksien yli, ehkäistä sellaisten syntymistä ja edistää itsenäistä selviytymistä.

Toimeentulotuessa on kolme osaa:

- perustoimeentulotuki
- täydentävä toimeentulotuki
- ehkäisevä toimeentulotuki.

Perustoimeentulotukea haetaan Kelasta. Vuonna 2022 kunnat vastasivat täydentävästä ja ehkäisevästä toimeentulotuesta (muutokset 1.1.2023 katso liite 8).

21. Toimeentulotuki 2006–2022. milj. €

Vuosi	Toimeentulotuki yhteensä	Perustoimeentulotuki	Täydentävä toimeentulotuki	Ehkäisevä toimeentulotuki	Kuntouttavaan työtoimintaan liittyvä toimeentulotuki
2006	415,7	370,8	34,5	8,9	1,5
2007	465,3	417,4	36,2	9,7	2,0
2008	511,1	456,3	41,7	10,8	2,3
2009	612,0	551,6	45,9	11,8	2,7
2010	628,8	565,1	47,0	13,0	3,7
2011	644,8	574,2	51,5	14,9	4,2
2012	690,9	618,1	53,4	14,7	4,7
2013	730,0	654,3	56,2	15,8	3,7
2014	738,7	661,6	56,9	16,1	4,1
2015	739,3	659,3	58,6	16,3	5,0
2016	733,3	651,4	58,8	17,2	6,0
2017	821,1	753,4	40,0	20,3	6,1
2018	810,6	740,5	39,6	24,1	6,4
2019	779,7	718,1	34,2	22,0	5,4
2020	816,8	758,5	33,0	20,9	4,4
2021	764,5	710,4	30,6	19,7	3,8
2022	758,8	701,6	30,7	22,3	4,2

Huomautus. 1.1.2017 alkaen perustoimeentulotuen toimeenpano siirtyi kunnilta Kelan tehtäväksi. Pakolaisille, paluumuuttajille ja turvapaikanhakijoille myönnettyt valtion kokonaan korvaamat avustukset on rajattu rekisterin ulkopuolelle.

Lähde: THL.

22. Toimeentulotuen saajakotitaloudet 2006–2022

Vuosi	Toimeentulotuki yhteensä	Perustoimeentulotuki	Täydentävä toimeentulotuki	Ehkäisevä toimeentulotuki	Kuntouttavaan työtoimintaan liittyvä toimeentulotuki
2006	226 613	205 843	82 070	19 213	4 483
2007	217 833	201 783	83 918	19 519	5 648
2008	215 566	200 211	86 310	20 142	6 099
2009	238 751	223 527	92 190	20 682	7 104
2010	240 255	224 544	92 238	22 595	8 934
2011	239 212	222 451	94 816	24 511	9 854
2012	238 722	222 009	94 888	23 538	11 159
2013	245 760	228 286	98 744	24 379	11 857
2014	253 447	233 638	102 342	25 589	13 386
2015	259 008	236 970	105 978	26 089	16 432
2016	260 927	237 322	106 616	27 181	19 078
2017	303 821	278 172	80 078	32 508	19 558
2018	305 120	277 085	77 576	37 716	20 947
2019	296 797	271 107	72 518	36 846	17 483
2020	310 884	285 593	70 748	35 985	14 806
2021	288 223	265 054	64 961	35 249	12 562
2022	273 932	249 911	62 164	36 478	12 604

Huomautus. 1.1.2017 alkaen perustoimeentulotuen toimeenpano siirtyi kunnilta Kelan tehtäväksi. Pakolaisille, paluumuuttajille ja turvapaikanhakijoille myönnettyt valtion kokonaan korvaamat avustukset on rajattu rekisterin ulkopuolelle.

Lähde: THL.

2 Eläke-etuudet

Kelan eläke-etuuksia ovat kansaneläke, takuueläke, perhe-eläke, lapsikorotus, rintamalisä ja ylimääräinen rintamalisä. Kansaneläke on vanhuuseläkettä tai työkyvyttömyyseläkettä. Perhe-eläkkeitä ovat lapseneläke ja leskeneläke.

Eläketuki kuvataan luvussa 11.

2

Keskeisimmät Kelan eläke-etuuksia säätelevät lait ovat kansaneläkelaki (568/2007), laki takuueläkkeestä (703/2010) ja rintamasotilaseläkelaki (119/1977). Lainmuutoksia selostetaan liitteessä 1.

2.1 Oikeus eläke-etuuteen

Kansaneläkkeeseen ja takuueläkkeeseen on oikeus Suomessa asuvilla henkilöillä. Suomessa asuminen määrittellen laissa asumisperusteisesta sosiaaliturvasta rajat ylittävissä tilanteissa (16/2019).

Suomessa asuvalla on oikeus kansaneläkkeeseen ja takuueläkkeeseen, jos hän on 16 vuotta täyttäneen asunut Suomessa vähintään kolme vuotta. Työkyvyttömyyseläke voidaan myöntää ilman kolmen vuoden asumisaikaa alle 19-vuotiaana Suomessa asuessaan työkyvyttömäksi tulleen tai henkilölle, joka on saanut alle 16-vuotiaan vammaistukea 16 vuotta täyttäessään.

Perhe-eläkkeeseen on oikeus Suomessa asuvalla leskellä ja lapsella, jos edunjättäjä asui kuollessaan Suomessa. Edunjättäjän ja lesken asumisaikavaatimukset ovat samat kuin kansaneläkkeissä. Lapsella asumisaikavaatimuksia ei ole.

Lapsikorotukseen on oikeus Suomessa asuvalla eläkkeensaajalla, jolla on huollettavanaan alle 16-vuotias Suomessa asuva lapsi.

Rintamalisä ja ylimääräinen rintamalisä myönnetään Suomessa asuvalle henkilölle, jolla on rintamalisään oikeuttava tunnus. Myös ulkomailla asuvalle henkilölle voidaan eri edellytyksin maksaa rintamalisää.

Jos kansan- tai perhe-eläkettä saava henkilö muuttaa ulkomaille, eläkettä maksetaan vuoden ajan muutosta, jos eläkkeensaaja on asunut Suomessa vähintään vuoden ajan ennen eläkkeen alkamista. Takuueläkettä maksetaan tilapäisesti eli alle vuoden ajan ulkomailla asuvalle.

EU-lainsäädäntö ja Suomen solmimat sosiaaliturvasopimukset aiheuttavat poikkeuksia asumiseen perustuvaan eläketurvaan. Pohjoismainen sosiaaliturvasopimus koskee lähinnä niitä EU- ja Eta-maissa asuvia Pohjoismaiden kansalaisia, joihin ei sovelleta EU-lainsäädäntöä. Kahdenvälisillä sosiaaliturvasopimuksilla annetaan vastavuoroisesti oikeus toisen sopimusmaan eläkkeisiin.

2.2 Eläke-etuudet ja niiden määräytyminen

Kansaneläkkeet ja takuueläke

Kansaneläke maksetaan pienehköä työeläkettä saavalle tai täysin ilman työeläkettä olevalle.

Vanhuuseläke

Vanhuuseläke myönnetään

- varhennettuna 63 tai 64 vuoden iässä ennen vuotta 1962 syntyneelle. Eläke säilyy nimeltään ja suuruudeltaan varhennettuna vanhuuseläkkeenä henkilön täytettyä 65 vuotta.
- varsinaisena vanhuuseläkkeenä
 - 65 vuoden iässä
 - 62 tai 64 vuoden iässä ennen vuotta 1962 syntyneelle pitkäaikaistyöttömälle.
- lykättynä henkilön siirrettyä eläkkeensä alkamisajankohdan 65 vuoden ikää myöhemmäksi.

Työkyvyttömyyseläke

Työkyvyttömyyseläke myönnetään 16–64-vuotiaalle henkilölle, joka sairauden, vian tai vamman takia ei kykene tekemään tavallista työtään tai muuta siihen verrattavaa työtä. Pysyvästi sokea tai liikuntakyvytön henkilö on aina oikeutettu työkyvyttömyyseläkkeeseen.

Työkyvyttömyyseläke voidaan myöntää toistaiseksi tai kuntoutustukena määräajaksi. Työkyvyttömyyseläke voi alkaa yleensä vasta, kun henkilö on saanut sairauspäivärahaa 300 arkipäivältä.

Takuueläke

Takuueläkettä maksetaan niille, joiden muut eläkkeet Suomesta ja ulkomailta jäävät alle pienimpään takuueläkkeeseen oikeuttavan määrän (kaavio 1). Takuueläkettä voi saada 16 vuotta täyttänyt henkilö, joka saa

- vanhuuseläkettä
- työkyvyttömyyseläkettä
- liikennevahingon tai tapaturman perusteella maksettavaa täyttä työkyvyttömyyseläkettä tai korvausta
- luopumistukea.

Maahan muuttaneella voi olla oikeus takuueläkkeeseen, kun hän on täyttänyt 65 vuotta tai on vähintään 16-vuotias ja kansaneläkelain mukaan työkyvytön. Takuueläkettä ei myönnetä pelkästään sokeuden tai liikuntakyvyttömyyden perusteella.

Perhe-eläkkeet

Leskeneläke

Leskeneläke myönnetään alle 65-vuotiaalle leskelle. Lisäksi edellytetään, että edunjättäjä oli alle 65-vuotias avo- tai avioliittoa solmittaessa. Avioliitossa olleella leskellä on eläkeoikeus, jos hänellä on tai on ollut yhteinen lapsi edunjättäjän kanssa.

Muilta avioliitossa olleilta leskiltä edellytetään, että

- leski oli edunjättäjän kuollessa täyttänyt 50 vuotta
- avioliitto oli kestänyt vähintään viisi vuotta
- avioliitto oli solmittu ennen kuin leski oli täyttänyt 50 vuotta.

Avoliitossa olleet voivat saada leskeneläkettä, jos

- edunjättäjä kuoli 1.1.2022 tai sen jälkeen
- avioliitto oli kestänyt yhtäjaksoisesti vähintään 5 vuotta ennen edunjättäjän kuolemaa
- leskellä on yhteinen samassa taloudessa asunut alle 18-vuotias lapsi edunjättäjän kanssa.

Leskeneläke maksetaan avioliiton perusteella määräaikaikaisena vuonna 1975 tai myöhemmin syntyneille leskille, joiden puoliso kuolee vuonna 2022 tai myöhemmin. Heille maksetaan leskeneläkettä 10 vuoden ajan tai kunnes lesken luona asuva lapsi täyttää 18 vuotta. Avoliiton perusteella leskelle maksetaan leskeneläkettä siihen asti, kun lesken ja edunjättäjän nuorin yhteinen lapsi täyttää 18 vuotta.

Leskeneläkkeenä maksetaan vakiomääräistä alkueläkettä kuuden kuukauden ajalta edunjättäjän kuolemasta ja sen jälkeen jatkoeläkettä, joka koostuu perusmäärästä ja täydennysmäärästä.

Perusmäärä maksetaan vain leskelle, jolla on huollettavanaan alle 18-vuotias lapsi (kaavio 2).

Kaavio 1. Eläkkeen osien määrät ja tulorajat 31.12.2022

Eläkelaji	Täysi määrä, €/kk	Kuukausitulo, jolla saa täyden määrän	Kuukausitulo, jolla ei saa lainkaan	Tulosidonnaisuusprosentti
Kansaneläke				
Yksin asuva ¹	703,45	59,45	1 452,05	50
Parisuhteessa asuva ²	628,03	59,45	1 301,13	50
Takuueläke	885,63	0,00	878,48	100
Lesken alkueläke				
Lesken jatkoeläke				
Perusmäärä	108,88			
Täydennysmäärä, ei huollettavaa lasta				
Yksin asuva ¹	565,09	59,45	1 175,30	50
Parisuhteessa asuva ²	488,93	59,45	1 022,96	50
Täydennysmäärä, huollettava lapsi				
Yksin asuva ¹	565,09	59,45	1 189,63	50
Parisuhteessa asuva ²	488,93	59,45	1 037,30	50
Lapseneläke				
Perusmäärä	63,96			
Täydennysmäärä	96,74	59,45	252,88	50
Lapsikorotus	23,51			
Rintamalisä	132,65			
Ylimääräinen rintamalisä				
Yksin asuva ¹	272,93	0,00	.	.
Parisuhteessa asuva ²	239,00	0,00	.	.

1 Myös eläkkeensaaja, jonka kansaneläke on suojattu 1.9.1991 lainmuutoksen yhteydessä. Suoja purkautuu perhesuhteiden tai tulojen muuttuessa.

2 Avio-/avioliitto tai rekisteröity parisuhde.

Kaavio 2. Perhe-eläkkeen rakenne 31.12.2022

Eläkelaji	Vakiomäärä	Täydennysmäärä
Lesken alkueläke	aina	ei
Lesken jatkoeläke, huollettava lapsi	aina	tuloista riippuen
Lesken jatkoeläke, ei huollettavaa lasta	ei	tuloista riippuen
Lapseneläke, alle 18-vuotias lapsi (varsinainen lapseneläke)	aina	tuloista riippuen
Lapseneläke, 18–20-vuotias päätoiminen opiskelija (koululaiseläke)	aina	ei

Lapseneläke

Lapseneläkettä maksetaan alle 18-vuotiaalle lapselle, jonka toinen tai molemmat vanhemmat tai huoltajat ovat kuolleet. Myös 18–20-vuotias orpo on oikeutettu lapseneläkkeeseen, jos hän opiskelee päätoimisesti tai on ammatillisessa koulutuksessa (koululaiseläke). Täysorpo saa kaksi erillistä eläkettä, erikseen kummankin vanhemman jälkeen. Lapseneläkkeen osia ovat kaikille maksettava perusmäärä sekä muiden perhe-eläkkeiden perusteella määräytyvä täydennysmäärä (kaavio 2).

Muut eläke-etuudet

Lapsikorotusta maksetaan eläkkeensaajan kanssa samassa taloudessa asuvista alle 16-vuotiaista lapsista. Lapsikorotukseen oikeuttavat kansaneläkkeen lisäksi työ- tai virkasuhteeseen perustuva

työkyvyttömyyseläke, vanhuuseläke ja varhennettu vanhuuseläke. Korotukseen oikeuttaa myös työkyvyttömyyteen perustuva jatkuvasti maksettava erityisturvan eläke tai vastaava korvaus.

Rintamalisää maksetaan vuosien 1939–1945 sotiin osallistuneille henkilöille, jotka ovat saaneet rintamalisään oikeuttavan tunnuksen (rintamasotilas-, rintamapalvelus-, rintama- tai veteraanitunnus), ja vuosina 1945–1952 miinanraivaukseen osallistuneille. Etuus voidaan maksaa eri edellytyksin myös ulkomaille.

Ylimääräiseen rintamalisään on oikeus niillä sotiin osallistuneilla rintamalisän saajilla, joille maksetaan kansaneläkettä.

Eri tekijöiden vaikutus etuuden määrään

Kansaneläke, takuueläke ja perhe-eläkkeet ovat verollista tuloa, rintamalisät ja lapsikorotus verotomia etuuksia. Eläkkeensaaja voi tehdä verotuksessa eläketulovähennyksen, jolla turvataan se, ettei pelkän kansaneläkkeen tai takuueläkkeen saaja joudu maksamaan eläkkeestään veroa. Eläke-etuudet tarkistetaan vuosittain kansaneläkeindeksin mukaisesti.

Tulojen vaikutus

Kansaneläkkeen määrään vaikuttavat eläkkeensaajan omat työeläkkeet ja niihin rinnastettavat jatkuvat korvaukset. Ansiotulot, yrittäjä- ja

pääomatulot tai omaisuus eivät vaikuta kansaneläkkeen määrään.

Takuueläkkeen määrästä vähennetään henkilön saamat muut eläkkeet. Ansiotulot, pääomatulot ja omaisuus eivät pienennä takuueläkettä, eivät myöskään eläkettä saavan hoitotuki, rintamalisät ja lapsikorotus. Takuueläkkeeseen tehdään varhennusvähennys henkilöille, jotka saavat varhennettua vanhuuseläkettä takuueläkkeen alkaessa.

Leskeneläkkeen täydennysmäärässä tuloilla tarkoitetaan eläkkeensaajan eläkeaikaisia, jatkuvia (myös ulkomailta saatuja) tuloja. Leskeneläkkeen täydennysmäärää määritettäessä tuloksi luetaan vain osa lesken tuloista (60 %).

Tulojen vaikutusta kuvaavat käsitteet 2022

Tulojen mukaan määräytyviä eläke-etuuksia ovat kansaneläke, takuueläke, leskeneläkkeen täydennysmäärä, lapseneläkkeen täydennysmäärä ja ylimääräinen rintamalisä.

Tuloraja, tulosidonnaisuusprosentti ja tulokäsite määräävät, miten tulot vaikuttavat etuuden suuruuteen.

Tulorajalla tarkoitetaan suurinta vuosituloa, joka oikeuttaa täyteen etuuteen. Tulosidonnaisuusprosentti ilmaisee sen osuuden tulorajan ylittävästä vuositulon osasta, jolla etuuteen vaikuttavat tulot vähentävät kyseistä etuutta. Kaaviosta 1 käy ilmi kunkin etuuden täysi määrä, tuloraja ja tulosidonnaisuusprosentti.

Tulokäsite ilmaisee, mitkä tulot lasketaan mukaan, kun henkilölle määritetään tulojen mukaan määräytyvää etuutta.

Lapseneläkkeen täydennysmäärään vaikuttavat saajan muut perhe-eläkkeet. Täydennysmäärän voi saada alle 18-vuotias lapsi.

Perhesuhteiden vaikutus

Perhesuhteet vaikuttavat tulojen mukaan määräytyvien etuuksien suuruuteen sen mukaan, onko etuudensaaja parisuhteessa (avio- tai avoliitossa tai rekisteröidyssä parisuhteessa) vai ei ja onko etuudensaajalla yhteinen talous puolisonsa kanssa. Perhesuhteiden vaikutusta etuuksiin ja niihin liittyviin tulorajoihin vuonna 2022 kuvataan kaaviossa 1.

Muiden tekijöiden vaikutus

Varhennettua vanhuuseläkettä pienentää pysyvästi varhennusvähennys, joka on 0,4 % jokaiselta eläkkeen varhentamiskuukaudelta. Lykättyä vanhuuseläkettä suurentaa lykkäyskorotus, joka on 0,6 % jokaiselta kuukaudelta, jolla eläkkeen alkamista on lykätty yli 65 vuoden iän.

Kansaneläke ja leskeneläke suhteutetaan Suomessa asuttuun aikaan. Eläke suhteutetaan, jos eläkkeen hakija on 16 vuotta täytettyään asunut alle 80 % ajasta Suomessa. Suhteutuskerroin saadaan jakamalla Suomessa asuttu aika ajalla, joka on 80 % 16 vuoden iän ja eläkkeen alkamisen välisestä ajasta.

Kun työntekijä on Suomen lisäksi ollut vakuutettuna muussa EU- tai Eta-maassa tai Sveitsissä,

eläkkeen määrä lasketaan EU-lainsäädännön mukaisesti. Jos eläkeoikeus syntyy Suomen lainsäädännön perusteella, lasketaan eläkkeen määrä sekä kansallisen että EU-lainsäädännön perusteella ja myönnetään näistä suurempi. Jos eläkeoikeus syntyy vain EU-lainsäädännön perusteella, eläkkeen määrä lasketaan vain EU-lainsäädännön mukaan (pro rata -eläke).

Pro rata -eläkettä määrättäessä lasketaan ensin määrä, jonka hakija saisi, jos kaikkien jäsenvaltioiden vakuutusajat olisivat Suomen vakuutusaikaa. Pro rata -eläke lasketaan tästä määrästä kertomalla se Suomen vakuutusajan ja kaikkien jäsenvaltioiden vakuutusaikojen summan suhteella. Pro rata -eläkettä laskettaessa myös lapseneläke suhteutetaan.

Tilastointi

Eläke-etuustilastot kuvaavat joko kaikkia voimassa olevia tai vuoden aikana myönnettyjä etuuksia.

Vuoden aikana maksettujen etuuksien euromäärä on eri kuukausina maksettujen etuuksien kertymä, johon on luettu mukaan taannehtivat erät.

23. Kelan eläke-etuuden saajat 31.12. vuosina 2005–2022

Vuosi	Kansaneläkkeet				Perhe-eläkkeet					Ylimääräiset rintamalisät ³
	Kaikki	Yhteensä	Vanhuus-, työkyvyttömyys- ja työttömyyseläkkeet	Muut ¹	Takuueläke	Leskeneläkkeet	Lapseneläkkeet	Lapsikorotukset ²	Rintamalisät	
2005	793 366	760 347	659 279	101 068	.	8 928	24 091	13 823	94 151	47 602
2006	787 813	755 829	653 153	102 676	.	8 439	23 545	13 689	84 751	42 194
2007	778 790	747 820	645 054	102 766	.	7 998	22 972	13 639	75 696	37 160
2008	741 413	679 654	679 654	.	.	7 568	22 400	13 700	67 482	34 310
2009	735 081	677 248	677 248	.	.	7 222	21 909	13 535	59 359	30 698
2010	722 593	668 667	668 667	.	.	6 891	21 111	13 274	51 832	26 460
2011	713 934	659 561	659 561	.	104 649	6 631	20 446	12 924	44 641	22 521
2012	699 417	648 316	648 316	.	103 840	6 224	19 813	12 744	37 973	18 792
2013	688 404	641 014	641 014	.	102 864	5 883	19 088	12 747	32 004	15 642
2014	673 109	629 218	629 218	.	101 521	5 650	18 304	12 560	26 590	12 786
2015	661 625	620 458	620 458	.	100 947	5 505	17 630	12 379	21 838	10 298
2016	654 691	615 751	615 751	.	101 647	5 373	17 149	12 139	17 482	8 113
2017	643 153	606 914	606 914	.	101 669	5 153	16 343	11 798	13 791	6 308
2018	630 538	596 986	596 986	.	103 122	4 849	15 671	11 228	10 582	4 759
2019	618 421	586 733	586 733	.	109 476	4 641	15 212	10 900	8 047	3 589
2020	609 814	579 366	579 366	.	113 967	4 520	14 988	10 464	6 054	2 651
2021	597 803	569 128	569 128	.	116 701	4 347	14 484	9 865	4 378	1 863
2022	584 097	556 806	556 806	.	115 553	4 225	14 071	9 213	2 985	1 212

1 Kelasta pelkkä eläkkeensaajien asumistuki, eläkettä saavan hoitotuki, rintamalisä tai lapsikorotus tai jokin näistä maahanmuuttajan erityistuen / pitkäaikaistyöttömien eläketuen lisänä.

2 Lapsikorotuksen saajat.

3 Kaikilla ylimääräisen rintamalisän saajilla on myös rintamalisä.

Huomautus. 1.1.2008 voimaan tullut uusi eläke- ja vammaisetuslainsäädäntö muutti eläkkeen käsitettä. Eläke-etuuksia ovat kansaneläkkeet (aiemmin työeläkevähenteiset kansaneläkkeet), perhe-eläkkeet, lapsikorotukset ja rintamalisät. Eläkkeensaajan asumistuki ja hoitotuki eivät enää ole eläke-etuuksia (katso vammaisetuuksia ja asumistukia koskevat luvut). Vuoden 2008 alusta taulukon luvut eivät ole yhteenlaskettavissa, sillä henkilö voi saada samanaikaisesti useaa eläke-etuutta.

Lähde: SVT. Kela: Kelan eläkkeet www.tietotarjotin.fi.

24. Kelan vanhuus-, työkyvyttömyys- ja työttömyyseläkkeen saajat 31.12. vuosina 2005–2022

Vuosi	Vanhuuseläkkeet				Työkyvyttömyyseläkkeet					
	Kaikki	Alle 65-vuotiaiden			65 vuotta täyttäneiden	Varsinaiset			Kuntoutustuet	Yksilölliset varhaiseläkkeet
Kaikki		Ilman varhennusvähennystä ¹		Kaikki		Yhteensä	Toistaiseksi myönnetyt			
2005	482 733	4 103	777	478 630	154 936	152 774	138 663	14 111	2 162	21 610
2006	477 899	3 751	875	474 148	154 803	153 554	139 229	14 325	1 249	20 451
2007	466 449	4 273	1 278	462 176	157 417	156 714	142 194	14 520	703	21 188
2008	488 727	5 642	1 728	483 085	166 736	166 670	151 107	15 563	66	24 191
2009	485 044	7 701	2 219	477 343	167 902	167 902	152 444	15 458	.	24 302
2010	482 687	8 138	1 599	474 549	165 686	165 686	150 489	15 197	.	20 294
2011	481 991	7 822	846	474 169	162 181	162 181	146 600	15 581	.	15 389
2012	481 470	7 964	1 044	473 506	156 800	156 800	141 660	15 140	.	10 046
2013	483 691	9 601	2 500	474 090	152 163	152 163	136 805	15 358	.	5 160
2014	482 079	11 563	4 133	470 516	146 764	146 764	131 424	15 340	.	375
2015	479 089	11 905	4 010	467 184	141 369	141 369	126 167	15 202	.	.
2016	478 870	12 837	4 212	466 033	136 881	136 881	121 666	15 215	.	.
2017	474 834	13 250	4 239	461 584	132 080	132 080	117 007	15 073	.	.
2018	467 554	12 627	4 589	454 927	129 432	129 432	113 710	15 722	.	.
2019	459 830	10 278	3 650	449 552	126 903	126 903	110 650	16 253	.	.
2020	455 040	7 812	2 411	447 228	124 326	124 326	107 964	16 362	.	.
2021	448 769	5 687	1 104	443 082	120 359	120 359	104 748	15 611	.	.
2022	440 283	4 934	631	435 349	116 523	116 523	101 744	14 779	.	.

¹ Pitkäaikaistyöttömät 62–64-vuotiaat.

Lähde: SVT. Kela: Kelan eläkkeet www.tietotarjotin.fi.

25. Kansaneläkkeiden ja perhe-eläkkeiden saajat eläkelajeittain 31.12. vuosina 2008–2022

Vuosi	Kansaneläkkeet		Leskeneläkkeet			Lapseneläkkeet		
	Kaikki	Täydet	Ilman täydennysmäärää	Sisältävät täydennysmäärän		Ilman täydennysmäärää	Sisältävät täydennysmäärän	
				Kaikki	Täydet		Kaikki	Täydet
2008	679 654	91 356	5 769	1 799	78	15 414	6 986	3 276
2009	677 248	90 218	5 491	1 731	68	15 069	6 840	3 167
2010	668 667	88 989	5 217	1 674	70	14 583	6 528	2 996
2011	659 561	87 446	5 009	1 622	71	14 113	6 333	2 966
2012	648 316	85 054	4 734	1 490	66	13 804	6 009	2 849
2013	641 014	83 444	4 498	1 385	56	13 348	5 740	2 778
2014	629 218	82 427	4 371	1 279	47	12 783	5 521	2 674
2015	620 458	81 855	4 301	1 204	40	12 419	5 211	2 563
2016	615 751	81 453	4 248	1 125	37	12 142	5 007	2 520
2017	606 914	81 171	4 144	1 009	32	11 593	4 750	2 452
2018	596 986	81 465	3 951	898	32	11 123	4 548	2 416
2019	586 733	81 945	3 808	833	44	10 876	4 336	2 349
2020	579 366	82 173	3 757	763	38	10 775	4 213	2 323
2021	569 128	81 559	3 654	693	36	10 469	4 015	2 266
2022	556 806	80 842	3 577	648	23	10 875	3 196	2 100

Lähde: SVT. Kela: Kelan eläkkeet www.tietotarjotin.fi.

26. Kelan eläke-etuuden¹ saajat iän mukaan 31.12.2022

Ikäryhmä	Kaikki	Kansaneläkkeet			Perhe-eläkkeet			Ylimääräiset rintamalisät ³	
		Yhteensä	Vanhuus-eläkkeet	Työkyvyttömyys-eläkkeet	Leskeneläkkeet	Lapseneläkkeet	Lapsikorotukset ²		Rintamalisät
Kaikki	580 412	556 806	440 283	116 523	4 225	14 071	9 213	2 985	1 212
0–15	8 710	8 710	.	.	.
16–19	6 763	1 767	.	1 767	.	4 996	–	.	.
20–24	6 019	5 650	.	5 650	2	365	29	.	.
25–29	7 618	7 576	.	7 576	23	.	180	.	.
30–34	8 851	8 613	.	8 613	103	.	624	.	.
35–39	9 417	8 679	.	8 679	345	.	1 275	.	.
40–44	10 839	9 537	.	9 537	657	.	1 765	.	.
45–49	12 008	10 400	.	10 400	873	.	1 707	.	.
50–54	15 086	13 692	.	13 692	855	.	1 273	.	.
55–59	21 091	19 997	.	19 997	655	.	800	.	.
60–64	35 502	34 481	4 420	30 061	704	.	542	.	.
65–69	101 364	100 950	100 399	551	8	.	686	.	.
70–74	108 910	108 768	108 768	.	.	.	249	.	.
75–79	89 390	89 341	89 341	.	.	.	75	.	.
80–84	61 444	61 441	61 441	.	.	.	6	.	.
85–89	43 876	43 869	43 869	.	.	.	2	5	.
90–94	24 923	24 585	24 585	676	272
95–99	7 683	6 705	6 705	1 939	770
100–	918	755	755	365	170

1 Ei sisällä takuueläkettä.

2 Lapsikorotuksen saajat.

3 Kaikilla ylimääräisen rintamalisän saajilla on myös rintamalisä.

Lähde: SVT. Kela: Kelan eläkkeet www.tietotarjotin.fi.

27. Takuueläkkeen saajat sukupuolen ja iän mukaan 31.12.2022

Ikäryhmä	Yhteensä	Miehet	Naiset
Kaikki	115 553	51 995	63 558
16–19	1 661	1 029	632
20–24	5 406	2 936	2 470
25–29	6 993	3 942	3 051
30–34	7 300	4 182	3 118
35–39	6 692	3 751	2 941
40–44	6 565	3 766	2 799
45–49	6 250	3 600	2 650
50–54	7 107	3 941	3 166
55–59	8 469	4 581	3 888
60–64	9 052	4 610	4 442
65–69	16 324	6 692	9 632
70–74	13 679	4 693	8 986
75–79	8 799	2 266	6 533
80–84	5 330	1 055	4 275
85–89	3 509	606	2 903
90–94	1 840	295	1 545
95–99	494	46	448
100–	83	4	79

Lähde: SVT. Kela: Kelan eläkkeet www.tietotarjotin.fi.

28. Kansaneläkkeen saajien muita etuuksia iän mukaan 31.12.2022

Ikäryhmä	Kaikki	Eläkkeensaajan asumistuki	Eläkettä saavan hoitotuki	Takuueläke	Perustoimeentulotuki ¹	Lapsikorotus
Kaikki	556 806	172 158	118 325	111 839	27 655	5 341
16–34	23 606	14 263	11 615	21 225	3 881	677
35–54	42 308	25 020	15 824	26 517	6 500	3 681
55–64	54 478	26 213	13 637	17 356	6 340	567
65–74	209 718	58 002	20 851	28 622	7 829	387
75–84	150 782	29 969	24 361	13 030	2 428	29
85–	75 914	18 691	32 037	5 089	677	–

¹ Vuoden aikana perustoimeentulotukea saaneet henkilöt.

Lähde: SVT. Kela: Kelan eläkkeet www.tietotarjotin.fi.

29. Täyden kansaneläkkeen saajien muita etuuksia iän mukaan 31.12.2022

Ikäryhmä	Kaikki	Eläkkeensaajan asumistuki	Eläkettä saavan hoitotuki	Takuueläke	Perustoimeentulotuki ¹	Lapsikorotus
Kaikki	80 842	49 966	38 331	74 792	10 328	2 093
16–34	21 636	13 161	11 240	21 083	3 359	482
35–54	25 252	17 300	12 218	24 703	3 605	1 435
55–64	11 960	8 355	6 080	11 218	1 641	125
65–74	12 521	7 524	5 201	11 100	1 334	47
75–84	6 810	2 729	2 399	4 869	324	4
85–	2 663	897	1 193	1 819	65	–

¹ Vuoden aikana perustoimeentulotukea saaneet henkilöt.

Lähde: SVT. Kela: Kelan eläkkeet www.tietotarjotin.fi.

30. Kelan eläke-etuudet keskimäärin 2008–2022, €/kk

Vuosi	Kansaneläke	Takuueläke	Leskeneläke	Lapseneläke	Lapsikorotus ¹	Rintamalisä ²
2008	289,41	.	167,17	72,28	30,08	81,05
2009	297,52	.	173,38	75,29	31,62	84,20
2010	293,12	.	172,53	74,78	31,77	83,30
2011	290,49	115,50	173,24	75,05	32,11	82,78
2012	297,52	121,58	173,86	77,46	33,26	84,84
2013	303,88	126,01	178,64	80,27	34,44	87,02
2014	303,13	128,03	177,75	80,62	35,09	86,78
2015	301,25	132,60	175,78	80,43	35,25	86,16
2016	295,80	156,60	172,90	79,93	35,12	85,01
2017	290,17	155,61	170,30	79,32	34,73	84,12
2018	288,05	170,71	166,70	79,58	34,71	83,25
2019	286,59	173,81	164,01	79,17	34,81	83,92
2020	312,04	188,61	164,07	79,69	35,30	160,88
2021	309,65	185,67	161,52	80,07	35,31	160,23
2022	324,33	197,14	167,83	82,07	37,20	167,05

1 Lapsikorotusten yhteismäärä saajaa kohti.

2 Sisältää myös ylimääräisen rintamalisän.

Lähde: SVT. Kela: Kelan eläkkeet www.tietotarjotin.fi.

31. Kelan leskeneläkkeiden saajat eläkelajeittain 31.12.2022

Eläkelaji	Kaikki eläkkeensaajat	Ilman täydennysmäärää	Täydennysmäärän sisältävät eläkkeet		
			Yhteensä	Vähennetty täydennysmäärä	Täysi täydennysmäärä
Kaikki leskeneläkkeet	4 225	3 577	648	625	23
Alkueläkkeet	766	766	–	–	–
Lasta huoltavan lesken jatkoeläkkeet	2 926	2 809	117	112	5
Yksinäisen lesken jatkoeläkkeet	533	2	531	513	18

Lähde: SVT. Kela: Kelan eläkkeet www.tietotarjotin.fi.

32. Kelan lapseneläkkeiden saajat eläkelajeittain 31.12.2022

Saajaryhmä	Lapseneläkkeensaajat			Täydennysmäärän saajat
	Kaikki	Varsinaiset lapseneläkkeet	Koululaiseläkkeet	
Saajat yhteensä	14 071	12 296	1 775	3 196
Puoliorvot	13 822	12 081	1 741	3 049
Täysorvot	249	215	34	147

Lähde: SVT. Kela: Kelan eläkkeet www.tietotarjotin.fi.

33. Kansaneläkkeiden uudet myöntöratkaisut 2008–2022

Vuosi	Kaikki	Vanhuuseläkkeet				Työkyvyttömyyseläkkeet			
		Kaikki	Varsinaiset vanhuuseläkkeet	Varhennetut vanhuuseläkkeet	Lykätyt vanhuuseläkkeet	Työttömyyseläkkeet	Kaikki	Toistaiseksi myönnetyt	Kuntoutustuet
2008	68 571	38 070	32 988	3 457	1 625	8 318	22 183	12 547	9 636
2009	35 655	12 756	7 937	3 439	1 380	5 814	17 085	8 351	8 734
2010	30 486	13 004	8 042	3 515	1 447	1 763	15 719	7 171	8 548
2011	28 905	12 667	7 486	3 786	1 395	1 140	15 098	6 631	8 467
2012	27 361	14 471	7 852	3 630	2 989	508	12 382	5 179	7 203
2013	30 029	16 952	9 621	4 584	2 747	184	12 893	4 767	8 126
2014	26 183	14 578	8 519	4 254	1 805	47	11 558	4 564	6 994
2015	28 352	16 553	9 453	5 275	1 825	1	11 798	5 000	6 798
2016	32 522	20 810	9 534	5 652	5 624	2	11 710	4 952	6 758
2017	27 404	16 813	8 678	5 815	2 320	–	10 591	4 402	6 189
2018	25 746	14 859	8 122	4 721	2 016	–	10 887	4 620	6 267
2019	23 537	13 061	6 686	4 448	1 927	–	10 476	4 340	6 136
2020	28 118	17 949	7 202	4 401	6 346	–	10 169	4 246	5 923
2021	20 633	12 264	5 933	4 104	2 227	–	8 369	3 457	4 912
2022	24 282	15 846	7 542	5 433	2 871	–	8 436	3 651	4 785

Lähde: SVT. Kela: Kelan eläkkeet www.tietotarjotin.fi.

34. Maksetut Kelan eläke-etuudet 2005–2022, milj. €

Vuosi	Kaikki	Kansaneläkkeet yhteensä	Takuueläke	Perhe-eläkkeet	Lapsikorotukset	Rintamalisät
2005	2 760,9	2 635,4	.	37,9	.	87,5
2006	2 778,8	2 661,7	.	37,3	.	79,7
2007	<u>2 808,7</u>	<u>2 699,5</u>	.	<u>36,7</u>	.	72,4
2008	2 507,9	2 396,0	.	36,6	5,4	70,0
2009	2 561,3	2 455,0	.	36,4	5,6	64,3
2010	2 494,8	2 398,3	.	35,3	5,6	55,6
2011	2 550,0	2 341,3	121,4	34,0	5,5	47,8
2012	2 595,5	2 360,4	154,2	33,4	5,6	42,0
2013	2 615,3	2 382,3	157,7	33,2	5,8	36,3
2014	2 560,2	2 335,9	156,6	31,6	5,8	30,4
2015	2 503,2	2 280,4	161,9	30,3	5,7	24,8
2016	2 470,3	2 223,3	192,4	29,2	5,6	19,8
2017	2 391,3	2 150,3	192,6	27,6	5,4	15,5
2018	2 357,2	2 099,5	214,1	26,5	5,1	11,9
2019	2 324,3	2 054,0	230,8	25,3	5,0	9,2
2020	2 514,6	2 211,4	262,1	24,5	4,9	11,7
2021	2 460,9	2 158,0	264,5	24,0	4,7	9,8
2022	2 476,6	2 168,0	273,2	23,9	4,5	7,0

Huomautus. 1.1.2008 voimaan tullut uusi eläke- ja vammaisetuuslainsäädäntö muutti eläkkeen käsitettä. Rahanarvon muutokset liitteessä 11.

Lähde: SVT. Kela: Kelan eläkkeet www.tietotarjotin.fi.

Lisätty puuttuneet vuoden 2021 tiedot 28.10.2024.

35. Maksetut kansan- ja perhe-eläkkeet 2005–2022, milj. €

Vuosi	Kansaneläkkeet				Perhe-eläkkeet	
	Vanhuus-eläkkeet	Työkyvyttömyys-eläkkeet	Työttömyys-eläkkeet	Muut ¹	Lesken-eläkkeet	Lapsen-eläkkeet
2005	1 735,6	756,9	46,4	96,5	18,5	19,4
2006	1 724,0	783,9	46,3	107,5	18,0	19,3
2007	1 716,3	820,0	47,1	116,2	17,5	19,2
2008 ²	1 643,8	700,1	52,1	.	16,6	20,0
2009	1 662,5	738,5	53,9	.	16,0	20,4
2010	1 610,8	738,7	48,8	.	15,5	19,8
2011	1 574,7	729,5	37,1	.	14,8	19,2
2012	1 590,5	743,2	26,7	.	14,3	19,1
2013	1 608,5	757,6	16,2	.	14,1	19,1
2014	1 586,0	744,3	5,6	.	13,3	18,3
2015	1 551,2	729,3	.	.	12,7	17,7
2016	1 511,7	711,6	.	.	12,3	17,0
2017	1 459,7	690,6	.	.	11,3	16,2
2018	1 419,8	679,7	.	.	10,9	15,5
2019	1 380,0	674,0	.	.	10,2	15,1
2020	1 497,4	714,1	.	.	9,8	14,7
2021	1 458,2	699,8	.	.	9,5	14,5
2022	1 459,5	708,5	.	.	9,7	14,2

¹ Saaanut eläkkeensaajien asumistukea, eläkettä saavan hoitotukea, rintamalisää tai lapsikorotusta joko pelkästään tai liittyneenä maahanmuuttajan erityistukeen tai pitkäaikaistyöttömien eläketukeen.

² 1.1.2008 voimaan tullut uusi eläke- ja vammaisetuslainsäädäntö muutti eläkkeen käsitettä.

Huomautus. Rahanarvon muutokset liitteessä 11.

Lähde: SVT. Kela: Kelan eläkkeet www.tietotarjotin.fi.

36. Kelan eläke-etuuden saajat ulkomailla 31.12. vuosina 2005–2022

Vuosi	Kaikki	Vanhuuseläkkeet	Työkyvyttömyyseläkkeet	Muut ²	Keskimääräinen etuus, €/kk
2005	41 946	33 050	8 267	629	129,1
2006	41 546	33 274	7 670	602	127,6
2007	<u>41 081</u>	33 326	7 174	581	<u>126,0</u>
2008 ¹	42 495	35 083	6 951	461	134,2
2009	43 125	35 944	6 711	470	135,1
2010	43 828	37 428	5 919	481	130,9
2011	44 410	38 710	5 243	457	126,6
2012	42 521	37 736	4 321	464	127,1
2013	41 378	37 229	3 722	427	127,3
2014	39 642	36 253	2 979	410	126,3
2015	38 699	35 715	2 542	442	125,4
2016	37 007	34 375	2 153	479	122,7
2017	35 789	33 458	1 894	437	119,8
2018	33 818	31 776	1 626	416	118,5
2019	32 421	30 548	1 408	465	117,2
2020	30 540	28 833	1 227	654	125,0
2021	29 117	27 557	1 108	598	122,4
2022	27 319	25 886	964	583	126,4

¹ 1.1.2008 voimaan tullut uusi eläke- ja vammaisetuuslainsäädäntö muutti eläkkeen käsitettä.

² Ne eläke-etuuden saajat, joilla ei ole vanhuus- eikä työkyvyttömyyseläkettä.

Lähde: SVT. Kela: Kelan eläkkeet www.tietotarjotin.fi.

37. Kelan eläke-etuuden saajat ulkomailla asuinmaan mukaan 31.12.2022

Asuinmaa	Kaikki saajat ¹	Vanhuuseläkkeet	Työkyvyttömyyseläkkeet	Leskeneläkkeet	Lapseneläkkeet
Kaikki	27 319	25 886	964	131	303
Ruotsi	19 492	18 788	573	35	84
Viro	1 913	1 611	118	47	133
Saksa	1 590	1 529	43	6	10
Australia	1 192	1 192	–	–	–
Espanja	605	528	56	6	8
Norja	339	295	31	4	7
Britannia	297	273	15	2	7
Puola	232	194	16	7	15
Tanska	231	221	10	–	–
Alankomaat	197	181	8	3	5
Ranska	179	171	6	–	–
Italia	151	145	4	1	1
Sveitsi	118	102	9	2	3
Itävalta	91	87	3	–	1
Yhdysvallat	84	74	6	–	3
Unkari	77	67	4	2	3
Kreikka	72	64	7	1	–
Portugali	52	45	7	–	–
Slovakia	38	22	12	1	2
Kanada	32	27	4	–	1
Belgia	27	22	1	–	4
Latvia	26	16	2	3	5
Liettua	23	21	1	1	–
Bulgaria	22	17	4	1	–
Kroatia	20	18	1	1	–
Muut	110	84	10	6	10
Tieto puuttuu	109	92	13	2	1

1 Lapsikorotuksen ja rintamalisän saajat sisältyvät vain yhteissummaan.

Lähde: SVT. Kela: Kelan eläkkeet www.tietotarjotin.fi.

2.3 Eläke-etuudet alueittain

Eläke-etuuksien aluetilastot esitetään vuosikirjassa maakunnittain. Maakunta määräytyy etuudensaajan kotikunnan mukaan.

38. Suomessa asuvat Kelan eläke-etuuden¹ saajat maakunnittain 31.12.2022

Maakunta ²	Kaikki	Vanhuus-eläkkeet	Työkyvyttömyyseläkkeet	Lesken-eläkkeet	Lapsen-eläkkeet	Lapsikorotukset ³	Rintamalisät
Koko maa	553 093	414 397	115 559	4 094	13 768	9 119	2 930
Uusimaa	99 788	68 492	25 132	1 088	3 824	1 937	592
Varsinais-Suomi	48 190	36 112	10 111	337	1 168	891	211
Satakunta	27 938	21 832	5 084	201	609	414	95
Kanta-Häme	18 680	14 287	3 599	131	460	321	101
Pirkanmaa	51 915	39 179	10 585	412	1 307	830	201
Päijät-Häme	25 701	20 028	4 818	166	526	316	114
Kymenlaakso	19 998	14 890	4 335	144	405	321	174
Etelä-Karjala	15 601	12 127	2 871	115	340	192	117
Etelä-Savo	21 122	16 789	3 669	135	386	242	67
Pohjois-Savo	34 263	25 571	7 447	215	748	578	118
Pohjois-Karjala	23 955	18 987	4 240	136	431	305	134
Keski-Suomi	31 268	23 884	6 216	199	722	462	102
Etelä-Pohjanmaa	28 043	22 346	4 857	153	475	423	81
Pohjanmaa	17 355	14 023	2 739	112	337	225	82
Keski-Pohjanmaa	8 649	6 817	1 559	51	160	122	32
Pohjois-Pohjanmaa	44 219	31 422	10 851	287	1 126	980	305
Kainuu	11 264	8 634	2 226	73	231	152	120
Lappi	22 913	17 214	4 859	123	444	372	272
Ahvenanmaa	2 231	1 763	361	16	69	36	12

¹ Ei sisällä takuueläkettä.

² Maakuntajako, katso kartta liitteessä 13.

³ Lapsikorotuksen saajat.

Lähde: SVT. Kela: Kelan eläkkeet www.tietotarjotin.fi.

3 Vammaisetuudet

Kelan vammaisetuuksia ovat alle 16-vuotiaan vammaistuki, 16 vuotta täyttäneen vammaistuki, eläkettä saavan hoitotuki ja vammaisten tulkkauspalvelut. Lisäksi Kelan maksaa veteraanilisän, joka on osa eläkettä saavan hoitotukea.

3

Kelan vammaiseturuusia säätelevät laki vammaiseturuuksista (570/2007) ja laki vammaisten henkilöiden tulkkauspalvelusta (133/2010). Lainmuutoksia selostetaan liitteessä 1.

3.1 Vammaistuet

Alle 16-vuotiaan ja 16 vuotta täyttäneen vammaistuki sekä eläkettä saavan hoitotuki ovat samankaltaiset rakenteeltaan. Ne voidaan myöntää toistaiseksi tai määräajaksi, ja tukea voidaan maksaa perustukena, korotettuna tukena, ylimpänä tukena tai suojattuna tukena.

Vammais- ja hoitotuen myöntäminen edellyttää pääsääntöisesti, että tuen saaja asuu Suomessa vakinaisesti. EU:n sosiaaliturva-asetus mahdollistaa sen, että vammais- ja hoitotukea voidaan tietyissä tilanteissa myöntää myös EU- ja Eta-maassa tai Sveitsissä asuvalle henkilölle. Etuuden maksaminen myös muuhun maahan on tietyn edellytyksen mahdollista.

Vammais- ja hoitotukea maksetaan myös lyhyt- tai pitkäaikaisessa laitoshoidossa olevalle henkilölle.

Alle 16-vuotiaan vammaistuki

Tukea voi saada alle 16-vuotias vammaisen tai sairas lapsi. Hänen edellytetään olevan vähintään kuuden kuukauden ajan siinä määrin sairauteen,

vikaan tai vammaan liittyvästi hoidon, huolenpidon ja kuntoutuksen tarpeessa, että siitä aiheutuu tavanomaista suurempaa rasitusta ja sidonnaisuutta tai erityiskustannuksia terveeseen lapseen verrattuna.

16 vuotta täyttäneen vammaistuki

Tuen tarkoitus on tukea taloudellisesti pääasiassa muiden kuin eläkkeellä olevien työkäisten vammaisten ja sairaiden henkilöiden selviytymistä jokapäiväisissä toimissa, työelämässä ja opiskelussa.

Tukea voi saada 16 vuotta täyttänyt henkilö, jonka toimintakyky on sairauden, vian tai vamman takia heikentynyt yhtäjaksoisesti vähintään vuoden ajan. Lisäksi edellytetään, että sairaudesta, viasta tai vammasta aiheutuu haittaa, avuntarvetta, ohjauksen ja valvonnan tarvetta tai erityiskustannuksia.

Eläkettä saavan hoitotuki

Etuuden tarkoitus on tukea sairaan tai vammaisen eläkkeensaajan jokapäiväistä elämää, toimintakyvyn ylläpitämistä, kuntoutusta ja hoitoa. Eläkettä saavan hoitotukea voi saada 16 vuotta täyttänyt henkilö, joka saa tukeen oikeuttavaa eläkettä tai vastaavaa korvausta.

Hoitotukea voi saada henkilö, jonka toimintakyky on sairauden, vian tai vamman takia heikentynyt yhtäjaksoisesti vähintään vuoden ajan. Lisäksi

edellytetään, että sairaudesta, viasta tai vammasta aiheutuu avuntarvetta, ohjauksen ja valvonnan tarvetta tai erityiskustannuksia.

Veteraaneille, jotka saavat Kelasta korotettua tai ylintä eläkettä saavan hoitotukea ja ylimääräistä rintamalisää, maksetaan veteraanilisää. Se on eläkettä saavan hoitotuen osa.

Vammaistuet 31.12.2022, euroa kuukaudessa:

Etuus	Perustuki	Korotettu tuki	Ylin tuki
Alle 16-vuotiaan vammaistuki	98,75	230,43	446,81
16 vuotta täyttäneen vammaistuki	98,75	230,43	446,81
Eläkettä saavan hoitotuki	75,58	164,65	348,16

Veteraanilisä oli 114,07 euroa kuukaudessa. Muutokset katso liite 1.

Vammaistuet eivät ole veronalaista tuloa eivätkä tulot tai varallisuus vaikuta niiden myöntämiseen. Vammaistukien määrä tarkistetaan vuosittain kansaneläkeindeksin mukaisesti.

Tilastointi

Vammaistukia kuvaavia tilastoja esitetään sekä voimassa olevista että myönnettyistä tuista. Voimassaolotiedot kuvaavat vuoden lopun tilannetta

ja kattavat kaikki tuensaajat. Tilastot myönnettyistä tuista kertovat vuoden aikana tehtyjen uusien myöntöratkaisujen lukumäärän. Etuusmenot koostuvat koko vuoden aikana maksetuista vammaistuista.

39. Maksetut vammaistuet 2005–2022, milj. €

Vuosi	Kaikki vammaistuet	Alle 16-vuotiaan vammaistuet	16 vuotta täyttäneen vammaistuet	Eläkettä saavan hoitotuet	Ruokavaliokorvaukset
2005	362,1	72,7	31,7	252,2	5,5
2006	377,3	72,8	31,5	267,1	5,9
2007	388,9	72,6	31,6	278,5	6,2
2008	399,2	70,2	31,3	291,1	6,5
2009	418,4	69,9	31,6	310,0	6,9
2010	508,9	69,7	31,1	400,8	7,2
2011	531,5	71,9	31,2	420,9	7,5
2012	555,3	75,2	32,6	439,8	7,8
2013	592,7	78,6	34,3	470,7	9,1
2014	612,9	82,6	36,2	484,7	9,4
2015	619,6	85,0	37,2	487,6	9,7
2016	581,1	81,9	38,0	461,2	.
2017	554,9	77,7	36,5	440,7	.
2018	557,4	77,3	36,6	443,5	.
2019	551,4	77,0	36,4	437,9	.
2020	553,7	79,9	36,8	437,0	.
2021	557,6	85,1	37,7	434,9	.
2022	573,9	92,2	40,5	441,2	.

Huomautus. 1.1.2008 voimaan tullut uusi eläke- ja vammaisetuslainsäädäntö muutti vammaisetuskäsitteitä.

Lähde: SVT. Kela: Kelan vammaisetuudet www.tietotarjotin.fi.

40. Vammaistuen saajat 31.12. vuosina 2005–2022

Vuosi	Kaikki vammaistuet ¹	Alle 16-vuotiaan vammaistuet	16 vuotta täyttäneen vammaistuet	Eläkettä saavan hoitotuet	Ruokavaliokorvaukset
2005	..	37 793	12 167	183 469	22 192
2006	..	37 365	11 903	190 722	23 553
2007	..	35 991	11 481	192 833	24 858
2008	266 814	34 452	11 238	196 828	26 235
2009	268 518	33 243	10 828	198 882	27 591
2010	296 324	33 263	10 443	225 887	28 963
2011	302 780	34 955	10 441	229 693	30 021
2012	303 842	34 525	10 504	229 935	31 283
2013	307 809	34 821	10 599	232 418	32 447
2014	310 128	35 289	10 925	232 928	33 514
2015	314 114	36 833	12 280	233 084	34 520
2016	274 945	35 556	13 073	226 384	.
2017	268 537	34 931	12 997	220 667	.
2018	267 364	36 206	13 693	217 515	.
2019	264 714	36 595	13 911	214 246	.
2020	261 937	37 466	14 177	210 324	.
2021	261 538	40 089	14 770	206 704	.
2022	258 017	42 782	15 572	199 684	.

¹ Vuoden 2008 alusta alkaen on tilastoitu vammaistuen saajien kokonaismäärä, jossa jokainen henkilö esiintyy vain kerran, vaikka sama henkilö on voinut saada samanaikaisesti ruokavaliokorvausta ja 16 vuotta täyttäneen vammaistukea tai eläkettä saavan hoitotukea.

Lähde: SVT. Kela: Kelan vammaisetuudet www.tietotarjotin.fi.

41. Vammaistukien uudet myöntöratkaisut 2005–2022

Vuosi	Kaikki alkaneet vammaistuet	Alle 16-vuotiaan vammaistuet	16 vuotta täyttäneen vammaistuet	Eläkettä saavan hoitotuet	Ruokavaliokorvaukset
2005	49 758	11 246	2 937	33 712	1 863
2006	49 535	11 296	2 856	33 741	1 642
2007	43 907	10 455	2 592	29 242	1 618
2008	44 667	10 180	2 861	29 903	1 723
2009	41 601	9 599	2 594	27 746	1 662
2010 ¹	47 751	9 455	2 676	34 068	1 552
2011	47 712	10 584	2 924	32 806	1 398
2012	46 189	10 156	3 042	31 359	1 632
2013	48 633	10 143	3 240	33 626	1 624
2014	42 255	8 248	3 283	29 219	1 505
2015	47 315	10 042	4 089	31 779	1 405
2016	37 431	8 471	3 981	24 941	38
2017	34 773	8 396	3 405	22 972	.
2018	36 318	8 892	3 669	23 757	.
2019	34 539	8 692	3 390	22 457	.
2020	34 300	8 969	3 392	21 939	.
2021	35 304	10 111	3 283	21 910	.
2022	35 392	10 611	3 496	21 285	.

1 1.1.2010 vammaistukia alettiin maksaa myös laitoshoidossa oleville.

Huomautus. 1.1.2008 voimaan tullut uusi eläke- ja vammaisetuslainsäädäntö muutti vammaisetus käsitteitä. Taulukon luvut ovat uuden käsitteen mukaisia.

Lähde: SVT. Kela: Kelan vammaisetuudet www.tietotarjotin.fi.

3.2 Vammaistuet alueittain ja sairauksittain

Vammaistukia koskevat alueittaiset tilastot esitetään maakunnittain tuensaajan kotikunnan mukaan.

Tilastot vammaistukia saaneiden sairauksista perustuvat päädiagnoosiin. Diagnoosit noudattavat kansainvälistä ICD-10-tautiluokitusta.

42. Vammaistuen saajat maakunnittain 31.12.2022

Maakunta ¹	Alle 16-vuotiaan vammaistuet	16 vuotta täyttäneen vammaistuet	Eläkettä saavan hoitotuet
Koko maa	42 782	15 572	199 684
Uusimaa	11 247	3 836	37 161
Varsinais-Suomi	4 430	1 569	18 556
Satakunta	1 638	641	9 531
Kanta-Häme	1 259	398	6 768
Pirkanmaa	4 573	1 739	19 231
Päijät-Häme	1 339	433	7 969
Kymenlaakso	1 205	390	6 894
Etelä-Karjala	743	229	4 962
Etelä-Savo	901	345	6 555
Pohjois-Savo	2 107	717	11 977
Pohjois-Karjala	1 327	379	7 673
Keski-Suomi	2 069	885	10 986
Etelä-Pohjanmaa	1 418	511	9 543
Pohjanmaa	1 034	410	6 260
Keski-Pohjanmaa	735	321	3 214
Pohjois-Pohjanmaa	4 437	1 835	18 514
Kainuu	540	212	4 133
Lappi	1 589	629	8 818
Ahvenanmaa	178	88	766

¹ Maakuntajako, katso kartta liitteessä 13.

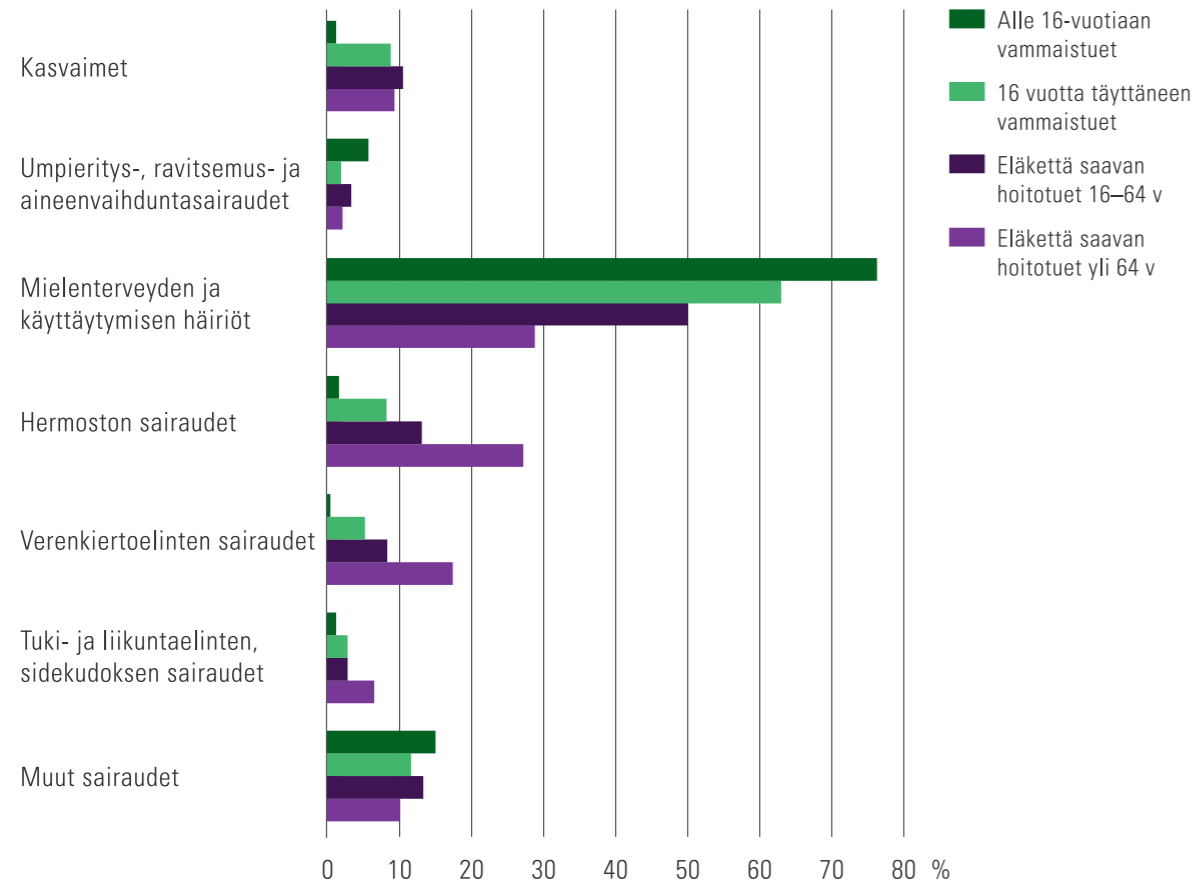
Huomautus. Vammaistuen saajat, joiden asuinkunta on tuntematon, sisältyvät vain yhteissummaan.

Lähde: SVT. Kela: Kelan vammaisetuudet www.tietotarjotin.fi.

43. Vammaistuen saajat sairauden mukaan 31.12.2022

Sairauspääryhmä	Alle 16-vuotiaan vammaistuet	16 vuotta täyttäneen vammaistuet	Eläkettä saavan hoitotuet, 16–64-vuotiaat	Eläkettä saavan hoitotuet, 65 vuotta täyttäneet
Kaikki	42 782	15 572	47 341	152 343
A00–B99 Tartunta- ja loistaudit	5	38	99	629
C00–D48 Kasvaimet	279	287	655	4 609
D50–D89 Veren ja verta muodostavien elinten sairaudet	120	73	77	189
E00–E90 Umpieritys-, ravitsemus- ja aineenvaihduntasairaudet	4 598	404	1 012	3 743
F00–F99 Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöt	29 099	6 570	26 620	44 392
G00–G99 Hermoston sairaudet	1 346	1 760	7 154	39 665
H00–H59 Silmän ja sen apuelinten sairaudet	135	902	1 174	4 735
H60–H95 Korvan ja kartiolisäkkeen sairaudet	519	1 512	200	1 086
I00–I99 Verenkierroelinten sairaudet	63	195	2 190	25 947
J00–J99 Hengityselinten sairaudet	727	84	170	2 359
K00–K93 Ruuansulatuselinten sairaudet	2 980	260	145	689
L00–L99 Ihon ja ihonalaiskudoksen sairaudet	296	215	77	436
M00–M99 Tuki- ja liikuntaelinten, sidekudoksen sairaudet	180	1 098	1 869	15 952
N00–N99 Virtsa- ja sukupuolielinten sairaudet	47	156	241	953
Q00–Q99 Synnynnäiset epämuodostumat ja kromosomipoikkeavuudet	2 178	1 122	3 821	568
S00–T98 Vammat, myrkytykset ja eräät muut ulkoisten syiden seuraukset	33	472	1 548	3 903
Muut pääryhmät	176	147	257	1 897
Tieto puuttuu	1	277	33	608

Lähde: SVT. Kela: Kelan vammaisetuudet www.tietotarjotin.fi.

Kuvio 16. Uudet myönnetyt vammaisetuudet sairauden mukaan 2022

 Lähde: SVT. Kela: Kelan vammaisetuudet / Kelan eläkkeet www.tietotarjotin.fi.

3.3 Vammaisten tulkkauspalvelut

Vammaisten tulkkauspalveluun on oikeus kuulo-, kuulonäkö- tai puhevammaisella henkilöllä, joka tarvitsee tulkkausta työssä käymiseen, opiskeluun, asiointiin, yhteiskunnalliseen osallistumiseen, harrastamiseen tai virkistykseen.

Vammaisten tulkkauspalveluun on oikeus Suomessa asuvalla henkilöllä. Tulkkauspalvelua voidaan myöntää myös ulkomaanmatkalle.

Kuulo- tai puhevammaisella on oikeus saada vähintään 180 tulkkaustuntia vuodessa. Kuulonäkövammaisilla on oikeus vähintään 360 tuntiin vuodessa. Ulkomaanmatkalle tulkkauspalvelua voi saada yleensä enintään kahden viikon ajalle. Opiskeluun liittyvänä tulkkauspalveluja järjestetään siinä laajuudessa kuin henkilö niitä tarvitsee perusopetuksen jälkeisiin opintoihin. Perusopetukseen liittyvä tulkkaus on kuntien vastuulla.

44. Vammaisten tulkkauspalveluihin oikeutetut henkilöt sukupuolen ja iän mukaan 31.12.2022

Ikäryhmä	Yhteensä	Miehet	Naiset	Kuulo- vammasiset	Puhe- vammasiset	Kuulonäkö- vammasiset
Kaikki	6 026	3 004	3 022	3 618	2 056	352
0–15	199	112	87	113	75	11
16–24	417	242	175	154	249	14
25–34	732	425	307	297	403	32
35–44	629	330	299	360	231	38
45–54	766	367	399	546	182	38
55–64	934	462	472	570	305	59
65–74	1 119	564	555	691	364	64
75–84	882	376	506	622	203	57
85–94	324	120	204	250	41	33
95–	24	6	18	15	3	6

Lähde: SVT. Kela: Kelan vammaisetuudet www.tietotarjotin.fi.

45. Vammaisten tulkkauspalveluihin oikeutetut henkilöt maakunnittain 31.12.2022

Maakunta ¹	Yhteensä	Kuulo- vammasiset	Puhe- vammasiset	Kuulonäkö- vammasiset
Koko maa	6 026	3 618	2 056	352
Uusimaa	1 661	1 085	497	79
Varsinais-Suomi	741	444	268	29
Satakunta	301	139	135	27
Kanta-Häme	192	122	64	6
Pirkanmaa	580	327	201	52
Päijät-Häme	193	112	70	11
Kymenlaakso	142	77	56	9
Etelä-Karjala	165	125	36	4
Etelä-Savo	125	62	53	10
Pohjois-Savo	243	114	108	21
Pohjois-Karjala	216	77	124	15
Keski-Suomi	384	245	109	30
Etelä-Pohjanmaa	254	160	82	12
Pohjanmaa	121	93	23	5
Keski-Pohjanmaa	54	40	8	6
Pohjois-Pohjanmaa	371	252	102	17
Kainuu	76	41	31	4
Lappi	197	97	86	14
Ahvenanmaa	10	6	3	1

¹ Maakuntajako, katso kartta liitteessä 13.

Huomautus. Vammaisten tulkkauspalveluihin oikeutetut, joiden asuinkunta on tuntematon, sisältyvät vain yhteissummaan.

Lähde: SVT. Kela: Kelan vammaisetuudet www.tietotarjotin.fi.

4 Sairausvakuutusetuudet

Kelan sairausvakuutusetuuksia ovat sairaus- ja vanhempainpäivärahat, erityishoitoraha, sairaanhoitokorvaukset sekä työterveyshuolto.

Tässä luvussa käsitellään myös työnantajalle maksettava vuosilomakustannuskorvaus ja perhevapaakorvaus sekä rajat ylittävä terveydenhuolto.

4

Sairausvakuutuksesta säädetään sairausvakuutuslaissa (1224/2004). Kaikki Suomessa vakinaisesti asuvat henkilöt on vakuutettu sairausvakuutuslain mukaisesti. Lainmuutoksia selostetaan liitteessä 2.

Sairaus- ja vanhempainpäivärahoista, erityishoitorahasta sekä sairaanhoitokorvauksista käytetään vuosikirjassa yhteistä nimitystä sairausvakuutuskorvaukset.

4.1 Sairauspäivärahat

Kela turvaa työkyvyttömyydestä aiheutuvaa ansionmenetystä maksamalla erilaisia päivärahoja työstä poissaolon ajalta. Näitä päivärahoja ovat

- sairauspäiväraha
- osasairauspäiväraha
- tartuntatautipäiväraha
- luovutuspäiväraha.

Sairauspäiväraha

Sairauspäiväraha korvaa alle vuoden kestävästä sairaudesta johtuvaa ansionmenetystä. Sairauspäivärahaan on oikeus 16–67-vuotiaalla vakuutetulla, joka sairauden vuoksi on kykenemätön tekemään tavallista työtään tai siihen läheisesti verrattavaa työtä. Päivärahaa maksetaan omavastuuajan jälkeiseltä ajalta. Omavastuuajaksi lasketaan sairaustumispäivä ja sitä seuraavat yhdeksän arkipäivää.

Työnantaja on velvollinen maksamaan työntekijälle omavastuuajalta palkkaa.

YEL-vakuutetut yrittäjät voivat saada sairauspäivärahan omavastuuajalta YEL-päivärahaa. Maatalousyrittäjät (MYEL-vakuutetut) voivat saada omavastuuajalta Maatalousyrittäjien eläkelaitokselta Mela-päivärahaa.

Sairauspäivärahaa maksetaan enintään 300 arkipäivältä. Enimmäisaikaan luetaan kaikki sairauspäivärahapäivät työkyvyttömyyttä edeltävän kahden vuoden ajalta. Työhön paluun jälkeen voi kuitenkin saada saman sairauden perusteella päivärahaa 50 lisäpäivältä. Enimmäisajan täyttymisestä huolimatta voi saada sairauspäivärahaa myös silloin, kun kysymyksessä on uusi sairaus.

Osasairauspäiväraha

Osasairauspäivärahan tarkoitus on tukea työkyvyttömän henkilön pysymistä työelämässä ja paluuta takaisin työhön. Osasairauspäiväraha voidaan myöntää 16–67-vuotiaalle työkyvyttömälle henkilölle, joka on ollut kokoaikatyössä työkyvyttömyyden alkaessa ja joka työkyvyttömyydestään huolimatta pystyy hoitamaan osan kokoaikatyön tehtävistään terveyttään ja toipumistaan vaarantamatta. Työntekijä tekee sopimuksen työnantajansa kanssa työajan vähentämisestä 40–60 %:lla. Yrittäjän töiden tulee vähetä samassa määrin.

Osasairauspäiväraha maksetaan samoin kuin sairauspäiväraha omavastuuajan jälkeiseltä ajalta. Omavastuuajaksi ei ole, kun osasairauspäivärahaa maksetaan välittömästi sairauspäivärahan tai kuntoutusrahan jälkeen. Osasairauspäivärahaa voidaan maksaa enintään 120 arkipäivältä. Enimmäisaikaan lasketaan kaikki osasairauspäivärahapäivät kahden edeltäneen vuoden ajalta.

Muutokset vuodesta 2023 lähtien katso liite 2.

Tartuntatautipäiväraha

Tartuntatautipäivärahaa maksetaan henkilölle, joka tartuntatautilain perusteella on määrätty olemaan poissa ansiotyöstä. Sama oikeus on myös tartuntatautiin sairastuneen alle 16-vuotiaan lapsen huoltajalla, jos hän estyy tekemästä työtään. Tartuntatautipäiväraha on täysimääräinen korvaus ansionmenetyksestä ja se myönnetään koko työstäpoissaolo-, karanteeni- tai eristämispäätöksen ajalle ilman enimmäisaikaa.

Luovutuspäiväraha

Elimen, kudoksen tai solujen luovuttajalle maksetaan luovutuspäivärahaa ajalta, jona hän on estynyt tekemästä ansiotyötään.

Sairauspäivärahan määrä

Sairauspäiväraha määräytyy vuositulon perusteella. Vuositulo lasketaan 12 kalenterikuukauden

tarkastelujaksolta, joka edeltää työkyvyttömyyden alkamista edeltävää kalenterikuukautta.

Vuosituloon huomioidaan

- palkkatulot
- vakuutuspalkka
- YEL- ja MYEL-työtulo
- tietyt etuudet
- tietyt ansionmenetykskorvaukset.

Päivärahan määrän laskennassa vuositulo jaetaan 300:lla. Vuonna 2022 sairauspäiväraha päivää kohti oli 70 % henkilön tulojen kolmassadasosasta 32 797 euron vuosituloihin saakka. Kun vuositulot ylittävät tulorajan, päiväraha jää alle 70 %:n. Päivärahalla ei ole ylärajaa. Päivärahaperusteiden euro-määrät tarkistetaan vuosittain työeläkejärjestelmän palkkakertoimella. Korotus oli 2,46 % vuonna 2022. (Kaavio 3.)

Sairauspäivärahaa voidaan maksaa, vaikka hakijalla ei olisi tuloja. Päivärahaa maksetaan aina vähintään vähimmäismäärä, joka vuoden 2022 lopussa oli 30,71 euroa päivässä.

Osasairauspäiväraha on suuruudeltaan puolet sitä edeltäneestä sairauspäivärahasta tai puolet sen sairauspäivärahan määrästä, johon henkilö olisi oikeutettu työkyvyttömyyden alkaessa.

Kaavio 3. Vuositulojen vaikutus sairauspäivärahaan 31.12.2022

Vuositulo	Päiväraha
Enintään 13 163	30,71 euroa
13 164–32 797 euroa	70 % vuositulon kolmassadasosasta (76,53 euroa 32 797 euron vuosituloilla)
Yli 32 797 euroa	76,53 euroa + 20 % vuositulon ja 32 797 euron erotuksen kolmassadasosasta

Huomautus. Vuosituloa laskettaessa palkkatulosta on vähennettävä ensin 9,83 % ja tulonhankkimiskulut.

Tartuntatautipäiväraha korvaa ansionmenetyksen kokonaan.

Luovutuspäivärahan määrä lasketaan samoin kuin sairauspäivärahan määrä.

Sairauspäivärahat ovat veronalaista tuloa.

Yhteensovitus muun sosiaaliturvan kanssa

Sairauspäiväraha on yleensä ensisijainen korvaus työeläkelakien mukaiseen työkyvyttömyyseläkkeeseen nähden mutta toissijainen tapaturma- ja liikennevahinkokorvauksiin nähden. Rikosvahinkolain mukaiseen korvaukseen nähden sairauspäiväraha on ensisijainen. Sen sijaan kuntoutusraahan ja kuntoutuksen aikaiseen ansionmenetykskorvaukseen nähden sairauspäiväraha on toissijainen.

Jos vakuutettu on työkyvyttömyysajalta saanut ansioturvan työttömyyspäivärahaa, sairauspäiväraha maksetaan työttömyyskassalle siltä osin kuin se ei ylitä työttömyyspäivärahaa. Myös Kelan maksama työttömyyspäiväraha yhteensovitetaan eli sairauspäiväraha maksetaan takautuvalta ajalta työttömyysetuuden korvaamiseksi.

Sairauspäiväraha maksetaan Potilasvakuutuskeskukselle, jos keskus on maksanut potilasvahinkokorvauksen samalta työkyvyttömyysajalta.

4.2 Erityishoitoraha

Erityishoitorahaa maksetaan alle 16-vuotiaan sairaan lapsen vanhemmalle, joka

- osallistuu lapsensa hoitoon tai kuntoutukseen sairaalassa tai sairaalan poliklinikalla, sairaalatai poliklinikkahoitoon liittyvään kotihoitoon tai lakiin perustuville sopeutumisvalmennus- ja kuntoutuskursseille
- on hoitoon osallistumisen vuoksi estynyt tekemästä työtään eikä saa palkkaa tältä ajalta.

Kotihoidon ja 7 vuotta täyttäneen lapsen sairaala- ja poliklinikkahoidon ajalta maksetaan erityishoitorahaa vain, jos lapsen sairaus on vaikea.

Erityishoitorahaa maksetaan saman sairauden vuoksi yhteensä enintään 60 arkipäivältä. Kotihoidon ajalta erityishoitorahaa voidaan maksaa erityisestä hoidollisesta syystä vielä enintään 30 lisäarkipäivältä. Painavasta lääketieteellisestä syystä enimmäisajat voidaan ylittää.

Erityishoitoraha määräytyy sairauspäivärahan tavoin vuositulojen perusteella. Vuonna 2022 erityishoitoraha päivää kohti oli 70 % henkilön tulojen kolmassadasosasta 40 106 euron vuosituloihin saakka, tämän ylittävältä osalta 40 % 61 705 euron vuosituloihin saakka sekä tämän ylittävältä osalta

25 %. Erityishoitorahan vähimmäismäärä oli 30,71 euroa arkipäivältä vuoden 2022 lopussa.

Erityishoitoraha on veronalaista tuloa.

4.3 Vanhempainpäivärahat

Vanhempainpäivärahoja ovat 1.8.2022 voimaan tulleen perhevapaaudistuksen mukaan

- erityisraskausraha
- raskausraha
- vanhempainraha
- osittainen vanhempainraha.

Uudet perhevapaat koskevat perheitä, joissa lapsen laskettu aika on 4.9.2022 tai sen jälkeen. Vanhan lain mukaiset vanhempainpäivärahat on kuvattu edellisessä vuosikirjassa. Niitä maksetaan edelleen parin seuraavan vuoden ajan.

Raskausraha

Raskausrahaa voi hakea, kun raskaus on kestänyt vähintään 154 päivää. Maksaminen alkaa hakemuksen mukaisesti 14–30 arkipäivää ennen laskettua synnytysaikaa. Raskausrahaa maksetaan yhtäjaksoisesti 40 arkipäivältä. Riskialttiissa työssä työskentelevälle voidaan tietyin edellytyksin maksaa raskauden ajalta erityisraskausrahaa, jos hän joutuu olemaan pois työstä jo ennen varsinaisen raskausrahan alkua.

Vanhempainraha

Vanhempainrahaa maksetaan yhden lapsen perusteella yhteensä 320 arkipäivältä. Jos lapsella on kaksi vanhempainrahaan oikeutettua vanhempaa, vanhempainrahapäivät jakautuvat tasan

vanhempain kesken, eli molemmilla on käytettävissä 160 arkipäivää. Omasta 160 arkipäivän vanhempainrahakiintiöstä voi luovuttaa enintään 63 arkipäivää toiselle lasta hoitavalle henkilölle. Vanhempainrahaa voidaan maksaa vanhemmille samaan aikaan enintään 18 arkipäivän ajan.

Jos perheeseen syntyy samalla kertaa kaksi tai useampia lapsia, perhe saa vanhempainrahaa lisää 84 arkipäivää yhtä useampaa lasta kohti.

Jos vanhempi hoitaa lasta osan päivästä ja on samanaikaisesti osa-aikatyössä, hän voi hakea osittaista vanhempainrahaa.

Vanhempainpäivärahan määrä

Vanhempainpäivärahan suuruus määräytyy vuositulon perusteella. Vuositulo lasketaan yleensä 12 kalenterikuukauden tarkastelujaksolta, joka edeltää päivärahaoikeuden alkamista edeltävää kalenterikuukautta.

Vuonna 2022 vanhempainpäiväraha oli 70 % vuositulosta 40 106 euron vuosituloon saakka. Raskausraha maksetaan korotettuna koko ajalta. Perhevapaaudistuksen mukaista vanhempainrahaa maksetaan korotettuna 16 ensimmäistä arkipäivää. Korotettu päiväraha on enintään 90 % työtuloista. Vanhan lain mukainen äitiysraha maksetaan

korotettuna ensimmäisiltä 56 arkipäivältä. Korotuksen sai vuonna 2022 täysimääräisenä 61 705 euron vuosituloon saakka ja ylittävältä osalta pienempinä korotuksina. Vanhempainpäivärahaa maksetaan aina vähintään vähimmäismäärä, joka oli 30,71 euroa päivässä vuoden 2022 lopussa. (Kaavio 4.)

Vanhempainpäiväraha on veronalaista tuloa.

Kaavio 4. Vuositulojen vaikutus vanhempainpäivärahoihin 31.12.2022

Vuositulo	Päiväraha
Enintään 13 163	30,71 euroa
13 164–40 106 euroa	70 % vuositulon kolmassadasosasta (93,58 euroa 40 106 euron vuosituloilla)
40 107–61 705 euroa	93,58 euroa + 40 % vuositulon ja 40 106 euron erotuksen kolmassadasosasta
Yli 61 705 euroa	122,38 euroa + 25 % vuositulon ja 61 705 euron erotuksen kolmassadasosasta

Huomautus. Vuosituloa laskettaessa palkkatulosta on vähennettävä ensin 9,83 % ja tulonhankkimiskulut. Korotus vanhempainpäivärahoihin: Raskausrahaa maksetaan korotettuna koko ajalta. Vanhempainrahaa maksetaan korotettuna 16 ensimmäistä arkipäivää. Korotettu päiväraha on enintään 90 % työtuloista. Äitiysraha on 56 ensimmäiseltä arkipäivältä 90 % vuositulosta. Korotuksen saa 61 705 euron vuosituloon saakka (vuonna 2022). Sen ylittävältä osalta päivärahan korotus on 32,5 % ylitteen kolmassadasosasta.

4.4 Työnantajalle maksettavat korvaukset

Päiväraha

Päivärahaetus maksetaan työnantajalle, jos työnantaja maksaa työsuhteen perusteella palkkaa tai sitä vastaavaa korvausta työstä poissaolon ajalta. Jos päivärahaetus on suurempi kuin työnantajan maksama palkka, ylimenevä osuus maksetaan työntekijälle itselleen.

Vuosilomakustannuskorvaus

Jos työnantaja on maksanut työntekijälleen vuosilomapalkkaa tai -korvausta siltä ajalta, jolta tämä on saanut vanhempainpäivärahaa, työnantajalla on oikeus saada korvausta. Vuosilomakustannuskorvausta ei makseta työssä käyvistä vanhempainpäivärahan saajista. Korvaus maksetaan työnantajalle jälkikäteen vanhempainpäivärahakauden päättyttyä. Vuosilomakustannuskorvaus määräytyy työtulon perusteella ja se on enintään työnantajan maksaman lomapalkan tai lomakorvauksen määrä korotettuna kertoimella 1,21.

Perhevapaakorvaus

Työnantaja voi hakea Kelasta 2 500 euron kertakorvauksen, kun naispuolinen työntekijä jää palkalliselle äitiysvapaalle. Perhevapaakorvaus voidaan myöntää työnantajalle, joka maksaa kokoaikaiselle työntekijälleen palkkaa vähintään kuukauden äitiysvapaan ajalta. Korvausta voi saada myös adoptioäidin työnantaja, joka maksaa palkkaa

vanhempainvapaan ajalta. Perhevapaakorvauksen edellytyksenä on, että työsuhde on kestänyt 3 kuukautta ennen äitiys- tai adoptioäidin vanhempainvapaan alkamista ja että työsuhde kestää vähintään vuoden.

4.5 Sairaanhoidokorvaukset

Sairaanhoidokorvauksia maksetaan sairaanhoidon sekä raskauden ja synnytyksen aiheuttamista tarpeellisista kustannuksista. Julkisen terveydenhuollon kustannuksia ei korvata.

Sairausvakuutus korvaa seuraavien sairaanhoitopalvelujen kustannuksia:

- lääkkeen määräämiseen oikeutetun terveydenhuollon ammattihenkilön lääkemääräyksellä määräämät lääkkeet ja perusvoiteet sekä lääkärin määräämät vaikean tai pitkäaikaisen sairauden hoitoon tarkoitetut kliiniset ravintovalmisteet
- annosjakelupalkkio, jota apteekki perii lääkkeiden annostelusta kerta-annoksiksi
- yksityislääkärin palvelut
- yksityiset hammashoitopalvelut
- yksityislääkärin tai -hammaslääkärin määräämät tutkimukset ja hoidot yksityisessä tutkimus- tai hoitolaitoksessa
- sairauden aiheuttamat matkat ja yöpymiset.

Muutokset vuodesta 2023 lähtien katso liite 2.

Lääkekorvaukset

Vuosikirjassa käsite lääkkeet kattaa myös kliiniset ravintovalmisteet ja perusvoiteet, ellei toisin mainita.

Lääkkeiden korvaaminen edellyttää, että lääkkeiden hintalautakunta (Hila) on vahvistanut niille kohtuullisen tukkuhinnan ja hyväksynyt korvattavuuden.

Reseptilääkkeet maksetaan kokonaan itse alkuomavastuun täyttymiseen asti. Alkuomavastuu on 50 euroa kalenterivuodessa. Se ei ole lääkekohtainen, vaan kaikki lääkemääräyksellä määrätty korvattavat lääkkeet kerryttävät sitä. Alkuomavastuu tulee voimaan sen vuoden alussa, jolloin henkilö täyttää 19 vuotta.

Lääkekorvaukset lasketaan prosentteina lääkkeen hinnasta tai viitehinnasta. Korvausluokkia on kolme:

- peruskorvaus 40 %
- alempi erityiskorvaus 65 %
- ylempi erityiskorvaus 100 %.

Ylempi erityiskorvaus maksetaan 4,50 euron oma- vastuun ylittävältä osalta. Omavastuu on lääkekohtainen, eli se peritään jokaisesta samalla kertaa ostetusta lääkkeestä.

Erityiskorvaus maksetaan eräiden vaikeiden ja pitkäaikaisten sairauksien hoitoon tarvittavista lääkkeistä, kun

- asiakkaalla on Kelan myöntämä korvausoikeus
- lääkkeiden hintalautakunta on hyväksynyt lääkevalmisteen erityiskorvattavaksi.

Lääkkeiden hintalautakunta voi rajoittaa lääkkeen perus- tai erityiskorvattavuuden tiettyyn käyttöaiheeseen tai sairauden vaikeusasteeseen (rajoitettusti peruskorvattavat tai rajoitetusti erityiskorvattavat lääkkeet). Erityiskorvaukseen oikeuttavista sairauksista päättää valtioneuvosto.

Jos potilaan vuoden aikana korvattavista lääkkeistä maksamat omavastuut (mukaan lukien alkuomavastuu) ylittävät vuosiomavastuun eli niin sanotun lääkekaton (592,16 euroa vuonna 2022), sairausvakuutus korvaa ylittymisen jälkeisistä ostoista lääkekohtaisen 2,50 euron omavastuun ylittävän osan kokonaan (lisäkorvaus).

Lääkkeiden hintalautakunta määrittelee toisiaan vastaaville rinnakkaisvalmisteille yhteisen korvauskaton.

Annosjakelupalkkio

Apteekki perii palkkion palvelusta, jossa apteekki toimittaa lääkkeet asiakkaalle valmiina kertannoksina. Palkkiosta maksetaan korvausta 75 vuotta täyttäneille henkilöille, joilla on annosjakelun alkaessa käytössä vähintään kuusi

annosjakeluun soveltuvaa korvattavaa lääkettä. Korvaus on 40 % apteekin perimästä palkkiosta. Korvausta voi kuitenkin saada enintään 1,26 euroa viikolta, ylimenevän osan asiakas maksaa itse. Asiakkaalle maksettavaksi jäävä omavastuu ei kerrytä alkuomavastuuta eikä vuosiomavastuuta. Siitä ei myöskään makseta lisäkorvausta.

Lääkäripalvelut, hammashoitopalvelut sekä tutkimus ja hoito

Yksityisestä lääkäripalvelusta sekä tutkimuksesta ja hoidosta maksetaan korvausta enintään korvaustaksan mukainen määrä.

Korvattavia tutkimuksia ja hoitoja ovat

- laboratoriotutkimukset
- radiologiset tutkimukset
- fysioterapia
- sairaanhoitotoimenpiteet
- valohoito
- psykologin tutkimukset
- säde- ja sytostaattihoidot.

Sairausvakuutus ei korvaa

- toimistokuluja
- leikkaussalimaksuja
- sairaaloiden hoitopäivämaksuja
- poliklinikkamaksuja
- laskutuslisiä
- Kanta-palvelumaksuja.

Hammaslääkärin tekemä suun ja hampaiden tutkimus, ehkäisevä hoito sekä suu- ja hammassairauksien hoito kuuluvat sairausvakuutuksen piiriin. Hammaslääkärin tekemästä suun ja hampaiden tutkimuksesta maksetaan korvaus pääsääntöisesti vain joka toinen kalenterivuosi. Oikomishoito korvataan vain poikkeustapauksissa. Proteettisista toimenpiteistä ja hammasteknisistä kustannuksista voidaan maksaa korvaus vain rintamaveteraaneille ja miinanraivaajille.

Suuhygienistin antama hoito korvataan, jos hoito perustuu yksityisessä terveydenhuollossa toimivan hammaslääkärin määräykseen.

Muutokset vuodesta 2023 lähtien katso liite 2.

Matkakorvaukset

Matkakustannukset korvataan sen mukaan, mitä matka olisi tullut maksamaan halvinta matkustustapaa käyttäen lähimpään hoitopaikkaan, josta hoidon voi saada. Jos kunta, kuntayhtymä tai sairaanhoitopiiri on antanut maksusitoumuksen hoitoa varten, Kela korvaa matkakulut hoitopaikkaan, josta hoito on saatu. Jos vakuutettu on terveydenhuoltolain 47 tai 48 §:n perusteella valinnut hoitopaikan, matkakustannukset korvataan sen mukaan, kuinka paljon matka olisi maksanut lähimpään julkisen terveydenhuollon hoitopaikkaan.

Halvimmalla matkustustavalla tarkoitetaan yleensä julkista liikennettä. Erityisajoneuvon käytöstä

aiheutuneet kustannukset korvataan, jos potilaan sairaus tai vamma tai liikenneolosuhteet edellyttävät erityisajoneuvon käyttöä.

Jos potilaan maksettaviksi jäävät matkakustannukset kalenterivuoden aikana ylittävät vuosiomavastuun (300 euroa), sairausvakuutus korvaa ylittävän osan kokonaan (lisäkorvaus). Vuosiomavastuuseen lasketaan sekä matkakohtaiset omavastuut että matkakustannukset, jotka jäävät alle omavastuun.

Sekä sairaanhoidon että kuntoutuksen matkakustannuksissa matkakohtainen kiinteä omavastuu on enintään 25 euroa yhdensuuntaiselta matkalta. Vuosiomavastuuseen lasketaan sairaanhoidon ja kuntoutuksen matkakustannukset. Taksimatkoista korvataan vain ne matkat, jotka on tilattu Kelan kanssa sopimuksen tehneestä alueellisesta tilausvälityskeskuksesta.

Muutokset vuodesta 2023 lähtien katso liite 2.

Yhteensovitus muun sosiaaliturvan kanssa

Sairaanhoitokorvaus on toissijainen, jos kyseessä on liikennevakuutusta koskevien lakien tai työtapaturma- ja ammattitautilain perusteella maksettava korvaus. Jos asiakkaalle on maksettu korvausta sairaanhoitokustannuksista työtapaturma- tai liikennevakuutusta koskevien lakien perusteella, hänellä on oikeus saada sairausvakuutuslain mukaista

korvausta vain siltä osin kuin se ylittää muun lain mukaisen korvauksen.

Korvaus sairaanhoitokustannuksista maksetaan Potilasvakuutuskeskukselle, jos keskus on maksanut potilasvahinkokorvauksen samoista sairaanhoitokustannuksista.

Korvausmenettely

Asiakas saa lääkekorvauksen yleensä apteekin välityksellä suorakorvauksena. Tällöin asiakas maksaa lääkkeestä hinnan, josta on vähennetty sairausvakuutuskorvauksen osuus. Apteekki laskuttaa asiakkaan saaman korvauksen Kelalta jälkikäteen. Asiakas voi myös hakea korvauksen jälkikäteen Kelasta, jos hän ei ole saanut sitä apteekissa.

Suorakorvauksen voi saada myös lääkärin- ja hammaslääkärinpalkkioista sekä tutkimusten ja hoitojen kustannuksista. Yksityinen palvelujen tuottaja voi Kelan kanssa tekemänsä sopimuksen perusteella hakea asiakkaan sairaanhoitokorvauksen Kelalta. Jos palveluntarjoajalla ei ole sopimusta Kelan kanssa, asiakas hakee itse korvauksen Kelasta.

Matkakorvauksissa sovelletaan suorakorvausmenettelyä ambulanssi- ja helikopterimatkoihin. Taksimatkoihin suorakorvausmenettelyä sovelletaan koko maassa lukuun ottamatta Ahvenanmaan maakuntaa, jossa on edelleen käytössä valtakirjamenettely.

Työterveyshuoltoa ja sen kustannusten korvaamista käsitellään luvussa 4.9.

Tilastointi

Sairausvakuutuksen korvaustiedot saadaan etuusjärjestelmien tietokannoista. Tilastot perustuvat kokonaisaineistoihin lukuun ottamatta osaa ammattia koskevista tilastoista (katso tarkemmin luku 4.8).

Sairaanhoitokorvausten kappalemääriä koskevissa tilastoissa käytetään seuraavia tilastoyksiköitä:

- lääkekorvauksissa samaan korvausluokkaan kuuluvien lääkkeiden ostokertaa tai reseptiä
- tutkimuksessa ja hoidossa ja lääkärinpalkkioiden ja hammashoidon korvauksissa käyntikertaa tai lääkemääräyksen antamiskertaa (uusintaa)
- matkakorvauksissa yhdensuuntaista matkaa (myös kustannuksiltaan alle omavastuun jääneet matkat, jotka kerryttävät vuosiomavastuuta).

Lääkekorvaustilastoissa reseptillä (lääkemääräyksellä) tarkoitetaan yhdellä ostokerralla samalle vakuutetulle apteekista toimitettua yhden lääkevalmisteen erää.

Rintamaveteraanien hammashuolto sisältyy sairausvakuutustilastoihin.

Tilastoyksikköinä sairauspäivärahoilla ovat alkanut kausi, saaja ja päivä, vanhempainpäivärahoilla

saaja ja päivä sekä erityishoitorahalla saaja, päivä ja lapsi.

Sairauspäivärahojen tilastot sisältävät myös sairauspäivärahan lisäpäivät.

Sairaus- tai osasairauspäivärahakausi katsotaan alkaneeksi, kun vakuutettu alkaa omavastuuajan (sairastumispäivä ja yhdeksän sitä seuraavaa arkipäivää) jälkeen saada päivärahaa. Henkilölle voi vuoden aikana alkaa useita päivärahakausia. Osasairauspäivärahakausi voi alkaa myös välittömästi sitä edeltäneen sairauspäivärahakauden jälkeen. Sairaus- ja osasairauspäivärahapäivien, YEL-päivärahapäivien, vanhempainpäivärahapäivien sekä erityishoitorahapäivien lukumäärä on niiden päivien määrä, joilta korvaus maksetaan. Korvaus maksetaan arkipäiviltä (6 päivää viikossa). Sairaanhoitokorvausten yhteensovituksesta muun sosiaaliturvan kanssa seuraa, että kaikki sairauspäivät, joilta henkilö on oikeutettu päivärahakorvauksiin, eivät sisälly Kelan tilastoihin.

Lisäkorvaukset suurista lääke- ja matkakustannuksista sekä niihin liittyvät kokonaiskustannukset sisältyvät vastaaviin tilastoihin. Matkojen rahamäärätilastoihin sisältyvät myös yöpymisrahat ja -kustannukset.

46. Sairausvakuutuskorvaukset 2005–2022, milj. €

Vuosi	Sairausvakuutus- korvaukset yhteensä ¹	Sairauspäivä- raha	Osasairauspäivä- raha ²	YEL- sairauspäiväraha ³	Tartuntatauti- päiväraha	Vanhempainpäivärahat ⁴			Erytishoito- raha	Vuosilomakustannus- korvaus työnantajille	Perhevapaakorvaus työnantajille ⁵
						Yhteensä	Äideille	Isille			
2005	2 825,1	705,2	.	.	0,3	644,1	592,8	51,2	2,9	22,4	.
2006	2 973,9	745,6	.	3,4	0,3	692,4	636,6	55,8	2,8	32,7	.
2007	3 148,4	767,2	2,5	4,5	0,3	771,8	708,7	63,2	2,8	37,1	.
2008	3 375,7	772,7	2,9	4,9	0,5	831,4	756,6	74,8	2,9	49,0	.
2009	3 525,9	799,3	3,5	5,3	0,4	910,4	827,6	82,8	3,3	55,9	.
2010	3 591,1	813,4	7,2	5,1	0,3	957,5	866,4	91,1	3,7	61,6	.
2011	3 717,4	834,2	10,6	5,6	0,3	988,4	877,2	111,2	3,6	63,1	.
2012	3 823,4	842,8	13,5	6,3	0,3	1 008,9	890,7	118,2	4,0	68,1	.
2013	3 791,5	833,2	16,8	6,3	0,2	1 031,1	909,4	121,7	4,5	68,9	.
2014	3 847,3	833,8	26,1	6,3	0,3	1 033,6	920,5	113,1	5,2	71,5	.
2015	3 891,7	826,1	31,2	5,7	0,2	1 043,4	910,9	132,4	5,4	71,5	.
2016	3 721,3	773,8	33,6	5,2	0,2	993,5	869,6	124,0	5,5	69,6	.
2017	3 629,5	764,2	37,4	4,9	0,3	934,4	814,8	119,6	5,7	51,5	15,7
2018	3 723,0	786,7	40,8	8,0	0,2	908,9	793,1	115,8	5,5	39,9	43,8
2019	3 829,2	819,9	46,4	8,8	0,3	885,6	767,1	118,5	5,8	39,0	44,9
2020	3 987,2	818,7	50,3	8,6	28,5	931,4	807,6	123,8	5,9	41,3	48,6
2021	4 330,0	855,6	60,3	7,8	115,4	997,2	862,8	134,4	5,8	43,7	54,2
2022	4 594,3	883,9	62,0	9,6	272,9	999,9	850,4	149,6	6,0	47,1	50,3

1 Sisältää myös ansionmenetykskorvaukset sekä elimen tai kudoksen luovuttajalle maksetut päivärahat.

2 Osasairauspäiväraha otettiin käyttöön 1.1.2007 alkaen.

3 1.4.2006 tuli voimaan sairausvakuutuslain muutos, jonka perusteella alettiin maksaa YEL-sairauspäivärahaa takautuvasti 1.1.2006 alkaen.

4 Äitiys-, isyys- ja vanhempainrahat sekä erityisäitiysrahat.

5 Työnantajille alettiin maksaa perhevapaakorvausta 1.5.2017 alkaen.

Huomautus. Taulukon luvut eivät sisällä työterveyshuoltoa eivätkä opiskelijoiden terveydenhuoltoa (luku 4.9). Myös kuntoutustilastot julkaistaan omassa luvussaan (luku 5) lukuun ottamatta kuntoutusmatkoja (katso alaviite 7).

Lähde: SVT. Kela: Sairauspäiväraha / Vanhempainpäiväraha www.tietotarjotin.fi.

jatkuu

jatkoa

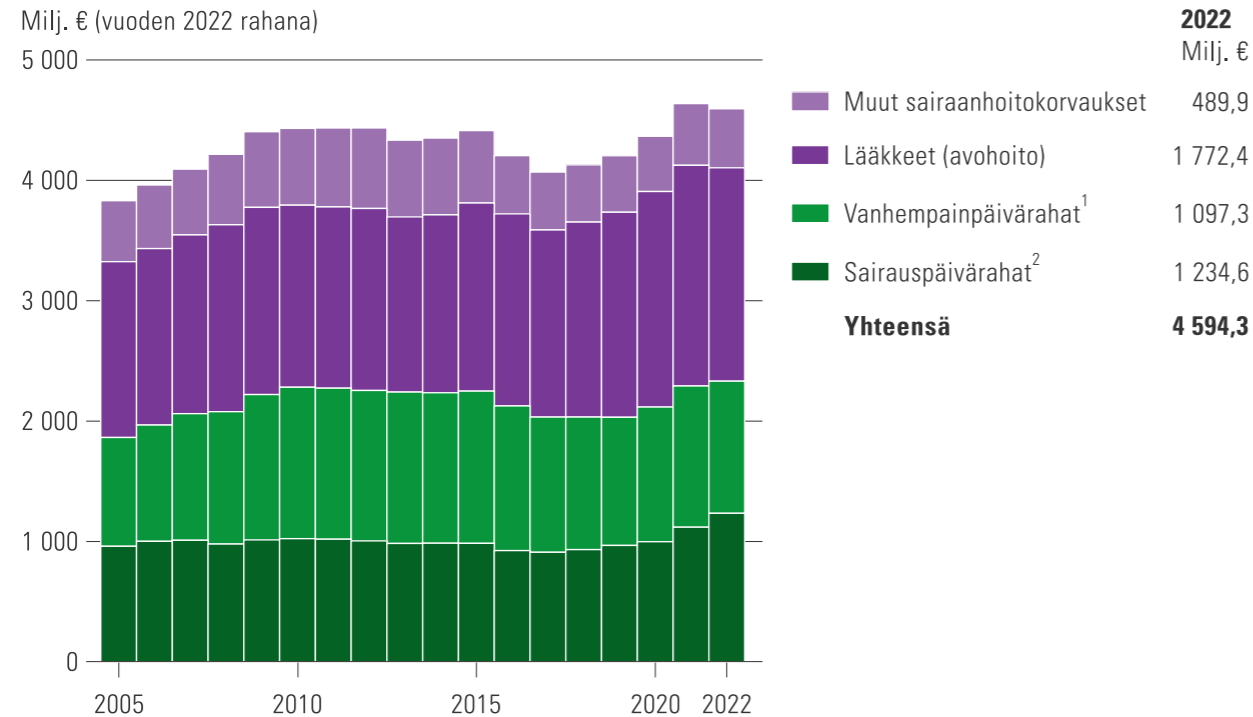
Sairaanhoitokorvaukset							
Vuosi	Yhteensä	Lääkkeet (avohoito) ⁶	Yksityiset lääkäripalvelut	Yksityiset hammaslääkäriin palvelut	Suuhygienistin palvelut	Yksityinen tutkimus ja hoito	Matkat ⁷
2005	1 450,2	1 076,9	62,5	91,5	.	55,5	163,9
2006	1 496,8	1 100,3	63,4	91,6	.	60,1	181,4
2007	1 562,1	1 142,1	65,7	93,5	.	64,6	196,2
2008	1 711,4	1 242,9	66,2	118,6	.	68,3	215,4
2009	1 747,8	1 244,8	73,6	124,9	.	70,3	234,3
2010	1 742,2	1 225,4	73,4	113,1	7,4	72,2	250,7
2011	1 811,4	1 262,1	73,8	114,8	8,8	76,3	275,6
2012	1 879,6	1 303,1	72,9	116,0	10,2	79,1	298,2
2013	1 830,5	1 273,0	73,4	114,3	11,2	64,4	294,0
2014	1 870,4	1 306,5	72,6	111,3	11,7	63,3	305,0
2015	1 908,2	1 377,9	72,5	85,8	9,4	69,7	292,9
2016	1 839,7	1 412,0	58,7	50,1	5,6	43,3	270,0
2017	1 815,3	1 386,7	56,2	47,6	4,8	40,3	279,7
2018	1 889,0	1 460,1	55,8	44,4	4,9	39,8	283,9
2019	1 978,5	1 551,0	54,8	43,6	4,7	39,5	284,9
2020	2 053,9	1 634,9	49,4	39,5	4,5	40,6	285,1
2021	2 189,9	1 711,3	51,3	40,4	4,8	70,9	311,1
2022	2 262,4	1 772,4	55,6	39,7	5,0	82,5	307,0

6 Lääkekorvausjärjestelmä muuttui 1.1.2006 ja 1.1.2016.

7 Sisältää 1.1.2005 alkaen myös Kelan kuntoutuspalveluiden käytöstä aiheutuneiden matkakustannusten korvaukset.

Huomautus. Taulukon luvut eivät sisällä työterveyshuoltoa eivätkä opiskelijoiden terveydenhuoltoa (luku 4.9). Myös kuntoutustilastot julkaistaan omassa luvussaan (luku 5) lukuun ottamatta kuntoutusmatkoja (katso alaviite 7).

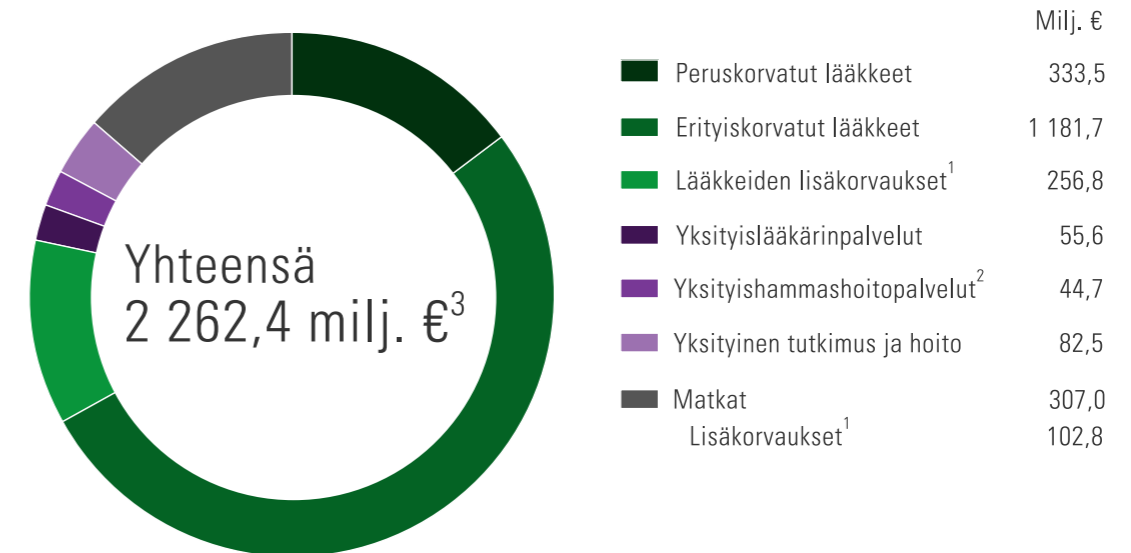
Lähde: SVT. Kela: Sairaanhoitokorvaukset www.tietotarjotin.fi.

Kuvio 17. Sairausvakuutuskorvaukset 2005–2022

1 Sisältää vuosilomakustannuskorvauksen sekä perhevapaakorvauksen työnantajille.

2 Sisältää sairauspäivärahan, osa- ja YEL-sairauspäivärahat, korvaukset tartuntatautilain perusteella, päivärahat kudoksen luovuttajalle ja erityishoitorahan.

Lähde: SVT. Kela: Sairauspäiväraha / Vanhempainpäiväraha / Sairaanhoitokorvaukset www.tietotarjotin.fi.

Kuvio 18. Sairaanhoitokorvaukset 2022, milj.€

1 Jos henkilön itse maksamat lääke- tai matkakustannukset ylittävät vuosiomavastuun, ylittävä osa maksetaan kokonaan.

Vuosiomavastuu oli vuonna 2022 lääkkeille 592,16 euroa ja matkoille 300,00 euroa.

2 Sisältää myös suuhygienistin antaman hoidon korvaustiedot.

3 Sisältää korvaukset annosjakelupalkkioista (katso taulukko 52).

Lähde: SVT. Kela: Sairaanhoitokorvaukset www.tietotarjotin.fi.

47. Sairausvakuutuskorvausten saajat vuoden aikana, 2005–2022

Vuosi	Sairaus- päiväraha	Osa- sairaus- päiväraha ¹	YEL- sairaus- päiväraha ¹	Tartunta- tautipäivä- raha	Vanhempainpäivärahat			Erityis- hoito- raha	Vuosiloma- kustannus- korvaus työntantajille	Perhevapaa- korvaus työn- antajille	Lääkkeet ²	Yksityis- lääkäri- palvelut	Yksityis- hammas- hoito- palvelut ³	Yksityinen tutkimus ja hoito	Matkat ⁴
					Yhteensä	Äidit	Isät								
2005	345 301	.	.	153	146 621	99 067	47 554	6 754	19 398	.	3 261 540	1 491 371	1 016 408	849 265	623 940
2006	348 848 ¹	.	13 079	162	148 981	100 151	48 830	5 499	20 139	.	3 584 719	1 523 858	1 019 223	895 445	644 693
2007	347 783 ¹	1 753	16 149	178	152 309	101 150	51 159	5 110	21 276	.	3 674 582	1 561 862	1 034 102	922 393	651 895
2008	342 829 ¹	1 984	16 713	228	155 174	101 174	54 000	4 855	22 698	.	3 723 521	1 591 860	1 047 055	949 527	667 769
2009	326 605 ¹	2 180	16 951	212	156 837	102 267	54 570	4 593	24 824	.	3 756 438	1 613 270	1 049 315	971 194	666 258
2010	318 036 ¹	4 737	16 183	141	159 970	103 577	56 393	4 308	25 852	.	3 801 158	1 603 527	1 039 166	1 064 566	669 406
2011	320 668 ¹	6 907	17 308	152	161 653	102 845	58 808	4 587	26 799	.	3 855 200	1 623 563	1 061 279	1 094 654	694 266
2012	322 227 ¹	8 744	18 402	132	162 305	101 835	60 470	4 689	29 312	.	3 866 724	1 614 489	1 074 087	1 108 335	705 953
2013	308 391 ¹	10 798	17 969	124	160 164	100 481	59 683	4 802	29 255	.	3 829 177	1 608 923	1 090 606	1 182 474	673 752
2014	304 573 ¹	13 128	17 677	151	158 434	99 645	58 789	4 865	30 020	.	3 843 226	1 609 677	1 080 626	1 194 615	662 276
2015	292 706 ¹	15 528	15 783	107	162 921	97 436	65 485	5 183	30 856	.	3 811 748	1 606 914	1 079 176	1 227 184	643 248
2016	281 544 ¹	16 771	15 001	102	154 729	92 912	61 817	5 256	29 708	.	3 136 095	1 566 288	1 016 850	1 195 792	576 588
2017	286 630 ¹	19 071	14 780	127	149 092	87 905	61 187	4 904	30 441	6 275	3 036 110	1 542 388	997 680	1 179 336	573 479
2018	294 633 ¹	20 876	17 302	105	144 027	84 387	59 640	5 070	27 325	17 500	3 034 776	1 526 144	974 390	1 162 843	575 884
2019	304 146 ¹	23 538	17 979	120	138 476	80 067	58 409	4 961	26 107	17 947	3 042 434	1 507 391	966 313	1 151 615	567 033
2020	294 568 ¹	24 819	18 020	29 944	137 836	79 666	58 170	4 350	27 025	19 391	2 953 465	1 402 568	919 992	1 092 178	556 698
2021	304 974 ¹	28 617	16 915	126 860	143 396	82 686	60 710	4 427	28 648	21 638	2 956 849	1 425 241	936 403	1 255 621	582 628
2022	315 701 ¹	28 514	22 003	385 496	141 965	80 310	61 655	4 588	30 064	20 090	3 036 730	1 473 880	948 153	1 353 962	598 636

1 Sama henkilö voi saada yhtä tai useampaa erilaista sairauspäivärahaa.

2 Lääkekorvausjärjestelmä muuttui 1.1.2006 ja 1.1.2016. 1.1.2016 käyttöön otettu alkuomavastuu vähensi lääkekorvausta saaneiden määrää.

3 Sisältää myös suuhygienistin antaman hoidon korvaustiedot 1.1.2010 alkaen.

4 Sisältää 1.1.2005 alkaen myös Kelan kuntoutuspalveluiden käytöstä aiheutuneiden matkakustannusten korvaukset.

Huomautus. Taulukon luvut eivät sisällä työterveyshuoltoa eivätkä opiskelijoiden terveydenhuoltoa (luku 4.9). Myös kuntoutustilastot julkaistaan omissa luvussaan (luku 5) lukuun ottamatta kuntoutusmatkoja (katso alaviite 4).

Lähde: SVT. Kela: Sairauspäiväraha / Vanhempainpäiväraha / Sairaanhoidonkorvaukset www.tietotarjotin.fi.

48. Erityishoitoraha 2005–2022

Vuosi	1 000 €	€/pv (2022 rahana)	Saajia kauden aikana			Lapsia, joiden hoidosta etuutta maksettu		Päiviä		
			Yhteensä	Naiset	Miehet	Yhteensä	Pojat, %	1 000 kpl	Sairaalahoidon ¹ ajalta, %	Sairaalahoitoon ¹ liittyvän kotihoitoajan ajalta, %
2005	2 877	55,74	6 754	4 449	2 305	6 071	57,0	70,0	57,2	39,2
2006	2 844	58,38	5 499	3 682	1 817	5 096	54,9	64,9	58,6	39,8
2007	2 801	57,56	5 110	3 454	1 656	4 716	57,1	63,3	48,4	49,6
2008	2 927	58,88	4 855	3 267	1 588	4 513	58,0	62,1	45,7	51,8
2009	3 342	64,65	4 593	3 127	1 466	4 268	56,7	64,6	43,8	54,2
2010	3 688	67,22	4 308	2 836	1 472	4 019	57,2	67,7	40,5	57,9
2011	3 587	64,34	4 587	3 042	1 545	4 256	59,4	66,5	42,5	56,0
2012	4 007	64,85	4 689	3 058	1 631	4 348	58,4	71,7	42,9	55,5
2013	4 518	65,47	4 802	3 106	1 696	4 432	57,9	78,9	41,4	57,3
2014	5 158	66,01	4 865	3 125	1 740	4 467	58,3	88,4	37,2	61,4
2015	5 384	66,74	5 183	3 281	1 902	4 779	58,8	91,5	36,1	62,5
2016	5 483	66,07	5 256	3 270	1 986	4 855	58,1	93,8	37,3	61,2
2017	5 724	67,17	4 904	3 032	1 872	4 556	58,1	95,5	34,9	63,1
2018	5 538	65,40	5 070	3 083	1 987	4 691	58,3	93,9	34,2	63,7
2019	5 794	68,08	4 961	3 004	1 957	4 613	58,3	93,5	34,0	63,9
2020	5 925	72,82	4 350	2 509	1 841	4 079	56,8	89,1	34,8	63,7
2021	5 809	73,12	4 427	2 537	1 890	4 144	57,8	85,1	37,0	61,3
2022	6 046	71,16	4 588	2 583	2 005	4 314	56,2	84,9	38,6	59,5

¹ Hoito sairaalan poliklinikalla rinnastetaan sairaalahoitoon.

Lähde: SVT. Kela: Vanhempainpäiväraha www.tietotarjotin.fi.

49. Sairauspäivärahaudet ja -päivät 2005–2022

Vuosi	Sairauspäiväraha				Osasairauspäiväraha		
	Alkaneita kausia	Päiviä, 1 000 kpl	Vähimmäismääräisten päivien osuus, % ¹	€/pv (2022 rahana)	Alkaneita kausia	Päiviä kpl	€/pv (2022 rahana)
2005	360 952	15 986,0	5,2	59,83	.	.	.
2006	366 912	16 613,9	5,3	59,78	.	.	.
2007	363 771	16 712,8	5,4	59,67	1 763	87 614	37,61
2008	362 661	16 265,2	5,7	59,34	1 862	99 923	36,30
2009	340 410	15 720,9	10,4	63,50	2 059	112 775	38,44
2010	331 601	15 349,7	7,3	65,39	4 938	222 722	39,93
2011	331 964	15 698,9	9,0	63,40	7 134	322 545	39,03
2012	336 647	15 385,8	10,3	63,54	9 057	402 702	38,78
2013	316 315	14 714,5	7,4	64,72	11 234	487 390	39,32
2014	311 044	14 521,5	7,2	64,94	14 743	750 664	39,39
2015	294 067	14 368,3	7,1	65,21	16 926	891 755	39,64
2016	281 132	13 767,3	7,1	63,52	18 261	976 987	38,89
2017	288 259	14 136,0	7,1	60,60	21 004	1 117 297	37,49
2018	296 521	14 887,2	7,5	58,60	22 876	1 232 311	36,69
2019	308 530	15 232,3	12,1	59,11	26 434	1 381 640	36,90
2020	295 639	14 505,2	19,0	61,80	24 488	1 456 219	37,79
2021	310 987	14 746,8	16,0	62,14	27 378	1 697 659	38,01
2022	319 558	15 073,1	18,7	58,64	26 912	1 712 032	36,23

1 Vuoteen 2018 saakka vähimmäismääräistä sairauspäivärahaa maksettiin tulottomille ja pienituloisille 55 kalenteripäivän jälkeen.

Huomautus. Tilastoyksiköitä on selostettu sivulla 81.

Lähde: SVT. Kela: Sairauspäiväraha www.tietotarjotin.fi.

50. Vanhempainpäiväraha- ja -päivät 2005–2022

Vuosi	Alkaneita kausia ¹	Päätyneitä kausia	Päiviä, 1 000 kpl		Vähimmäismääräisten päivien osuus, % ²	€/pv (2022 rahana)	
			Äidit	Isät		Äidit	Isät
2005	57 011	57 710	14 887,3	863,8	19,7	54,00	80,42
2006	58 399	56 823	15 024,7	902,6	17,3	56,44	82,33
2007	58 127	57 967	15 128,7	974,9	15,3	60,89	84,25
2008	59 058	58 060	15 235,5	1 070,4	13,8	62,03	87,28
2009	60 175	58 463	15 420,1	1 114,1	15,2	67,03	92,83
2010	60 162	58 972	15 491,7	1 175,9	14,3	69,02	95,56
2011	59 168	59 510	15 368,0	1 392,3	13,9	68,10	95,30
2012	58 848	58 643	15 175,2	1 452,2	13,7	68,08	94,41
2013	57 604	57 011	14 995,9	1 449,4	13,3	69,32	95,97
2014	56 921	47 665	14 894,3	1 352,5	12,0	69,90	94,55
2015	55 189	56 962	14 625,6	1 563,8	11,2	70,63	96,03
2016	51 112	53 914	13 925,5	1 460,4	10,8	70,56	95,91
2017	47 888	51 603	13 030,8	1 444,7	10,6	70,10	92,82
2018	45 187	49 862	12 571,4	1 424,0	11,1	69,97	90,18
2019	43 092	46 977	11 814,2	1 428,1	11,9	71,29	91,09
2020	46 259	45 593	12 016,8	1 457,7	14,2	73,58	93,01
2021	49 183	44 924	12 422,4	1 553,1	14,6	74,38	92,66
2022	.	. ³	11 902,0	1 659,2	14,0	71,45	90,14

1 Vanhempainpäiväraha- ja -päivien katsotaan alkavan siitä ajankohdasta, jolloin oikeus sairausvakuutuslain mukaiseen äitiysrahaan alkaa.

2 Luvut koskevat vain äideille korvattuja päiviä.

3 Tiedot vuoden 2022 vanhempainpäivärahojen päätyneistä kausista saadaan viiveellä, koska isyyysvapaa ja isyyysrahan maksaminen muuttuivat 1.1.2013 alkaen ja uudistuksen myötä isyyysvapaan voi pitää kunnes lapsi täyttää 2 vuotta.

Huomautus. Tilastoyksiköitä on selostettu sivulla 81.

Lähde: SVT. Kela: Vanhempainpäiväraha www.tietotarjotin.fi.

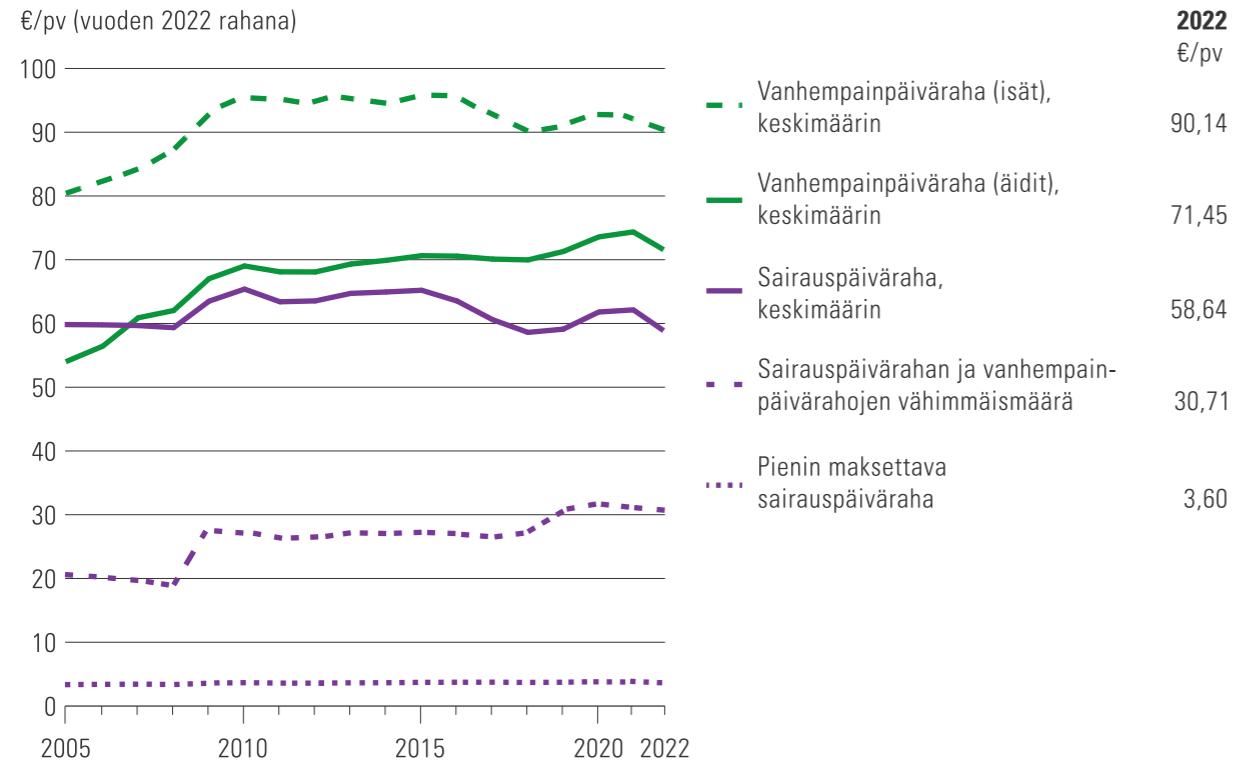
51. Isien vanhempainpäivärahat 2005–2022

Vuosi	Kaikki					Isiä, jotka saivat vanhempainpäivärahaa yhtä aikaa lapsen äidin kanssa	Päiviä/saaja	Isiä, jotka saivat vanhempainpäivärahaa eri aikaa lapsen äidin kanssa	Päiviä/saaja
	Saajia	Saajia sataa päättyneitä kautta kohti ¹	Päiviä, 1 000 kpl	Päiviä/saaja	€/pv (2022 rahana)				
2005	47 554	69,8	863,8	18,2	80,42	45 131	14,3	4 482	11,6
2006	48 830	70,5	902,6	18,5	82,33	46 329	14,4	5 059	11,6
2007	51 159	71,6	974,9	19,1	84,25	48 262	14,6	5 994	11,5
2008	54 000	72,8	1 070,4	19,8	87,28	49 163	14,9	8 932	11,5
2009	54 570	73,9	1 114,1	20,4	92,83	48 313	15,0	10 846	11,4
2010	56 393	72,7	1 175,9	20,9	95,56	49 085	15,2	12 309	11,7
2011	58 808	74,1	1 392,3	23,7	95,30	48 824	15,2	16 173	19,9
2012	60 470	75,1	1 452,2	24,0	94,41	49 330	15,2	17 580	20,7
2013	59 683	74,2	1 449,4	24,3	95,97	47 796	15,0	18 366	20,8
2014	58 789	70,5	1 352,5	23,0	94,55	44 633	14,9	19 299	27,5
2015	65 485	74,8	1 563,8	23,9	96,03	44 134	15,2	27 492	27,0
2016	61 817	74,4	1 460,4	23,6	95,91	40 907	15,0	26 293	26,5
2017	61 187	75,6	1 444,7	23,6	92,82	39 571	15,1	26 655	26,2
2018	59 640	76,5	1 424,0	23,9	90,18	38 120	15,0	26 490	26,3
2019	58 409	79,3	1 428,1	24,4	91,09	36 544	15,2	26 640	26,9
2020	58 170	79,8	1 457,7	25,1	93,01	37 486	15,5	25 547	27,7
2021	60 710	79,2	1 553,1	25,6	92,66	38 996	15,6	26 663	28,1
2022	61 655	.	1 659,2	26,9	90,14	36 280	15,6	32 770	33,4

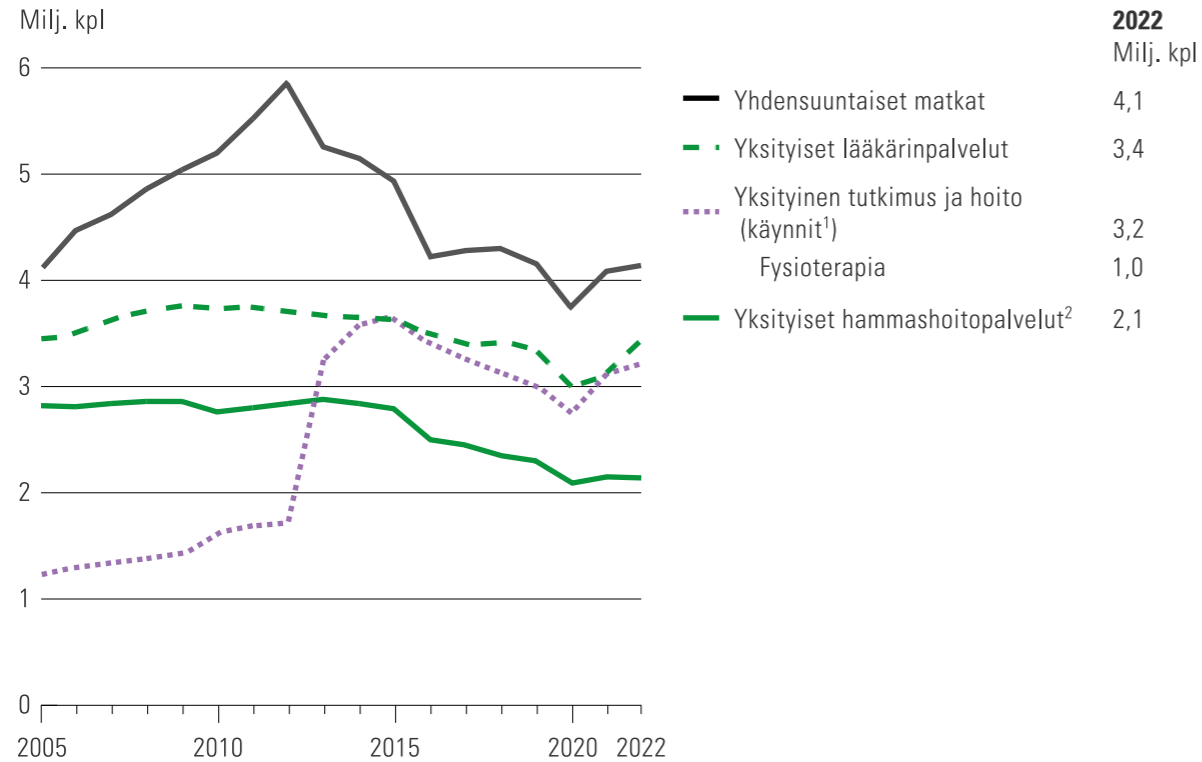
1 Luku kertoo, kuinka moneen päättyneeseen vanhempainpäivärahakautteen liittyi isän käyttämä etuus. Tiedot vuoden 2022 päättyneistä kausista saadaan viiveellä, koska isyysvapaa ja isyyserä maksaminen muuttuivat 1.1.2013 alkaen ja uudistuksen myötä isyyserään voi pitää kunnes lapsi täyttää 2 vuotta.

Lähde: SVT. Kela: Vanhempainpäiväraha www.tietotarjotin.fi.

Kuvio 19. Sairaus- ja vanhempainpäivärahojen kehitys 2005–2022

Lähde: SVT. Kela: Sairauspäiväraha / Vanhempainpäiväraha www.tietotarjotin.fi.

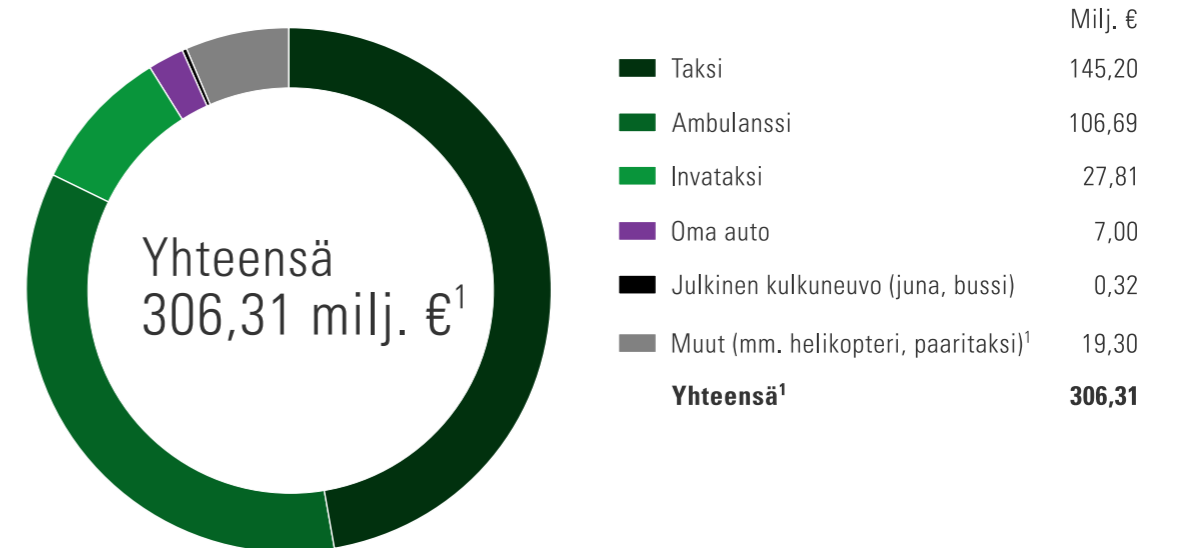
Kuvio 20. Korvatut lääkärisäkäynnit ja muu sairaanhoito 2005–2022

1 Ennen vuotta 2013 tilastoitiin omavastuukerrat eli lääkärin samalla kertaa määräämät tutkimus- ja hoitotoimenpiteet sekä fysioterapian hoitosarjat. Vuodesta 2013 lähtien on tilastoitu käyntikerrat.

2 Sisältää myös suuhygienistin antaman hoidon korvaustiedot 1.1.2010 alkaen.

Huomautus. Ei sisällä työterveyshuoltoa, opiskeluterveydenhuoltoa eikä kuntoutusta (lukuun ottamatta kuntoutusmatkoja, jotka 1.1.2005 alkaen on tilastoitu sairausvakuutuksen matkakorvausten yhteyteen).

Lähde: SVT. Kela: Sairaanhoitokorvaukset www.tietotarjotin.fi.

Kuvio 21. Matkakorvaukset kulkuneuvoittain 2022

1 Sisältää korvaukset, joissa kulkuvälinettä ei voida eritellä.

Huomautus. Luvut sisältävät myös kuntoutuspalveluiden käytöstä aiheutuneet matkat.

Lähde: SVT. Kela: Sairaanhoitokorvaukset www.tietotarjotin.fi.

52. Lääkekorvaukset 2005–2022, milj. €

Vuosi	Kaikki lääkekorvaukset	Peruskorvatut lääkkeet ¹		Erityiskorvatut lääkkeet			Lääkkeiden lisäkorvaukset	Annosjakelupalkkiot
		Kaikki	Rajoitettu peruskorvaus	Yhteensä	Alempi erityiskorvaus ²	Ylempi erityiskorvaus		
2005	1 076,9	369,9	54,4	607,5	237,4	370,1	99,5	.
2006	1 100,3	366,6	55,0	619,7	226,4	393,3	114,0	0,0
2007	1 142,1	368,7	70,7	661,9	229,4	432,6	111,3	0,1
2008	1 242,9	395,5	82,5	700,6	235,0	465,6	146,7	0,1
2009	1 244,8	402,7	85,0	701,1	230,6	470,5	140,7	0,2
2010	1 225,4	377,5	82,3	709,1	210,1	499,0	138,4	0,4
2011	1 262,1	357,1	64,8	782,2	230,1	552,0	122,2	0,5
2012	1 303,1	354,3	48,7	842,2	246,9	595,3	105,9	0,7
2013	1 273,0	297,7	39,1	844,2	233,7	610,4	130,4	0,8
2014	1 306,5	298,5	34,8	855,6	235,0	620,6	151,9	0,4
2015	1 377,9	310,1	33,7	909,4	243,6	665,8	158,2	0,2
2016	1 412,0	316,1	41,7	941,9	245,7	696,2	153,8	0,2
2017	1 386,7	318,1	50,1	910,2	305,6	604,7	158,1	0,2
2018	1 460,1	307,1	49,7	978,7	352,2	626,4	174,2	0,2
2019	1 551,0	316,4	65,5	1 029,4	376,2	653,2	205,0	0,2
2020	1 634,9	308,5	67,8	1 108,8	408,8	700,1	217,4	0,3
2021	1 711,3	311,1	75,6	1 171,7	431,5	740,2	228,3	0,3
2022	1 772,4	333,5	98,3	1 181,7	457,5	724,2	256,8	0,3

1 Korvausprosentti aleni 1.1.2006 alkaen 50:stä 42:een ja 1.2.2013 alkaen 42:sta 35:een ja nousi 1.1.2016 alkaen 35:stä 40:een.

2 1.1.2006 alkaen korvausprosentti aleni 75:stä 72:een ja 1.2.2013 alkaen 72:sta 65:een.

Lähde: SVT. Kela: Sairaanhoidokorvaukset www.tietotarjotin.fi.

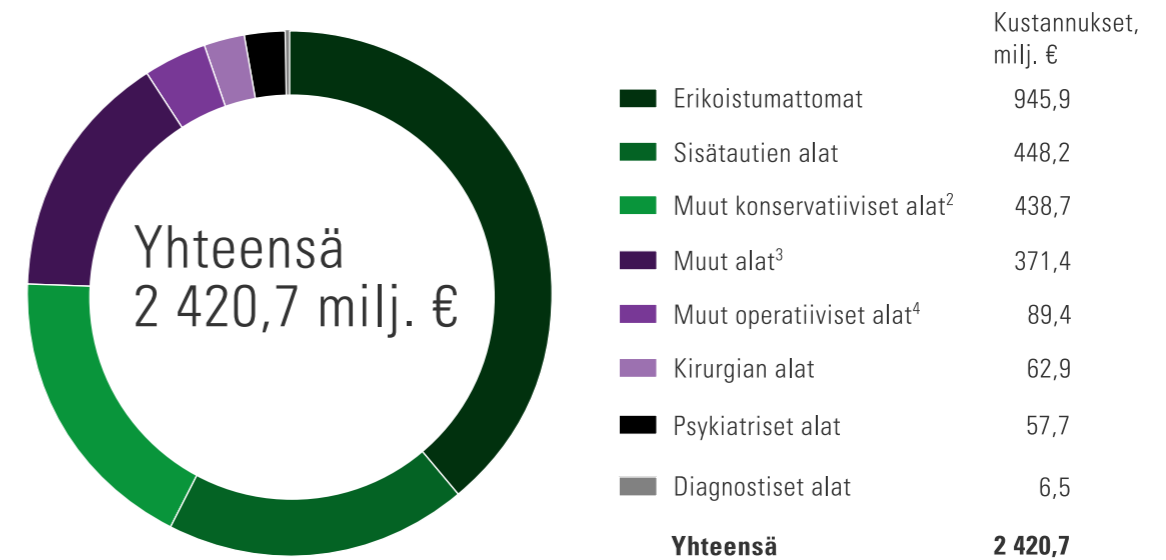
53. Lääkekorvausten saajat 2005–2022

Vuosi	Yhteensä ¹	Peruskorvatut lääkkeet	Erityiskorvatut lääkkeet	Lisäkorvaukset suurista lääkekustannuksista
2005	3 261 540	3 100 214	1 085 832	167 587
2006	3 584 719	3 465 440	1 098 462	165 570
2007	3 674 582	3 563 435	1 107 561	153 656
2008	3 723 521	3 619 457	1 122 566	167 380
2009	3 756 438	3 659 959	1 139 751	169 318
2010	3 801 158	3 705 816	1 151 925	146 986
2011	3 855 200	3 760 290	1 167 525	130 532
2012	3 866 724	3 771 227	1 179 426	129 031
2013	3 829 177	3 729 090	1 191 561	143 642
2014	3 843 226	3 740 015	1 199 064	176 445
2015	3 811 748	3 709 187	1 207 756	197 484
2016	3 136 095	3 022 273	1 198 002	209 655
2017	3 036 110	2 925 270	1 204 567	238 958
2018	3 034 776	2 925 818	1 223 764	253 892
2019	3 042 434	2 934 104	1 237 364	259 013
2020	2 953 465	2 839 771	1 251 804	294 598
2021	2 956 849	2 847 500	1 257 357	308 453
2022	3 036 730	2 934 286	1 261 498	317 138

¹ Lääkekorvausjärjestelmä muuttui 1.1.2006 ja 1.1.2016. 1.1.2016 käyttöön otettu alkuomavastuu vähensi lääkekorvausta saaneiden määrää.

Lähde: SVT. Kela: Sairaanhoidokorvaukset www.tietotarjotin.fi.

Kuvio 22. Korvattavien lääkkeiden kustannukset¹ lääkärin erikoisalan mukaan 2022

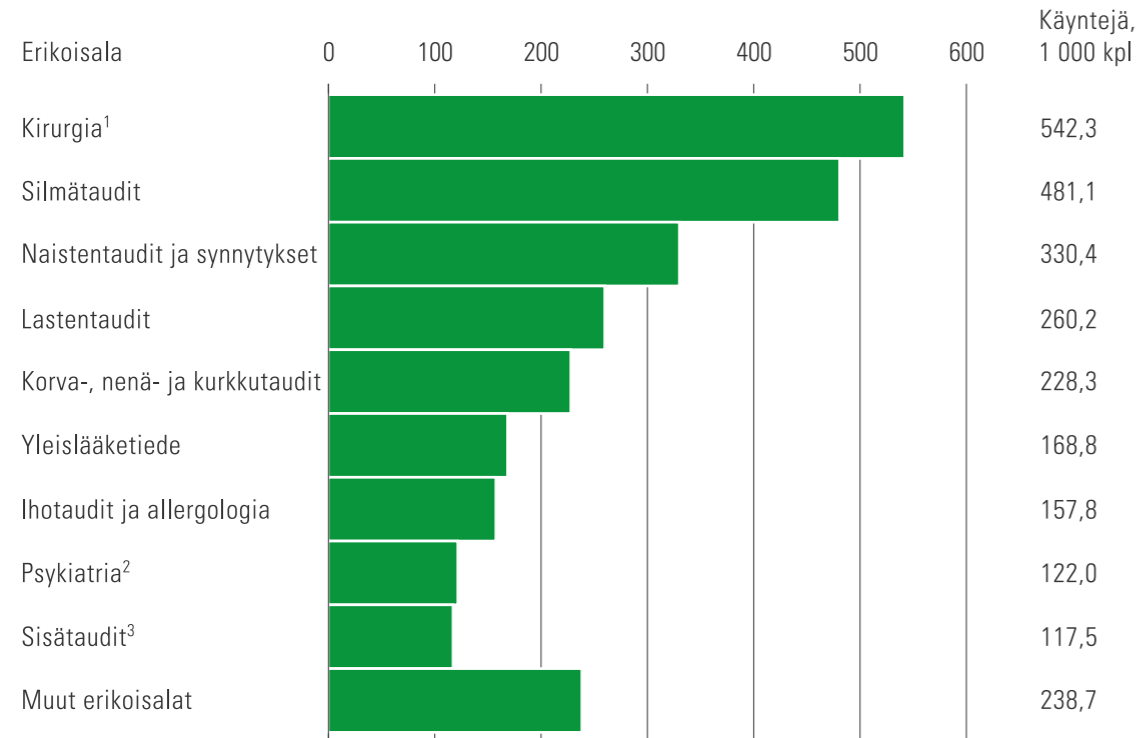
¹ Kustannukset ennen sairausvakuutuskorvauksen vähentämistä. Tiedot lääkekustannuksista ovat niistä henkilöistä, jotka ovat ostaneet lääkkeitä vuonna 2022.

² Fysiatria, geriatria, ihotaudit ja allergologia, keuhkosairaudet ja allergologia, lastenneurologia, lastentaudit, neurologia sekä syöpätaudit.

³ Liikuntalääketiede, oikeuslääketiede, terveydenhuolto, työterveyshuolto sekä yleislääketiede.

⁴ Akuuttilääketiede, anestesiologia ja tehohoito, foniatria, korva-, nenä- ja kurkkutaudit, naistentaudit ja synnytykset sekä silmätaudit.

Lähde: SVT. Kela: Korvatut reseptit www.tietotarjotin.fi.

Kuvio 23. Korvatut lääkärisäkäynnit erikoisaloittain 2022

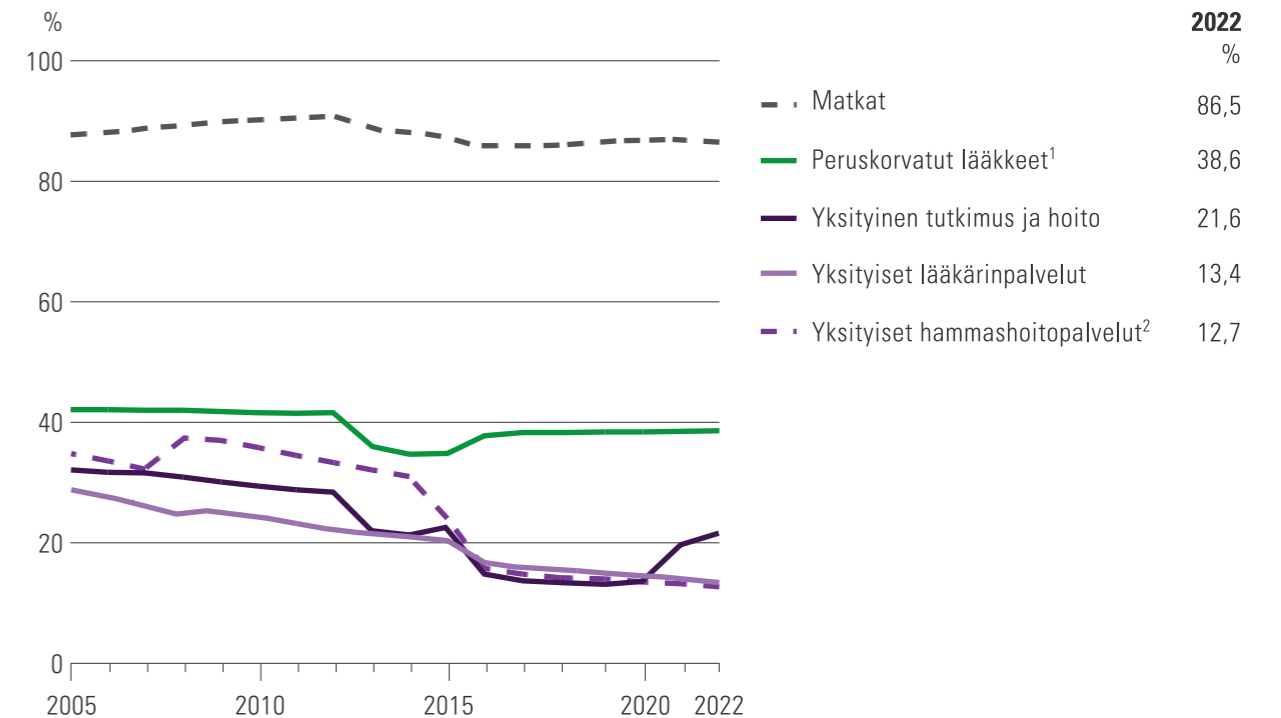
1 Sisältää yleiskirurgian, gastroenterologisen kirurgian, ortopedian ja traumatologian, urologian, sydän- ja rintakirurgian, verisuonikirurgian, lastenkirurgian, plastiikkakirurgian, käsikirurgian, suu- ja leukakirurgian ja neurokirurgian.

2 Sisältää psykiatrian lisäksi lasten-, nuorten- ja oikeuspsykiatrian.

3 Sisältää sisätaudit, endokrinologian, gastroenterologian, infektiosairaudet, kardiologian ja nefrologian.

Huomautus. Käynneiksi on laskettu myös etäpalvelut sekä puhelimitse annetut hoito-ohjeet ja reseptit.

Lähde: SVT. Kela: Sairaanhoitokorvaukset www.tietotarjotin.fi.

Kuvio 24. Sairausvakuutuskorvausten osuus vakuutettujen sairaanhoitokustannuksista 2005–2022

1 1.1.2016 käyttöön otettu alkuomavastuu kasvatti vakuutettujen omaa maksuosuutta.

2 Sisältää myös suuhygienistin antaman hoidon korvaustiedot.

Lähde: SVT. Kela: Sairaanhoitokorvaukset www.tietotarjotin.fi.

54. Korvattu yksityinen tutkimus ja hoito toimenpiteittäin 2022

Toimenpide	Tutkimus- ja hoitotoimenpiteet, 1 000 kpl	Peritty maksu / toimenpide, €	Korvausten euromäärän ² jakauma, %
Yhteensä¹	4 565,3	83,54	100,0
Laboratoriotutkimukset	2 117,7	71,67	60,7
Sairaanhoitotoimenpiteet	112,5	35,16	1,3
Radiologiset tutkimukset	1 231,9	126,48	28,8
Sytostaattihoito	0,8	432,36	0,0
Fysioterapia	1 097,3	59,10	8,8
Psykologiset tutkimukset	1,4	427,48	0,1

1 Sisältää tutkimuksen ja hoidon, jossa toimenpide tuntematon.

2 Tutkimus- ja hoitokorvaukset olivat kaikkiaan 82,5 milj. euroa.

Lähde: SVT. Kela: Sairaanhoitokorvaukset www.tietotarjotin.fi.

55. Sairaanhoitokorvaukset ja hoidon kustannukset 2022

Korvattava palvelu	Korvaukset, milj. €	Kokonaiskustannukset ³ , milj. €	Sairausvakuutuksen korvaama osuus, %	Osto-/käyntikerrat, 1 000 kpl	Korvaukset osto-/ käyntikertaa kohti, €	Kokonaiskustannukset ³ osto-/käyntikertaa kohti, €
Kaikki¹	2 262,4	3 835,8	59,0	44 806	50,49	85,61
Lääkkeet (avohoito)	1 772,4	2 331,4	76,0	31 890	55,58	73,11
Yksityislääkäripalvelut	55,6	415,8	13,4	3 416	16,29	121,72
Yksityishammashoitopalvelut ²	44,7	352,1	12,7	2 144	20,86	164,19
Yksityinen tutkimus ja hoito	82,5	381,7	21,6	3 213	25,69	118,80
Matkat	307,0	354,8	86,5	4 143	74,11	85,66

1 Lisäkorvaukset suurista lääkekustannuksista ja korvaukset annosjakelupalkkioista sisältyvät vain yhteissummaan.

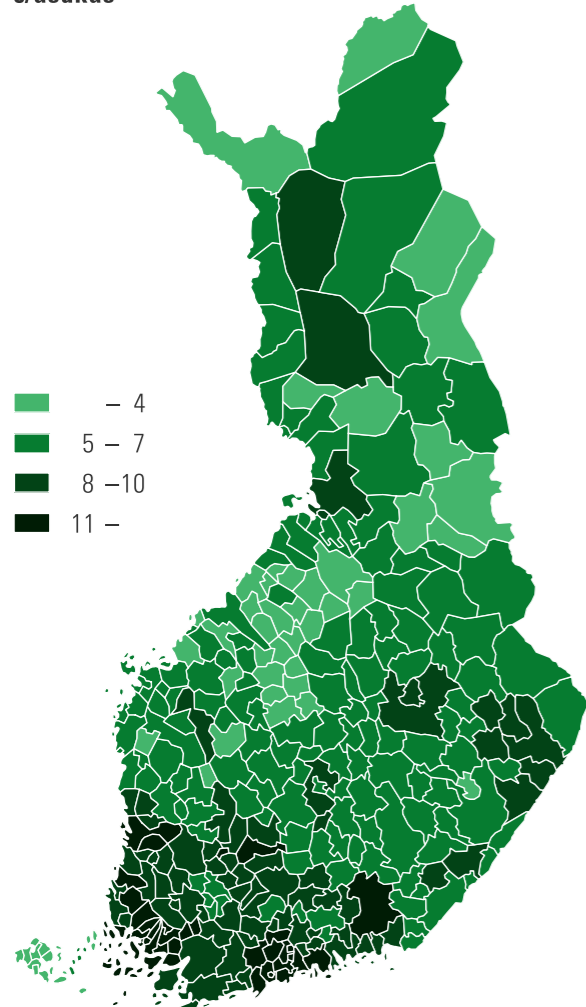
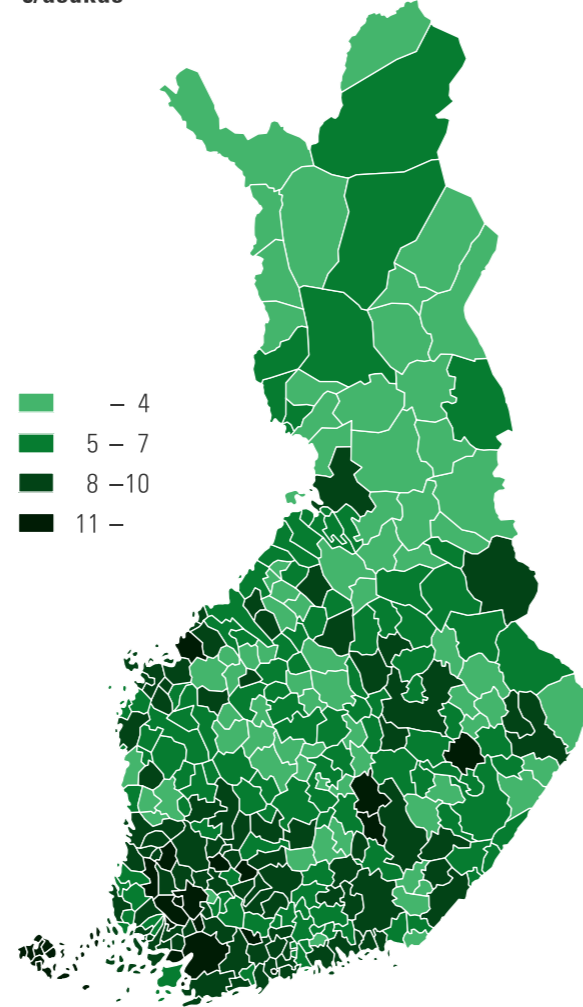
2 Sisältää myös suuhygienistin antaman hoidon korvaustiedot.

3 Kustannukset ennen sairausvakuutuskorvauksen maksamista.

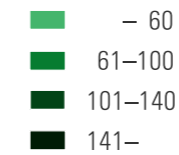
Huomaus. Tilastoyksiköitä on selostettu sivulla 81. Taulukon luvut eivät sisällä työterveyshuoltoa eivätkä opiskeluterveydenhuoltoa (luku 4.9).

Myös kuntoutustilastot julkaistaan omassa luvussaan (luku 5) lukuun ottamatta kuntoutusmatkoja, jotka sisältyvät ylläolevaan taulukkoon.

Lähde: SVT. Kela: Sairaanhoitokorvaukset www.tietotarjotin.fi.

Kuvio 25. Sairaanhoidokorvaukset asukasta kohti kunnittain 2022**Korvaukset yksityisistä lääkärinpalveluista,
€/asukas****Korvaukset yksityisistä hammashoitopalveluista,
€/asukas¹**

¹ Sisältää myös suuhygienistin antaman hoidon korvaustiedot.
Lähde: SVT. Kela: Sairaanhoidokorvaukset www.tietotarjotin.fi.

Kuvio 26. Matkakorvaukset asukasta kohti kunnittain 2022**Matkakorvaukset, €/asukas**

4.6 Korvaukset alueittain

Sairausvakuutuksen aluetilastot esitetään vuosikirjassa maakunnittain. Tilastointiperuste on sairausvakuutuskorvauksia saaneen henkilön kotikunta tilastointivuoden lopussa.

56. Sairauspäivärahat maakunnittain 2022

Maakunta ¹	Sairauspäiväraha				Osasairauspäiväraha				YEL-sairauspäiväraha	
	Milj. €	Saajia	Päiviä, 1 000 kpl	€/pv	1 000 €	Saajia	Päiviä, kpl	€/pv	1 000 €	Saajia
Koko maa	883,9	315 701	15 073	58,64	62 026,3	28 514	1 712 032	36,23	9 570,5	22 003
Uusimaa	216,6	81 238	3 537	61,24	16 925,7	7 799	443 899	38,13	2 787,1	6 449
Varsinais-Suomi	79,5	28 359	1 387	57,31	5 525,7	2 580	156 493	35,31	972,7	2 225
Satakunta	37,1	13 109	632	58,73	1 958,6	905	56 287	34,80	349,9	861
Kanta-Häme	30,0	10 383	508	59,13	1 911,1	878	52 310	36,53	333,6	740
Pirkanmaa	90,5	33 046	1 591	56,89	6 448,2	3 092	179 613	35,90	892,4	2 133
Päijät-Häme	33,5	11 284	571	58,74	1 771,3	809	49 833	35,55	342,0	798
Kymenlaakso	31,7	10 838	527	60,11	1 385,1	640	39 377	35,18	278,2	598
Etelä-Karjala	19,4	7 159	326	59,68	1 055,6	493	28 812	36,64	171,4	408
Etelä-Savo	22,1	7 566	383	57,71	1 095,9	514	31 215	35,11	257,0	586
Pohjois-Savo	46,9	16 534	816	57,43	2 995,2	1 441	84 727	35,35	489,4	1 091
Pohjois-Karjala	26,6	9 270	468	56,85	1 786,6	805	50 815	35,16	264,9	556
Keski-Suomi	42,9	15 916	760	56,40	3 460,1	1 649	98 067	35,28	441,4	1 067
Etelä-Pohjanmaa	34,6	11 801	586	59,03	2 230,9	1 022	62 986	35,42	368,5	863
Pohjanmaa	25,4	9 667	428	59,25	2 443,5	1 035	68 211	35,82	262,8	566
Keski-Pohjanmaa	12,5	4 416	218	57,44	1 024,3	427	28 839	35,52	128,4	300
Pohjois-Pohjanmaa	77,6	26 301	1 360	57,05	6 167,8	2 693	173 323	35,59	691,7	1 599
Kainuu	13,7	4 688	241	56,80	1 095,7	481	30 520	35,90	122,6	230
Lappi	35,0	11 181	603	58,10	2 225,0	1 008	62 381	35,67	330,3	736
Ahvenanmaa	5,5	1 775	85	64,78	461,2	211	12 502	36,89	70,0	136

¹ Maakuntajako, katso kartta liitteessä 13.

Huomautus. Niiden henkilöiden korvaukset, joiden asuinpaikka on esim. ulkomailla asumisen vuoksi tuntematon, sisältyvät vain yhteissummaan.

Lähde: SVT. Kela: Sairauspäiväraha www.tietotarjotin.fi.

57. Vanhempainpäivärahat maakunnittain 2022

Maakunta ¹	Milj. €	Saajia		Päiviä, 1 000 kpl			Isille korvattujen päivien osuus kaikista päivistä, %	€/pv	
		Äidit	Isät	Yhteensä	Äidit	Isät		Äidit	Isät
Koko maa	999,9	80 310	61 655	13 561	11 902	1 659	12,2	71,45	90,14
Uusimaa	376,8	28 236	20 494	4 762	4 175	587	12,3	76,75	96,04
Varsinais-Suomi	84,6	6 858	5 298	1 159	1 018	141	12,2	71,18	86,29
Satakunta	30,8	2 650	1 960	443	395	49	10,9	67,42	85,84
Kanta-Häme	25,7	2 105	1 638	359	317	42	11,6	69,53	87,48
Pirkanmaa	96,7	7 757	6 089	1 310	1 146	163	12,5	71,74	88,89
Päijät-Häme	29,0	2 591	1 811	420	375	45	10,8	66,48	88,94
Kymenlaakso	18,9	1 652	1 164	275	245	30	10,7	66,13	90,12
Etelä-Karjala	15,7	1 339	1 016	222	196	25	11,5	68,44	89,54
Etelä-Savo	15,5	1 326	1 035	224	198	27	11,9	67,48	81,11
Pohjois-Savo	39,2	3 235	2 635	552	482	71	12,8	68,64	86,52
Pohjois-Karjala	21,2	1 899	1 451	312	275	37	12,0	66,30	80,64
Keski-Suomi	42,5	3 600	2 843	610	535	76	12,4	67,16	87,02
Etelä-Pohjanmaa	31,2	2 644	2 040	442	393	49	11,0	69,13	83,58
Pohjanmaa	33,5	2 801	2 456	479	417	62	13,0	67,59	86,08
Keski-Pohjanmaa	13,2	1 106	940	194	170	23	12,0	65,60	85,85
Pohjois-Pohjanmaa	79,4	6 784	5 661	1 156	1 010	145	12,6	65,93	88,16
Kainuu	9,5	800	631	134	118	16	11,7	68,85	87,71
Lappi	27,7	2 248	1 821	389	340	49	12,6	68,80	87,73
Ahvenanmaa	6,1	456	381	80	68	13	15,9	73,93	85,76

1 Maakuntajako, katso kartta liitteessä 13.

Huomautus. Niiden henkilöiden korvaukset, joiden asuinkunta on esimerkiksi ulkomailla asumisen vuoksi tuntematon, sisältyvät vain yhteissummaan.

Lähde: SVT. Kela: Vanhempainpäiväraha www.tietotarjotin.fi.

58. Sairaanhoidokorvaukset maakunnittain 2022, milj. €

Maakunta ¹	Lääkkeet (avohoito) ^{2,3}	Yksityislääkäripalvelut	Yksityishammashoitopalvelut ⁴	Yksityinen tutkimus ja hoito	Matkat ²
Koko maa⁵	1 772,4	55,64	44,73	82,54	307,02
Uusimaa	443,9	22,43	15,25	30,54	45,29
Varsinais-Suomi	166,4	6,48	4,68	9,17	20,25
Satakunta	74,3	2,28	1,71	4,02	13,67
Kanta-Häme	64,4	1,45	1,30	2,96	9,14
Pirkanmaa	180,8	5,13	4,60	8,25	25,24
Päijät-Häme	69,7	1,70	1,61	2,28	8,34
Kymenlaakso	58,2	1,62	1,33	2,06	10,37
Etelä-Karjala	43,6	0,91	0,89	2,22	8,24
Etelä-Savo	49,4	0,79	0,98	0,80	12,29
Pohjois-Savo	92,5	2,01	1,86	3,16	17,17
Pohjois-Karjala	59,4	1,31	1,10	1,56	15,88
Keski-Suomi	90,3	1,94	1,64	3,65	17,88
Etelä-Pohjanmaa	69,9	1,27	1,10	2,02	18,98
Pohjanmaa	56,7	1,10	1,62	1,44	10,00
Keski-Pohjanmaa	22,8	0,33	0,41	0,48	5,20
Pohjois-Pohjanmaa	134,7	3,16	2,63	5,73	34,38
Kainuu	25,7	0,45	0,39	0,50	9,79
Lappi	62,0	1,15	0,90	1,43	22,90
Ahvenanmaa	6,8	0,08	0,63	0,13	1,68

1 Maakuntajako, katso kartta liitteessä 13.

2 Sisältää myös lisäkorvaukset suurista kustannuksista.

3 Sisältää myös korvaukset annosjakelupalkkioista.

4 Sisältää myös suuhygienistin antaman hoidon korvaustiedot.

5 Niiden henkilöiden korvaukset, joiden asuinkunta on esimerkiksi ulkomailla asumisen vuoksi tuntematon, sisältyvät vain yhteissummaan.

Huomaus. Taulukon luvut eivät sisällä työterveyshuoltoa eivätkä opiskeluterveydenhuoltoa (luku 4.9). Myös kuntoutustilastot julkaistaan omassa luvussaan (luku 5) lukuun ottamatta kuntoutusmatkoja, jotka sisältyvät ylläolevaan taulukkoon.

Lähde: SVT. Kela: Sairaanhoidokorvaukset www.tietotarjotin.fi.

4.7 Korvaukset sairauksittain

Sairausvakuutusjärjestelmästä saadaan sairauskohtaista tietoa sairauspäivärahoista, erityishoitorahoista, erityiskorvattavista lääkkeistä ja rajoitetusti korvattavista lääkkeistä.

Sairauspäivärahojen sairaustiedot perustuvat kokonaisaineistoon. Sairausdiagnoosit noudattavat kansainvälistä ICD-10-tautiluokitusta. Sairauspäivärahojen tiedot tilastoituvat sille diagnoosille, joka päivärahan saajalla on ollut työkyvyttömyyden alkaessa.

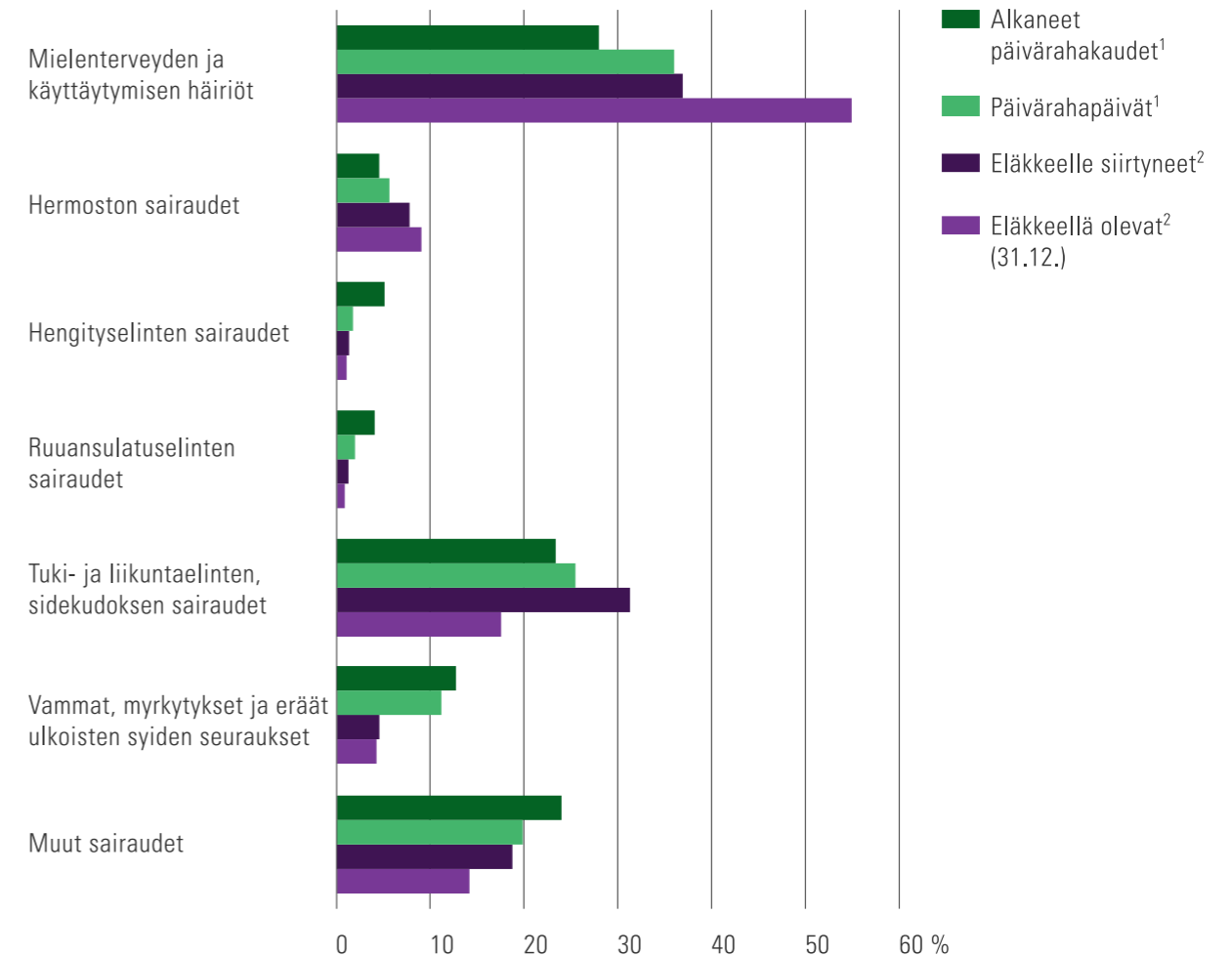
Vuoden 2022 lopussa vaikeiden ja pitkäaikaisten sairauksien lääkeshoidosta korvattiin joko 65 % (alempi erityiskorvaus) tai 100 % (ylempi erityiskorvaus, lääkekohtainen 4,50 euron omavastuu). Kliinistä ravintovalmisteista, joita tarvitaan eräiden vaikeiden sairauksien hoitoon, korvattiin joko 40 % tai 65 %.

Tilastot erityiskorvattaviin lääkkeisiin oikeuttavista sairauksista esitetään vuoden lopussa voimassa olleista oikeuksista. Tilasto rajoitetusti peruskorvattavista lääkkeistä sisältää vuoden aikana tehtyjen lääkeostojen korvaustiedot.

Lääkkeiden ryhmittely noudattaa kansainvälistä ATC-luokitusta (Anatomical Therapeutic Chemical Classification System). Lääkkeet on ryhmitelty sen

mukaan, mihin elimeen tai elinjärjestelmään ne vaikuttavat, sekä niiden kemiallisten, farmakologisten ja terapeuttisten ominaisuuksien mukaan. Tilasto sisältää vuoden aikana ostetuista lääkkeistä korvausta saaneiden lukumäärät ja lääkkeiden kustannukset.

Kuvio 27. Sairauspäivärahan ja työkyvyttömyyseläkkeiden vertailu sairauden mukaan 2022

¹ Ei sisällä osasairauspäivärahaa eikä YEL-sairauspäivärahaa.

² Ulkomailta asuvat eläkkeensaajat eivät sisälly kuvion lukuihin.

Lähde: SVT. Kela: Sairauspäiväraha www.tietotarjotin.fi; SVT. Kela ja ETK: Suomen eläkkeensaajat www.tietotarjotin.fi.

59. Vuosina 2019–2022 alkaneet sairauspäiväraha-kaudet¹ sairauden mukaan

Sairauspääryhmä	2019	2020	2021	2022	%
Kaikki	308 530	295 639	310 987	319 558	100,0
A00–B99 Tartunta- ja loistaudit	3 602	3 255	2 984	3 192	1,0
C00–D48 Kasvaimet	11 969	11 271	11 280	10 825	3,4
D50–D89 Veren ja verta muodostavien elinten sairaudet	696	627	709	638	0,2
E00–E90 Umpieritys-, ravitsemus- ja aineenvaihduntasairaudet	3 206	2 825	3 205	2 913	0,9
F00–F99 Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöt	76 687	74 816	87 835	88 457	27,7
G00–G99 Hermoston sairaudet	13 835	13 641	14 557	13 855	4,3
H00–H59 Silmän ja sen apuelinten sairaudet	5 360	4 893	5 337	5 472	1,7
H60–H95 Korvan ja kartiolisäkkeen sairaudet	1 639	1 406	1 448	1 382	0,4
I00–I99 Verenkierroelinten sairaudet	11 368	9 898	9 412	9 300	2,9
J00–J99 Hengityselinten sairaudet	16 905	20 074	10 961	15 649	4,9
K00–K93 Ruuansulatuselinten sairaudet	14 131	12 646	13 237	12 021	3,8
L00–L99 Ihon ja ihonalaiskudoksen sairaudet	3 423	3 165	3 168	2 940	0,9
M00–M99 Tuki- ja liikuntaelinten, sidekudoksen sairaudet	83 109	76 930	80 557	73 691	23,1
N00–N99 Virtsa- ja sukupuolielinten sairaudet	6 120	5 322	5 536	5 007	1,6
O00–O99 Raskaus, synnytys ja lapsivuoteus	8 208	7 805	8 126	7 545	2,4
R00–R99 Muualla luokittelemattomat oireet	4 495	5 263	6 951	7 096	2,2
S00–T98 Vammat, myrkytykset ja eräät muut ulkoisten syiden seuraukset	42 433	39 214	39 541	40 023	12,5
Muut pääryhmät	1 286	2 546	6 136	19 532	6,1
Tieto puuttuu	58	42	7	20	0,0

¹ Ei sisällä osasairauspäivärahaa eikä YEL-sairauspäivärahaa.

Lähde: SVT. Kela: Sairauspäiväraha www.tietotarjotin.fi.

60. Sairauspäiväraha¹ sairauden mukaan 2022

Sairauspääryhmä	Alkaneet kaudet		Korvatut päivät		Maksetut päivärahat	
	Kpl	%	1 000 kpl	%	Milj. €	%
Kaikki	319 558	100,0	15 073,1	100,0	883,92	100,0
A00–B99 Tartunta- ja loistaudit	3 192	1,0	61,0	0,4	3,76	0,4
C00–D48 Kasvaimet	10 825	3,4	931,2	6,2	61,47	7,0
D50–D89 Veren ja verta muodostavien elinten sairaudet	638	0,2	31,8	0,2	1,92	0,2
E00–E90 Umpieritys-, ravitsemus- ja aineenvaihduntasairaudet	2 913	0,9	123,6	0,8	6,85	0,8
F00–F99 Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöt	88 457	27,7	5 386,0	35,7	284,77	32,2
G00–G99 Hermoston sairaudet	13 855	4,3	816,4	5,4	49,50	5,6
H00–H59 Silmän ja sen apuelinten sairaudet	5 472	1,7	126,9	0,8	8,33	0,9
H60–H95 Korvan ja kartiolisäkkeen sairaudet	1 382	0,4	33,7	0,2	2,17	0,2
I00–I99 Verenkierroelinten sairaudet	9 300	2,9	661,3	4,4	41,57	4,7
J00–J99 Hengityselinten sairaudet	15 649	4,9	226,2	1,5	13,81	1,6
K00–K93 Ruuansulatuselinten sairaudet	12 021	3,8	255,3	1,7	16,25	1,8
L00–L99 Ihon ja ihonalaiskudoksen sairaudet	2 940	0,9	96,1	0,6	5,44	0,6
M00–M99 Tuki- ja liikuntaelinten, sidekudoksen sairaudet	73 691	23,1	3 800,9	25,2	235,26	26,6
N00–N99 Virtsa- ja sukupuolielinten sairaudet	5 007	1,6	102,0	0,7	6,37	0,7
O00–O99 Raskaus, synnytys ja lapsivuoteus	7 545	2,4	169,1	1,1	10,43	1,2
R00–R99 Muualla luokittelemattomat oireet	7 096	2,2	229,4	1,5	14,44	1,6
S00–T98 Vammat, myrkytykset ja eräät muut ulkoisten syiden seuraukset	40 023	12,5	1 636,9	10,9	100,80	11,4
Muut pääryhmät	19 532	6,1	260,1	1,7	16,89	1,9
Tieto puuttuu	20	0,0	125,5	0,8	3,89	0,4

1 Ei sisällä osasairauspäivärahaa eikä YEL-sairauspäivärahaa.

Lähde: SVT. Kela: Sairauspäiväraha www.tietotarjotin.fi.

61. Osasairauspäiväraha sairauden mukaan 2022

Sairauspääryhmä	Alkaneet kaudet		Korvatut päivät		Maksetut päivärahat	
	Kpl	%	Kpl	%	1 000 €	%
Kaikki	26 912	100,0	1 712 032	100,0	62 026,3	100,0
A00–B99 Tartunta- ja loistaudit	60	0,2	3 613	0,2	135,3	0,2
C00–D48 Kasvaimet	1 056	3,9	76 422	4,5	2 916,1	4,7
D50–D89 Veren ja verta muodostavien elinten sairaudet	61	0,2	4 275	0,2	164,5	0,3
E00–E90 Umpieritys-, ravitsemus- ja aineenvaihduntasairaudet	140	0,5	10 199	0,6	372,7	0,6
F00–F99 Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöt	13 013	48,4	847 303	49,5	31 232,1	50,4
G00–G99 Hermoston sairaudet	1 439	5,3	90 443	5,3	3 333,8	5,4
H00–H59 Silmän ja sen apuelinten sairaudet	102	0,4	6 287	0,4	241,4	0,4
H60–H95 Korvan ja kartiolisäkkeen sairaudet	69	0,3	4 575	0,3	169,2	0,3
I00–I99 Verenkierroelinten sairaudet	749	2,8	49 575	2,9	1 876,3	3,0
J00–J99 Hengityselinten sairaudet	149	0,6	9 329	0,5	330,1	0,5
K00–K93 Ruuansulatuselinten sairaudet	226	0,8	13 973	0,8	502,1	0,8
L00–L99 Ihon ja ihonalaiskudoksen sairaudet	77	0,3	5 043	0,3	175,6	0,3
M00–M99 Tuki- ja liikuntaelinten, sidekudoksen sairaudet	6 801	25,3	426 466	24,9	15 147,5	24,4
N00–N99 Virtsa- ja sukupuolielinten sairaudet	95	0,4	6 052	0,4	215,3	0,3
O00–O99 Raskaus, synnytys ja lapsivuoteus	114	0,4	4 854	0,3	166,0	0,3
R00–R99 Muualla luokittelemattomat oireet	229	0,9	14 397	0,8	512,4	0,8
S00–T98 Vammat, myrkytykset ja eräät muut ulkoisten syiden seuraukset	1 931	7,2	99 124	5,8	3 582,6	5,8
Muut pääryhmät	601	2,2	33 478	2,0	1 275,8	2,1
Tieto puuttuu	–	–	6 624	0,4	-322,6	-0,5

Lähde: SVT. Kela: Sairauspäiväraha www.tietotarjotin.fi.

62. Lääkekorvausten saajat ja korvattavien lääkkeiden kokonaiskustannukset lääkeryhmittäin 2022 ¹

Lääkeryhmä (ATC-luokka)	Korvauksia saaneita	Kokonaiskustannukset ² , milj. €
Yhteensä	3 871 920	2 420,7
A Ruuansulatuselinten sairauksien ja aineenvaihduntasairauksien lääkkeet	1 228 423	378,2
B Veritautien lääkkeet	477 149	299,7
C Sydän- ja verisuonisairauksien lääkkeet	1 774 650	191,7
D Ihotautilääkkeet	459 344	30,4
G Sukupuoli- ja virtsaelinten sairauksien lääkkeet, sukupuolihormonit	670 073	77,7
H Systemisesti käytettävät hormonivalmisteet, lukuun ottamatta sukupuolihormoneja ja insuliineja	484 229	47,3
J Systemisesti vaikuttavat infektio- ja antitoksiset lääkkeet	1 109 593	62,3
L Syöpälääkkeet ja immuunivasteen muuntajat	168 202	645,9
M Tuki- ja liikuntaelinten sairauksien lääkkeet	1 367 597	64,3
N Hermostoon vaikuttavat lääkkeet	1 826 335	360,9
P Loisten ja hyönteisten häätöön tarkoitetut valmisteet	86 561	3,5
R Hengityselinten sairauksien lääkkeet	1 205 736	176,4
S Silmä- ja korvatautien lääkkeet	360 168	43,0
Muut lääkkeet	5 964	6,0
Perusvoiteet	328 069	20,5
Ei tietoa	42 253	12,9

1 Tilastointi ostoajankohdan mukaan.

2 Ennen sairausvakuutuskorvauksen maksamista. Sisältää myös alle alkuomavastuun jääneiden korvattavien lääkeostojen kustannukset.

Lähde: SVT. Kela: Korvatut reseptit www.tietotarjotin.fi.

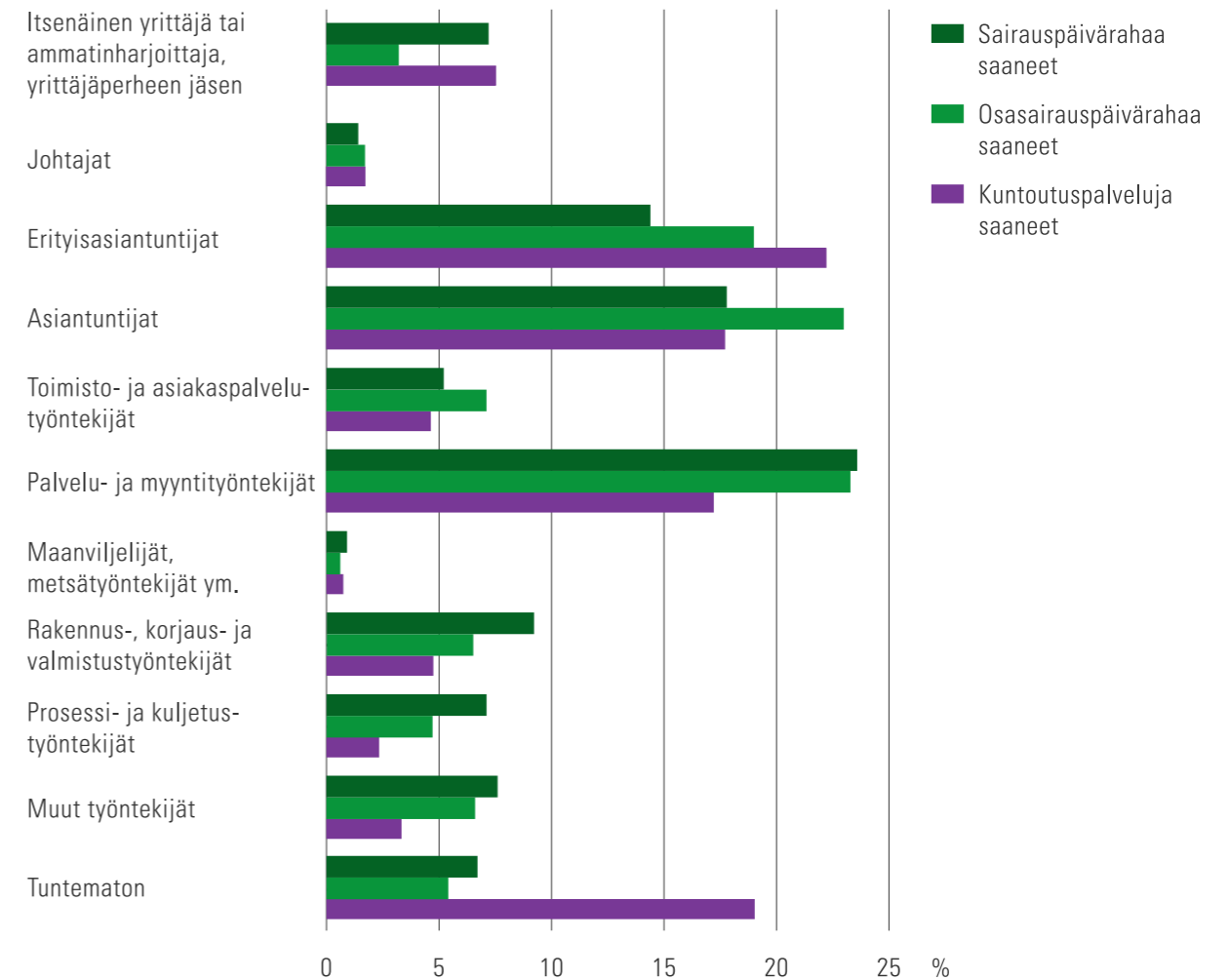
4.8 Korvaukset ammattiteittain

Sairauspäivärahaa hakevan henkilön ammatiksi merkitään henkilön viimeksi harjoittama ammatti.

Osasairauspäivärahan saajien ammattitieto perustuu kokonaisaineistoon. Sairauspäivärahan saajien ammattitiedot perustuvat otokseen. Otokseen kuuluvat kaikki jokaisen kuukauden kahtena tiettyinä päivänä syntyneet henkilöt eli noin 6,6 % väestöstä. Otokseen kuuluvan henkilön sairauspäiväraha hakemuksen tallentuminen järjestelmään edellyttää ammatin rekisteröintiä. Kokonaisaineiston ammattijakauma lasketaan otoksesta saatujen prosentiosuuksien mukaan.

Sairauspäivärahatilastoissa otettiin käyttöön Ammattiluokitus 2010 tilastovuoden 2014 alusta. Kansallinen Ammattiluokitus 2010 perustuu kansainvälisen työjärjestön (ILO) laatimaan ja YK:n vahvistamaan ISCO-08-ammattiluokitukseen.

Kuvio 28. Sairauspäivärahojen¹ ja kuntoutuksen vertailu ammattiryhmittäin 2022

¹ Ei sisällä YEL-sairauspäivärahaa.

Lähde: SVT. Kela: Kelan kuntoutus / Sairauspäiväraha www.tietotarjotin.fi.

63. Vuonna 2022 alkaneet sairauspäivärahaudet ammattiryhmittäin ¹

Ammattiasema ja ammattipääryhmä	Alkaneet kaudet			Korvatut päivät		
	Kpl	%	Miehet, %	1 000 kpl	%	Miehet, %
Yhteensä	319 558		38,5	15 073,1		43,6
Yrittäjät ja palkansaajat yhteensä	282 007	100,0	38,1	10 482,5	100,0	43,3
Itsenäinen yrittäjä tai ammatinharjoittaja, yrittäjäperheen jäsen	19 583	6,9	56,7	1 016,1	9,7	64,6
Palkansaajat	262 424	93,1	36,7	9 466,4	90,3	41,0
Johtajat	3 567	1,3	44,0	130,5	1,2	45,1
Erytisasiantuntijat	40 140	14,2	31,4	1 217,1	11,6	34,3
Asiantuntijat	50 567	17,9	25,3	1 584,4	15,1	28,6
Toimisto- ja asiakaspalvelutyöntekijät	14 462	5,1	21,8	515,2	4,9	23,1
Palvelu- ja myyntityöntekijät	67 127	23,8	18,6	2 477,1	23,6	19,0
Maanviljelijät, metsätyöntekijät ym.	2 144	0,8	48,7	120,4	1,1	51,3
Rakennus-, korjaus- ja valmistustyöntekijät	25 170	8,9	89,6	1 169,8	11,2	92,2
Prosessi- ja kuljetustyöntekijät	19 532	6,9	76,1	880,7	8,4	80,5
Muut työntekijät	21 356	7,6	31,9	839,2	8,0	31,5
Tuntematon	18 359	6,5	46,0	532,0	5,1	46,9
Muut²	37 550		41,9	4 590,5		44,2

¹ Ei sisällä osasairauspäivärahaa eikä YEL-sairauspäivärahaa.

² Sisältää ammatissa toimimattomat sekä ne, joiden ammattiasema ei ole tiedossa.

Huomaus. Tieto ammatista ja ammattiasemasta perustuu otantaan.

Lähde: SVT. Kela: Sairauspäiväraha www.tietotarjotin.fi.

64. Vuonna 2022 alkaneet osasairauspäiväraha-kaudet ammattiryhmittäin

Ammattiasema ja ammattipääryhmä	Alkaneet kaudet			Korvatut päivät		
	Kpl	%	Miehet, %	Kpl	%	Miehet, %
Yhteensä	26 912		26,5	1 712 032		25,8
Yrittäjät ja palkansaajat yhteensä	26 834	100,0	26,5	1 706 683	100,0	25,8
Itsenäinen yrittäjä tai ammatinharjoittaja, yrittäjäperheen jäsen	821	3,1	40,6	61 836	3,6	40,3
Palkansaajat	26 013	96,9	26,0	1 644 847	96,4	25,3
Johtajat	415	1,5	35,2	26 037	1,5	37,1
Erytisasiantuntijat	5 125	19,1	30,0	331 611	19,4	30,3
Asiantuntijat	6 163	23,0	15,8	399 275	23,4	15,0
Toimisto- ja asiakaspalvelutyöntekijät	1 903	7,1	14,3	114 753	6,7	13,4
Palvelu- ja myyntityöntekijät	6 205	23,1	12,7	398 974	23,4	12,0
Maanviljelijät, metsätyöntekijät ym.	126	0,5	31,0	8 468	0,5	36,3
Rakennus-, korjaus- ja valmistustyöntekijät	1 694	6,3	85,4	102 887	6,0	85,6
Prosessi- ja kuljetustyöntekijät	1 230	4,6	61,5	72 238	4,2	61,0
Muut työntekijät	1 744	6,5	20,9	107 891	6,3	19,6
Tunteamaton	1 408	5,2	31,5	82 713	4,8	31,8
Muut¹	78		28,2	5 349		27,0

1 Sisältää ne joiden ammattiasema ei ole tiedossa.

Lähde: SVT. Kela: Sairauspäiväraha www.tietotarjotin.fi.

4.9 Työterveyshuolto

Työnantaja voi saada sairausvakuutuslain nojalla korvauksia järjestämänsä työterveyshuollon kustannuksista. Yrittäjät ja maatalousyrittäjät voivat halutessaan järjestää itselleen työterveyshuollon ja saada siihen Kelasta korvauksia.

Työnantajan työterveyshuollosta sekä yrittäjien ja muiden omaa työtään tekevien työterveyshuollosta säädetään työterveyshuoltolaissa (1383/2001). Lisäksi valtioneuvoston asetuksessa 708/2013 säädetään hyvän työterveyshuoltokäytännön periaatteista, työterveyshuollon sisällöstä sekä ammatihenkilöiden ja asiantuntijoiden koulutuksesta ja asetuksessa 1485/2001 terveystarkastuksista erityistä sairastumisen vaaraa aiheuttavissa töissä. Lainmuutoksia selostetaan liitteessä 2.

Työnantajan järjestämä työterveyshuolto

Työnantajalla on työterveyshuoltolain perusteella velvollisuus järjestää työsopimus- ja virkasuhteessa oleville työntekijöilleen ehkäisevä työterveyshuolto. Lisäksi työnantaja voi järjestää yleislääkäritasoisista sairaanhoitoa. Näistä palveluista käytetään nimitystä työterveyshuolto. Työterveyshuoltolakiä sovelletaan Suomessa tehtävään työhön, jota koskee työturvallisuuslaki.

Työnantaja voi järjestää työntekijöidensä työterveyshuollon omalla tai työnantajien yhteisellä työterveysasemalla, toisen työnantajan työterveysasemalla tai ostamalla palvelut kunnalliselta terveyskeskukselta tai liikelaitokselta, lääkärikeskukselta tai itsenäiseltä ammatinharjoittajalta.

Työnantajalla on oikeus saada korvausta järjestämänsä työterveyshuollon tarpeellisista ja kohtuullisista kustannuksista. Korvaus perustuu työntekijöiden määrään sekä työterveydenhuollon toimintaan ja kustannuksiin. Korvaus maksetaan työnantajalle tilikausittain jälkikäteen lähetetyn hakemuksen perusteella.

Korvausluokkia on kaksi. Lakisääteisen ehkäisevän työterveyshuollon kustannukset kuuluvat ensimmäiseen korvausluokkaan, ja niistä korvaus on 60 % hyväksyttävistä kustannuksista. Vapaaehtoisesti järjestetyn yleislääkäritasoisesta sairaanhoidon ja muun terveydenhuollon kustannukset kuuluvat toiseen korvausluokkaan, ja hyväksyttävistä kustannuksista korvataan 50 %.

Ensimmäisen ja toisen korvausluokan korvauksille määritellään vuosittain yksi yhteinen laskennallinen enimmäismäärä. Siitä korvataan ensisijaisesti ensimmäisen korvausluokan kustannukset. Enimmäismäärän voi käyttää kokonaan ehkäisevän

työterveyshuollon eli ensimmäisen korvausluokan mukaiseen toimintaan. Sairaanhoidon eli toisen korvausluokan kustannuksia voidaan korvata, jos enimmäismäärää on jäljellä ensimmäisen korvausluokan kustannusten jälkeen, kuitenkin enintään 40 % yhteisestä enimmäismäärästä.

Enimmäismäärät työntekijää kohti vuonna 2021, euroa vuodessa:

Korvausluokka	Kustannus	Korvaus
Ensimmäinen korvausluokka, 60 % (yhteinen enimmäismäärä)	436,00	261,60
Toinen korvausluokka, 50 % ¹	174,40	87,20

¹ Toisen korvausluokan kustannuksia korvataan enintään 40 % yhteisestä enimmäismäärästä.

Huomautus. Erityisestä syystä (esimerkiksi työpaikan pieni koko) korvauksen määrä voi olla taulukossa esitettyä suurempi.

Huomautus. Vuosikirjan taulukot ja kuviot työnantajan järjestämästä työterveyshuollosta koskevat hakemusten käsittelykautta 2021. Enimmäismäärät vuosilta 2010–2022 katso liite 2.

Yrittäjien työterveyshuolto

Yrittäjällä ja muulla omaa työtään tekevällä on oikeus saada korvausta itselleen järjestämästään työterveyshuollosta aiheutuneista tarpeellisista

ja kohtuullisista kustannuksista. Yrittäjälle oman työterveyshuollon järjestäminen on vapaaehtoista. Korvausta maksetaan palveluista, jotka kuuluvat lakisääteiseen ehkäisevään työterveyshuoltoon ja sen yhteydessä järjestettyyn sairaanhoitoon.

Ehkäisevän työterveyshuollon hyväksytyistä kustannuksista korvataan 60 % ja sairaanhoidon hyväksytyistä kustannuksista 50 %. Korvauksen määrä ei kuitenkaan voi ylittää vuotuista enimmäismäärää.

Enimmäismäärät yrittäjää kohti vuonna 2022, euroa vuodessa:

Palvelu ja korvauksen osuus	Kustannus	Korvaus
Työpaikkaselvitys tai tilakäynti, 60 %	908,00	544,80
Muu ehkäisevä työterveyshuolto, 60 %	454,00	272,40
Sairaanhoito, 50 %	323,00	161,50

Tilastointi

Työterveyshuoltoa koskevien tilastojen pohjana ovat työnantajien tilikausittain tekemät korvaushakemukset. Tiedot työnantajan järjestämästä työterveyshuollosta tilastoidaan sille kalenterivuodelle,

jolle pääosa työnantajan tilikaudesta ajoittuu. Jos tilikausi jakautuu tasan kahdelle vuodelle, tilikauden toiminta luetaan edelliseen vuoteen.

Työnantajan työterveyshuollon tilastoihin sisältyvät myös hylättyjen korvaushakemusten tiedot, jos hakemuksesta ilmenee työnantajan järjestäneen työterveyshuoltoa.

Palvelujen tuottajaksi on tilastoissa luokiteltu se organisaatio, jossa työnantaja on järjestänyt työterveyshuoltopalvelut suurimmalle osalle työntekijöistään.

Tiedot yrittäjien työterveyshuollosta tilastoidaan sille kalenterivuodelle, jona palvelut on annettu. Vuodesta 2006 alkaen työnantajan asemassa oleva yrittäjä, joka on järjestänyt työntekijöilleen ja itselleen työterveyshuollon palveluja, on voinut hakea korvausta työnantajien korvaushakemuksella. Nämä yrittäjät sisältyvät työnantajan järjestämän työterveyshuollon tilastoihin.

65. Työterveyshuollon ja opiskelijoiden terveydenhuollon korvaukset 2005–2022, 1 000 €

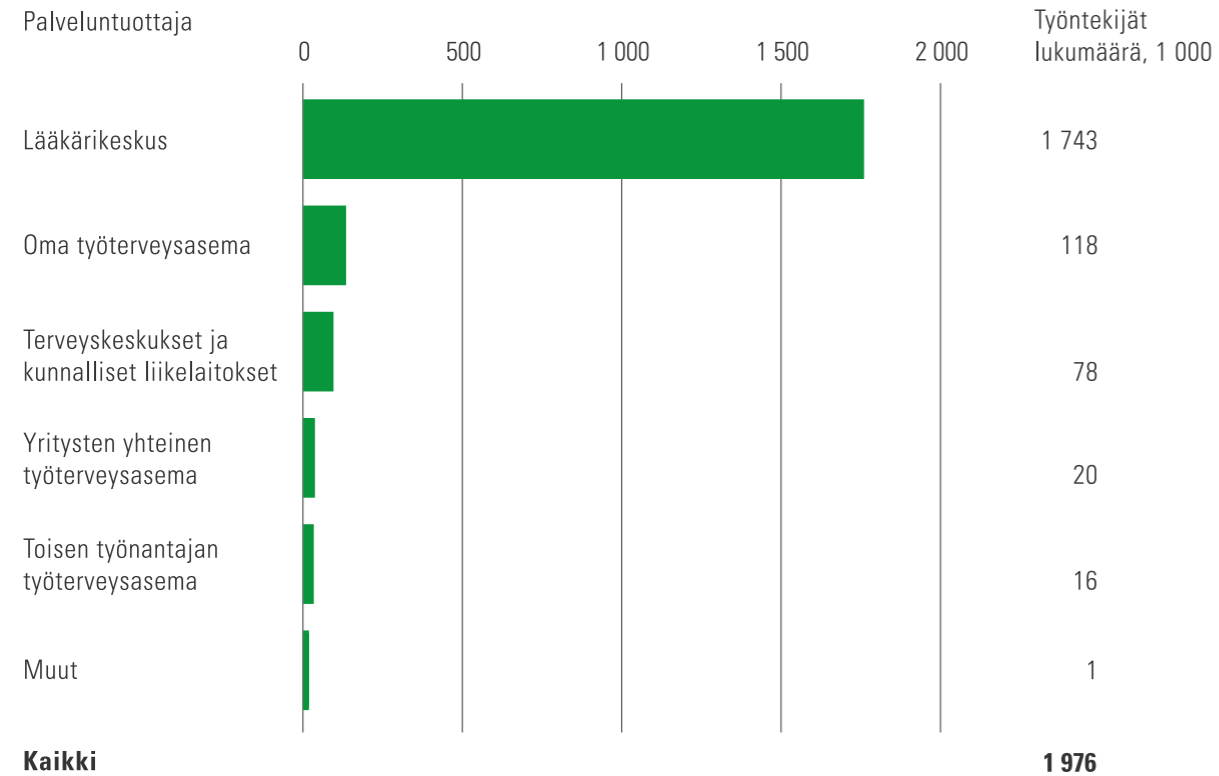
Vuosi	Työterveyshuolto		Maatalousyrittäjien työterveyshuolto		
	Työnantajan järjestämä	Yrittäjät ¹	Työolosuhdeselvitykset	Keskusyksikön (Mytky) menot	Opiskeluterveydenhuolto ²
2005	188 304	1 781	991	329	21 018
2006	217 553	2 300	831	229	20 842
2007	236 825	3 131	1 192	257	21 942
2008	262 237	3 252	1 253	249	21 545
2009	272 484	3 309	988	352	22 769
2010	284 819	3 068	826	349	21 781
2011	303 131	3 497	978	367	22 933
2012	320 835	3 311	1 054	333	23 021
2013	335 495	3 829	1 010	397	24 218
2014	335 698	3 878	985	461	24 369
2015	339 387	3 696	892	529	24 742
2016	347 386	3 424	810	497	24 204
2017	350 346	2 759	669	332	23 537
2018	359 735	2 762	660	460	22 376
2019	366 991	2 968	705	553	23 716
2020	371 123	2 760	652	370	21 874
2021	393 960	2 825	633	245	5 247
2022	406 500*	3 150	745	429	.

¹ Sisältää vuoden 2006 alusta alkaen myös korvaukset ehkäisevän työterveyshuollon lisäksi järjestetystä sairaanhoidosta.

² Opiskeluterveydenhuolto siirtyi 2021 alkaen maksettavaksi sosiaaliturvan yleisrahastosta. Vuonna 2021 maksettiin vielä sairausvakuutusrahastosta yksi suoritus Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiölle.

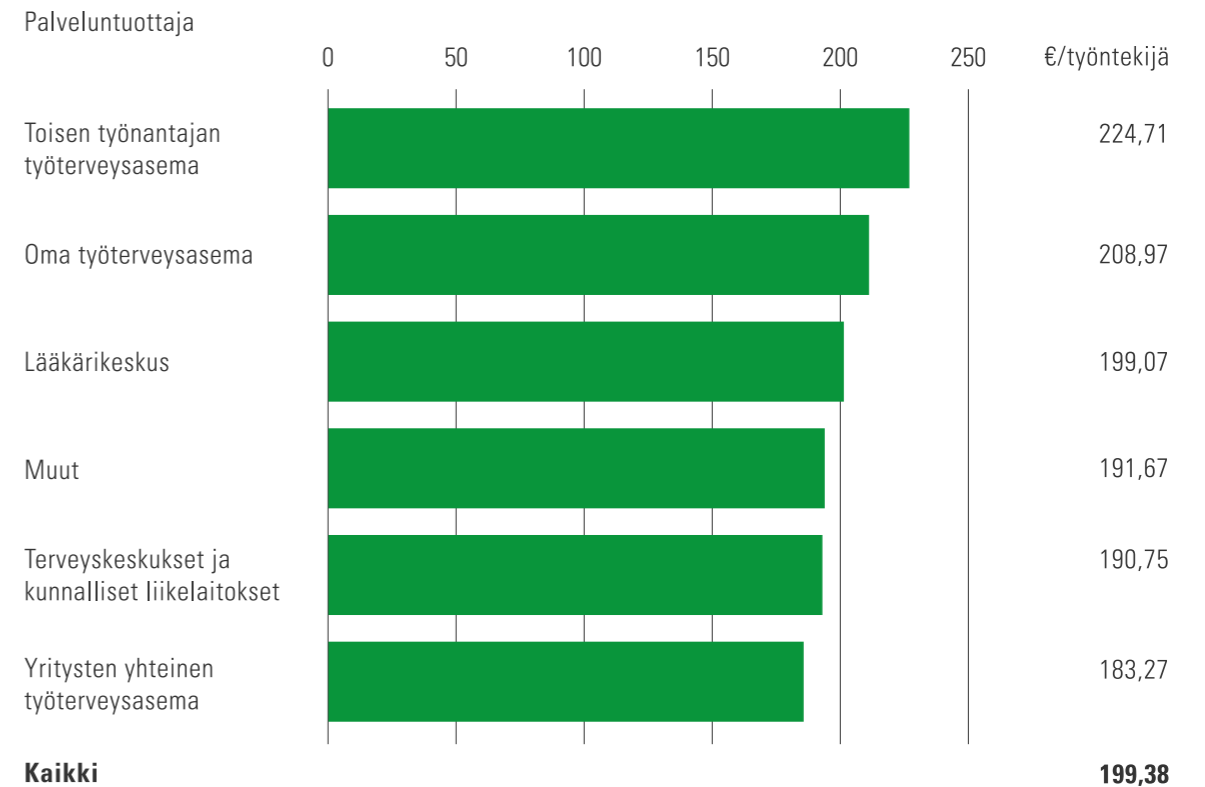
Lähde: SVT. Kela: Työterveyshuolto www.tietotarjotin.fi; Kelan kirjanpito.

Kuvio 29. Työterveyshuollon piiriin kuuluvat työntekijät palvelujen pääasiallisen tuottajan mukaan 2021

Lähde: SVT. Kela: Työterveyshuolto www.tietotarjotin.fi.

Kuvio 30. Työterveyshuollon korvaukset työterveyshuollon piiriin kuuluvaa työntekijää kohti 2021

Lähde: SVT. Kela: Työterveyshuolto www.tietotarjotin.fi.

66. Työnantajan järjestämä työterveyshuolto 2005–2021

Vuosi	Palkansaajia työterveyshuollon piirissä	Yrittäjä työterveyshuollon piirissä ¹	Kustannukset ²		Korvaukset		
			Milj. €	Henkilöä kohti, € (2021 rahana)	Milj. €	Henkilöä kohti, € (2022 rahana)	% kustannuksista ³
2005	1 760 808	.	425,7	306,06	188,3	135,39	44,2
2006	1 789 528	7 803	459,1	319,11	217,6	151,23	47,4
2007	1 864 833	12 989	498,8	324,46	236,8	154,05	47,5
2008	1 876 894	14 994	562,3	349,30	262,2	162,91	46,6
2009	1 846 786	16 575	598,9	378,13	272,5	172,04	45,5
2010	1 827 511	19 113	625,7	394,45	284,8	179,54	45,5
2011	1 835 282	22 178	684,2	414,92	303,1	183,83	44,3
2012	1 853 715	25 228	733,4	428,48	320,8	187,44	43,7
2013	1 858 377	28 737	775,7	445,39	335,5	192,63	43,2
2014	1 829 822	30 243	777,9	448,93	335,7	193,73	43,2
2015	1 812 848	33 920	782,1	456,42	339,4	198,07	43,4
2016	1 832 545	34 747	804,6	463,23	347,4	199,99	43,2
2017	1 854 934	33 693	814,5	459,74	350,3	197,75	43,0
2018	1 907 408	32 820	843,7	457,78	359,7	195,20	42,6
2019	1 936 995	31 755	875,2	463,13	367,0	194,20	41,9
2020	1 939 358	29 842	879,5	463,47	371,1	195,57	42,2
2021	1 975 970	28 687	899,2	455,04	394,0	199,38	43,8

¹ Vuodesta 2006 alkaen työnantajan asemassa oleva yrittäjä, joka on järjestänyt työntekijöilleen ja itselleen sairaanhoidon palvelut, on voinut hakea korvausta työnantajan korvaushakemuksella.

² Kelan hyväksymät kustannukset.

³ Pääsääntöisesti enintään 50 % hyväksytyistä kustannuksista (kustannuksilla työntekijäkohtaiset laskennalliset enimmäismäärät).

Lähde: SVT. Kela: Työterveyshuolto www.tietotarjotin.fi.

67. Työnantajan järjestämä työterveyshuolto korvausluokittain 2005–2021

Vuosi	Työterveyshuolto, 1. korvausluokka			Sairaanhoito ja muu terveydenhuolto, 2. korvausluokka		
	Työntekijöitä huollon piirissä	Kustannukset ¹ , milj. €	Korvaukset, milj. €	Työntekijöitä huollon piirissä	Kustannukset ¹ , milj. €	Korvaukset, milj. €
2005	1 760 808	163,6	75,2	1 595 270	262,1	113,1
2006	1 789 528	179,0	96,6	1 628 662	280,1	120,9
2007	1 864 833	194,5	105,6	1 689 294	304,3	131,2
2008	1 876 894	212,5	114,8	1 730 632	349,8	147,5
2009	1 846 786	222,1	118,3	1 713 863	376,8	154,2
2010	1 827 511	237,3	125,0	1 708 835	388,5	159,8
2011	1 835 282	265,2	133,8	1 725 706	419,0	169,3
2012	1 853 715	291,3	143,3	1 746 335	442,1	177,5
2013	1 857 660	320,4	152,9	1 748 097	455,3	182,6
2014	1 829 260	331,7	155,3	1 729 060	446,2	180,4
2015	1 811 871	341,7	159,1	1 712 521	440,4	180,3
2016	1 831 942	356,5	163,3	1 728 728	448,1	184,1
2017	1 854 162	370,9	166,9	1 748 846	443,6	183,5
2018	1 906 761	397,0	173,4	1 795 444	446,6	186,4
2019	1 936 508	423,8	178,9	1 818 870	451,4	188,1
2020	1 938 801	416,9	246,6	1 823 811	462,6	124,5
2021	1 975 470	465,0	273,2	1 855 227	434,7	120,8

¹ Kelan hyväksymät kustannukset.

Huomautus. Vuodesta 2006 alkaen työnantajan asemassa oleva yrittäjä, joka on järjestänyt työntekijöilleen ja itselleen sairaanhoidon palvelut, on voinut hakea korvausta työnantajan korvaushakemuksella.

Lähde: SVT. Kela: Työterveyshuolto www.tietotarjotin.fi.

68. Työnantajan järjestämän työterveyshuollon sisältö 2005–2021

Vuosi	Kohteena työympäristö			Kohteena työntekijä, 1 000 kpl				
	Työpaikkaselvitykset, 1 000 tuntia	Ryhmän neuvonta ja ohjaus, 1 000 tuntia ¹	Yksilön neuvonta- ja ohjauskäynnit, 1 000 kpl ¹	Terveystarkastukset	Sairaanhoitokäynnit	Muut terveydenhuollon käynnit ²	Laboratoriotutkimukset	Kuvantaminen
2005	261,7	.	.	961,2	4 773,9	.	6 194,4	404,4
2006	285,5	.	.	960,5	4 810,3	.	6 202,0	421,7
2007	288,7	.	.	1 000,7	4 945,4	.	6 549,2	426,2
2008	314,9	.	.	1 021,5	5 245,6	.	6 473,0	452,9
2009	346,7	.	.	955,7	5 122,6	.	6 501,9	497,4
2010	361,6	.	.	973,7	5 072,0	.	6 388,6	479,3
2011	448,8	204,3	528,5	1 113,6	5 408,0	28,4	7 764,8	516,1
2012	486,7	229,5	632,4	1 113,5	5 194,8	27,4	7 027,6	530,4
2013	507,4	234,2	727,6	1 163,3	5 128,3	28,6	7 031,3	603,7
2014	513,1	232,5	791,3	1 213,0	4 881,0	28,0	6 720,4	500,5
2015	522,6	202,1	892,5	1 216,7	4 836,8	25,7	6 539,8	498,0
2016	572,9	191,1	977,1	1 232,5	4 722,2	31,5	6 466,1	504,9
2017	517,3	189,0	1 069,5	1 331,5	4 524,5	30,2	6 290,7	541,8
2018	539,1	194,8	1 134,3	1 441,3	4 514,9	35,8	6 474,3	461,4
2019	566,8	208,3	1 263,0	1 414,7	4 289,4	83,7	6 384,8	449,7
2020	477,1	184,7	1 243,2	1 315,4	3 364,4	25,6	5 073,0	388,7
2021	509,2	217,4	1 427,8	1 433,6	3 132,7	20,8	5 302,0	379,7

1 Työympäristöön kohdistuneessa toiminnassa tilastoitiin ennen vuotta 2011 tietojen antamiseen ja ohjaukseen käytetyt tunnit. Vuodesta 2011 lähtien on tilastoitu ryhmän neuvontaan ja ohjaukseen käytetyt tunnit sekä yksilön neuvonta- ja ohjauskäynnit.

2 Vuodesta 2011 lähtien sairaanhoitokäynnit ja muun terveydenhuollon käynnit on tilastoitu erikseen. Ennen vuotta 2011 muun terveydenhuollon käynnit sisältyivät sairaanhoitokäynteihin.

Lähde: SVT. Kela: Työterveyshuolto www.tietotarjotin.fi.

69. Yrittäjien työterveyshuolto 2005–2022

Vuosi	Henkilöt, joille maksettu korvauksia ¹	Työpaikkaselvitykset, tuntia ²	Terveystarkastukset, kpl	Sairaanhoidokäynnit, kpl	Laboratoriotutkimukset, kpl	Kuvantamistutkimukset, kpl	Maatalousyrittäjien työolosuhdeselvitykset	
							Tilakäynnit, tuntia	Haastattelut, kpl ²
2005	18 824	228	22 454	.	63 149	671	30 444	1 568
2006	20 602	591	21 616	4 902	66 057	1 278	30 345	1 799
2007	24 071	889	23 586	9 477	79 340	1 971	41 844	1 799
2008	24 162	733	22 214	14 342	83 375	2 413	40 747	1 670
2009	24 218	1 470	20 614	16 506	83 159	2 722	35 794	..
2010	20 166	1 468	19 110	18 928	82 175	2 997	29 186	..
2011	21 805	2 494	18 267	20 343	84 334	3 199	33 409	..
2012	21 267	3 474	19 533	17 257	83 486	3 296	30 412	..
2013	21 415	3 370	17 413	20 908	90 919	3 666	32 368	..
2014	21 269	3 854	17 030	20 596	88 504	3 245	30 344	..
2015	20 201	4 566	16 075	19 782	82 642	3 157	27 558	..
2016	18 818	6 050	14 117	17 444	74 935	2 848	24 365	..
2017	14 660	7 336	11 712	13 469	59 400	2 321	16 797	..
2018	14 311	5 179	10 516	12 139	52 651	2 095	18 723	..
2019	14 410	4 456	10 935	10 996	50 264	1 805	20 885	..
2020	13 576	4 100	8 842	8 847	37 974	1 452	18 243	..
2021	12 969	4 247	8 570	8 635	36 789	1 423	17 240	..
2022	13 733	4 896	7 890	9 629	36 105	1 518	21 464	..

1 Vuodesta 2006 alkaen työnantajan asemassa oleva yrittäjä, joka on järjestänyt työntekijöilleen ja itselleen sairaanhoidon palvelut, on voinut hakea korvausta työnantajien korvaushakemuksella.

Nämä yrittäjät sisältyvät työnantajan järjestämän työterveyshuollon tilastoihin (katso taulukko 66).

2 Työolosuhdehaastatteluista ei ole kerätty enää tietoa vuodesta 2009 alkaen. Nämä tiedot sisältyvät työpaikkaselvityksiin.

Lähde: SVT. Kela: Työterveyshuolto www.tietotarjotin.fi.

4.10 Rajat ylittävä terveydenhuolto

Rajat ylittävästä terveydenhuollosta on kyse silloin, kun henkilö saa terveydenhuoltopalveluita muualla kuin asuinmaassaan. Rajat ylittävää terveydenhuoltoa ovat myös ne tilanteet, joissa asuinmaa laissa määritellyn syyn (esimerkiksi työnteko) perusteella ei ole vastuussa henkilölle asuinmaassa annetun terveydenhuoltopalvelun kustannuksista. Näissä tilanteissa henkilö ei välttämättä itse liiku asuinvaltionsa rajojen ulkopuolelle.

Rajat ylittävää terveydenhuoltoa säädellään pääosin sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta annetuilla EU-asetuksilla sekä kansainvälisillä sosiaaliturva- ja sairaanhoitosopimuksilla. Kansallisesti alaa säädellään rajat ylittävää terveydenhuoltoa koskevalla lailla (1201/2013), sairausvakuutuslailla (1224/2004) sekä osittain myös lailla sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista koskevan Euroopan unionin lainsäädännön soveltamisesta (352/2010).

Kelassa rajat ylittävään terveydenhuoltoon kuuluvia etuuksia ovat ennakkoluvallinen hoitoon hakeutuminen, hoito-oikeudet, kansainväliset sairaanhoitokorvaukset, valtion korvaus ja kansainvälisten sairaanhoitokustannusten korvaaminen valtioiden välillä.

Muutokset vuodesta 2023 lähtien katso liite 2.

Ennakkoluvallinen hoitoon hakeutuminen

Hoitoon hakeutuminen tarkoittaa tilannetta, jossa henkilö varta vasten matkustaa saadakseen terveydenhuoltopalveluita toisesta EU- tai Eta-maasta tai Sveitsistä. Henkilö voi hakea hoitoon hakeutumiseen luvan. Jos lupa myönnetään, henkilö maksaa hoidosta vain hoitoa antavan maan asiakasmaksun, ja hoitoa antava maa laskuttaa loput kustannuksista luvan myöntäneeltä maalta. Omatoimisesti ilman ennakkolupaa hoitoon hakeutuvat henkilöt maksavat aina hoidosta aiheutuneet kustannukset ensin itse ja hakevat jälkikäteen korvauksia.

Hoito-oikeudet

Kela määrittelee rajat ylittävissä tilanteissa henkilön oikeuden saada terveydenhuollon palveluita Suomessa ja ulkomailla sekä myöntää asiakirjoja ja todistuksia, joita tarvitaan oikeuden osoittamiseen. Kela määrittelee myös henkilön oikeuden saada näissä tilanteissa Kelan maksamia sairaanhoitokorvauksia.

Kansainväliset sairaanhoitokorvaukset

Suomessa sairausvakuutetulla ja henkilöllä, jonka sairaanhoitokustannuksista Suomi on vastuussa, on oikeus saada sairaanhoitoa Suomen

kustannuksella, kun hän asuu tai oleskelee tilapäisesti ulkomailla. Sairaanhoito-oikeuden laajuus, hoidosta asiakkaalle aiheutuvat kustannukset sekä asiakkaan jälkikäteen Kelalta saamat korvaukset riippuvat hoitoa antavasta maasta ja sen lainsäädännöstä, Suomen lainsäädännöstä, oleskelun kestosta ja oleskelun syystä.

Vastaavasti EU- ja Eta-maissa ja Sveitsissä sairausvakuutetut ja heidän perheenjäsenensä sekä tietyissä sosiaaliturvasopimusmaissa asuvat ovat oikeutettuja saamaan sairaanhoitoa ja korvauksia Suomessa oleskelunsa aikana.

Valtion korvaus

Julkisella terveydenhuollolla on oikeus saada valtiolta korvausta hoitokustannuksista, jos hoitoa saaneella henkilöllä ei ole Suomessa kotikuntaa mutta hänellä on oikeus saada terveydenhuoltopalveluita Suomessa. Valtion korvausta voidaan maksaa myös tilanteessa, jossa Suomessa asuvalla henkilöllä on Suomessa kotikunta, mutta hänen sairaanhoidostaan aiheutuneista kustannuksista vastaa toinen EU- tai Eta-maa tai Sveitsi. Korvaus maksetaan valtion varoista julkisen terveydenhuollon ylläpitäjille eli kunnille tai kuntayhtymille.

Muutokset vuodesta 2023 lähtien katso liite 2.

Kansainvälisten sairaanhoitokustannusten korvaaminen valtioiden välillä

Kun henkilö on EU-lainsäädännön nojalla saanut sairaanhoitoa toisessa EU- tai Eta-maassa tai Sveitsissä ja maksanut saamastaan hoidosta vain asiakasmaksun, on kyseisellä maalla oikeus veloittaa loput hoidosta aiheutuneet kustannukset sairaanhoidosta vastuussa olevalta maalta. Kustannusvastuussa oleva maa yleensä myöntää henkilölle myös hänen sairaanhoito-oikeuttaan osoittavan todistuksen. Valtiot korvaavat toisessa maassa aiheutuneita kustannuksia näiden hoito-oikeustodistusten perusteella.

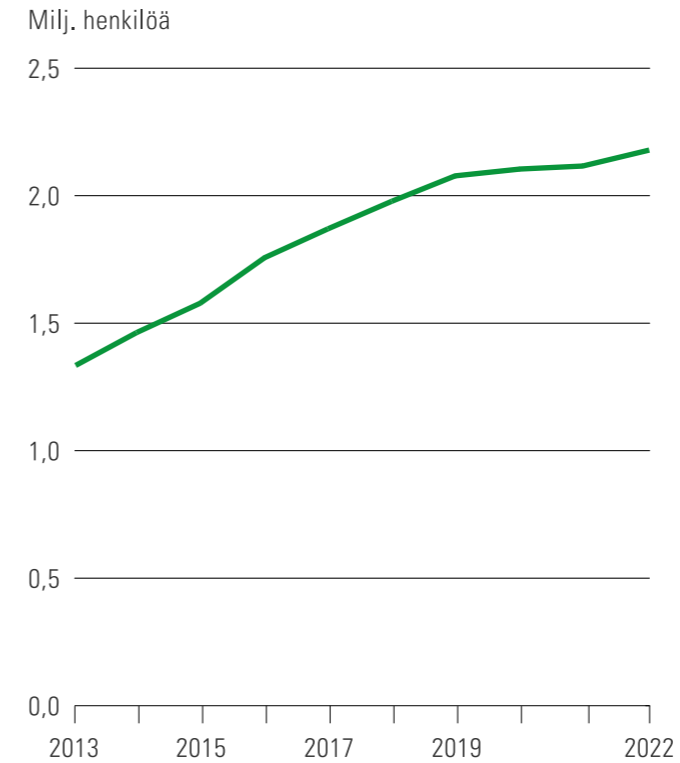
Kustannuksia korvataan maiden välillä joko todellisina hoitokustannuksina tai kiinteämääräisinä summina. EU-lainsäädäntöä soveltavien valtioiden välillä korvataan hoidosta aiheutuneita kustannuksia yleensä todellisten kustannusten mukaan.

Kun kyse on eläkkeensaajista ja heidän perheenjäsenistään sekä sellaisista perheenjäsenistä, jotka asuvat muussa EU-lainsäädäntöä soveltavassa maassa kuin vakuutettu, voivat maat halutessaan veloittaa kustannukset myös kiinteämääräisinä summina. Tällöin hoitokustannukset laskutetaan toiselta maalta kerran vuodessa keskimääräisen kiinteän kuukausittaisen summan mukaan.

Kuukausittainen summa laskutetaan riippumatta siitä, onko henkilö tosiasiallisesti saanut sairaanhoitoa vai ei.

EU-lainsäädäntöä soveltavat valtiot voivat myös erikseen sopia, että hoitokustannusten korvaamisesta niiden välillä luovutaan joko kokonaan tai osittain.

Kuvio 31. Eurooppalaisen sairaanhoitokortin haltijat 31.12. vuosina 2013–2022

Lähde: Kelan tilastot.

70. Kelan sairaanhoitokorvaukset Suomessa vakuutetuille ulkomailla annetusta hoidosta korvauslajin mukaan 2022

Korvauslaji	Ratkaisut, lkm	Kustannukset yhteensä, €	Hyväksytyt kustannukset, € ¹	Ei korvattavat kustannukset, €	Myönnetyt korvaukset, € ²
Yhteensä	7 442	8 500 467	5 362 591	3 137 876	2 678 713
Hammaslääkärin palkkiot	2 230	1 139 216	707 118	432 098	109 506
Lääkkeet	1 983	348 030	227 171	120 859	135 227
Tutkimus ja hoito	1 540	406 241	385 007	21 233	55 419
Lääkärinpalkkiot	1 241	857 683	762 927	94 756	76 665
Matkat	716	494 853	226 877	267 976	186 665
Fysioterapia	50	12 077	11 300	777	1 287
Suuhygienistin hoito	8	665	665	–	66
Välttämätön hoito ulkomailla	2 376	2 867 569	2 867 569	–	2 016 999
Hoitoon hakeutuminen ulkomaille	33	173 505	173 505	–	96 426
Ei korvattavat kustannukset	1 139	989 839	.	989 839	.

1 Asiakkaan maksamat korvattavuuden piiriin kuuluvat kustannukset.

2 Korvattavuuden piiriin kuuluvat kustannukset, joista on vähennetty asiakkaan maksettavaksi jäävät omavastuut.

Lähde: Kelan tilastot.

71. Kelan sairaanhoitokorvaukset Suomessa vakuutetuille ulkomailla annetusta hoidosta hoidon antajamaan mukaan 2022

Hoidon antajamaa	Ratkaisut, lkm	Kustannukset yhteensä, €	Hyväksytyt kustannukset, € ¹	Ei korvattavat kustannukset, €	Myönnetyt korvaukset, € ²
Yhteensä	7 442	8 500 467	5 362 591	3 137 876	2 678 713
Alankomaat	135	33 768	26 429	7 339	15 833
Belgia	57	23 101	19 769	3 332	10 122
Britannia	22	13 120	12 277	843	9 463
Bulgaria	30	19 937	13 959	5 978	3 734
Espanja	2 256	3 562 109	2 692 014	870 096	1 814 363
Italia	101	95 841	67 450	28 391	36 907
Itävalta	63	93 878	88 258	5 620	53 940
Kreikka	130	190 848	102 064	88 784	64 838
Kroatia	25	43 400	13 645	29 755	8 587
Kypros	35	14 587	10 282	4 305	5 112
Latvia	22	14 296	7 345	6 951	2 732
Liettua	37	41 615	20 057	21 558	3 981
Luxemburg	35	5 670	4 282	1 388	3 310
Norja	8	2 367	2 044	323	1 279
Portugali	91	117 055	50 925	66 129	35 504
Puola	106	49 966	33 210	16 756	13 751
Ranska	198	88 294	35 851	52 442	24 310
Romania	21	9 788	7 844	1 944	3 037
Ruotsi	31	126 994	7 511	119 483	1 869
Saksa	241	412 213	290 242	121 971	202 600
Slovakia	3	2 029	2 029	–	1 052
Sveitsi	74	71 526	47 377	24 149	36 595
Tšekki	15	4 073	2 000	2 072	1 398
Unkari	33	64 998	37 495	27 503	11 507
Viro	3 091	1 567 910	977 531	590 379	208 922
Muut	582	1 831 085	790 701	1 040 383	103 965

1 Asiakkaan maksamat korvattavuuden piiriin kuuluvat kustannukset.

2 Korvattavuuden piiriin kuuluvat kustannukset, joista on vähennetty asiakkaan maksettavaksi jäävät omavastuut.

Lähde: Kelan tilastot.

72. Valtion korvaus julkisen terveydenhuollon yksiköille muualla kuin Suomessa vakuutetuille henkilöille antamien sairaus- ja äitiysetuuksien kustannuksista 2022

Korvauksen saajayksikön sairaanhoitopiiri	Hoitoa saaneet	Sairaalassaolopäivät	Käynnit	Maksetut valtion korvaukset, €
Koko maa	29 982	–	64 989	26 063 119
Helsinki ja Uusimaa	4 039	–	8 381	7 512 077
Varsinais-Suomi	3 627	–	7 061	2 599 245
Lappi	3 434	–	6 481	1 810 887
Vaasa	2 989	–	5 444	904 616
Etelä-Savo	2 399	–	4 031	1 331 232
Ahvenanmaa	2 096	–	7 548	2 618 149
Pohjois-Pohjanmaa	1 726	–	3 841	1 776 836
Pirkanmaa	1 629	–	3 101	1 721 241
Pohjois-Karjala	1 215	–	2 934	618 682
Kainuu	1 135	–	1 690	339 573
Keski-Suomi	983	–	1 749	499 454
Etelä-Pohjanmaa	924	–	1 492	425 093
Itä-Savo	780	–	1 175	184 831
Satakunta	755	–	2 132	531 003
Etelä-Karjala	584	–	1 776	495 293
Länsi-Pohja	545	–	2 341	732 443
Pohjois-Savo	455	–	1 006	582 686
Kymenlaakso	425	–	890	440 181
Päijät-Häme	309	–	882	364 436
Keski-Pohjanmaa	224	–	605	343 569
Kanta-Häme	207	–	429	231 594

Lähde: Kelan tilastot.

73. Sairaanhoidokustannusten korvaaminen EU- ja Eta-maiden¹ välillä 2005–2022, milj. €

Vuosi	Suomi saavana osapuolena (velkojana)			Suomi maksavana osapuolena (velallisena)		
	Kelan esittämät vaatimukset	Kelalle korvattiin	Saatavat 31.12.	Kelalle esitetyt vaatimukset	Kela korvasi	Velat 31.12.
2005	1,68	1,53	3,43	8,97	13,88	4,14
2006	3,73	2,14	4,99	10,22	8,76	5,41
2007	3,80	3,14	5,61	11,67	11,75	5,32
2008	3,01	4,24	4,32	10,34	9,15	5,15
2009	6,50	3,76	7,06	12,33	12,55	4,72
2010	3,32	3,61	6,73	11,26	12,42	3,43
2011	7,12	6,19	7,61	15,33	12,40	6,16
2012	6,27	7,50	6,32	15,53	17,18	4,46
2013	6,01	7,80	4,48	17,02	16,80	4,21
2014	4,57	5,00	3,84	15,47	10,90	8,65
2015	4,96	3,74	4,94	15,62	16,67	7,31
2016	7,19	6,00	6,07	18,72	13,42	12,24
2017	8,55	4,79	9,70	17,25	8,85	20,35
2018	8,87	10,08	8,42	18,37	18,08	19,91
2019	8,03	9,49	6,87	19,02	24,33	14,26
2020	6,82	6,62	6,98	17,05	24,56	6,53
2021	6,73	5,99	7,67	16,37	13,23	9,44
2022	5,23	5,40	7,07	19,21	10,41	17,35

1 Mukaan lukien Sveitsi.

Huomautus. Suomi on tehnyt sopimuksen sairaanhoidokustannusten korvaamisesta luopumisesta osittain Pohjoismaiden kanssa.

Lähde: Kelan tilastot.

5 Kuntoutusetuudet

Kelan kuntoutusetuuksia ovat ammatillinen kuntoutus, vaativa lääkinällinen kuntoutus, kuntoutuspsykoterapia, harkinnanvarainen kuntoutus sekä kuntoutusraha.

5

Kelan kuntoutusta säätelee laki Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuuksista (566/2005). Kelan kuntoutusetuuksien kehitystä selostetaan liitteessä 3.

Kelan kuntoutusta tai kuntoutusrahaa voivat saada sairausvakuutuslain (1224/2004) mukaisesti vakuutetut henkilöt. Vakuutettuja ovat Suomessa vakinaisesti asuvat henkilöt. Lisäksi Suomeen töihin tulevilla voi olla oikeus kuntoutusetuuksiin.

5.1 Kuntoutuspalvelut

Kelalla on velvollisuus järjestää ja korvata ammatillista ja vaativaa lääkinnällistä kuntoutusta sekä korvata kuntoutuspsykoterapiaa. Kelalla ei ole kuntoutusvelvoitetta, jos henkilöllä on oikeus kuntoutuspalveluihin erityisturvan lakien eli esimerkiksi työtapaturma- ja ammattitautilain, liikennevakuutuslain tai sotilasvammalain perusteella. Lakisäänteisen kuntoutuksen lisäksi Kela voi järjestää ja korvata harkinnanvaraista kuntoutusta.

Kelan on selvitettävä henkilön kuntoutustarve viimeistään silloin, kun hänelle on maksettu sairauspäivärahaa yli 60 päivää. Myös ennen työkyvyttömyyseläkepäättöstä on varmistettava, että kuntoutusmahdollisuudet on selvitetty. Jo työ- tai opiskelukyvyn olennainen heikentyminen velvoittaa selvittämään henkilön ammatillisen

kuntoutuksen tarpeen ja mahdollisuudet sekä järjestämään tarkoituksenmukaisen kuntoutuksen.

Kelan on aina selvitettävä alle 20-vuotiaan työkyvyttömyyseläkkeen hakijan ammatillisen kuntoutumisen mahdollisuudet. Nuoren kuntoutusraha tai ammatillinen kuntoutus ja sen ajalta maksettava kuntoutusraha ovat ensisijaisia työkyvyttömyyseläkkeeseen nähden.

Kuntoutuspalvelu- ja matkakustannusten korvaaminen

Kuntoutujalle tai kuntoutuspalvelun tuottajalle korvataan kuntoutuksesta aiheutuneet tarpeelliset ja kohtuulliset kustannukset. Lisäksi kuntoutujalle korvataan kuntoutuksesta aiheutuneet tarpeelliset ja kohtuulliset matkakustannukset. Kuntoutujan omaisen kuntoutukseen osallistumisesta aiheutuneet kustannukset voidaan tietyin edellytyksin korvata. (Katso luku 4.) Myös ulkomailla annetusta kuntoutuksesta voi saada korvausta.

Ammatillinen kuntoutus

Ammatillinen kuntoutus on tarkoitettu henkilöille, joiden työ- tai opiskelukyky on olennaisesti heikentynyt tai on vaarassa heikentyä lähivuosina.

Ammatillisena kuntoutuksena voidaan järjestää

- nuoren ammatillista kuntoutusta
- ammatillisia kuntoutuspalveluita
- työllistymistä edistävää ammatillista kuntoutusta
- työelämässä olevien KILLA-kuntoutusta

- ammatillisia kuntoutuskursseja
- koulutuskokeiluja
- perus-, uudelleen- ja jatkokoulutusta.

Lisäksi voidaan myöntää elinkeinotukea ja sairauden tai vamman vuoksi tarpeelliset vaativat ja kalliit apuvälineet opiskelusta tai työstä selviytymiseksi.

Kelalla ei ole velvollisuutta järjestää ammatillista kuntoutusta, jos kuntoutus on järjestetty työeläkelakien tai erityisopetusta koskevien säännösten perusteella. Työeläkelaitokset ovat ensisijaisia ammatillisen kuntoutuksen järjestäjiä henkilöille, jotka ovat työelämässä tai joiden yhteys työelämään ei ole katkennut.

Vaativa lääkinnällinen kuntoutus

Vaativa lääkinnällinen kuntoutus on tarkoitettu alle 65-vuotiaille henkilöille, joille sairaus tai vamma aiheuttaa huomattavia vaikeuksia suoritua arjen toiminnoista. Kuntoutusta järjestetään terapiaina, kursseina sekä moniammatillisina yksilöllisinä jaksoina.

Kuntoutuspsykoterapia

Kuntoutuspsykoterapiaa voidaan myöntää ja korvata henkilöille, joilla on todettu työ- tai opiskelukykyä uhkaava mielenterveyden häiriö. Kohderyhmään kuuluvat psyykkisesti sairaita 16–67-vuotiaat opiskelijat sekä työssä olevat tai työhön pyrkivät henkilöt. Kuntoutujat jaetaan iän

perusteella nuoriin (16–25-vuotiaat) ja aikuisiin (26–67-vuotiaat).

Harkinnanvarainen kuntoutus

Kela voi myöntää harkinnanvaraista kuntoutusta sen rahamäärän puitteissa, jonka se saa vuosittain eduskunnalta. Harkinnanvarainen kuntoutus on tarkoitettu pääasiassa työikäisille, joilla sairaus tai vamma haittaa työkykyä. Sitä voivat saada yksilöllisen tarpeen mukaan myös työelämän ulkopuolella olevat, eri ikäryhmiin kuuluvat asiakkaat, joiden toimintakyky ja elämänlaatua voidaan parantaa kuntoutuksella. Harkinnanvaraisena kuntoutuksena järjestetään muun muassa moniammatillista yksilökuntoutusta, sopeutumisvalmennusta ja kuntoutuskursseja.

5.2 Taloudellinen tuki

Kela voi maksaa kuntoutusajan toimeentuloturvana

- kuntoutusrahaa
- nuoren kuntoutusrahaa
- ylläpitokorvausta
- harkinnanvaraista kuntoutusavustusta kuntoutuksen jälkeiseltä ajalta.

Kuntoutusraha

Kuntoutusrahaa voi saada 16–67-vuotias henkilö ajalta, jolloin kuntoutus estää työnteon. Kuntoutusraha maksetaan osakuntoutusrahana, jos henkilö työskentelee kuntoutuksen aikana ja hänen työaikaansa on lyhennetty kuntoutuksen takia vähintään 40 %.

Kuntoutusrahaa voidaan maksaa Kelan järjestämän tai muun lakiin perustuvan kuntoutuksen ajalta sekä sopeutumisvalmennuksen tai oppisopimus-koulutuksen ajalta.

Myös ulkomailla annettavan kuntoutuksen ajalta voidaan tietyin edellytyksin maksaa kuntoutusrahaa.

Kuntoutukseen osallistuvalla kuntoutujan omaiselle tai muulle läheiselle voidaan myös maksaa kuntoutusrahaa.

Kela voi maksaa kuntoutusrahan tai osakuntoutusrahan kuntoutujan työnantajalle, jos tämä maksaa kuntoutuksen ajalta palkkaa.

Nuoren kuntoutusraha

Nuoren kuntoutusrahaa voidaan maksaa opiskelun tai muun työelämään tähtäävän kuntoutuksen ajalta 16–19-vuotiaalle henkilölle, jonka työ- tai opiskelukyky ja ansiomahdollisuudet ovat olennaisesti heikentyneet vamman tai sairauden takia.

Kuntoutusrahan kesto ja omavastuu-aika

Kuntoutusrahaa maksetaan omavastuuajan jälkeen jokaiselta arkipäivältä, jona henkilö osallistuu kuntoutukseen. Yleisin omavastuu-aika on kuntoutuksen alkamispäivä.

Ammatillisen kuntoutuksen etenemisen ja kuntoutujan toimeentulon turvaamiseksi kuntoutusrahaa voidaan maksaa kuntoutuksen odotus- ja väliajoilta.

Kuntoutusrahan määrä

Kuntoutusraha on yhtä suuri kuin sairausvakuutuslain mukainen sairauspäiväraha, jonka kuntoutuja sairastuessaan saisi. Vuoden 2022 lopussa kuntoutusraha oli vähintään 30,71 euroa arkipäivältä (muutokset katso liite 3).

Ammatillisen kuntoutuksen ajalta kuntoutusraha on 75 % sairausvakuutuslaissa säädetystä vuositulosta.

Osakuntoutusrahan määrä on puolet täydestä kuntoutusrahasta.

Eläkkeensaajalle kuntoutusrahan määrä on 10 % eläkkeestä. Se maksetaan eläkkeen lisäksi.

Kuntoutusraha on veronalaista tuloa.

Ylläpitokorvaus

Harkinnanvaraista ylläpitokorvausta (9,00 euroa päivässä) voi saada kuntoutuja, jonka kuntoutusraha on enintään ammatillisen kuntoutuksen vähimmäismäärän suuruinen. Ylläpitokorvausta maksetaan kuntoutuksesta aiheutuvien ylimääräisten kustannusten korvaamiseksi ja kuntoutukseen osallistumisen varmistamiseksi, ei kuitenkaan pitkäaikaisen kuntoutuksen ajalta.

Ylläpitokorvaus on veroton etuus.

Kuntoutusavustus

Harkinnanvaraista kuntoutusavustusta voidaan maksaa Kelan maksaman kuntoutusrahan päätymisen jälkeen. Avustuksen tarkoitus on tukea kuntoutujan työllistymistä kuntoutusjakson päätyttyä.

Kuntoutusavustusta maksetaan enintään edeltävän kuuden kuukauden ajalta maksettua kuntoutusrahaa vastaava määrä. Avustusta maksetaan vuosittain vain harvoille kuntoutujille.

74. Kuntoutus 2005–2022, milj. €

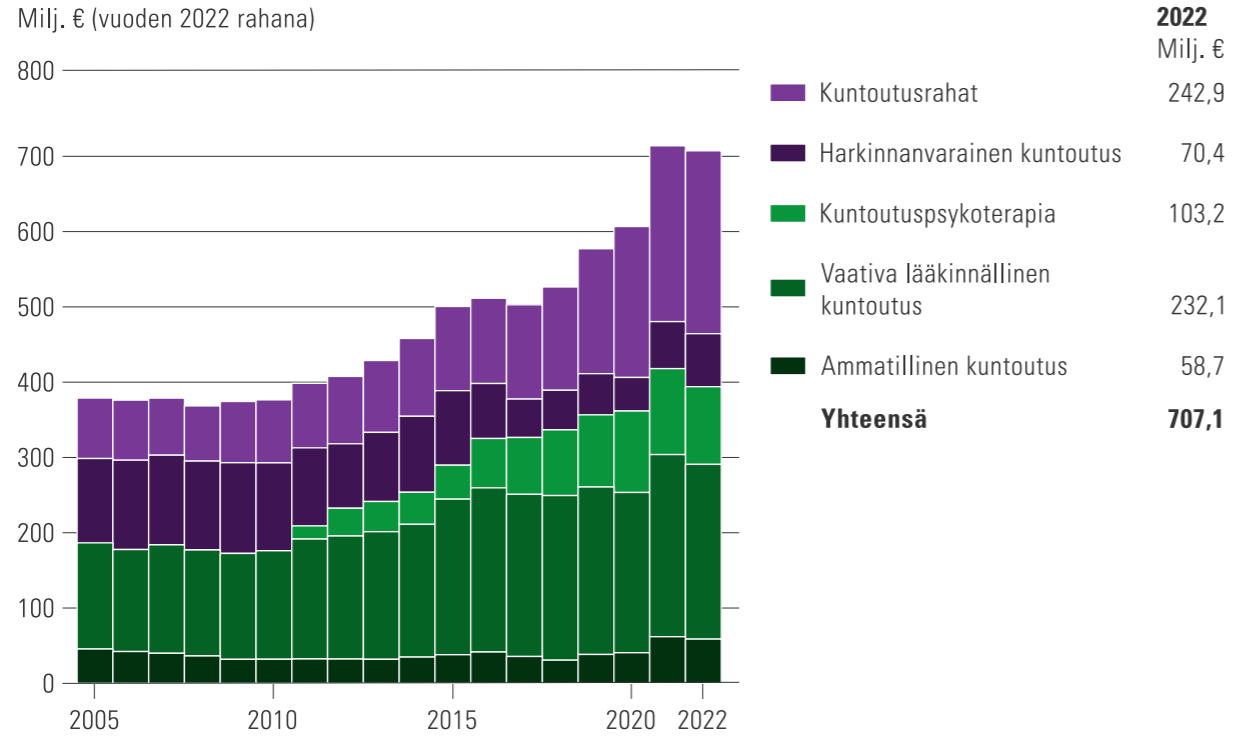
Vuosi	Yhteensä	Kuntoutuspalvelut ¹				Kuntoutusrahat ²		
		Yhteensä	Ammatillinen kuntoutus	Vaativa lääkinällinen kuntoutus	Kuntoutus-psykoterapia	Harkinnanvarainen kuntoutus	Yhteensä	Maksettu Kelan kuntoutuspalvelujen saajille
2005	279,4	220,2	33,6	104,0	.	82,6	59,2	35,5
2006	282,3	222,4	31,7	101,7	.	89,1	59,9	35,2
2007	291,3	233,1	30,7	110,8	.	91,6	58,3	34,2
2008	295,0	236,3	29,1	112,7	.	94,5	58,7	34,5
2009	299,7	234,6	25,5	112,6	.	96,5	65,1	35,6
2010	305,1	237,3	25,9	116,8	.	94,6	67,8	37,0
2011	334,0	262,2	27,1	133,5	14,7	86,9	71,8	38,0
2012	351,5	274,3	27,8	140,9	31,8	73,8	77,1	40,2
2013	375,0	291,5	27,9	148,3	35,1	80,3	83,5	43,4
2014	404,7	313,3	30,8	155,9	37,7	89,2	91,4	47,4
2015	441,2	342,5	33,5	182,2	39,8	87,3	98,6	50,6
2016	452,6	352,3	36,8	193,0	58,0	64,6	100,2	48,0
2017	448,4	336,7	31,8	192,1	67,4	45,5	111,7	45,0
2018	474,6	350,9	27,7	197,2	78,7	47,4	123,7	47,8
2019	525,6	374,5	34,9	202,6	87,3	49,8	151,1	66,9
2020	554,0	370,9	37,1	194,4	98,8	40,7	183,1	82,1
2021	666,4	448,4	57,8	225,9	106,6	58,3	218,0	103,4
2022	707,1	464,2	58,7	232,1	103,2	70,4	242,9	113,5

1 Matkakorvaukset eivät 1.1.2005 alkaen enää sisälly kuntoutuspalvelujen euomääriin, koska ne maksetaan sairausvakuutusjärjestelmän kautta.

2 Sisältää myös 1.9.2001 alkaen maksetut ylläpitokorvaukset.

Lähde: SVT. Kela: Kelan kuntoutus www.tietotarjotin.fi.

Kuvio 32. Kuntoutus 2005–2022

Lähde: SVT. Kela: Kelan kuntoutus www.tietotarjotin.fi.

75. Kuntoutujat 2005–2022

Vuosi	Kuntoutujat yhteensä	Kuntoutuspalvelujen saajat	Kuntoutusrahan saajat			
			Yhteensä	Kuntoutuspalvelut Kelalta	Kuntoutuspalvelut muualta	Ei kuntoutuspalveluja
2005	105 139	86 756	61 953	43 821	13 667	4 732
2006	106 479	88 376	61 518	43 545	13 479	4 736
2007	105 326	87 846	58 999	41 881	12 925	4 442
2008	104 247	86 320	58 066	40 489	13 670	4 178
2009	100 101	83 760	54 305	37 684	12 554	4 333
2010	98 808	83 709	52 352	36 763	11 142	4 678
2011	101 948	87 318	52 336	36 788	10 722	5 105
2012	105 031	91 148	53 133	38 158	9 541	5 653
2013	112 238	98 863	55 521	41 017	8 552	6 666
2014	119 944	107 107	56 731	42 071	7 900	7 533
2015	124 777	112 212	57 292	42 489	7 284	8 307
2016	121 769	109 743	49 187	34 402	6 603	8 872
2017	120 165	108 670	40 735	25 956	5 921	9 483
2018	131 174	120 081	40 338	25 017	5 545	11 081
2019	145 226	134 010	45 586	29 644	5 241	13 099
2020	150 091	141 128	43 394	28 114	3 330	14 403
2021	166 176	156 139	48 397	32 332	2 781	15 987
2022	177 559	165 183	51 900	34 537	3 100	16 832

Lähde: SVT. Kela: Kelan kuntoutus www.tietotarjotin.fi.

76. Kuntoutuspalvelut 2005–2022

Vuosi	Saajat	Kuntoutuspalvelukustannukset, milj. € ¹				
		Yhteensä	Ammatillinen kuntoutus	Vaativa lääkinällinen kuntoutus	Kuntoutus-psykoterapia	Harkinnanvarainen kuntoutus
2005	86 756	220,2	33,6	104,0	.	82,6
2006	88 376	222,4	31,7	101,7	.	89,1
2007	87 846	233,1	30,7	110,8	.	91,6
2008	86 320	236,3	29,1	112,7	.	94,5
2009	83 760	234,6	25,5	112,6	.	96,5
2010	83 709	237,3	25,9	116,8	.	94,6
2011	87 318	262,2	27,1	133,5	14,7	86,9
2012	91 148	274,3	27,8	140,9	31,8	73,8
2013	98 863	291,5	27,9	148,3	35,1	80,3
2014	107 107	313,3	30,8	155,9	37,7	89,2
2015	112 212	342,5	33,5	182,2	39,8	87,3
2016	109 743	352,3	36,8	193,0	58,0	64,6
2017	108 670	336,7	31,8	192,1	67,4	45,5
2018	120 081	350,9	27,7	197,2	78,7	47,4
2019	134 010	374,5	34,9	202,6	87,3	49,8
2020	141 128	370,9	37,1	194,4	98,8	40,7
2021	156 139	448,4	57,8	225,9	106,6	58,3
2022	165 183	464,2	58,7	232,1	103,2	70,4

1 Matkakorvaukset eivät 1.1.2005 alkaen enää sisälly kuntoutuspalvelujen euromääriin, koska ne maksetaan sairausvakuutusjärjestelmän kautta.

Lähde: SVT. Kela: Kelan kuntoutus www.tietotarjotin.fi.

77. Kuntoutus sukupuolen ja iän mukaan 2022

Molemmat sukupuolet

Ikäryhmä	Kuntoutuspalvelujen saajat	Uudet kuntoutuspalvelujen saajat ¹	Kuntoutuspalvelukustannukset, milj. €	Kuntoutusrahan saajat ²	Kuntoutusraha, korvatut päivät, 1 000 kpl
Kaikki	165 183	58 204	464,2	51 900	6 686,0
0–15	27 087	8 010	148,2	–	–
16–24	30 387	11 556	66,4	24 351	5 046,4
25–34	34 007	11 349	75,8	7 798	1 055,6
35–44	24 755	7 530	55,2	5 627	297,7
45–54	19 969	7 147	48,2	6 505	178,2
55–64	20 680	8 070	53,4	7 526	107,3
65–	8 298	4 542	16,9	93	0,7

1 Uusi kuntoutuja on henkilö, joka ei ole saanut kyseisen kuntoutuksen lakiperusteen (ammattillinen kuntoutus, vaativa lääkinällinen kuntoutus, kuntoutuspsykoterapia tai harkinnanvarainen kuntoutus) mukaista kuntoutusta kahteen vuoteen.

2 Kuntoutusrahaa sai 15 106 vajaakuntoista nuorta (16–19 v) ammattillisen kuntoutumisen varmistamiseksi ja 7 henkilöä oppisopimuskoulutuksen perusteella. Ylläpitokorvausta ammattillisen kuntoutuksen ajalta maksettiin 1 815 henkilölle. Edellä mainitut henkilöt sisältyvät sarakkeen lukuihin.

Lähde: SVT. Kela: Kelan kuntoutus www.tietotarjotin.fi.

jatkuu

jatkoa

Miehet

Ikäryhmä	Kuntoutuspalvelujen saajat	Uudet kuntoutuspalvelujen saajat ¹	Kuntoutuspalvelukustannukset, milj. €	Kuntoutusrahan saajat ²	Kuntoutusraha, korvatut päivät, 1 000 kpl
Kaikki	63 008	21 213	214,1	20 806	2 986,8
0–15	18 945	5 501	103,4	–	–
16–24	11 158	3 736	24,9	11 167	2 313,4
25–34	9 841	3 387	24,6	3 450	457,1
35–44	7 054	2 212	17,5	2 103	117,1
45–54	5 999	2 071	16,1	2 039	64,2
55–64	6 786	2 596	20,7	2 025	34,7
65–	3 225	1 710	7,0	22	0,2

Naiset

Ikäryhmä	Kuntoutuspalvelujen saajat	Uudet kuntoutuspalvelujen saajat ¹	Kuntoutuspalvelukustannukset, milj. €	Kuntoutusrahan saajat ²	Kuntoutusraha, korvatut päivät, 1 000 kpl
Kaikki	102 175	36 991	250,0	31 094	3 699,2
0–15	8 142	2 509	44,8	–	–
16–24	19 229	7 820	41,6	13 184	2 733,0
25–34	24 166	7 962	51,2	4 348	598,5
35–44	17 701	5 318	37,7	3 524	180,5
45–54	13 970	5 076	32,2	4 466	114,1
55–64	13 894	5 474	32,6	5 501	72,6
65–	5 073	2 832	9,9	71	0,5

1 Uusi kuntoutuja on henkilö, joka ei ole saanut kyseisen kuntoutuksen lakiperusteen (ammattillinen kuntoutus, vaativa lääkinällinen kuntoutus, kuntoutuspsykoterapia tai harkinnanvarainen kuntoutus) mukaista kuntoutusta kahteen vuoteen.

2 Kuntoutusrahaa sai 15 106 vajaakuntoista nuorta (16–19 v) ammattillisen kuntoutumisen varmistamiseksi ja 7 henkilöä oppisopimuskoulutuksen perusteella. Ylläpitokorvausta ammattillisen kuntoutuksen ajalta maksettiin 1 815 henkilölle. Edellä mainitut henkilöt sisältyvät sarakkeen lukuihin.

Lähde: SVT. Kela: Kelan kuntoutus www.tietotarjotin.fi.

78. Kuntoutuspalvelut toimenpiteittäin 2022

Kuntoutuspalvelu Toimenpide	Kuntoutujat ¹	Kuntoutuspalvelu- kustannukset, 1 000 €
Kaikki	165 183	464 170
Ammatillinen kuntoutus	34 528	58 750
Koulutus	13 352	3 549
KIILA-kuntoutus ²	3 288	4 605
Ammatillinen kuntoutusselvitys	4 885	9 883
Muut toimenpiteet	17 341	40 712
Vaativa lääkinällinen kuntoutus	43 121	232 064
Moniammatillinen yksilökuntoutus	1 162	6 840
Sairausryhmäkohtaiset kurssit ³	1 260	4 596
Psykoterapia	4 813	20 449
Toimintaterapia	12 650	40 074
Puheterapia	15 346	72 412
Fysioterapia	15 241	63 447
Muut toimenpiteet	6 770	24 245
Kuntoutuspsykoterapia	62 505	103 220
Aikuisten psykoterapia	46 227	76 113
Nuorten psykoterapia	16 341	27 107
Harkinnanvarainen kuntoutus	33 149	70 419
Moniammatillinen yksilökuntoutus	5 098	11 957
Kuntoutuskurssit	17 147	26 272
Sopeutumisvalmennuskurssit	4 000	8 810
Neuropsykologinen kuntoutus	514	513
Kehittämistoiminta	214	403
Muut toimenpiteet	6 777	22 464

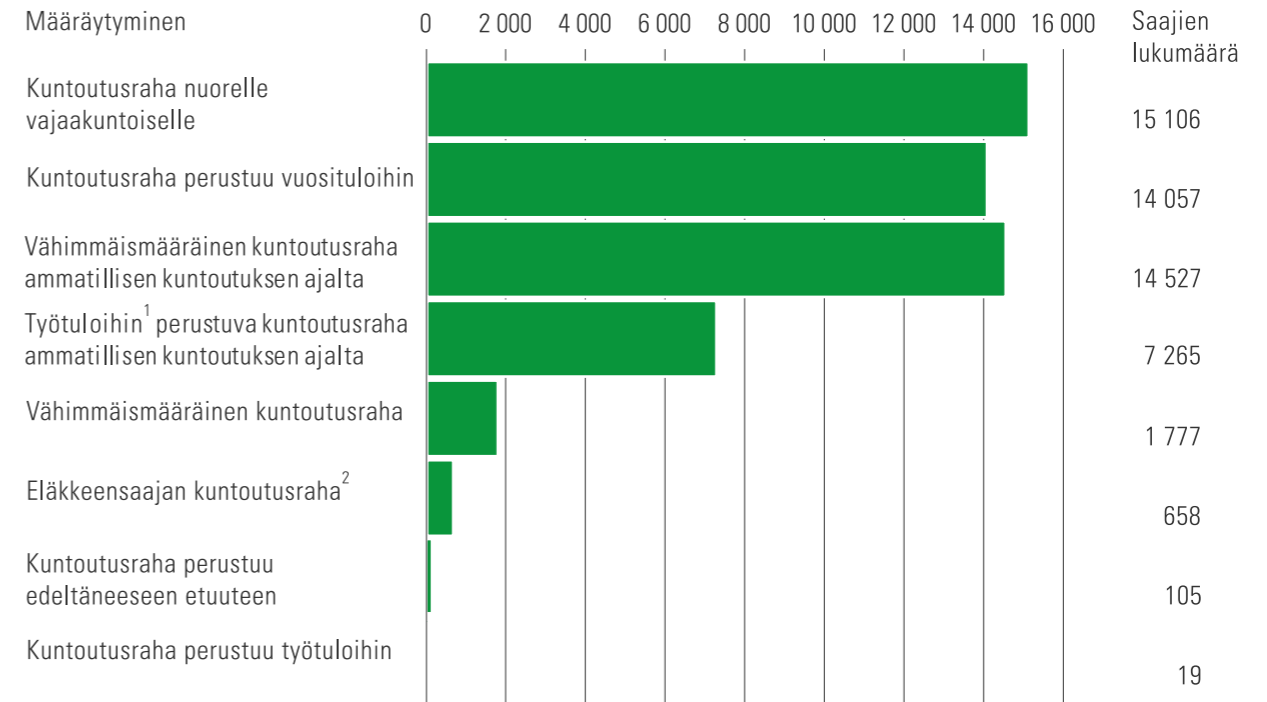
1 Kuntoutuja on voinut vuoden aikana osallistua useaan toimenpiteeseen.

2 Kuntoutus- ja sopeutumisvalmennuskurssit.

3 Ammatillista työkykyä tukeva kuntoutus.

Lähde: SVT. Kela: Kelan kuntoutus www.tietotarjotin.fi.

Kuvio 33. Kuntoutusrahan saajat määrätymisperusteen mukaan 2022

1 Kaikissa tuloluokissa 75 % työtuloista.

2 Maksetaan eläkkeen lisäksi.

Lähde: SVT. Kela: Kelan kuntoutus www.tietotarjotin.fi.

5.3 Kuntoutus alueittain, sairauksittain ja ammateittain

Kuntoutuksen alueittaiset tilastot esitetään vuosikirjassa maakunnittain kuntoutujan kotikunnan mukaan.

Sairaudella tarkoitetaan kuntoutuspalvelu- tai kuntoutusraihakemuksen perusteena olevaa sairautta. Tieto sairaudesta saadaan henkilöistä, jotka ovat saaneet Kelalta kuntoutuspalveluja, nuoren kuntoutusrahaa tai kuntoutusrahaa oppisopimuskoulutuksen ajalta.

Sairausdiagnoosit merkitään kansainvälisen tautiluokituksen (ICD-10) mukaisesti.

Ammatiksi merkitään viimeisin pääasiallinen ammatti. Tieto ammatista tallennetaan 16 vuotta täyttäneistä kuntoutujista, jotka saavat kuntoutuspalveluja Kelalta.

Kuntoutustilastoissa otettiin käyttöön Ammattiluokitus 2010 tilastovuoden 2015 alusta. Kansallinen Ammattiluokitus 2010 perustuu kansainvälisen työjärjestön (ILO) laatimaan ja YK:n vahvistamaan ISCO-08-ammattiluokitukseen.

79. Kuntoutus maakunnittain 2022

Maakunta ¹	Kuntoutuspalvelujen saajat	Kuntoutusrahan saajat	Kuntoutuspalvelut ja -rahat, milj. €
Koko maa	165 183	51 900	707,1
Uusimaa	45 018	9 494	165,3
Varsinais-Suomi	15 942	4 846	69,9
Satakunta	6 088	2 166	25,2
Kanta-Häme	4 493	1 669	21,5
Pirkanmaa	19 697	7 218	91,9
Päijät-Häme	4 677	1 360	18,8
Kymenlaakso	3 366	1 124	14,8
Etelä-Karjala	3 031	931	11,1
Etelä-Savo	3 957	1 606	17,2
Pohjois-Savo	8 432	3 640	39,2
Pohjois-Karjala	5 994	2 553	28,0
Keski-Suomi	9 410	3 305	43,3
Etelä-Pohjanmaa	5 627	2 156	24,6
Pohjanmaa	3 918	1 500	16,3
Keski-Pohjanmaa	2 205	807	10,7
Pohjois-Pohjanmaa	15 359	4 876	70,6
Kainuu	2 019	734	9,2
Lappi	5 284	1 755	27,5
Ahvenanmaa	422	124	1,4

¹ Maakuntajako, katso kartta liitteessä 13.

Huomautus. Ulkomailla asuvia koskevat tiedot eivät sisälly maakunnittaiseen erittelyyn.

Lähde: SVT. Kela: Kelan kuntoutus www.tietotarjotin.fi.

80. Kuntoutuspalvelujen saajat sairauden ja iän mukaan 2022

Sairauspääryhmä ¹	Kaikki	0–15-vuotiaat	16–24-vuotiaat	25–44-vuotiaat	45–64-vuotiaat	Yli 64-vuotiaat
Kaikki	165 183	27 087	30 387	58 762	40 649	8 298
C00–D48 Kasvaimet	1 349	49	65	138	615	482
E00–E99 Umpieritys-, ravitsemus- ja aineenvaihduntasairaudet	1 496	191	139	226	581	359
F00–F99 Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöt	114 329	23 922	23 552	49 456	16 976	423
G00–G99 Hermoston sairaudet	11 042	1 041	772	2 359	5 186	1 684
H00–H59 Silmän ja sen apuelinten sairaudet	713	51	92	178	251	141
I00–I99 Verenkiertoelinten sairaudet	4 656	27	41	354	2 501	1 733
J00–J99 Hengityselinten sairaudet	562	5	23	78	283	173
L00–L99 Ihon ja ihonalaiskudoksen sairaudet	276	2	32	106	106	30
M00–M99 Tuki- ja liikuntaelinten, sidekudoksen sairaudet	16 736	95	241	2 359	11 873	2 168
Q00–Q99 Synnynnäiset epämuodostumat ja kromosomipoikkeavuudet	2 886	1 305	455	684	418	24
S00–T99 Vammat, myrkytykset ja eräät muut ulkoisten syiden seuraukset	1 748	14	95	540	957	142
Muut pääryhmät	1 939	377	298	347	723	194
Tieto puuttuu	7 451	8	4 582	1 937	179	745

¹ Sairaustieto tilastoitu kuntoutujan viimeisimmässä hakemuksessa olevan sairausdiagnoosin mukaan.

Lähde: SVT. Kela: Kelan kuntoutus www.tietotarjotin.fi.

81. Kuntoutuspalvelujen saajat ammattiryhmittäin 2022

Ammattiasema ja ammattipääryhmä	Kaikki	Miehet	Naiset
Yhteensä	138 096	44 063	94 033
Yrittäjät ja palkansaajat yhteensä	67 609	17 485	50 124
Itsenäinen yrittäjä tai ammatinharjoittaja, yrittäjäperheen jäsen	5 075	1 907	3 168
Palkansaajat	62 534	15 578	46 956
Johtajat	1 181	431	750
Erityisasiantuntijat	15 009	3 645	11 364
Asiantuntijat	11 938	1 949	9 989
Toimisto- ja asiakaspalvelutyöntekijät	3 137	488	2 649
Palvelu- ja myyntityöntekijät	11 646	1 501	10 145
Maanviljelijät, metsätyöntekijät ym.	490	160	330
Rakennus-, korjaus- ja valmistustyöntekijät	3 150	2 379	771
Prosessi- ja kuljetustyöntekijät	1 571	1 043	528
Muut työntekijät	2 216	472	1 744
Sotilaat	101	86	15
Tuntematon	12 831	3 589	9 242
Muut¹	75 108	27 924	47 184

1 Sisältää ammatissa toimimattomat sekä ne, joiden ammattiasema ei ole tiedossa.

Huomautus. Taulukko sisältää 16 vuotta täyttäneet kuntoutujat.

Lähde: SVT. Kela: Kelan kuntoutus www.tietotarjotin.fi.

6 Työttömyysetuudet

Kelan työttömyysetuuksia ovat peruspäiväraha ja työmarkkinatuki. Tässä julkaisussa työttömyysturvaan luetaan myös liikkuvuusavustus ja vuorottelukorvaus.

Kela maksaa työttömyysetuudet niille työttömille, jotka eivät kuulu työttömyyskassaan.

6

Työttömyysturvalaissa (1290/2002) säädetään työttömyyspäivärahasta, työmarkkinatuesta ja liikkuvuusavustuksesta. Vuorottelukorvauksesta säädetään vuorotteluvapaalaissa (1305/2002). Lainmuutoksia selostetaan liitteessä 4.

Työttömyysetuuksiin ovat oikeutettuja Suomessa asuvat henkilöt, myös Suomessa työskentelevät EU- ja Eta-maiden kansalaiset. Lisäksi työttömyyspäivärahan saaja voi hakea työtä kolmen kuukauden ajan toisen EU- tai Eta-maan alueelta menettämättä suomalaista päivärahaansa. Työmarkkinatukeen on oikeus vain Suomessa asuvilla henkilöillä.

6.1 Peruspäiväraha

Oikeus peruspäivärahaan

Työttömyysturvan peruspäivärahaan on oikeus työ- ja elinkeinotoimistoon ilmoittautuneella 18–64-vuotiaalla kokoaikatyötä hakevalla työttömällä työnhakijalla, joka täyttää työssäoloehdon ja on työmarkkinoiden käytettävissä.

Palkansaaja täyttää työssäoloehdon, jos

- hän on ollut 28 edellisen kuukauden aikana 26 kalenteriviikkoa työssäoloehtoon luettavassa työssä
- työaika on ollut vähintään 18 tuntia viikossa
- työstä maksettu palkka on ollut vähintään työhotosopimuksen mukainen.

Jos alalla ei ole työehtosopimusta, palkan pitää olla vähintään 1 283 euroa kuukaudessa (vuonna 2022).

Yrittäjä täyttää työssäoloehdon, jos

- hän on toiminut yrittäjänä vähintään 15 kuukautta työttömyyttä edeltäneen neljän vuoden aikana
- yritystoiminta on ollut riittävän laajaa.

Ammatillista koulutusta vailla olevalla 18–24-vuotiaalla nuorella on oikeus peruspäivärahaan, jos hän on hakenut soveltuvaan ammatilliseen koulutukseen.

Peruspäivärahan enimmäisaika määräytyy henkilön työhistorian ja iän perusteella. Peruspäivärahan enimmäiskesto on 300, 400 tai 500 päivää. (Kaavio 5.)

Ikääntyneille työttömille peruspäivärahaa voidaan maksaa enimmäisajan jälkeenkin lisäpäiviltä.

Peruspäivärahaa maksetaan viittä täyttä työpäivää vastaavan omavastuuajan jälkeen. Työstä, työllistymistä edistävästä palvelusta tai koulutuksesta kiellettyminen saattaa johtaa peruspäivärahan menettämiseen määräajaksi. Työ- ja elinkeinotoimisto voi evätä työnhakijan oikeuden peruspäivärahaan myös toistaiseksi asettamalla hänelle työssäolovelvoitteen. Velvoite voidaan antaa, jos työnhakija on toistuvasti ilman pätevää syytä menetellyt työvoimoliittisesti arvioituna moitittavasti.

Peruspäivärahan määrä

Peruspäivärahan määrä tarkistetaan vuosittain kansaneläkeindeksillä. Alle 18-vuotiaista huollettavista lapsista maksetaan lapsikorotusta. Päivärahaa maksetaan viideltä päivältä viikossa, ja se on veronalaista tuloa.

Peruspäiväraha 31.12.2022, euroa päivässä:

Etuus	Määrä
Peruspäiväraha	35,72
Lapsikorotus	
1 lapsi	5,61
2 lasta	8,23
3 tai useampia lapsia	10,61
Korotusosa/muutosturvalisä	5,08

Muutokset katso liite 4.

Peruspäivärahaa maksetaan työttömyysajan lisäksi työllistymistä edistävien palvelujen ajalta. Näitä palveluja ovat muun muassa työvoimakoulutus, omaehtoinen opiskelu ja työkokeilu. Palvelujen ajalta maksetaan lisäksi kulukorvauksia ja enintään 200 päivältä korotusosaa. Omaehtoisen opiskelun ajalta ei makseta kulukorvauksia. Kulukorvaukset ovat verotonta tuloa.

Peruspäivärahaa voidaan maksaa esimerkiksi osa-aikaista työtä tekeväälle työnhakijalle

soviteltuna. Sovitellun päivärahan saaja voi ansaita suojaosan verran eli 300 euroa kuukaudessa tai 279 euroa neljässä viikossa ilman että ansiot vähentävät peruspäivärahan määrää.

Osa sosiaalietuuksista voi pienentää peruspäivärahaa.

6.2 Työmarkkinatuki

Oikeus työmarkkinatukeen

Työmarkkinatukeen on oikeus työttömällä, joka ei täytä työssäoloehdotta tai joka on saanut perus- tai ansiopäivärahaa enimmäisajan.

Työmarkkinatukea saa 18–64-vuotias työ- ja elinkeinotoimistoon ilmoittautunut kokoaikatyötä hakeva työtön, joka on työmarkkinoiden käytettävissä.

Ammatillista koulutusta vailla olevien nuorten oikeutta työmarkkinatukeen on rajoitettu.

Työmarkkinatukea maksetaan omavastuuajan täytymisen jälkeen vastaavin määrääjain kuin peruspäivärahaa. Omavastuuajaa ei edellytetä, jos henkilön oikeus työmarkkinatukeen alkaa välittömästi työttömyyspäivärahan enimmäisajan täytyttyä. Työmarkkinatuen kestolla ei ole rajoituksia. (Kaavio 5.)

Jos työttömällä ei ole ammatillista koulutusta, hän voi saada työmarkkinatukea vasta 21 viikon odotusajan jälkeen. Muun muassa aiempi työskentely, työttömyysetuuden saaminen tai osallistuminen työllistymistä edistävän palvelun voi vähentää odotusaikaa tai poistaa sen.

Työstä, työllistymistä edistävästä palvelusta tai koulutuksesta kieltäytyminen saattaa johtaa työmarkkinatuen menettämiseen määräajaksi. Työ- ja

elinkeinoimisto voi evätä työnhakijan oikeuden työmarkkinatukeen myös toistaiseksi asettamalla hänelle työssäolovelvoitteen samoin ehdoin kuin peruspäivärahassa.

Yrittäjien väliaikaista oikeutta työmarkkinatukeen jatkettiin ajalle 1.1.–28.2.2022. Tuen ehtona oli, että päätoiminen työskentely yrityksessä oli päättynyt tai tulot olivat vähentyneet koronaepidemian vuoksi.

Työmarkkinatuen määrä

Täysimääräinen työmarkkinatuki on peruspäivärahan suuruinen ja se on veronalaista tuloa. Työmarkkinatukea maksetaan myös soviteltuna samoin ehdoin kuin soviteltua peruspäivärahaa.

Työmarkkinatukea maksetaan sekä työttömyysajalta että työllistymistä edistävien palvelujen ajalta. Palvelujen ajalta maksetaan kulukorvauksia sekä enintään 200 päivältä korotusosaa.

Työmarkkinatuki on pääsääntöisesti tarveharkintainen. Työttömän omat pääoma- ja muut tulot voivat vähentää työmarkkinatukea. Jos työtön asuu vanhempiansa taloudessa, myös vanhempien tulot voivat vähentää maksettavan tuen määrää. Työllistymistä edistävien palvelujen ajalta työmarkkinatuki maksetaan ilman tarveharkintaa.

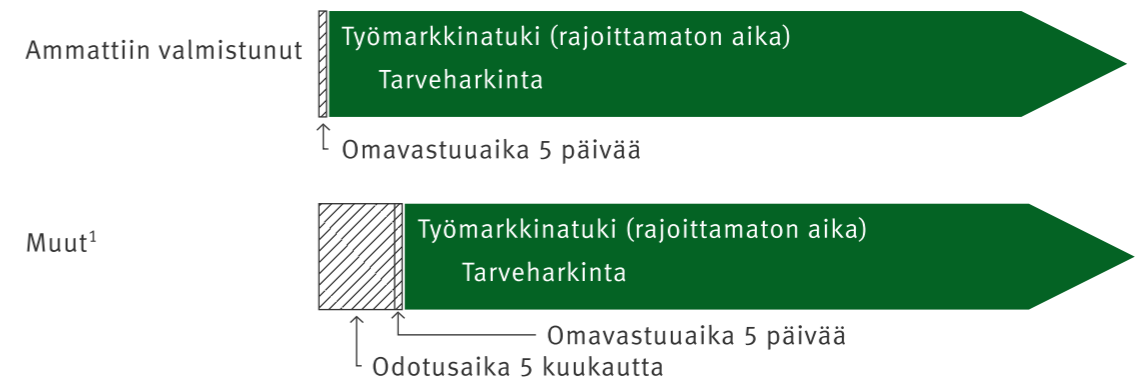
Kaikkia tuloja ei oteta huomioon tarveharkinnassa. Näitä tuloja ovat esimerkiksi lapsilisä, asumistuki ja toimeentulotuki.

Kaavio 5. Oikeus työttömyyspäivärahaan ja työmarkkinatukeen 31.12.2022

Työnhakija täyttää työssäoloehdon

Työnhakija ei täytä työssäoloehdotta

¹ 17–24-vuotialta vaaditaan erityisedellytyksiä.
Päivä = työpäivä, 5 päivää/viikko.

6.3 Liikkuvuusavustus ja vuorottelukorvaus

Liikkuvuusavustus

Liikkuvuusavustusta voi saada työttömyysetuuteen oikeutettu henkilö

- joka ottaa vastaan vähintään kaksi kuukautta kestävästä työsuhteesta tehtävän työn
- jonka päivittämän työmatkan kesto ylittää keskimäärin kolme tuntia ja osa-aikatyössä keskimäärin kaksi tuntia.

Liikkuvuusavustusta voi saada myös henkilö, joka muuttaa vastaavalla etäisyydellä työn takia. Liikkuvuusavustusta voi saada lisäksi sellaisen koulutuksen ajalle, joka on edellytyksenä työpaikan saamiselle.

Liikkuvuusavustusta maksetaan työsuhteen kestosta riippuen 30, 45 tai 60 päivän ajan enintään viideltä päivältä viikossa.

Liikkuvuusavustus on saman suuruinen kuin peruspäiväraha. Liikkuvuusavustukseen voi lisäksi saada lapsikorotuksen ja korotusosan. Lapsikorotus määräytyy samoin perusteiden kuin peruspäivärahassa. Korotusosan voi saada, jos työpaikka tai koulutuksen järjestämispaikka sijaitsee yli 200 kilometrin etäisyydellä henkilön tosiasiallisesta asuinpaikasta.

Liikkuvuusavustus on veronalaista tuloa.

Vuorottelukorvaus

Vuorotteluvapaa on työntekijän ja työnantajan välinen järjestely, jossa työntekijä jää määräajaksi vapaalle ja työnantaja palkkaa hänen sijaisekseen työttömän työnhakijan. Vuorotteluvapaalle lähtevällä on oikeus vuorottelukorvaukseen.

Vuorotteluvapaan edellytyksenä on, että työntekijä on ennen vapaan alkamista ollut työssä vähintään 20 vuotta. Työhistoriaan rinnastetaan aika, jona henkilö on saanut vanhempainpäivärahaa, ollut hoitovapaalla tai suorittanut asevelvollisuutta.

Vuorotteluvapaa voi kestää 100–180 kalenteripäivää. Vuorottelukorvaus on 70 % siitä työttömyyspäivärahasta, johon vuorotteluvapaalle siirtyvä olisi ollut oikeutettu työttömänä ollessaan. Vuorottelukorvaukseen ei makseta lapsikorotuksia.

Vuorottelukorvaus on veronalaista tuloa.

82. Työttömyysetuudet 2005–2022, milj. €

Vuosi	Yhteensä	Peruspäiväraha	Työmarkkinatuki ¹	Kotoutumistuki ¹	Yhdistelmätuen työmarkkinatuki ²	Koulutustuki ³	Koulutuspäiväraha ³	Liikkuvuusavustus	Vuorottelukorvaus
2005	1 134,79	118,11	857,32	45,32	94,56	15,93	3,35	.	0,19
2006	1 013,20	108,55	793,79	48,93	42,26	15,91	3,54	.	0,24
2007	876,83	94,26	706,38	53,66	1,45	17,15	3,66	.	0,27
2008	822,15	95,60	645,04	60,67	0,02	17,19	3,28	.	0,34
2009	973,91	165,76	710,12	74,07	–	20,67	2,94	.	0,34
2010	1 096,21	204,83	791,15	90,70	–	9,01	0,21	.	0,32
2011	1 133,18	184,86	846,36	101,00	–	0,73	–	.	0,24
2012	1 419,51	218,90	1 082,15	118,20	–	–	–	.	0,35
2013	1 682,78	254,26	1 299,73	128,49	–	–	–	.	0,41
2014	1 933,18	298,72	1 503,77	130,37	–	–	–	.	0,41
2015	2 091,14	341,87	1 742,57	6,49	–	–	–	.	0,26
2016	2 169,07	336,29	1 832,60	–	–	–	–	.	0,21
2017	2 124,89	284,33	1 839,08	–	–	–	–	1,45	0,06
2018	1 964,49	232,87	1 729,47	–	–	–	–	2,09	0,07
2019	1 869,86	209,87	1 658,54	–	–	–	–	1,41	0,07
2020	2 264,83	397,38	1 866,21	–	–	–	–	1,18	0,06
2021	2 154,73	377,18	1 776,15	–	–	–	–	1,35	0,05
2022	1 843,80	246,53	1 596,24	–	–	–	–	0,98	0,06

¹ Kotoutumistukea ei ole maksettu 1.1.2015 alkaen. Tuen saajat siirtyivät työmarkkinatuen saajiksi.

² Yhdistelmätuen on korvannut työvoimatoimiston myöntämä palkkatuki.

³ Koulutustuki ja koulutuspäiväraha erillisinä etuuksina ovat lakanneet. Vuodesta 2010 alkaen työvoimakoulutus ja omaehtoinen opiskelu ovat olleet työllistymistä edistäviä palveluja, joiden ajalta maksetaan sitä työttömyysetuutta, johon henkilöllä työttömänä ollessaan olisi oikeus.

Lähde: SVT. Kela: Kelan työttömyysturva www.tietotarjotin.fi.

83. Työttömyysetuuksien saajat vuoden aikana, 2005–2022

Vuosi	Kaikki	% 17–64-vuotiaista	Peruspäiväraha	Työmarkkinatuki ¹	Kotoutumistuki ¹	Yhdistelmätuen työmarkkinatuki ²	Koulutustuki ³	Koulutuspäiväraha ³	Liikkuvuusavustus	Vuorottelukorvaus
2005	304 404	9,0	52 815	240 571	10 605	34 938	6 225	1 131	.	113
2006	286 562	8,5	49 941	224 418	10 809	17 428	6 112	1 184	.	142
2007	253 768	7,5	44 665	202 554	11 927	959	6 434	1 171	.	156
2008	235 580	6,9	44 778	183 485	13 165	28	6 432	1 041	.	188
2009	256 097	7,5	63 949	184 009	14 404	–	7 217	948	.	174
2010	268 790	7,9	65 238	198 663	15 510	–	2 458	465	.	157
2011	271 422	8,0	58 961	207 852	17 265	–	260	4	.	132
2012	279 046	8,2	58 823	216 734	17 995	–	18	1	.	146
2013	307 353	9,1	63 595	243 318	19 535	–	4	1	.	171
2014	336 408	10,0	74 820	268 277	20 097	–	–	–	.	161
2015	356 787	10,6	81 644	290 726	11 679	–	–	–	.	97
2016	369 651	11,0	81 637	306 548	29	–	–	–	.	78
2017	366 039	11,0	72 686	309 138	10	–	–	–	1 128	42
2018	345 838	10,4	65 826	296 501	7	–	–	–	1 595	35
2019	331 633	10,0	65 444	282 227	1	–	–	–	1 073	40
2020	411 823	12,5	127 419	304 559	–	–	–	–	913	32
2021	355 729	10,8	94 356	273 857	–	–	–	–	1 016	30
2022	315 181	9,5	75 542	259 012	–	–	–	–	735	32

1 Kotoutumistukea ei ole maksettu 1.1.2015 alkaen. Tuen saajat siirtyivät työmarkkinatuen saajiksi.

2 Yhdistelmätuen on korvannut työvoimatoimiston myöntämä palkkatuki.

3 Koulutustuki ja koulutuspäiväraha erillisinä etuuksina ovat lakanneet. Vuodesta 2010 alkaen työvoimakoulutus ja omaehtoinen opiskelu ovat olleet työllistymistä edistäviä palveluja, joiden ajalta maksetaan sitä työttömyysetuutta, johon henkilöllä työttömänä ollessaan olisi oikeus.

Lähde: SVT: Kela: Kelan työttömyysturva; Kela: Kelan väestötilasto www.tietotarjotin.fi.

84. Työttömyysetuuksien saajat 31.12. vuosina 2005–2022

Vuosi	Kaikki	% 17–64-vuotiaista	Peruspäiväraha	Työmarkkinatuki ¹	Kotoutumistuki ¹	Yhdistelmätyömarkkinatuki ²	Koulutustuki ³	Koulutuspäiväraha ³	Liikkuvuusavustus	Vuorottelukorvaus
2005	175 071	5,2	20 743	132 178	5 635	14 409	1 560	499	.	47
2006	141 953	4,2	17 921	114 981	6 204	535	1 767	504	.	41
2007	124 880	3,7	16 151	99 944	6 477	8	1 742	496	.	62
2008	124 515	3,7	20 526	94 346	7 420	–	1 791	369	.	63
2009	150 357	4,4	29 820	109 280	8 576	–	2 199	413	.	69
2010	151 407	4,4	28 755	112 626	9 741	–	234	–	.	51
2011	156 059	4,6	25 501	119 861	10 638	–	11	–	.	48
2012	171 121	5,0	28 673	131 511	10 877	–	–	–	.	60
2013	199 622	5,9	31 324	156 365	11 869	–	–	–	.	64
2014	223 912	6,6	39 761	173 284	10 813	–	–	–	.	54
2015	238 508	7,1	42 681	195 801	–	–	–	–	.	26
2016	242 783	7,3	38 305	204 459	–	–	–	–	.	19
2017	228 052	6,8	31 460	196 452	–	–	–	–	129	11
2018	217 068	6,5	27 157	189 780	–	–	–	–	137	10
2019	208 570	6,3	29 576	178 902	–	–	–	–	89	10
2020	247 385	7,5	54 442	192 865	–	–	–	–	74	8
2021	199 581	6,0	35 000	164 490	–	–	–	–	87	11
2022	191 287	5,8	28 457	162 745	–	–	–	–	87	7

1 Kotoutumistukea ei ole maksettu 1.1.2015 alkaen. Tuen saajat siirtyivät työmarkkinatuen saajiksi.

2 Yhdistelmätyömarkkinatuen on korvannut työvoimatoimiston myöntämä palkkatuki.

3 Koulutustuki ja koulutuspäiväraha erillisinä etuuksina ovat lakanneet. Vuodesta 2010 alkaen työvoimakoulutus ja omaehtoinen opiskelu ovat olleet työllistymistä edistäviä palveluja, joiden ajalta maksetaan sitä työttömyysetuutta, johon henkilöllä työttömänä ollessaan olisi oikeus.

Lähde: SVT: Kela: Kelan työttömyysturva; Kela: Kelan väestötilasto www.tietotarjotin.fi.

85. Työmarkkinatuki 2005–2022, 1 000 €

Vuosi	Kaikki	Työttömyys- ajalta	Työllistymistä edistävien palvelujen ajalta	Työvoimakoulutuksen ajalta	Omaehtoisen opiskelun ajalta	Kuntouttavan työtoiminnan ajalta	Matka- avustuksena	Muut työllistymistä edistävät palvelut
2005	857 319	670 552	186 767	85 557	.	15 065	589	85 556
2006	793 786	599 431	194 354	84 728	.	20 743	909	87 973
2007	706 383	501 893	204 490	89 896	.	26 586	2 790	85 218
2008	645 045	455 645	189 400	78 055	.	30 192	2 970	78 183
2009	710 116	522 611	187 505	68 966	.	33 596	1 961	82 983
2010	791 152	543 504	247 648	90 469	15 813	43 645	2 036	95 684
2011	846 357	554 897	291 460	103 544	45 673	51 113	2 094	89 036
2012	1 082 153	717 199	364 955	113 817	72 701	67 645	2 230	108 562
2013	1 299 731	919 263	380 467	105 050	78 546	100 191	1 417	95 263
2014	<u>1 503 768</u>	<u>1 056 082</u>	<u>447 686</u>	<u>109 465</u>	<u>97 350</u>	<u>137 442</u>	<u>1 133</u>	<u>102 297</u>
2015	1 742 572	1 160 499	582 073	139 413	165 633	168 291	866	107 871
2016	1 832 598	1 197 847	634 751	136 874	201 533	191 044	811	104 489
2017	1 839 080	1 174 344	664 736	144 896	222 331	195 227	146	102 137
2018	1 729 473	1 047 209	682 264	137 058	226 315	215 137	–	103 760
2019	1 658 536	998 441	660 095	141 613	224 035	213 959	–	80 493
2020	1 866 215	1 267 266	598 949	147 570	210 652	183 716	9	57 002
2021	1 776 153	1 238 823	537 330	140 175	172 630	175 197	–	49 329
2022	1 596 237	1 066 951	529 286	138 659	159 424	178 408	–	52 797

Huomautus. Kotoutumistukena maksettavasta työmarkkinatuesta luovuttiin vuoden 2015 alussa ja tuen saajat siirtyivät työmarkkinatuen saajiksi. Kotoutumistuki tilastoitiin erillisenä etuutena vuosina 1999–2014 eikä se sisällynyt työmarkkinatuen tietoihin.

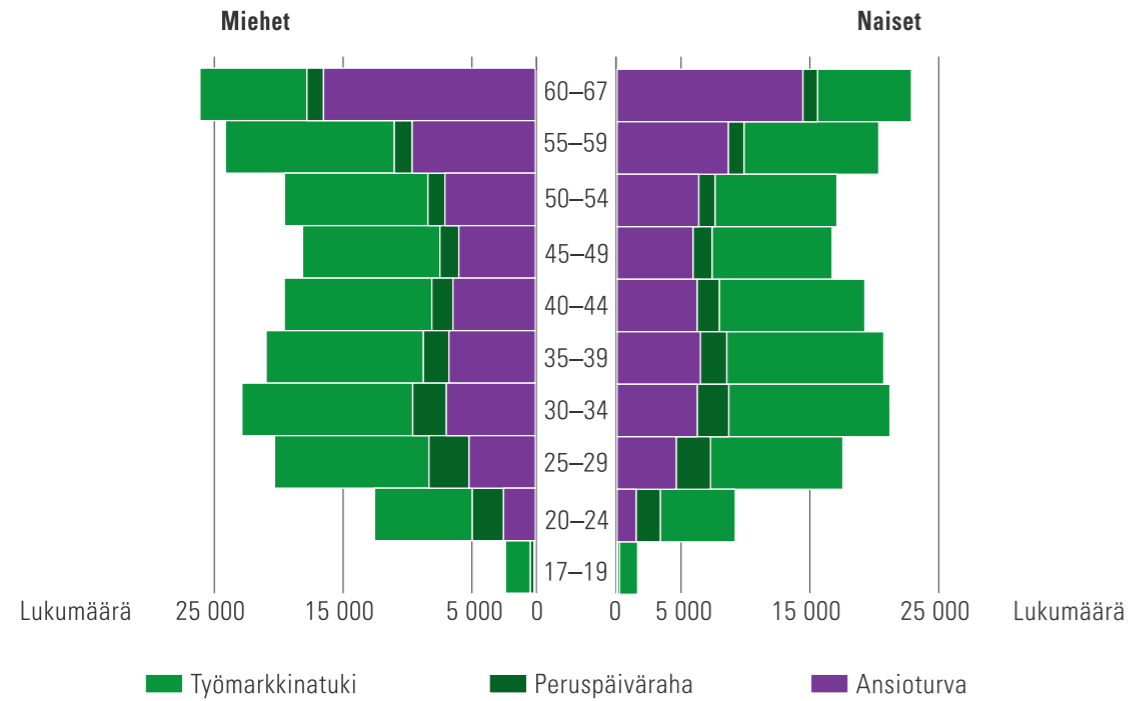
Lähde: SVT. Kela: Kelan työttömyysturva www.tietotarjotin.fi.

86. Peruspäiväraha 2010–2022, 1 000 €

Vuosi	Kaikki	Työttömyys- ajalta	Työllistymistä edistävien palvelujen ajalta	Työvoimakoulutuksen ajalta	Omaehtoisen opiskelun ajalta	Kuntouttavan työtoiminnan ajalta	Muut työllistymistä edistävät palvelut
2010	204 825	170 235	34 590	17 185	6 204	681	10 520
2011	184 862	138 674	46 188	22 013	12 129	1 528	10 518
2012	218 896	168 558	50 338	22 329	14 374	1 957	11 677
2013	254 263	203 432	50 831	21 795	16 978	2 774	9 283
2014	298 718	243 844	54 874	21 981	19 676	3 376	9 841
2015	341 873	282 545	59 328	18 449	24 115	4 784	11 980
2016	336 292	276 734	59 559	15 098	27 647	5 278	11 536
2017	284 331	232 229	52 101	12 602	24 477	5 129	9 893
2018	232 873	186 344	46 529	12 493	19 558	5 213	9 265
2019	209 869	170 508	39 361	14 202	14 236	4 134	6 788
2020	397 379	349 706	47 674	19 864	17 204	4 183	6 424
2021	377 178	318 135	59 043	25 364	20 760	5 527	7 391
2022	246 526	206 619	39 906	16 735	13 055	4 877	5 240

 Lähde: SVT. Kela: Kelan työttömyysturva www.tietotarjotin.fi.

Kuvio 34. Työttömyyspäivärahan ja työmarkkinatuen saajat sukupuolen ja iän mukaan 31.12.2022

Lähde: SVT, Kela & Finanssivalvonta: Suomen työttömyysturva www.tietotarjotin.fi.

87. Työmarkkinatuen saajat 31.12. vuosina 2005–2022

Vuosi	Kaikki	Työttömyys- ajalta	Työllistymistä edistävien palvelujen ajalta	Työvoimakoulutuksen ajalta	Omaehtoisen opiskelun ajalta	Kuntouttavan työtoiminnan ajalta	Matka- avustuksena	Muut työllistymistä edistävät palvelut
2005	132 178	112 655	19 523	7 434	.	1 920	75	10 094
2006	114 981	93 538	21 443	8 577	.	3 019	134	9 713
2007	99 944	80 148	19 796	7 317	.	3 415	334	8 730
2008	94 346	76 598	17 748	6 054	.	3 600	315	7 779
2009	109 280	89 178	20 102	6 610	.	4 279	183	9 030
2010	112 626	86 652	25 974	9 323	3 259	5 351	209	7 832
2011	119 861	89 495	30 366	9 486	6 208	5 868	206	8 598
2012	131 511	99 321	32 190	9 401	6 277	7 005	165	9 342
2013	156 365	123 567	32 798	8 464	7 406	9 862	116	6 950
2014	<u>173 284</u>	<u>136 173</u>	<u>37 111</u>	<u>8 286</u>	<u>8 935</u>	<u>13 159</u>	<u>79</u>	<u>6 652</u>
2015	195 801	145 618	50 183	10 409	15 852	16 279	75	7 568
2016	204 459	149 285	55 174	11 283	18 793	17 831	72	7 195
2017	196 452	139 172	57 280	10 710	20 813	18 501	.	7 256
2018	189 780	130 170	59 610	10 659	22 049	20 558	.	6 344
2019	178 902	123 014	55 888	11 444	20 652	18 934	.	4 858
2020	192 865	143 925	48 940	10 731	17 097	17 549	.	3 563
2021	164 490	120 045	44 445	10 321	14 578	16 048	.	3 498
2022	162 745	119 384	43 361	9 974	13 630	16 086	.	3 671

Huomautus. Kotoutumistukena maksettavasta työmarkkinatuesta luovuttiin vuoden 2015 alussa ja tuen saajat siirtyivät työmarkkinatuen saajiksi. Kotoutumistuki tilastoitettiin erillisenä etuutena vuosina 1999–2014 eikä se sisällynyt työmarkkinatuen tietoihin.

Lähde: SVT. Kela: Kelan työttömyysturva www.tietotarjotin.fi.

88. Peruspäivärahan saajat 31.12. vuosina 2010–2022

Vuosi	Kaikki	Työttömyys- ajalta	Työllistymistä edistävien palvelujen ajalta	Työvoimakoulutuksen ajalta	Omaehtoisen opiskelun ajalta	Kuntouttavan työtoiminnan ajalta	Muut työllistymistä edistävät palvelut
2010	28 755	24 432	4 323	2 098	1 094	115	1 016
2011	25 501	21 345	4 156	1 830	1 254	179	893
2012	28 673	24 358	4 315	1 765	1 287	173	1 090
2013	31 324	27 313	4 011	1 664	1 504	229	614
2014	39 761	35 430	4 331	1 546	1 703	339	743
2015	42 681	37 787	4 894	1 266	2 242	450	936
2016	38 305	33 813	4 492	1 012	2 237	466	777
2017	31 460	27 174	4 286	892	2 223	435	736
2018	27 157	23 629	3 528	1 035	1 540	383	570
2019	29 576	26 122	3 454	1 172	1 436	349	497
2020	54 442	49 064	5 378	1 986	2 254	529	609
2021	35 000	30 838	4 162	1 517	1 708	452	485
2022	28 457	25 678	2 779	1 105	936	340	398

Lähde: SVT. Kela: Kelan työttömyysturva www.tietotarjotin.fi.

89. Työttömyyspäivät 2005–2022, 1 000 kpl

Vuosi	Peruspäiväraha			Työmarkkinatuki ¹			Kotoutumistuki ¹		
	Kaikki	Työttömyys- ajalta	Työllistymistä edistävien palvelujen ajalta	Kaikki	Työttömyys- ajalta	Työllistymistä edistävien palvelujen ajalta	Kaikki	Työttömyys- ajalta	Työllistymistä edistävien palvelujen ajalta
2005	5 225	5 225	.	35 126	29 136	5 991	1 513	514	999
2006	4 784	4 784	.	32 007	25 862	6 145	1 610	509	1 101
2007	4 130	4 130	.	27 855	21 510	6 346	1 728	495	1 233
2008	4 055	4 055	.	24 942	19 180	5 763	1 918	538	1 380
2009	6 511	6 511	.	26 699	21 143	5 556	2 273	688	1 585
2010	7 523	6 686	836	28 605	21 944	6 668	2 498	664	1 834
2011	6 608	5 472	1 137	29 851	22 065	7 791	2 870	768	2 102
2012	6 687	5 583	1 104	32 374	23 812	8 568	2 958	808	2 151
2013	7 535	6 452	1 083	37 413	28 712	8 708	3 126	1 015	2 121
2014	8 849	7 684	1 165	<u>42 532</u>	<u>32 665</u>	<u>9 877</u>	3 102	989	2 136
2015	10 242	8 980	1 262	48 780	35 789	13 005	175	63	113
2016	10 241	8 963	1 278	51 531	37 169	14 377	–	–	–
2017	8 882	7 717	1 165	52 028	36 718	15 331	–	–	–
2018	7 553	6 462	1 091	49 880	33 631	16 272	–	–	–
2019	6 972	6 044	929	48 455	32 479	16 000	–	–	–
2020	12 425	11 332	1 093	52 450	38 286	14 164	–	–	–
2021	11 611	10 264	1 348	49 613	37 024	12 590	–	–	–
2022	7 787	6 889	899	43 164	31 096	12 069	–	–	–

¹ Kotoutumistukea ei ole maksettu 1.1.2015 alkaen. Tuen saajat siirtyivät työmarkkinatuen saajiksi.

Lähde: SVT. Kela: Kelan työttömyysturva www.tietotarjotin.fi.

90. Työttömyyspäivien keskimääräiset päiväkorvaukset 2005–2022, €/pv (vuoden 2022 rahana)

Vuosi	Peruspäiväraha			Työmarkkinatuki ¹			Kotoutumistuki ¹		
	Kaikki	Työttömyys- ajalta	Työllistymistä edistävien palvelujen ajalta	Kaikki	Työttömyys- ajalta	Työllistymistä edistävien palvelujen ajalta	Kaikki	Työttömyys- ajalta	Työllistymistä edistävien palvelujen ajalta
2005	30,65	30,65	.	33,10	31,20	42,28	40,61	31,83	45,15
2006	30,23	30,23	.	33,03	30,88	42,13	40,48	31,32	44,72
2007	29,67	29,67	.	32,97	30,33	41,90	40,37	31,02	44,12
2008	29,45	29,45	.	32,30	29,68	41,05	39,51	30,41	43,05
2009	31,80	31,80	.	33,22	30,88	42,15	40,70	31,79	44,58
2010	33,60	32,01	51,03	34,13	31,02	45,83	44,81	31,82	49,77
2011	33,37	30,91	48,47	33,82	30,51	44,63	41,98	31,07	46,23
2012	37,98	35,66	52,90	38,78	35,40	49,40	46,34	35,66	50,66
2013	38,56	36,68	53,64	39,71	37,02	49,94	46,98	38,29	51,38
2014	38,18	36,49	53,26	39,99	36,94	51,26	47,54	38,69	51,70
2015	37,85	36,34	53,32	40,51	37,09	50,76	42,06	37,05	46,77
2016	37,11	35,61	52,65	40,18	36,74	49,89	–	–	–
2017	35,88	34,55	50,12	39,63	36,17	48,61	–	–	–
2018	34,19	32,90	47,31	38,45	34,90	46,50	–	–	–
2019	33,05	31,92	46,54	37,58	34,16	45,30	–	–	–
2020	35,02	34,42	47,76	38,96	36,76	46,31	–	–	–
2021	34,79	33,97	46,91	38,34	36,33	45,71	–	–	–
2022	31,66	30,84	44,39	36,98	34,83	43,85	–	–	–

¹ Kotoutumistukea ei ole maksettu 1.1.2015 alkaen. Tuen saajat siirtyivät työmarkkinatuen saajiksi.

Lähde: SVT. Kela: Kelan työttömyysturva www.tietotarjotin.fi.

91. Peruspäivärahan ja työmarkkinatuen saajat sukupuolen ja iän mukaan 2022

Molemmat sukupuolet

Ikäryhmä	Peruspäiväraha			Työmarkkinatuki		
	Saaja 31.12.	Milj. €	€/pv	Saajat 31.12.	Milj. €	€/pv
Kaikki	28 457	246,53	31,66	162 745	1 596,27	36,98
17–19	364	0,60	30,95	2 833	14,55	34,07
20–24	3 657	24,26	29,24	11 382	107,70	33,75
25–29	4 908	40,90	31,39	18 899	179,80	36,82
30–34	4 294	38,82	32,49	21 885	218,83	38,16
35–39	3 413	32,11	33,41	20 715	214,78	39,34
40–44	2 856	26,76	33,03	19 318	200,29	39,26
45–49	2 499	22,89	32,35	16 965	171,87	38,32
50–54	2 189	20,20	31,36	17 493	167,80	36,43
55–59	2 212	19,51	30,21	20 016	186,07	34,89
60–64	2 058	19,76	30,56	13 203	131,47	34,19
65–67	7	0,70	28,78	36	3,12	32,10

Lähde: SVT. Kela: Kelan työttömyysturva www.tietotarjotin.fi.

jatkuu

jatkoa

Miehet

Ikäryhmä	Peruspäiväraha			Työmarkkinatuki		
	Saajat 31.12.	Milj. €	€/pv	Saajat 31.12.	Milj. €	€/pv
Kaikki	14 861	131,54	33,33	86 292	828,17	36,51
17–19	232	0,36	33,19	1 643	8,07	33,38
20–24	2 059	13,28	32,12	6 444	58,74	33,27
25–29	2 643	21,89	32,74	10 178	95,66	35,99
30–34	2 217	20,31	33,53	11 256	109,35	36,91
35–39	1 681	16,31	34,53	10 365	103,22	38,12
40–44	1 393	13,86	34,93	9 722	97,22	38,46
45–49	1 245	11,90	34,48	9 052	89,36	38,07
50–54	1 119	11,15	33,42	9 453	90,44	36,77
55–59	1 177	11,13	32,28	11 129	104,07	35,51
60–64	1 090	11,00	32,06	7 031	70,51	34,63
65–67	5	0,38	28,36	19	1,53	31,87

Lähde: SVT. Kela: Kelan työttömyysturva www.tietotarjotin.fi.

Naiset

Ikäryhmä	Peruspäiväraha			Työmarkkinatuki		
	Saajat 31.12.	Milj. €	€/pv	Saajat 31.12.	Milj. €	€/pv
Kaikki	13 596	114,99	29,94	76 453	768,10	37,51
17–19	132	0,23	27,99	1 190	6,49	34,97
20–24	1 598	10,99	26,38	4 938	48,96	34,33
25–29	2 265	19,02	29,97	8 721	84,14	37,82
30–34	2 077	18,52	31,43	10 629	109,48	39,48
35–39	1 732	15,80	32,33	10 350	111,56	40,55
40–44	1 463	12,91	31,21	9 596	103,06	40,05
45–49	1 254	11,00	30,32	7 913	82,52	38,59
50–54	1 070	9,06	29,15	8 040	77,36	36,04
55–59	1 035	8,39	27,84	8 887	81,99	34,13
60–64	968	8,76	28,86	6 172	60,95	33,70
65–67	2	0,31	29,32	17	1,59	32,32

Lähde: SVT. Kela: Kelan työttömyysturva www.tietotarjotin.fi.

92. Pitkäaikaisen työttömyyden perusteella maksettu työmarkkinatuki 2008–2022, milj. €

Vuosi	Yhteensä	Työllistymistä edistävään palveluun osallistuvien tuki (valtio rahoittaa)	Muu tuki, valtion rahoitusosuus	Muu tuki, kunnan rahoitusosuus
2008	359,0	78,6	140,2	140,2
2009	360,8	71,0	144,9	144,9
2010	366,9	78,7	144,2	144,2
2011	370,3	86,6	141,8	141,8
2012	455,6	102,7	176,4	176,4
2013	541,0	111,0	215,0	215,0
2014	<u>642,4</u>	<u>147,3</u>	<u>247,6</u>	<u>247,6</u>
2015	937,2	236,8	292,2	408,4
2016	992,6	263,0	304,3	425,6
2017	1 007,3	270,5	305,5	431,8
2018	968,7	291,2	279,2	398,9
2019	928,0	278,3	264,3	386,2
2020	1 022,6	253,9	312,6	457,3
2021	1 103,8	237,4	353,2	514,2
2022	991,6	234,2	296,6	461,5

Huomautus. Kunnat osallistuvat pitkäaikaistyöttömien työmarkkinatuen rahoittamiseen. Vuosina 2006–2014 kunnat rahoittivat työttömyysajan työmarkkinatukea, jos tuen saajan työttömyysajan tukipäivien kertymä oli vähintään 500 päivää. Vuoden 2015 alussa kuntien rahoitusvastuu laajeni 300 päivää työttömyysajan tukea saaneisiin. Katso luku 1.6, Työttömyysturvan rahoitus.

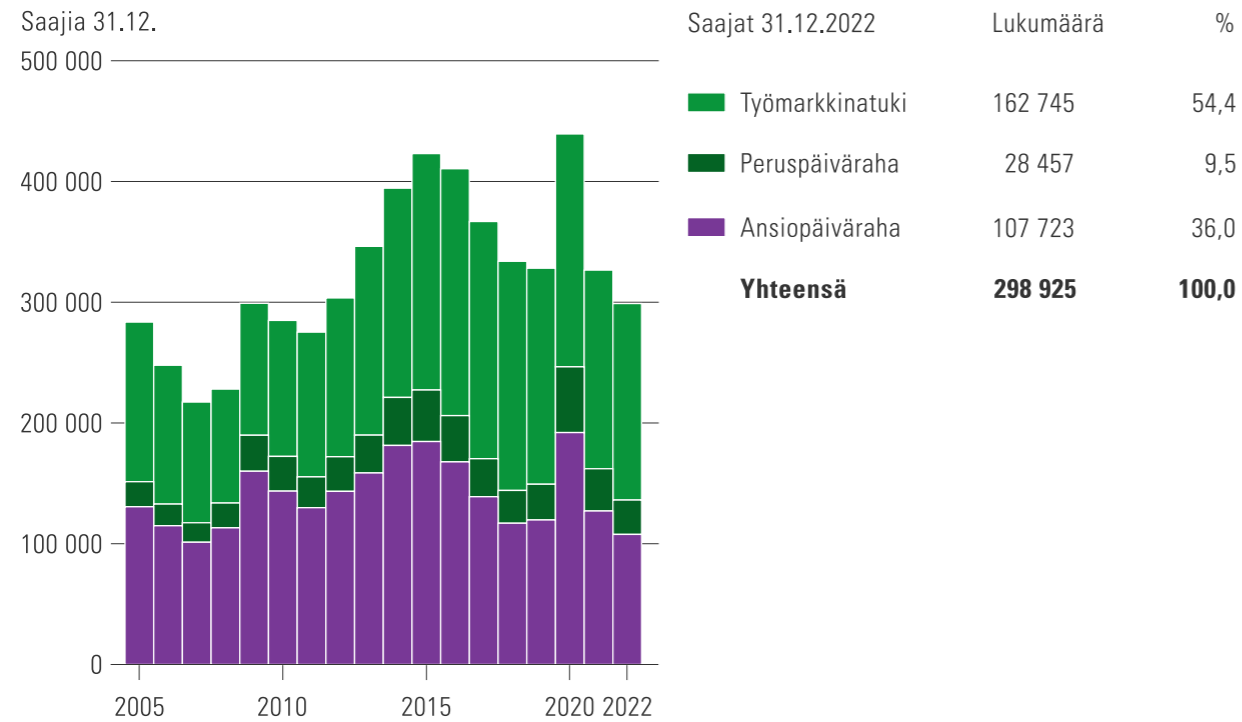
Lähde: SVT. Kela: Kelan työttömyysturva www.tietotarjotin.fi.

93. Pitkäaikaisen työttömyyden perusteella työmarkkinatukea saaneet 31.12. vuosina 2008–2022

Vuosi	Saajat yhteensä	Työllistymistä edistävään palveluun osallistuvat saajat (valtio rahoittaa)	Muut saajat (kunta rahoittaa osan tuesta)
2008	51 297	7 384	43 913
2009	53 091	7 330	45 761
2010	52 526	8 488	44 038
2011	52 446	9 046	43 400
2012	56 669	9 395	47 274
2013	66 341	10 209	56 132
2014	<u>75 039</u>	<u>12 837</u>	<u>62 202</u>
2015	108 322	21 360	86 962
2016	114 422	23 014	91 408
2017	113 109	24 396	88 713
2018	109 140	26 087	83 053
2019	103 385	23 796	79 589
2020	111 150	21 655	89 495
2021	105 442	19 681	85 761
2022	98 897	19 066	79 831

Huomautus. Kunnat osallistuvat pitkäaikaistyöttömien työmarkkinatuen rahoittamiseen. Vuosina 2006–2014 kunnat rahoittivat työttömyysajan työmarkkinatukea, jos tuen saajan työttömyysajan tukipäivien kertymä oli vähintään 500 päivää. Vuoden 2015 alussa kuntien rahoitusvastuu laajeni 300 päivää työttömyysajan tukea saaneisiin. Katso luku 1.6, Työttömyysturvan rahoitus.

Lähde: SVT. Kela: Kelan työttömyysturva www.tietotarjotin.fi.

Kuvio 35. Työttömyyspäivärahan ja työmarkkinatuen saajat 2005–2022

Lähde: SVT. Kela ja Finanssivalvonta: Suomen työttömyysturva www.tietotarjotin.fi.

6.4 Työttömyysetuudet alueittain ja ammateittain

Työttömyysetuuksien aluetilastot esitetään maakunnittain. Alue määräytyy etuutta saaneen asuin-kunnan mukaan tilastointivuoden lopussa.

Tieto peruspäivärahaa tai työmarkkinatukea saaneen ammatista perustuu työvoimahallinnon merkintään. Työ- ja elinkeinotoimistoissa työnhakijan ammatiksi merkitään se ammatti, joka hänellä on työkokemuksensa tai koulutuksensa perusteella.

94. Työttömyysetuudet maakunnittain 2022

Maakunta ¹	Maksetut etuudet, milj. €	Saajia 31.12.				Työttömyysaste ³ , %
		Yhteensä ²	% 17–64-vuotiaista	Peruspäiväraha	Työmarkkinatuki	
Koko maa	1 843,8	191 287	5,8	28 457	162 745	9,5
Uusimaa	655,1	66 380	6,0	8 990	57 371	9,5
Varsinais-Suomi	144,2	14 881	5,1	2 580	12 299	9,1
Satakunta	63,2	6 621	5,6	980	5 640	9,0
Kanta-Häme	49,9	5 227	5,4	786	4 439	8,8
Pirkanmaa	181,6	18 664	5,8	2 702	15 955	8,5
Päijät-Häme	81,6	8 485	7,4	1 168	7 313	12,1
Kymenlaakso	58,2	6 113	6,9	872	5 238	11,0
Etelä-Karjala	41,0	4 458	6,3	735	3 720	10,5
Etelä-Savo	38,3	4 105	5,9	737	3 366	9,8
Pohjois-Savo	72,1	7 614	5,4	1 277	6 335	9,5
Pohjois-Karjala	63,3	6 801	7,4	998	5 798	12,7
Keski-Suomi	103,8	10 990	6,9	1 428	9 556	11,5
Etelä-Pohjanmaa	40,6	4 402	4,2	890	3 511	6,5
Pohjanmaa	40,8	4 217	4,2	758	3 458	5,4
Keski-Pohjanmaa	16,8	1 790	4,8	321	1 469	7,6
Pohjois-Pohjanmaa	125,1	13 408	5,5	2 023	11 378	9,9
Kainuu	18,4	2 009	5,3	365	1 639	9,1
Lappi	45,7	4 615	4,7	705	3 896	10,5

1 Maakuntajako, katso kartta liitteessä 13.

2 Sisältää liikkuvuusavustukset ja vuorottelukorvaukset.

3 Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta (%). Tieto työttömistä työnhakijoista perustuu työvoimatoimistojen asiakasrekisteriin.

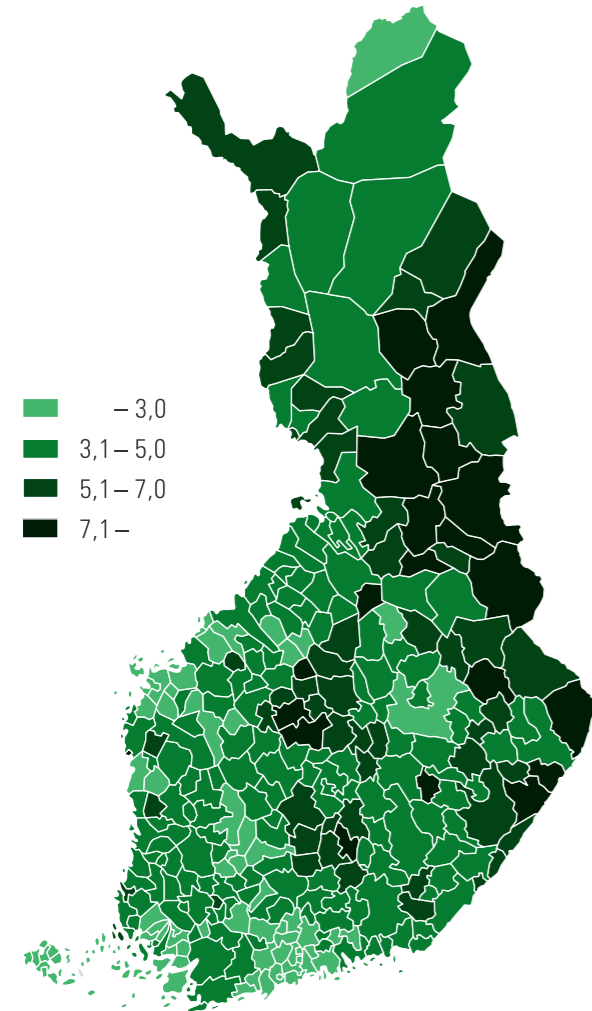
Huomautus. Tiedot niistä henkilöistä, joiden asuinkunta on tuntematon, sisältyvät vain koko maan yhteissummaan. Työttömyysajan perusturvan toteuttaminen Ahvenanmaan maakunnassa ei kuulu Kelan tehtäviin.

Lähde: SVT. Kela: Kelan työttömyysturva; Kela: Kelan väestötilasto www.tietotarjotin.fi; TEM.

Kuvio 36. Työttömyysetuuksien saajat kunnittain 31.12.2022

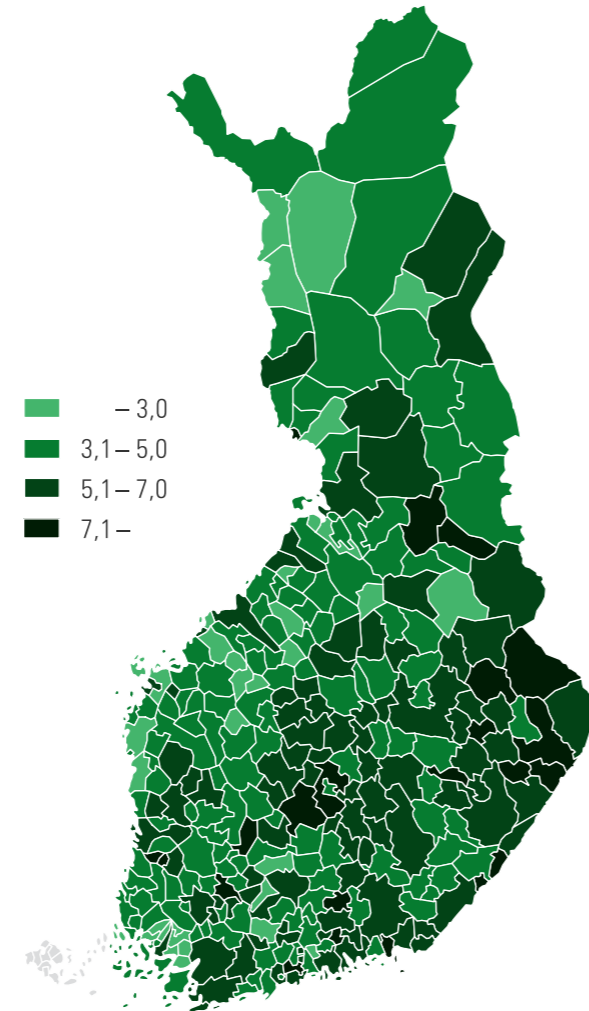
Ansioturva

Ansiopäivärahaa saaneiden osuus 17–64-vuotiaista, %

Perusturva¹

Peruspäivärahaa tai työmarkkinatukea saaneiden osuus 17–64-vuotiaista, %

¹ Työttömyysajan perusturvan toteuttaminen Ahvenanmaan maakunnassa ei kuulu Kelan tehtäviin.

Lähde: SVT. Kela & Finanssivalvonta: Suomen työttömyysturva www.tietotarjotin.fi.

95. Työttömyyspäivärahan ja työmarkkinatuen saajat ammattiryhmittäin 31.12.2022

Ammattipääryhmä	Ansiopäivärahan saajat			Peruspäivärahan saajat		Työmarkkinatuen saajat	
	Lukumäärä	%	€/pv	Lukumäärä	%	Lukumäärä	%
Yhteensä	107 723		65,93	28 457		162 745	
Ammatissa toimineet	94 567	100,0	65,57	8 773	100,0	83 716	100,0
Johtajat	1 946	2,1	110,94	89	1,0	873	1,0
Erityisasiantuntijat	13 217	14,0	75,51	948	10,8	13 047	15,6
Asiantuntijat	10 888	11,5	70,40	801	9,1	8 674	10,4
Toimisto- ja asiakaspalvelutyöntekijät	6 171	6,5	60,04	400	4,6	5 772	6,9
Palvelu- ja myyntityöntekijät	20 807	22,0	50,57	2 239	25,5	19 054	22,8
Maanviljelijät, metsätyöntekijät ym.	3 897	4,1	59,13	339	3,9	1 968	2,4
Rakennus-, korjaus- ja valmistustyöntekijät	18 751	19,8	72,38	1 959	22,3	17 231	20,6
Prosessi- ja kuljetustyöntekijät	10 109	10,7	71,68	894	10,2	6 723	8,0
Muut työntekijät	8 755	9,3	57,90	1 097	12,5	10 333	12,3
Sotilaat	26	0,0	80,64	7	0,1	41	0,0
Muut¹	13 156		68,49	19 684		79 029	

1 Henkilöt, joiden ammattia ei voida luokitella tai jotka eivät ole ilmoittaneet ammattia, esimerkiksi koululaiset, opiskelijat ja vastavalmistuneet.

Lähde: SVT. Kela & Finanssivalvonta: Suomen työttömyysturva www.tietotarjotin.fi.

7 Lapsiperhe-etuudet

Tässä luvussa käsitellään seuraavat Kelan lapsiperhe-etuudet: äitiysavustus ja adoptiotuki, lapsilisä, elatustuki sekä lastenhoidon tuet. Lastenhoidon tukia ovat kotihoidon tuki, yksityisen hoidon tuki, joustava hoitoraha ja osittainen hoitoraha.

Lapseneläke ja lapsikorotukset eläkkeisiin käsitellään luvussa 2, alle 16-vuotiaan vammaistuki luvussa 3, vanhempainpäivärahat ja erityishoitoraha luvussa 4 sekä lapsikorotukset työttömyysetuuksiin luvussa 6.

7

Äitiysavustuksesta säädetään äitiysavustuslaissa (477/1993) ja lapsilisästä lapsilisälaissa (796/1992). Lastenhoidon tuista säädetään laissa lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta (1128/1996). Elatustuesta säädetään elatustukilaissa (580/2008). Lainmuutoksia selostetaan liitteessä 5.

7.1 Äitiysavustus ja lapsilisä

Äitiysavustuslain mukaan avustus voidaan myöntää Suomessa asuvalle naiselle. Lapsilisää maksetaan Suomessa asuvasta lapsesta. Laki asumisperusteisesta sosiaaliturvasta rajat ylittävissä tilanteissa (16/2019) ratkaisee, milloin henkilön katsotaan asuvan Suomessa. EU:n sosiaaliturva-asetus ja eräiden maiden kanssa solmitut sosiaaliturvasopimukset aiheuttavat poikkeuksia asumiseen perustuviin etuuksiin.

Äitiysavustus

Äitiysavustukseen on oikeus naisella, jonka raskaus on kestänyt vähintään 154 päivää ja joka on käynyt terveystarkastuksessa ennen neljännen raskauskuukauden päättymistä. Myös alle 18-vuotiaasta adoptiolapsesta voi saada äitiysavustuksen.

Äitiysavustus maksetaan rahana tai lapsenhoito- tarvikkeita sisältävänä äitiyspakkauksena. Vuonna 2022 raha-avustus oli 170 euroa.

Äitiysavustus maksetaan korotettuna perheelle, johon syntyy tai johon adoptoidaan samanaikaisesti useampi kuin yksi lapsi. Avustus maksetaan toisesta samanaikaisesti syntyvästä lapsesta kaksinkertaisena, kolmannesta kolminkertaisena jne. Tällöin äitiysavustus voi koostua äitiyspakkauksista, rahasta tai näiden yhdistelmästä.

Ulkomailta lapsen adoptoivilla on oikeus adoptiotukeen. Äitiysavustuslakiin perustuvan adoptiotuen tarkoituksena on korvata osa kansainvälisestä adoptiosta aiheutuista kustannuksista.

Adoptoitavan lapsen kotimaa vaikuttaa tuen määrään.

Adoptiotuki vuonna 2022, euroa:

Maa	Määrä
Taiwan	9 000
Thaimaa	5 000
Muut maat	7 000

Jos perhe adoptoi samalla kertaa useita lapsia, tukea maksetaan toisesta lapsesta alkaen kustakin 30 % adoptiotuen määrästä.

Äitiysavustus ja adoptiotuki ovat verottomia etuuksia.

Lapsilisä

Lapsilisää maksetaan alle 17-vuotiaan lapsen elatusta varten. Sen suuruuteen vaikuttaa perheen lapsiluku. Porrastuksessa otetaan huomioon kaikki alle 17-vuotiaat lapset, joista lapsilisää sen saajalle maksetaan.

Lapsilisä 31.12.2022, euroa kuukaudessa:

Lasten määrä	Lapsilisän määrä
Ensimmäisestä lapsesta	94,88
Toisesta lapsesta	104,84
Kolmannesta lapsesta	133,79
Neljännestä lapsesta	163,24
Viidennestä ja jokaisesta seuraavasta lapsesta	182,69

Huomautus. Joulukuun 2022 lapsilisä maksettiin kaksinkertaisena.

Yhden vanhemman perheessä jokaisesta lapsesta lapsilisä maksetaan korotettuna. Vuoden 2022 lopussa yksinhuoltajakorotus oli 63,30 euroa kuukaudessa.

Lapsilisä on veroton etuus ja se maksetaan lapsen vanhemmalle, huoltajalle tai muulle lapsesta

pääasiallisesti huolehtivalle henkilölle (esimerkiksi perhehoitaja tai isovanhempi, jonka luona lapsi asuu).

96. Äitiysavustukset 2005–2022

Vuosi	Milj. €		Äitiysavustuksen saajia (perheitä)		Lapsia, joista avustusta maksettu			
	Kaikki	Adoptiotuki	Kaikki	Adoptiotuki	Kaikki	Monikkoperheiden lapsia	Avustus pakkauksena, %	Avustus rahana, %
2005	11,00	1,07	56 930	278	57 841	1 744	68,2	31,8
2006	10,77	0,74	57 817	208	58 765	1 813	65,8	34,2
2007	10,31	0,52	56 291	149	57 255	1 862	66,3	33,7
2008	11,02	0,49	60 419	146	61 337	1 822	68,0	32,0
2009	11,06	0,73	59 946	182	60 900	1 817	63,5	36,5
2010	11,06	0,61	60 188	148	61 189	1 905	64,3	35,7
2011	10,95	0,67	59 116	159	60 057	1 785	64,2	35,8
2012	10,79	0,73	58 037	173	58 892	1 621	63,7	36,3
2013	10,54	0,57	57 169	136	58 028	1 652	64,0	36,0
2014	10,55	0,53	57 370	127	58 210	1 593	63,6	36,4
2015	10,02	0,36	55 013	85	55 826	1 564	65,3	34,7
2016	9,50	0,24	52 042	59	52 815	1 485	66,4	33,6
2017	8,92	0,27	48 910	66	49 623	1 378	68,4	31,6
2018	9,31	0,18	45 223	46	45 849	1 219	66,7	33,3
2019	9,77	0,50	44 351	84	44 970	1 190	64,0	36,0
2020	10,56	0,29	49 177	43	49 869	1 297	66,1	33,9
2021	10,15	0,30	47 077	47	47 749	1 291	67,0	33,0
2022	9,66	0,33	43 960	52	44 591	1 195	70,5	29,5

Lähde: SVT. Kela: Äitiysavustus www.tietotarjotin.fi.

97. Lapsilisät 2005–2022

Vuosi	Milj. €	€/lapsi joulukuussa vuoden 2022 rahana	Lapsilisää saaneita perheitä joulukuussa	Yhden vanhemman perheitä ¹	Yhden vanhemman perheiden osuus kaikista perheistä, %
2005	1 424	160,21	569 633	101 476	17,8
2006	1 419	156,52	568 275	100 196	17,6
2007	1 411	152,63	565 212	97 837	17,3
2008	1 425	149,65	564 259	97 427	17,3
2009	1 437	151,77	562 425	97 435	17,3
2010	1 433	147,62	561 534	97 522	17,4
2011	1 436	144,01	559 471	96 871	17,3
2012	1 490	146,11	557 711	96 834	17,4
2013	1 493	143,92	556 639	97 355	17,5
2014	1 495	143,59	555 663	99 656	17,9
2015	1 384	133,07	554 760	101 028	18,2
2016	1 382	131,89	551 974	102 148	18,5
2017	1 366	130,45	548 585	103 563	18,9
2018	1 369	129,94	545 163	104 918	19,2
2019	1 359	128,95	541 065	106 066	19,6
2020	1 375	131,28	538 210	107 604	20,0
2021	1 362	126,81	535 576	107 228	20,0
2022	1 460	231,56	532 964	108 305	20,3

¹ Perheet, joille on maksettu yksinhuoltajakorotus.

Lähde: SVT. Kela: Lapsilisä www.tietotarjotin.fi.

98. Lapsilisään oikeuttaneet lapset joulukuussa vuosina 2005–2022

Vuosi	Lukumäärä	Osuus väestöstä, %	Lapset ikäryhmittäin, %					Lapsia yhden vanhemman perheissä	Lapsia yhden vanhemman perheissä, osuus kaikista lapsista, %
			Kaikki	0–2 v	3–6 v	7–15 v	16 v		
2005	1 034 400	19,7	100,0	16,1	21,9	55,2	6,7	157 394	15,2
2006	1 030 712	19,5	100,0	16,4	21,9	54,7	7,0	155 085	15,0
2007	1 024 506	19,3	100,0	16,6	22,2	54,2	7,0	151 611	14,8
2008	1 021 275	19,2	100,0	16,9	22,5	53,5	7,1	150 973	14,8
2009	1 016 865	19,0	100,0	17,1	23,0	52,9	7,0	151 365	14,9
2010	1 014 910	18,9	100,0	17,4	23,3	52,3	7,0	151 726	14,9
2011	1 012 433	18,7	100,0	17,5	23,6	52,1	6,8	150 966	14,9
2012	1 011 875	18,6	100,0	17,4	23,9	52,0	6,6	151 807	15,0
2013	1 012 756	18,6	100,0	17,2	24,2	52,2	6,5	153 135	15,1
2014	1 012 805	18,5	100,0	16,9	24,3	52,6	6,2	157 740	15,6
2015	1 012 752	18,4	100,0	16,5	24,3	52,9	6,3	160 617	15,9
2016	1 009 115	18,3	100,0	16,0	24,2	53,6	6,3	163 378	16,2
2017	1 003 635	18,2	100,0	15,4	23,9	54,4	6,3	166 562	16,6
2018	996 358	18,0	100,0	14,8	23,6	55,4	6,2	169 242	17,0
2019	985 832	17,8	100,0	14,1	23,2	56,3	6,4	171 395	17,4
2020	977 024	17,6	100,0	13,9	22,6	56,9	6,6	174 129	17,8
2021	968 370	17,4	100,0	14,2	21,8	57,5	6,6	173 722	17,9
2022	957 711	17,2	100,0	14,3	21,0	57,9	6,8	174 763	18,2

Lähde: SVT. Kela: Lapsilisä; Kela: Kelan väestötilasto www.tietotarjotin.fi.

7.2 Lastenhoidon tuet

Lastenhoidon tukia ovat kotihoidon tuki, yksityisen hoidon tuki, joustava hoitoraha ja osittainen hoitoraha. Niillä tuetaan lastenhoidon järjestämistä vanhempainvapaan päätyttyä.

Myöntämisen edellytykset

Yksityisen hoidon tukea, joustavaa hoitorahaa ja osittaista hoitorahaa voi saada Suomessa asuvan lapsen hoitoon. Lisäksi näitä tukia saavan vanhemman pitää asua Suomessa. Kotihoidon tukea on mahdollista saada myös toisessa EU- tai Etämaassa tai Sveitsissä asuvasta lapsesta.

Kotihoidon ja yksityisen hoidon tuen saaminen edellyttää, ettei lapsi ole hoidettavana kunnan järjestämässä päivähoitossa.

Joustavaa ja osittaista hoitorahaa voi saada samanaikaisesti yksityisen hoidon tuen kanssa tai jos lapsi on kunnallisessa päivähoitossa.

Kotihoidon tuki

Kotihoidon tukea voi saada, jos perheessä on alle 3-vuotias lapsi, joka ei ole kunnallisessa päivähoitossa. Kotihoidon tukea voi saada myös muista perheen alle kouluikäisistä lapsista, jotka hoidetaan samalla tavalla. Sitä voi saada myös ensimmäiseltä oppivelvollisuusvuodelta lapsesta, jonka oppivelvollisuus on tavanomaista pitempi. Tukea

saavien vanhempien ei edellytetä itse hoitavan lasta, vaan lasta voi hoitaa esimerkiksi lapsen isovanhempi.

Kotihoidon tukea voi saada heti vanhempainpäivärahan jälkeen. Tuki lakkaa viimeistään silloin, kun nuorin lapsi täyttää kolme vuotta. Adoptiovanhemilla on kuitenkin oikeus saada kotihoidon tukea myös kolme vuotta täyttäneestä lapsesta. Tukea maksetaan siihen asti, kun hoitoonottopäivästä on kulunut kaksi vuotta.

Kotihoidon tukeen kuuluvat hoitoraha, hoitolisä ja mahdollinen kuntalisä kotikunnasta riippuen (kaaviot 6 ja 7).

Hoitolisää voi saada vain yhdestä lapsesta. Hoitolisän määrään vaikuttavat perheen tulot ja koko (kaaviot 6 ja 7). Perheen tuloina otetaan huomioon veronalaiset työ- ja pääomatulot sekä verosta vapaat tulot lukuun ottamatta tiettyjä sosiaali-etuuksia. Työttömyysetuudet lasketaan tuloksi. Kotihoidon tuki on veronalaista tuloa.

Hoitorahaa ei voi saada lapsesta, josta maksetaan vanhempainpäivärahaa. Hoitorahaa ja vanhempainpäivärahaa voi saada samaan aikaan vain, jos hoitoraha perheen muista alle kouluikäisistä lapsista on suurempi kuin vanhempainpäiväraha. Tuloista riippuen hoitolisää voi kuitenkin saada samaan aikaan vanhempainpäivärahan kanssa.

Yksityisen hoidon tuki

Yksityisen hoidon tukea maksetaan alle kouluikäisen lapsen hoidon järjestämiseksi, jos lasta hoitaa palkattu hoitaja tai yksityinen päivähoiton tuottaja. Tukea maksetaan aikaisintaan sen kuukauden alusta, jonka aikana lapsi täyttää 9 kuukautta. (Kaavio 6.)

Yksityisen hoidon tuki maksetaan suoraan yksityiselle hoitajalle tai varhaiskasvatuksen tuottajalle ja verotetaan hoidontuottajan tulona.

Yksityisen hoidon tukeen kuuluvat hoitoraha, hoitolisä ja mahdollinen kuntalisä. Hoitoraha ja hoitolisä maksetaan jokaisesta tukeen oikeuttavasta lapsesta. Hoitolisä on tulosidonnainen, ja myös perheen koko vaikuttaa sen määrään. Tulokäsitemääritelmä ja täyteen hoitolisään oikeuttava tuloraja ovat samat kuin kotihoidon tuen hoitolisässä. (Kaavio 7.)

Joustava hoitoraha

Joustavaa hoitorahaa voi saada alle 3-vuotiaan lapsen vanhempi tai muu huoltaja, jonka työaika viikoittain on keskimäärin enintään 30 tuntia (kaavio 6). Joustava hoitoraha on porrastettu kahden tasoon vanhemman työajan mukaan. Joustavaa hoitorahaa maksetaan kerrallaan vain yhdestä lapsesta. Huoltajat voivat saada hoitorahaa samanaikaisesti, jos he hoitavat lasta eri aikoina. Joustavaa hoitorahaa voi saada myös etävanhempi

eli vanhempi, joka ei asu lapsen kanssa samassa taloudessa. Tuki on veronalaista tuloa.

Osittainen hoitoraha

Osittaista hoitorahaa voi saada ensi- ja toisluokkaisen lapsen vanhempi tai muulle huoltajalle, jonka keskimääräinen viikoittainen työaika on lapsen hoidon vuoksi enintään 30 tuntia (kaavio 6). Osittaista hoitorahaa maksetaan kerrallaan vain yhdestä lapsesta. Huoltajat voivat saada osittaista hoitorahaa yhtä aikaa, jos he hoitavat lasta eri aikoina. Osittaista hoitorahaa voi saada myös vanhempi, joka ei asu lapsen kanssa samassa taloudessa. Tuki on veronalaista tuloa.

Kaavio 6. Lastenhoidon tuet 31.12.2022, euroa kuukaudessa

Kotihoidon tuki	Yksityisen hoidon tuki	Joustava hoitoraha	Osittainen hoitoraha
Perheessä on alle 3-vuotias lapsi. ¹ Vanhempien ei edellytetä itse hoitavan lastaan.	Perheessä on alle kouluikäinen lapsi. Tuki maksetaan hoidon tuottajalle.	Vanhemman työaika on enintään 30 tuntia viikossa ja lapsi on alle 3-vuotias. Kumpikin vanhemmista voi saada tuen, jos he hoitavat lasta eri aikoina.	Vanhemman työaika on enintään 30 tuntia viikossa ja lapsi on 1.–2. luokalla tai pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä. Kumpikin vanhemmista voi saada tuen, jos he hoitavat lasta eri aikoina.
Hoitoraha 362,61 euroa yhdestä alle 3-vuotiaasta 108,56 euroa kustakin seuraavasta alle 3-vuotiaasta 69,76 euroa muusta alle kouluikäisestä	Hoitoraha 184,61 euroa alle kouluikäisestä lapsesta, kun lapsella on täysi varhaiskasvatusoikeus 67,92 euroa alle kouluikäisestä lapsesta, kun lapsen varhaiskasvatusoikeus on enintään 20 viikkotuntia	Hoitoraha 258,50 euroa vanhempaa kohti, kun työaika on enintään 22,5 tuntia viikossa tai enintään 60 % normaalista kokopäivätyön työajasta 172,33 euroa vanhempaa kohti, kun työaika on yli 22,5 mutta enintään 30 tuntia viikossa tai yli 60 % mutta enintään 80 % normaalista kokopäivätyön työajasta	Hoitoraha 103,84 euroa vanhempaa kohti, voi saada vain yhdestä lapsesta
Hoitolisä (tulositonnainen) Enintään 194,06 euroa, voi saada vain yhdestä lapsesta	Hoitolisä (tulositonnainen) Enintään 155,24 euroa, voi saada jokaisesta alle kouluikäisestä lapsesta		
Kuntalisä Lisä sekä sen määrä ja edellytykset vaihtelevat kunnittain.	Kuntalisä Lisä sekä sen määrä ja edellytykset vaihtelevat kunnittain.		

¹ Adoptiovanhemmat voivat saada kotihoidon tukea 3 vuotta täyttäneestä lapsesta riippuen lapsen adoptioiästä.

Kaavio 7. Perheen koon ja tulojen vaikutus hoitolisään 31.12.2022

Perheen koko, henkilöä	Tulot, joilla saa täyden hoitolisän, €/kk	Tulosidonnaisuusprosentti ¹	Tulot, joilla hoitolisää ei saa, €/kk	
			Kotihoidon tuki	Yksityisen hoidon tuki
2	1 160,04	11,5	2 847,44	2 509,87
3	1 430,05	9,4	3 494,42	3 081,44
4–	1 700,06	7,9	4 156,40	3 665,00

1 Täyteen hoitolisään oikeuttavan tulorajan ylittävä tulo vähentää hoitolisää perheen koon mukaan määräytyvällä prosenttiosuudella.

99. Lastenhoidon lakisääteiset tuet ja kuntalisät 2005–2022, milj. €

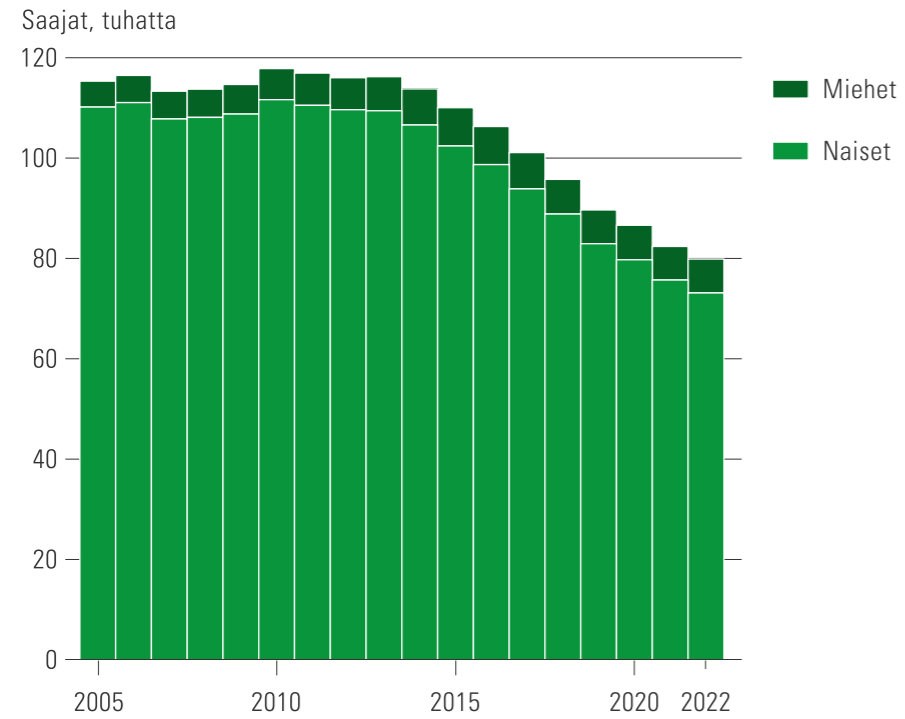
Vuosi	Lakisääteinen tuki yhteensä ¹	Kotihoidon tuki			Yksityisen hoidon tuki			Joustava hoitoraha ²	Osittainen hoitoraha ²	Kuntalisät (Kelan kautta maksetut)
		Yhteensä	Hoitoraha	Hoitolisä	Yhteensä	Hoitoraha	Hoitolisä			
2005	340,0	305,7	237,5	68,2	25,5	23,4	2,1	.	8,8	57,1
2006	336,4	301,3	237,6	63,7	26,3	24,3	2,0	.	8,7	58,7
2007	333,0	295,8	238,1	57,7	28,4	26,3	2,1	.	8,8	61,5
2008	326,7	288,8	237,6	51,1	29,1	27,2	1,9	.	8,8	67,2
2009	343,3	302,7	254,0	48,6	32,3	30,6	1,7	.	8,4	83,4
2010	352,6	307,3	259,9	47,4	33,8	32,2	1,7	.	11,5	91,5
2011	348,7	301,0	257,0	44,1	34,7	33,1	1,6	.	12,9	96,8
2012	360,8	310,8	266,8	44,0	35,7	34,1	1,6	.	14,3	97,3
2013	370,2	318,1	273,3	44,8	36,6	34,9	1,6	.	15,6	96,8
2014	371,3	309,3	265,3	44,0	36,1	34,4	1,7	16,2	9,6	92,0
2015	361,2	296,5	253,3	43,2	36,8	35,0	1,8	18,7	9,2	92,0
2016	346,7	284,5	243,3	41,2	34,2	32,5	1,7	18,5	9,5	88,5
2017	328,0	267,8	229,6	38,3	31,4	29,8	1,6	18,8	9,9	89,9
2018	304,6	245,8	210,5	35,3	29,6	28,2	1,5	19,1	10,1	88,7
2019	281,6	224,7	193,1	31,6	26,6	25,4	1,2	20,1	10,2	83,2
2020	264,3	210,4	182,2	28,2	24,4	23,3	1,1	19,3	10,2	75,9
2021	241,6	190,7	165,7	25,0	22,2	21,2	1,0	18,7	10,0	61,1
2022	239,1	186,8	164,1	22,7	19,9	19,1	0,8	22,1	10,4	51,5

1 Tuloslaskelmasta poiketen luvuista ei ole vähennetty vanhan lain mukaisia palautuksia.

2 1.1.2014 alkaen alle 3-vuotiaista lapsista myönnetään joustavaa hoitorahaa. Osittainen hoitoraha säilyy kuitenkin vanhemmilla, joiden lapset ovat 1. ja 2. luokalla.

Lähde: SVT. Kela: Lastenhoidon tuet www.tietotarjotin.fi.

Kuvio 37. Lasten kotihoidon tuen saajat 2005–2022

Lähde: SVT. Kela: Lastenhoidon tuet www.tietotarjotin.fi.

100. Lastenhoidon tukia saaneet perheet 2005–2022

Vuosi	Tukea saaneita perheitä ¹ vuoden aikana					Tukea saaneita perheitä 31.12.				
	Kaikki	Kotihoidon tuki	Yksityisen hoidon tuki	Joustava hoitoraha ²	Osittainen hoitoraha ²	Kaikki	Kotihoidon tuki	Yksityisen hoidon tuki	Joustava hoitoraha ²	Osittainen hoitoraha ²
2005	143 825	115 328	18 359	.	18 839	89 850	67 844	11 850	.	10 824
2006	145 524	116 473	19 312	.	19 052	88 842	66 241	12 604	.	10 690
2007	146 378	117 250	20 521	.	19 048	88 210	65 316	13 579	.	10 796
2008 ³	143 047	113 732	20 657	.	19 011	87 136	64 555	13 703	.	10 428
2009	142 851	114 669	20 216	.	18 228	87 605	65 854	13 326	.	9 995
2010	146 636	117 835	20 650	.	19 792	89 701	65 578	13 998	.	11 825
2011	148 102	116 936	21 288	.	21 961	88 245	63 984	13 570	.	12 371
2012	148 045	116 012	20 819	.	23 402	89 719	64 709	13 658	.	13 144
2013	148 617	116 219	20 484	.	24 866	88 249	62 688	13 284	.	14 035
2014	147 823	113 783	19 765	15 766	14 824	87 622	60 243	13 252	8 180	8 035
2015	145 869	110 040	20 105	17 311	13 812	85 506	57 710	13 334	8 301	8 218
2016	142 680	106 289	19 709	17 370	14 421	83 311	55 486	12 758	8 198	8 781
2017	138 598	101 094	18 954	17 764	15 272	80 084	51 700	12 484	8 612	9 078
2018	133 481	95 757	18 027	18 174	15 530	75 749	48 514	11 614	8 484	8 964
2019	127 060	89 662	16 157	18 787	16 022	71 074	43 641	10 685	9 107	9 338
2020	123 252	86 611	14 608	18 605	16 168	66 968	41 771	9 534	8 091	8 937
2021	117 146	82 385	13 205	17 953	15 650	62 839	38 427	8 056	8 666	9 012
2022	114 685	79 878	11 561	19 837	15 686	62 344	37 346	7 662	10 010	8 725

1 Perhe esiintyy luvuissa kahdesti, jos sekä äiti että isä ovat vuoden aikana saaneet tukea.

2 1.1.2014 alkaen alle 3-vuotiaista lapsista myönnetään joustavaa hoitorahaa. Osittainen hoitoraha säilyy kuitenkin vanhemmilla, joiden lapset ovat 1. ja 2. luokalla.

3 Tilastointitavan muutos 1.1.2008 pienensi jonkin verran vuoden aikana kotihoidon tukea saaneiden perheiden määrää.

Huomautus. Joustavaa ja osittaista hoitorahaa voi saada samanaikaisesti yksityisen hoidon tuen tai kotihoidon tuen kanssa, jos lasta hoitaa muu henkilö kuin vanhemmat. 1.4.2007 alkaen perhe on voinut saada myös kotihoidon tukea ja yksityisen hoidon tukea samanaikaisesti, kuitenkin eri lapsesta. Perheiden lukumääriin sisältyvät myös Kelan kautta kuntakohtaista lisää saavat perheet, koska ne saavat aina myös lakisääteistä tukea.

Lähde: SVT. Kela: Lastenhoidon tuet www.tietotarjotin.fi.

101. Lastenhoidon tukien lapsimäärät 31.12. vuosina 2005–2022

Vuosi	Kaikki	Kotihoidon tuki		Yksityisen hoidon tuki		Joustava hoitoraha ¹		Osittainen hoitoraha ¹	
		Lukumäärä	% ikäryhmän 9 kk–2 v väestöstä	Lukumäärä	% ikäryhmän 9 kk–6 v väestöstä	Lukumäärä	% ikäryhmän 9 kk–2 v väestöstä	Lukumäärä	% ikäryhmän 7–8 v väestöstä
2005	129 055	103 313	55,5	15 368	4,3	.	.	10 824	6,6
2006	127 513	100 938	53,4	16 352	4,6	.	.	10 690	6,5
2007	126 617	98 918	52,4	17 480	4,8	.	.	10 718	6,4
2008	125 228	97 687	51,4	17 648	4,8	.	.	10 365	6,1
2009	124 775	98 070	52,3	17 278	4,7	.	.	9 925	5,7
2010	126 995	97 605	51,4	18 341	4,9	.	.	11 681	6,4
2011	124 605	95 148	49,9	17 860	4,7	.	.	12 217	6,5
2012	125 911	95 758	50,5	17 918	4,7	.	.	12 935	6,8
2013	122 528	92 033	49,3	17 440	4,6	.	.	13 794	6,8
2014	119 963	88 216	48,1	17 348	4,6	7 970	6,0	7 916	6,5
2015	115 580	83 630	46,9	17 234	4,6	8 093	6,2	8 112	6,6
2016	111 150	79 530	46,2	16 338	4,4	7 996	6,3	8 665	7,0
2017	104 253	72 765	44,8	15 587	4,3	8 386	6,9	8 941	7,1
2018	96 066	66 196	43,9	14 239	4,0	8 277	7,1	8 837	7,0
2019	87 344	57 777	41,5	12 924	3,8	8 871	8,0	9 206	7,4
2020	80 811	53 706	41,2	11 462	3,5	7 901	7,5	8 809	7,2
2021	73 508	47 888	38,0	9 552	3,0	8 421	8,0	8 861	7,4
2022	71 467	45 551	35,9	9 022	2,9	9 711	9,0	8 561	7,2

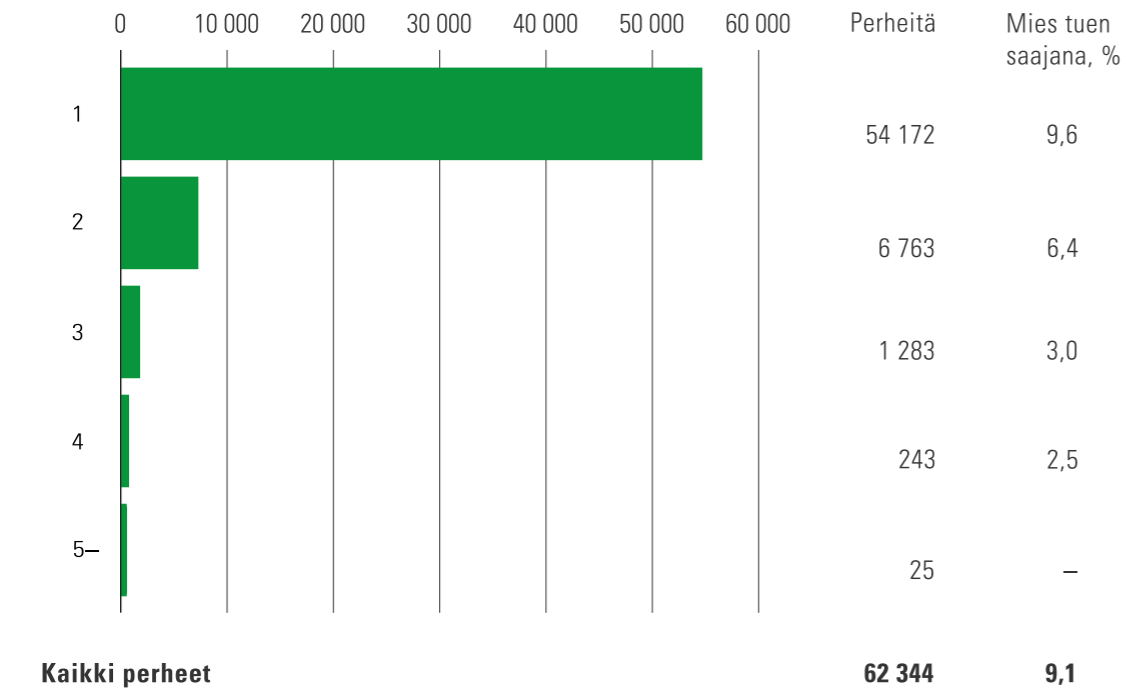
¹ Vuosina 2005–2013 lukumäärä sisältää sekä koululaiset että alle 3-vuotiaat lapset, joista maksettiin osittaista hoitorahaa. 1.1.2014 alkaen alle 3-vuotiaista lapsista myönnetään joustavaa hoitorahaa.

Huomautus. Joustavaa ja osittaista hoitorahaa voi saada samanaikaisesti yksityisen hoidon tuen tai kotihoidon tuen kanssa, jos lasta hoitaa muu henkilö kuin vanhemmat. 1.4.2007 alkaen perhe on voinut saada myös kotihoidon tukea ja yksityisen hoidon tukea samanaikaisesti, kuitenkin eri lapsesta. Perheiden lukumääriin sisältyvät myös Kelan kautta kuntakohtaista lisää saavat perheet, koska ne saavat aina myös lakisääteistä tukea.

Lähde: SVT. Kela: Lastenhoidon tuet; Kela: Kelan väestötilasto www.tietotarjotin.fi.

Kuvio 38. Lastenhoidon tukia saavien perheiden lapsiluku 31.12.2022

Lasten lukumäärä perheessä¹

¹ Lapset, joista tukea on maksettu.

Lähde: SVT. Kela: Lastenhoidon tuet www.tietotarjotin.fi.

7.3 Lapsilisä ja lastenhoidon tuet alueittain

Alueittaiset tilastot lapsilisästä ja lastenhoidon tuista esitetään vuosikirjassa maakunnittain lapsen vanhemman tai huoltajan kotikunnan mukaan.

102. Lapsilisät maakunnittain 2022

Maakunta ¹	Milj. €	Lapsilisään oikeuttaneita lapsia 31.12.		Lapsilisää saaneita perheitä 31.12.				Yhden vanhemman perheitä, %	
		Lukumäärä	% väestöstä	Lukumäärä	Yhden lapsen perheitä, %	Kahden lapsen perheitä, %	Kolmen lapsen perheitä, %		Neljän tai useamman lapsen perheitä, %
Koko maa	1 460,3	957 711	17,2	532 964	44,5	39,0	11,9	4,5	20,3
Uusimaa	466,1	309 355	17,8	179 435	46,4	39,7	10,5	3,4	21,0
Varsinais-Suomi	118,1	78 644	16,2	45 227	45,2	40,2	11,4	3,2	19,9
Satakunta	52,0	34 048	16,0	19 111	44,3	39,0	12,8	3,9	21,3
Kanta-Häme	43,3	28 127	16,6	15 610	44,2	38,5	12,9	4,4	22,0
Pirkanmaa	136,3	89 995	16,9	50 943	44,6	40,0	11,6	3,7	20,6
Päijät-Häme	50,4	32 462	15,9	18 199	45,6	38,0	11,8	4,6	23,7
Kymenlaakso	36,0	23 194	14,5	13 287	46,6	37,4	12,4	3,6	24,2
Etelä-Karjala	27,7	18 116	14,4	10 459	46,3	39,0	11,5	3,3	22,1
Etelä-Savo	27,7	17 997	13,8	10 123	44,9	38,3	12,5	4,3	22,2
Pohjois-Savo	60,3	39 462	15,9	21 969	44,6	38,5	12,4	4,5	20,2
Pohjois-Karjala	38,0	24 548	15,1	13 354	43,8	38,2	12,6	5,5	21,2
Keski-Suomi	71,8	46 568	17,1	24 985	43,3	38,1	12,9	5,7	20,3
Etelä-Pohjanmaa	52,7	34 557	18,1	18 117	40,1	38,5	15,6	5,8	17,8
Pohjanmaa	48,7	33 090	18,8	17 699	40,7	39,7	14,7	5,0	13,3
Keski-Pohjanmaa	21,6	13 977	20,6	6 837	38,5	36,7	16,1	8,8	15,4
Pohjois-Pohjanmaa	135,8	86 008	20,6	41 618	39,8	36,3	13,6	10,2	18,0
Kainuu	16,7	10 808	15,3	5 819	43,0	38,5	12,5	6,0	19,5
Lappi	44,6	28 819	16,4	15 485	43,4	37,3	13,5	5,9	21,8
Ahvenanmaa ²	9,2	5 510	18,1	3 130	43,3	42,2	11,1	3,4	14,4

¹ Maakuntajako, katso kartta liitteessä 13.

² Kela hoitaa Ahvenanmaan lainsäädäntövaltaan kuuluvien lapsilisien maksamisen Ahvenanmaan maakunnan kanssa tekemänsä sopimuksen perusteella. Ahvenanmaalaisille lapsilisät maksetaan suurempina kuin muille suomalaisille.

Huomaus. Tiedot niiden lasten lapsilisistä, joiden asuinkunta on tuntematon, sisältyvät vain koko maan yhteissummaan.

Lähde: SVT. Kela: Lapsilisä; Kela: Kelan väestötilasto www.tietotarjotin.fi.

103. Maksetut lastenhoidon tuet ja tukea saaneet perheet maakunnittain 2022

Maakunta ¹	Lakisääteinen tuki 2022, milj. €	Tukea saaneita perheitä 31.12.				
		Kaikki	Kotihoidon tuki	Yksityisen hoidon tuki	Joustava hoitoraha	Osittainen hoitoraha
Koko maa	239,1	62 344	37 346	7 662	10 010	8 725
Uusimaa	91,6	23 756	13 889	5 442	2 825	2 290
Varsinais-Suomi	18,6	4 928	3 041	309	832	825
Satakunta	8,1	2 088	1 367	154	309	317
Kanta-Häme	6,5	1 701	1 052	188	267	251
Pirkanmaa	22,1	5 994	3 509	603	1 155	901
Päijät-Häme	8,4	2 137	1 196	430	294	278
Kymenlaakso	5,1	1 203	814	31	186	185
Etelä-Karjala	4,0	1 036	659	43	173	175
Etelä-Savo	3,9	1 014	603	61	180	189
Pohjois-Savo	8,2	2 261	1 332	48	485	418
Pohjois-Karjala	5,0	1 334	793	23	260	269
Keski-Suomi	10,2	2 656	1 620	9	554	499
Etelä-Pohjanmaa	7,9	2 040	1 274	11	414	376
Pohjanmaa	9,1	2 559	1 467	98	588	476
Keski-Pohjanmaa	3,8	958	613	11	181	159
Pohjois-Pohjanmaa	18,5	4 658	2 865	162	894	782
Kainuu	2,2	587	342	8	121	120
Lappi	5,2	1 325	820	12	292	215

¹ Maakuntajako, katso kartta liitteessä 13.

Huomautus. Pienten lasten hoidon tuen maksaminen Ahvenanmaalle ei kuulu Kelan tehtäviin. Joustavaa ja osittaista hoitorahaa voi saada samanaikaisesti yksityisen hoidon tuen tai kotihoidon tuen kanssa, jos lasta hoitaa muu henkilö kuin vanhemmat. 1.4.2007 alkaen perhe on voinut saada myös kotihoidon tukea ja yksityisen hoidon tukea samanaikaisesti, kuitenkin eri lapsesta.

Perheiden lukumääriin sisältyvät myös Kelan kautta kuntakohtaista lisää saavat perheet, koska ne saavat aina myös lakisääteistä tukea.

Lähde: SVT. Kela: Lastenhoidon tuet www.tietotarjotin.fi.

104. Lapset, joista maksettu lastenhoidon tukea 31.12.2022, maakunnittain

Maakunta ¹	Yhteensä	Kotihoidon tuki		Yksityisen hoidon tuki		Joustava hoitoraha		Osittainen hoitoraha	
		Lkm	% ikäryhmän 9 kk–2 v väestöstä	Lkm	% ikäryhmän 9 kk–6 v väestöstä	Lkm	% ikäryhmän 9 kk–2 v väestöstä	Lkm	% ikäryhmän 7–8 v väestöstä
Koko maa	71 467	45 551	35,9	9 022	2,9	9 711	9,0	8 561	7,2
Uusimaa	26 679	15 773	37,7	6 390	6,0	2 717	7,1	2 259	5,9
Varsinais-Suomi	5 454	3 581	34,3	355	1,4	810	8,8	810	8,2
Satakunta	2 431	1 712	39,9	171	1,6	304	8,5	308	7,3
Kanta-Häme	1 977	1 312	38,9	215	2,5	256	9,1	247	7,2
Pirkanmaa	6 607	4 130	35,4	682	2,3	1 109	10,8	882	8,0
Päijät-Häme	2 522	1 502	36,6	499	5,0	289	8,4	274	6,9
Kymenlaakso	1 368	989	36,6	40	0,6	182	7,8	178	6,2
Etelä-Karjala	1 176	809	38,9	46	0,8	169	9,5	171	7,4
Etelä-Savo	1 154	750	35,0	67	1,2	179	10,0	184	8,3
Pohjois-Savo	2 568	1 675	32,4	57	0,4	471	10,8	403	8,2
Pohjois-Karjala	1 561	1 046	32,5	29	0,4	251	9,7	261	8,4
Keski-Suomi	3 089	2 099	34,5	12	0,1	535	10,9	489	8,4
Etelä-Pohjanmaa	2 395	1 649	37,7	14	0,1	408	11,5	373	8,7
Pohjanmaa	2 953	1 861	39,4	135	1,2	574	14,9	467	11,4
Keski-Pohjanmaa	1 234	910	43,3	16	0,4	179	11,8	155	8,7
Pohjois-Pohjanmaa	5 914	4 106	32,4	243	0,9	876	9,3	772	7,3
Kainuu	684	444	32,4	13	0,4	120	10,8	118	8,8
Lappi	1 574	1 087	27,6	18	0,2	284	9,0	212	6,1

¹ Maakuntajako, katso kartta liitteessä 13.

Huomautus. Pienten lasten hoidon tuen maksaminen Ahvenanmaalle ei kuulu Kelan tehtäviin. Joustavaa ja osittaista hoitorahaa voi saada samanaikaisesti yksityisen hoidon tuen tai kotihoidon tuen kanssa, jos lasta hoitaa muu henkilö kuin vanhemmat. 1.4.2007 alkaen perhe on voinut saada myös kotihoidon tukea ja yksityisen hoidon tukea samanaikaisesti, kuitenkin eri lapsesta.

Perheiden lukumääriin sisältyvät myös Kelan kautta kuntakohtaista lisää saavat perheet, koska ne saavat aina myös lakisääteistä tukea.

Lähde: SVT. Kela: Lastenhoidon tuet; Kela: Kelan väestötilasto www.tietotarjotin.fi.

7.4 Elatustuki

Elatustukilain mukaan Suomessa asuvan alle 18-vuotiaan lapsen elatus turvataan elatustuella silloin, kun lapsi ei saa elatusapua elatusvelvolliselta vanhemmaltaan.

Laki asumisperusteisesta sosiaaliturvasta rajat ylittävissä tilanteissa (16/2019) ratkaisee, milloin lapsen katsotaan asuvan Suomessa. EU:n sosiaaliturva-asetus ja eräiden maiden kanssa solmitut sosiaaliturvasopimukset aiheuttavat poikkeuksia asumiseen perustuviin etuuksiin.

Vanhemmilla on lakiin perustuva velvollisuus elättää alaikäistä lastaan. Jos vanhemmat eivät asu yhdessä, on lapsen kanssa asuvalla vanhemmalla oikeus saada lapselle elatusapua. Jos elatusvelvollinen vanhempi on laiminlyönyt sosiaalihuollon tai tuomioistuimen vahvistaman elatusavun maksun, lapsen kanssa asuva vanhempi voi hakea elatustukea Kelasta. Kela perii elatusavun elatusvelvolliselta jälkikäteen.

Kelan maksamaa elatustukea voi saada, kun

- elatusvelvollinen vanhempi ei ole maksanut vahvistettua elatusapua
- elatusapu on vahvistettu joko täysimääräistä elatustukea pienemmäksi tai sitä ei ole vahvistettu lainkaan maksettavaksi elatusvelvollisen vanhemman taloudellisen tilanteen vuoksi

- adoptiovanhempi on adoptoinut lapsen ilman kumppania
- avioliiton ulkopuolella syntyneen lapsen isyyttä ei ole vahvistettu
- elatusapua ei ole voitu vahvistaa samanaikaisesti isyyden tai äitiyden vahvistamisen kanssa.

Elatustuki maksetaan joko täysimääräisenä tai vähennettynä. Täysimääräisenä se maksetaan silloin, kun

- elatusvelvollista ei ole
- elatusvelvollinen on laiminlyönyt elatusavun maksamisen ja vahvistettu elatusapu on vähintään täysimääräisen elatustuen suuruinen
- elatusapua ei ole vahvistettu lainkaan maksettavaksi elatusvelvollisen puutteellisen elatuskyvyn vuoksi.

Täysimääräinen elatustuki oli 172,59 euroa kuukaudessa vuonna 2022.

Tuki maksetaan vähennettynä, jos elatusapu on vahvistettu täysimääräistä elatustukea pienemmäksi elatusvelvollisen puutteellisen maksukyvyn vuoksi. Tällöin Kela maksaa elatusavun ja elatustuen erotuksen ja elatusvelvollinen elatusavun. Erotusta ei makseta, jos elatusapu on muista syistä täysimääräistä elatustukea pienempi.

Elatustuki on verotonta tuloa, ja sen suuruus on sidottu elinkustannusindeksiin.

Tilastointi

Elatustuki on korvattavaa silloin, kun se on myönnetty elatusavun maksun laiminlyönnin perusteella. Kela perii korvattavan elatustuen elatusvelvolliselta. Ei-korvattavaa elatustukea maksetaan esimerkiksi silloin, kun elatusvelvollista ei ole tai elatustuki on maksettu elatusapua täydentävänä

tai elatusvelvollisen puutteellisen maksukyvyn vuoksi on tehty niin sanottu nollasopimus.

Tilitetty elatusapu on lapselle kuuluva elatusapusaatava, jotka Kela on perinyt elatusvelvolliselta ja maksanut lapselle tai lähivanhemmalle. Luvut sisältävät viivästyskoron.

105. Maksetut elatustuet 2009–2022, milj. €

Vuosi	Elatustuki ja tilitetty elatusapu yhteensä	Elatustuki yhteensä	Korvattava elatustuki	Ei-korvattava elatustuki	Tilitetty elatusapu
2009 ¹	119,7	114,6	66,3	48,4	5,1
2010	170,7	163,3	89,4	73,8	7,5
2011	175,8	167,7	86,6	81,1	8,1
2012	184,4	176,5	86,2	90,2	7,9
2013	193,6	185,0	85,8	99,2	8,6
2014	202,5	193,6	85,0	108,6	8,9
2015	211,2	201,9	83,7	118,2	9,3
2016	213,8	204,5	81,3	123,2	9,3
2017	214,6	204,9	78,6	126,3	9,7
2018	216,7	207,0	76,5	130,5	9,7
2019	218,6	208,6	75,7	133,0	9,9
2020	224,6	215,6	74,7	140,8	9,1
2021	222,5	213,6	71,5	142,1	8,8
2022	219,3	210,1	69,0	141,2	9,2

1 Huhti-joulukuu. Elatustuen toimeenpano siirtyi kunnilta Kelalle 1.4.2009.

Lähde: SVT. Kela: Elatustuki www.tietotarjotin.fi.

106. Elatustuen saajat joulukuussa vuosina 2009–2022

Vuosi	Perheet yhteensä	Täysimääräistä elatustukea saavat perheet	Vähennettyä elatustukea saavat perheet	Lapset	% 0–17-vuotiaasta väestöstä	€/kk perhettä kohti	€/kk lasta kohti
2009	65 005	43 846	22 990	95 899	8,8	189,13	128,20
2010	66 384	44 224	24 117	97 776	9,0	193,63	131,46
2011	66 823	49 548	19 100	98 182	9,1	198,44	135,06
2012	67 729	51 008	18 542	99 496	9,2	206,27	140,41
2013	69 185	53 555	17 446	101 409	9,4	212,22	144,79
2014	71 272	56 647	16 473	104 302	9,7	215,79	147,46
2015	73 118	59 345	15 627	106 796	10,0	218,76	149,77
2016	73 653	60 775	14 661	107 716	10,0	219,29	149,94
2017	72 392	60 807	13 238	105 847	9,9	221,12	151,23
2018	72 369	61 676	12 204	105 829	10,0	223,62	152,92
2019	71 303	61 555	11 152	103 764	9,9	227,28	156,18
2020	69 954	50 093	22 131	101 814	9,8	237,89	163,45
2021	68 035	50 428	19 741	98 551	9,5	238,87	164,91
2022	65 410	49 922	17 434	94 204	9,2	246,84	171,39

Lähde: SVT. Kela: Elatustuki; Kela: Kelan väestötilasto www.tietotarjotin.fi.

107. Elatusavun perintä elatusvelvollisilta 2009–2022

Vuosi	Elatusapuvelka 31.12.		Peritty vuoden aikana, milj. €		
	Yhteensä, milj. €	Elatusvelvollisia	Yhteensä, milj. €	Valtion saatavat	Lapsen saatavat
2009	236,8	53 755	49,5 ¹	44,3	5,2
2010	235,0	51 926	68,2	60,9	7,3
2011	222,3	43 855	73,8	65,8	8,0
2012	217,6	41 594	71,7	64,1	7,7
2013	213,8	40 430	73,1	64,7	8,4
2014	219,8	46 907	71,1	62,4	8,6
2015	214,3	44 949	71,7	62,5	9,2
2016	202,0	37 758	70,4	61,4	9,0
2017	194,3	35 451	71,1	61,7	9,4
2018	186,7	34 095	70,3	60,8	9,5
2019	185,7	37 236	68,7	59,0	9,7
2020	201,0	38 434	66,6	57,8	8,8
2021	206,4	37 094	65,1	56,5	8,6
2022	201,1	30 671	65,0	56,1	8,9

¹ Kela perinyt 1.3.–31.12. Kuntien ja Kelan yhteensä perimä summa koko vuodelta oli 58,7 milj. €.

Lähde: SVT. Kela: Elatustuki www.tietotarjotin.fi.

8 Asumistuet

8

Kelan asumistukia ovat yleinen asumistuki, eläkkeensaajan asumistuki, opintotuen asumislisä ja sotilasavustuksen asumisavustus.

Tässä luvussa käsitellään yleinen asumistuki ja eläkkeensaajan asumistuki. Tarkemmat tilastot opintotuen asumislisästä esitetään luvussa 9 ja sotilasavustuksen asumisavustuksesta luvussa 11.

Yleisestä asumistuesta säädetään yleisestä asumistuesta annetussa laissa (938/2014). Eläkkeensaajan asumistuesta säädetään eläkkeensaajan asumistuesta annetussa laissa (571/2007) ja valtioneuvoston asetuksessa eläkkeensaajan asumistuen määräytymisperusteista.

Yleisen asumistuen ja eläkkeensaajan asumistuen muutoksia selostetaan liitteessä 6. Opintotuen asumislisän muutoksia selostetaan liitteessä 7 ja sotilasavustuksen asumisavustuksen muutoksia liitteessä 9.

8.1 Yleinen asumistuki

Oikeus yleiseen asumistukeen

Asumistuella pyritään vähentämään pienituloisten asumismenoja ja turvaamaan kohtuullinen asumisen taso. Tuki myönnetään ruokakunnalle, jonka muodostavat pysyvästi samassa asunnossa asuvat henkilöt.

Yleistä asumistukea voidaan maksaa vuokra-, asumisoikeus-, osaomistus- ja omistusasunnossa asuville. Asunnon on oltava pysyvään asumiskäyttöön tarkoitettu ja sijaittava Suomessa.

Pääosa opiskelijoista on yleisen asumistuen piirissä. Ulkomailta tai Ahvenanmaalla opiskeleville ja asuville maksetaan opintotuen asumislisää.

Asumistuen määrä

Asumistuki on 80 % niistä kohtuullisista asumismenoista, jotka ylittävät perusomavastuun euro määrän. Asumistuen määrä lasketaan seuraavalla kaavalla:

Asumistuki = $0,8 \times (\text{hyväksyttävät asumismenot} - \text{perusomavastuu})$.

Perusomavastuun suuruus määräytyy ruokakunnan tulojen ja ruokakuntaan kuuluvien aikuisten ja lasten lukumäärän mukaan. Perusomavastuu määräytyi vuonna 2022 seuraavalla kaavalla:

$0,42 \times [T - (619 + 103 \times A + 228 \times L)]$, jossa

T = Ruokakunnan yhteenlasketut tulot

A = Aikuisten lukumäärä

L = Lasten lukumäärä.

Perusomavastuun vakiomääriä (619, 103 ja 228 euroa) tarkistetaan vuosittain kansaneläkeindeksin mukaan.

Asumistuen määrä tarkistetaan vähintään kerran vuodessa.

Asumismenot

Asumismenoja voidaan hyväksyä laissa määriteltujen enimmäismäärien mukaan.

Enimmäisasumismenoihin vaikuttavat ruokakunnan koko ja asunnon sijaintikunta. Vaikeasti vammaisen henkilön muita suurempi tilantarve otetaan huomioon enimmäisasumismenoja määrittäessä.

Asumismenoiksi hyväksytään asunnon vuokra, hoito- ja rahoitusvastike, erikseen maksettavat lämmitys- ja vesimaksut, oman omakotitalon hoitomenot sekä osa henkilökohtaisten asuntolainojen kuukausittaisista koroista.

Vuokra-asuntojen enimmäisasumismenot tarkistetaan vuosittain elinkustannusindeksillä. Vesi- ja lämmityskustannusten normeja sekä omakotitalojen hoitomenonormeja tarkistetaan vuosittain kansaneläkeindeksin mukaan.

Tulojen vaikutus

Asumistuen määrään vaikuttavat ruokakunnan jäsenten bruttotulot. Tiettyjä sosiaalietuuksia ei kuitenkaan lueta tuloksi. Jokaisen ruokakuntaan kuuluvan henkilön palkkatulosta, elinkeinotoiminnan tulosta tai maatalouden tulosta tehdään 300 euron ansiotulovähennys ennen asumistuen laskemista.

Yleinen asumistuki on veroton etuus.

Kaavio 8. Tulojen ja asumismenojen vaikutus yleiseen asumistukeen Helsingissä vuonna 2022

Kahden aikuisen ja yhden lapsen ruokakunta ilman ansiotuloja

Bruttotulot, €/kk	Perusomavastuu, €/kk	Asumismenot, €/kk				
		200	400	600	800	990 ¹
1 000	–	160,00	320,00	480,00	640,00	792,00
1 300	103,74	77,01	237,01	397,01	557,01	709,01
1 600	229,74	–	136,21	296,21	456,21	608,21
1 900	355,74	–	35,41	195,41	355,41	507,41
2 200	481,74	–	–	94,61	254,61	406,61
2 500	607,74	–	–	–	153,81	305,81
2 800	733,74	–	–	–	53,01	205,01
3 100	859,74	–	–	–	–	104,21
3 365	971,04	–	–	–	–	15,17

1 Enimmäismäärä.

108. Kelan maksamat asumisen tuet 2005–2022, milj €

Vuosi	Yhteensä	Yleinen asumistuki ¹	Eläkkeensaajan asumistuki	Opintotuen asumislisä ¹	Sotilasavustuksen asumisavustus
2005	981,7	436,9	299,6	231,7	13,4
2006	1 021,7	439,4	316,9	250,6	14,8
2007	1 022,3	430,7	333,9	242,7	15,0
2008	1 036,0	428,3	349,3	241,9	16,5
2009	1 136,1	482,1	370,1	266,6	17,2
2010	1 214,5	530,1	393,3	274,4	16,8
2011	1 257,3	552,4	420,2	267,2	17,5
2012	1 325,9	606,0	441,5	259,7	18,7
2013	1 414,4	669,5	468,0	259,2	17,7
2014	1 522,7	742,3	497,9	266,0	16,5
2015	1 731,8	917,6	532,2	266,5	15,5
2016	1 919,4	1 081,0	559,0	264,6	14,9
2017	2 003,0	1 260,8	581,0	145,6	15,5
2018	2 112,3	1 488,9	600,1	9,2	14,0
2019	2 135,5	1 491,0	616,2	13,5	14,8
2020	2 232,6	1 566,5	636,2	13,9	16,0
2021	2 266,9	1 590,8	646,9	12,5	16,7
2022	2 249,2	1 565,0	650,2	15,7	18,3

¹ Valtaosa opiskelijoista siirtyi yleisen asumistuen piiriin 1.8.2017.

Sotilasavustuksen asumisavustuksen tiedot vuosilta 2020–2022 on korjattu 15.1.2024.

Lähde: SVT. Kela: Yleinen asumistuki / Eläkkeensaajan asumistuki / Opintotuki / Sotilasavustus www.tietotarjotin.fi.

109. Keskimääräinen yleinen asumistuki ja keskimääräiset asumismenot 2005–2022

Vuosi	Asumistuki, €/kk (vuoden 2022 rahana)	Asumismenot, €/kk (vuoden 2022 rahana)	Asumistuen osuus asumismenoista, %	Asumistuessa huomioitavat tulot, €/kk (vuoden 2022 rahana)	Asumismenojen osuus tuloista, %	Asumismenojen osuus tuloista tuen jälkeen, %
2005	311,53	606,31	51,4	1 031,75	58,8	28,6
2006	314,54	607,51	51,8	999,14	60,8	29,3
2007	316,34	612,47	51,6	963,67	63,6	30,7
2008	316,06	615,81	51,3	924,20	66,6	32,4
2009	323,00	641,04	50,4	957,37	67,0	33,2
2010	325,97	636,12	51,2	932,78	68,2	33,2
2011	328,06	638,08	51,4	916,04	69,7	33,8
2012	332,93	646,85	51,5	1 020,55	63,4	30,8
2013	335,85	659,25	50,9	1 065,06	61,9	30,4
2014	345,95	679,03	50,9	1 095,58	62,0	30,4
2015	387,58	699,35	55,4	1 226,65	57,0	25,4
2016	380,65	705,63	53,9	1 263,55	55,8	25,7
2017	368,69	677,71	54,4	1 061,68	63,8	29,1
2018	365,49	680,52	53,7	1 059,44	64,2	29,7
2019	365,51	685,98	53,3	1 071,64	64,0	29,9
2020	365,63	695,76	52,6	1 068,49	65,1	30,9
2021	354,88	681,08	52,1	1 034,58	65,8	31,5
2022	331,97	632,22	52,5	987,58	64,0	30,4

Huomautus. Valtaosa opiskelijoista siirtyi opintotuen asumislisän piiristä yleisen asumistuen piiriin 1.8.2017.

Lähde: SVT. Kela: Yleinen asumistuki www.tietotarjotin.fi.

110. Yleistä asumistukea saaneet ruokakunnat joulukuussa vuosina 2005–2022

Vuosi	Kaikki ruokakunnat	Vuokra-asunnossa asuvat ruokakunnat	Omistusasunnossa asuvat ruokakunnat	Opiskelijaruokakuntien osuus, %	Työttömien ruokakuntien osuus, %
2005	154 814	146 243	8 571	9,4	64,6
2006	150 169	141 583	8 586	9,3	64,2
2007	142 236	133 517	8 718	9,3	62,5
2008	139 386	130 695	8 691	9,1	61,2
2009	161 842	152 472	9 370	9,0	63,3
2010	164 154	155 590	8 564	8,9	62,9
2011	167 364	158 444	8 920	8,9	61,6
2012	180 665	170 508	10 157	8,8	60,5
2013	192 274	181 890	10 384	8,7	60,5
2014	206 092	194 949	11 143	8,8	60,8
2015	246 357	230 797	15 560	8,4	61,6
2016	<u>267 356</u>	<u>249 823</u>	<u>17 533</u>	<u>8,2</u>	<u>59,0</u>
2017	381 526	363 776	17 750	36,9	39,7
2018	376 529	359 797	16 732	38,5	37,2
2019	379 667	363 668	15 999	39,5	35,1
2020	402 559	385 437	17 122	40,3	36,3
2021	391 611	376 232	15 379	41,8	34,6
2022	382 232	367 341	14 891	42,5	31,8

Huomautus. Valtaosa opiskelijoista siirtyi opintotuen asumislisän piiristä yleisen asumistuen piiriin 1.8.2017.

Lähde: SVT. Kela: Yleinen asumistuki www.tietotarjotin.fi.

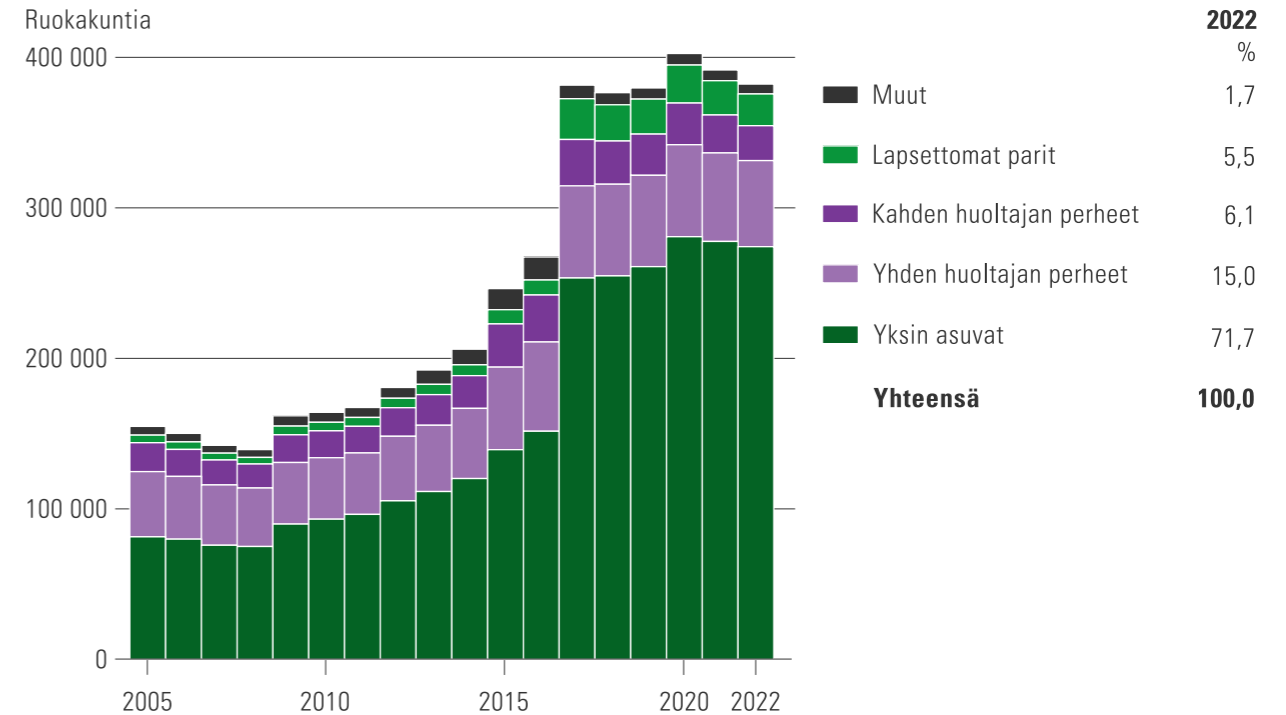
111. Yleistä asumistukea saaneiden ruokakuntien rakenne joulukuussa vuosina 2005–2022

Vuosi	Kaikki	Yksin asuvat	Lapsettomat parit	Yhden huoltajan perheet	Kahden huoltajan perheet	Muut
2005	154 814	81 427	5 047	43 330	19 198	5 812
2006	150 169	79 883	5 001	41 700	17 917	5 668
2007	142 236	75 839	4 528	40 081	16 572	5 215
2008	139 386	75 010	4 378	38 866	15 940	5 192
2009	161 842	89 903	5 795	40 916	18 392	6 836
2010	164 154	93 149	5 674	40 855	17 852	6 624
2011	167 364	96 342	5 907	40 817	17 685	6 613
2012	180 665	105 347	6 271	42 893	18 983	7 171
2013	192 274	111 529	6 822	44 030	20 350	9 543
2014	206 092	120 158	7 192	46 618	21 741	10 383
2015	246 357	139 337	9 447	54 848	28 705	14 020
2016	267 356	151 585	9 964	59 308	31 212	15 287
2017	381 526	253 409	27 084	61 225	30 792	9 016
2018	376 529	254 806	24 070	60 897	28 721	8 035
2019	379 667	260 947	23 254	60 684	27 375	7 407
2020	402 559	280 830	25 247	61 119	27 686	7 677
2021	391 611	277 686	22 770	58 801	25 223	7 131
2022	382 232	274 212	21 085	57 190	23 182	6 563

Huomautus. Valtaosa opiskelijoista siirtyi opintotuen asumislisän piiristä yleisen asumistuen piiriin 1.8.2017.

Lähde: SVT. Kela: Yleinen asumistuki www.tietotarjotin.fi.

Kuvio 39. Yleinen asumistuki perhemuodon mukaan 2005–2022

Huomautus. Valtaosa opiskelijoista siirtyi opintotuen asumislisän piiristä yleisen asumistuen piiriin 1.8.2017.

Lähde: SVT. Kela: Yleinen asumistuki www.tietotarjotin.fi.

8.2 Eläkkeensaajan asumistuki

Oikeus eläkkeensaajan asumistukeen

Eläkkeensaajan asumistuen tarkoitus on korvata asumisesta aiheutuvia menoja pienituloisille eläkkeensaajille.

Eläkkeensaajan asumistukeen on oikeus henkilöillä, jotka saavat esimerkiksi

- Kelan tai työeläkelaitoksen maksamaa vanhuuseläkettä, työkyvyttömyyseläkettä (myös määräaikainen kuntoutustuki) tai leskeneläkettä
- Kelan maksamaa takuueläkettä
- tapaturmavakuutuksen tai liikennevahingon perusteella maksettavaa, täyteen työkyvyttömyyteen perustuvaa eläkettä tai leskeneläkettä
- sotilasvammalain tai vastaavan erityisturvan lain perusteella maksettavaa, täyteen työkyvyttömyyteen perustuvaa eläkettä tai leskeneläkettä
- vastaavia etuuksia ulkomailta.

Eläkkeensaajan asumistuen piiriin kuuluvat yksin asuvat eläkkeensaajan asumistukeen oikeutetut henkilöt, avio- tai avoparit, joista toisella tai molemmilla on oikeus eläkkeensaajan asumistukeen sekä sellaiset ruokakunnat, joissa kaikki jäsenet ovat oikeutettuja eläkkeensaajan asumistukeen.

Tuen määrä

Eläkkeensaajan asumistuen määrään vaikuttavat asumismenot, perhesuhteet sekä henkilön omat ja puolison tulot ja omaisuus. Asumistuki on 85 % huomioon otettavista asumismenoista, joista on vähennetty omavastuuosuus.

Omavastuuosuus muodostuu perus- ja lisäomavastuusta. Perusomavastuu on kaikilla tuensaajilla samansuuruinen, vuonna 2022 se oli 631,94 euroa vuodessa. Lisäomavastuu on 41,3 % perhesuhteiden mukaan määräytyvän tulorajan ylittävästä tulojen osasta.

Tuen vähimmäismäärä, perusomavastuu sekä lisäomavastuun tulorajat ja omaisuusrajat tarkistetaan vuosittain kansaneläkeindeksin muutoksen mukaan.

Eläkkeensaajan asumistuen lisäomavastuun tulorajat 2022, euroa vuodessa:

Perhesuhde	Määrä
Yksin asuva	9 534
Parisuhteessa, puoliso ei saa asumistukea	13 676
Parisuhteessa, puoliso saa asumistukea	15 565

Asumismenot

Asumismenot hyväksytään enintään valtioneuvoston vahvistamien enimmäismäärien mukaan. Enimmäismäärät on porrastettu kolmeen tasoon asunnon sijaintikunnan mukaan.

Asumismenoiksi luetaan

- asunnon vuokra tai vastike
- asumispalveluyksikön palvelumaksun asumismeno-osuus
- omakotitalon hoitomenot
- omistusasunnon lainojen korot tai asumisoikeus- tai osaomistusasunnon hankkimiseksi otettujen lainojen korot
- tontin vuokra.

Jos lämmitys- ja vesikustannukset eivät sisälly asunnon vuokraan tai vastikkeeseen eikä kiinteää vesimaksua makseta, nämä kustannukset otetaan huomioon valtioneuvoston vahvistamien normien mukaan.

Tulojen ja omaisuuden vaikutus

Eläkkeensaajan asumistuen määrään vaikuttavat lähes kaikki henkilön ja puolison jatkuvat tai toistuvat tulot, kuten työeläkkeet, työtulot, työttömyyspäivärahat ja pääomatulot. Tiettyjä sosiaalietuuksia ei oteta tulona huomioon. Vuositulona otetaan

huomioon myös osa (8 %) säädetyn määrän ylittävästä omaisuudesta, ei kuitenkaan omassa käytössä olevaa asuntoa.

Eläkkeensaajan asumistuki on veroton etuus.

112. Keskimääräinen eläkkeensaajan asumistuki ja keskimääräiset asumismenot 2005–2022

Vuosi	Asumistuki, €/kk (vuoden 2022 rahana)	Asumismenot, €/kk (vuoden 2022 rahana)	Asumistuen osuus asumismenoista, %	Asumistuessa huomioon otavat tulot, €/kk (vuoden 2022 rahana)	Asumismenojen osuus tuloista, %	Asumismenojen osuus tuloista tuen jälkeen, %
2005	201,10	433,81	46,4	1 123,07	38,6	20,7
2006	204,37	439,80	46,5	1 117,85	39,3	21,1
2007	208,43	447,10	46,6	1 116,00	40,1	21,4
2008	208,91	456,15	45,8	1 131,31	40,3	21,9
2009	220,77	488,09	45,2	1 204,38	40,5	22,2
2010	226,15	494,55	45,7	1 197,40	41,3	22,4
2011	231,26	501,33	46,1	1 194,71	42,0	22,6
2012	234,29	512,11	45,8	1 222,09	41,9	22,7
2013	240,96	527,97	45,6	1 254,82	42,1	22,9
2014	251,05	545,79	46,0	1 280,04	42,6	23,0
2015	261,25	564,25	46,3	1 303,66	43,3	23,2
2016	263,37	571,56	46,1	1 305,75	43,8	23,6
2017	265,49	580,58	45,7	1 306,75	44,4	24,1
2018	266,12	584,94	45,5	1 300,04	45,0	24,5
2019	268,93	590,45	45,5	1 301,01	45,4	24,7
2020	274,19	598,30	45,8	1 332,83	44,9	24,3
2021	270,85	588,26	46,0	1 316,43	44,7	24,1
2022	252,60	549,58	46,0	1 228,72	44,7	24,2

Lähde: SVT. Kela: Eläkkeensaajan asumistuki www.tietotarjotin.fi.

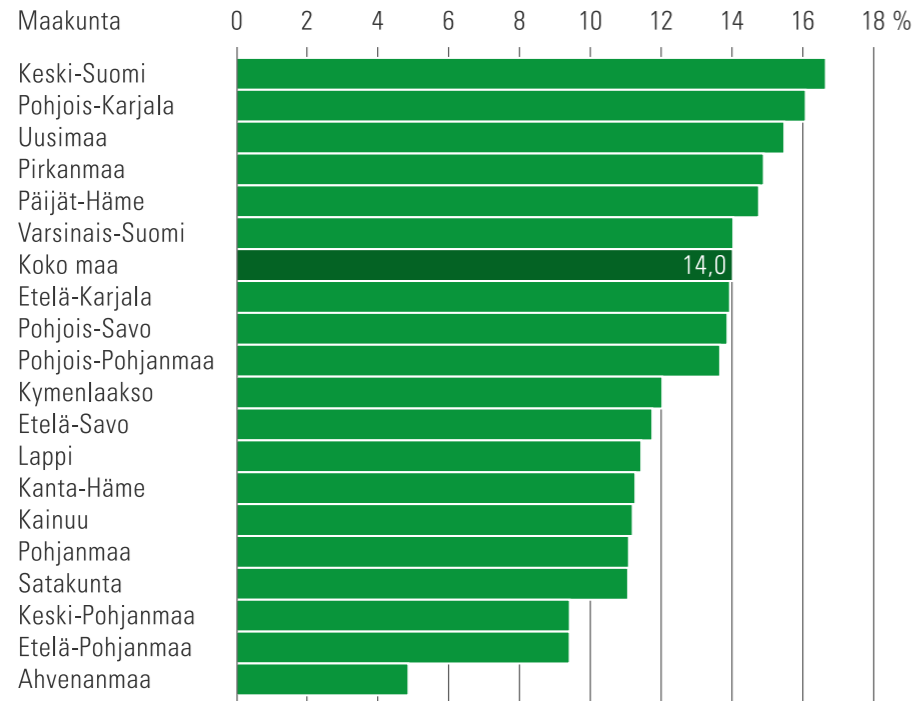
113. Eläkkeensaajan asumistuen saajat joulukuussa vuosina 2005–2022

Vuosi	Kaikki	Vuokra-asunto				Omistusasunto		
		Kaikki	Tavanomainen	Palveluasunto ¹	Asuntola tai yömaja	Kaikki	Osakeasunto	Omakotitalo
2005	171 643	148 021	133 627	8 261	6 133	23 622	13 837	9 785
2006	174 205	151 327	136 331	8 861	6 135	22 878	13 788	9 090
2007	173 518	152 487	133 575	13 695	5 217	21 031	13 477	7 554
2008	175 449	155 337	133 581	17 483	4 273	20 112	13 463	6 649
2009	177 916	158 837	134 474	20 834	3 529	19 079	13 026	6 053
2010	179 319	161 267	134 462	23 853	2 952	18 052	12 523	5 529
2011	182 138	164 633	135 069	27 096	2 468	17 505	12 494	5 011
2012	184 186	167 041	135 756	29 189	2 096	17 145	12 288	4 857
2013	187 675	170 974	137 590	31 654	1 730	16 701	12 126	4 575
2014	191 401	174 637	139 543	33 691	1 403	16 764	12 318	4 446
2015	197 870	181 044	143 569	36 342	1 133	16 826	12 642	4 184
2016	201 914	185 175	145 796	38 436	943	16 739	12 856	3 883
2017	207 322	190 437	149 775	39 922	740	16 885	12 973	3 912
2018	209 617	193 037	151 587	40 878	572	16 580	12 855	3 725
2019	212 192	195 962	154 222	41 302	438	16 230	12 669	3 561
2020	213 183	197 642	155 634	41 662	346	15 538	12 210	3 328
2021	210 441	195 665	154 498	40 894	273	14 772	11 669	3 103
2022	206 975	192 781	153 495	39 083	203	14 190	11 266	2 924

1 Sisältää palvelutalot, asumispalveluyksiköt ja lähiomaisen luona asuvat.

Lähde: SVT. Kela: Eläkkeensaajan asumistuki www.tietotarjotin.fi.

**Kuvio 40. Yleistä asumistukea saavien osuus väestöstä maakunnittain
31.12.2022**

Huomautus. Ahvenanmaalla vuokralla asuvat opiskelijat saavat opintotuen asumislisää. Maakuntajako, katso kartta liitteessä 13.

Lähde: SVT. Kela: Yleinen asumistuki www.tietotarjotin.fi.

8.3 Asumistuet alueittain

Aluetilastot yleisestä asumistuesta ja eläkkeensaajan asumistuesta esitetään maakunnittain. Tilastointiperuste on asunnon sijaintikunta.

114. Yleinen asumistuki maakunnittain 31.12.2022

Maakunta ¹	Asumistukea saaneet ruokakunnat joulukuussa		Vuoden aikana maksetut asumistuet		Asumistuki joulukuussa, €/kk
	Lukumäärä	%	Milj. €	%	
Koko maa	382 232	100,0	1 565,01	100,0	331,97
Uusimaa	129 678	33,9	650,25	41,5	392,31
Varsinais-Suomi	34 671	9,1	131,44	8,4	303,44
Satakunta	11 011	2,9	40,21	2,6	287,34
Kanta-Häme	8 756	2,3	34,10	2,2	302,78
Pirkanmaa	42 024	11,0	162,11	10,4	305,93
Päijät-Häme	13 533	3,5	54,30	3,5	315,01
Kymenlaakso	8 831	2,3	33,08	2,1	290,34
Etelä-Karjala	8 655	2,3	32,25	2,1	295,72
Etelä-Savo	6 945	1,8	25,26	1,6	286,63
Pohjois-Savo	16 888	4,4	63,44	4,1	300,51
Pohjois-Karjala	13 112	3,4	48,79	3,1	296,40
Keski-Suomi	23 859	6,2	91,04	5,8	305,38
Etelä-Pohjanmaa	8 109	2,1	30,41	1,9	293,89
Pohjanmaa	10 307	2,7	38,41	2,5	302,71
Keski-Pohjanmaa	2 860	0,7	9,93	0,6	275,11
Pohjois-Pohjanmaa	29 187	7,6	109,37	7,0	302,44
Kainuu	3 685	1,0	13,76	0,9	295,09
Lappi	9 585	2,5	36,37	2,3	294,54
Ahvenanmaa	536	0,1	2,39	0,2	321,33

1 Maakuntajako, katso kartta liitteessä 13.

Lähde: SVT. Kela: Yleinen asumistuki www.tietotarjotin.fi.

115. Eläkkeensaajan asumistuki maakunnittain 31.12.2022

Maakunta ¹	Asumistuen saajat joulukuussa		Vuoden aikana maksetut asumistuet		Asumistuki joulukuussa, €/kk
	Lukumäärä	%	Milj. €	%	
Koko maa	206 975	100,0	650,23	100,0	252,60
Uusimaa	50 719	24,5	186,31	28,7	292,82
Varsinais-Suomi	17 372	8,4	52,97	8,1	242,88
Satakunta	8 740	4,2	25,06	3,9	228,11
Kanta-Häme	6 992	3,4	21,66	3,3	246,62
Pirkanmaa	19 705	9,5	63,33	9,7	255,88
Päijät-Häme	10 578	5,1	32,82	5,0	248,73
Kymenlaakso	7 975	3,9	23,04	3,5	231,13
Etelä-Karjala	5 795	2,8	17,06	2,6	235,17
Etelä-Savo	6 657	3,2	18,30	2,8	219,49
Pohjois-Savo	12 247	5,9	36,21	5,6	237,09
Pohjois-Karjala	7 904	3,8	22,44	3,5	226,86
Keski-Suomi	11 115	5,4	33,43	5,1	239,50
Etelä-Pohjanmaa	7 342	3,5	21,08	3,2	227,18
Pohjanmaa	4 548	2,2	13,16	2,0	227,44
Keski-Pohjanmaa	2 342	1,1	6,76	1,0	226,92
Pohjois-Pohjanmaa	15 052	7,3	47,17	7,3	250,39
Kainuu	3 527	1,7	9,56	1,5	215,74
Lappi	7 876	3,8	24,34	3,7	244,29
Ahvenanmaa	485	0,2	1,42	0,2	218,83

1 Maakuntajako, katso kartta liitteessä 13.

Lähde: SVT. Kela: Eläkkeensaajan asumistuki www.tietotarjotin.fi.

9 Opintoetuudet

Kelan keskeisin opintoetuus on opintotuki, johon sisältyvät opintoraha, asumislisä ja opintolainan valtiontakaus.

Muita Kelan opintoetuuksia ovat korkoavustus, opintolainahyvitys, opintolainavähennys, ateriatuki, aikuiskoulutustuen lainatakaus ja koulumatkatuki.

9

Opintotukijärjestelmän tarkoitus on turvata päätoimisesti opiskelevan henkilön toimeentulo opintojen aikana. Opintotukea ja muita opintotukilain mukaisia etuuksia käsitellään luvussa 9.1, opiskeluterveydenhuoltoa luvussa 9.2 ja koulumatkatukea luvussa 9.3.

Opintotuesta säädetään opintotukilaissa (65/1994) ja siihen liittyvissä muissa säädöksissä. Opiskeluterveydenhuollosta säädetään laissa korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta (695/2019) ja koulumatkatuesta koulumatkatukilaissa (48/1997). Lainmuutoksia selostetaan liitteessä 7.

9.1 Opintotuki

Opintotukea voidaan myöntää Suomessa opiskelevalle Suomen kansalaiselle. Ulkomailla opiskelevalle myönnetään opintotukea, jos vastaavat opinnot Suomessa oikeuttavat tukeen tai opinnot sisältyvät Suomessa suoritettaviin opintoihin. Opintotukea voidaan eräissä tapauksissa myöntää myös Suomessa tai ulkomailla opiskelevalle muun maan kansalaiselle.

Opintotukeen kuuluvat opintoraha, opintolainan valtiontakaus ja osalle opiskelijoista myönnettävä asumislisä. Opintotukea myönnetään peruskoulun

jälkeisiin opintoihin, jotka kestävät yhtäjaksoisesti vähintään kaksi kuukautta. Tukeen oikeuttavat

- lukio-opinnot
- ammatillinen koulutus
- korkeakoulututkinnon suorittaminen
- muut erikseen säädetyt opinnot.

Opintotukea voidaan myöntää myös aikuisten perusopetukseen.

Opintotukea maksetaan yleensä yhdeksältä tai kymmeneltä kuukaudelta lukuvuodessa. Tukea voi saada myös päätoimisiin kesäopintoihin. Opintotuelle on määritelty enimmäistukiaika, jonka pituus vaihtelee opinnoista riippuen.

Opintoraha

Opintorahan määrään vaikuttavat opiskelijan ikä, asumismuoto ja siviilisäätö. Jos alle 17-vuotiaasta opiskelijasta maksetaan lapsilisää, hän ei ole oikeutettu opintorahaan. Alle 17-vuotias voi kuitenkin saada opintorahan oppimateriaalilisää 50,16 euroa kuukaudessa, jos hänen vanhempiansa yhteenlasketut tulot ovat enintään 41 100 euroa kuukaudessa. Oppimateriaalilisää voivat saada opintotukeen oikeuttavaa ammatillista koulutusta tai lukiokoulutusta suorittavat. Oppimateriaalilisää ei voi saada opiskelija, jolla on oikeus maksuttomaan koulutukseen. Alle 18-vuotiaan lapsen huoltaja voi saada opintorahan huoltajakorotuksen, joka on 1.1.2023 alkaen 117,17 euroa kuukaudessa.

Opintoraha lukuvuonna 2022/2023, euroa kuukaudessa:

Saaja	Määrä
Vanhempansa luona asuva alle 20-vuotias	41,43
Vanhempansa luona asuva 20 vuotta täyttänyt	87,23
Itsenäisesti asuva alle 18-vuotias	109,04
Itsenäisesti asuva 18 vuotta täyttänyt	268,23
Avioliitossa oleva	268,23
Alaikäisen lapsen huoltaja	385,40

Opiskelijan omien tulojen vaikutus

Opiskelijan omat tulot huomioidaan tarveharkinnassa koko kalenterivuoden ajalta. Tuloiksi lasketaan veronalaiset ansio- ja pääomatulot sekä ulkomailta saadut tulot. Vuosituloraja määräytyy sen mukaan, moneltako kuukaudelta opiskelija on nostonut opintotukea. Vuonna 2022 jokaista opintoraha- tai asumislisäkuukautta kohti muita tuloja voi olla 870 euroa ja jokaista tuetonta kuukautta kohti 2 600 euroa. 1.1.2023 alkaen opintotuen tuloarajat korotettiin. Vuosille 2023 ja 2024 myönnettyä jokaista opintoraha- tai asumislisäkuukautta kohti muita tuloja voi olla 1 040 euroa ja jokaista tuetonta kuukautta kohti 3 120 euroa.

Jos tulot ylittävät vuositulorajan, Kela perii ylityksen jokaista alkavaa 1 730:tä euroa kohti takaisin yhden

kuukauden opintorahan ja asumislisän. Etuuksia ei peritä takaisin, jos ylitys on enintään 290 euroa. Perittävään määrään lisätään takaisinperintäkoroitus. Vuosille 2023 ja 2024 vastaavat määrät ovat 2 080 ja 348 euroa.

Vanhempien tulojen vaikutus

Vanhempien tulot vaikuttavat perheettömän toisen asteen opiskelijan opintorahan suuruuteen, jos opiskelija asuu vanhempansa luona ja on alle 20-vuotias. Vanhempien yhteenlasketut vuositulot pienentävät opintorahaa, jos ne ovat vähintään 44 070 euroa, ja estävät opintorahan saamisen, jos ne ovat vähintään 64 400 euroa.

Tuloilla tarkoitetaan veronalaisia ansio- ja pääomatuloja. Jos vanhemmat ovat pienituloisia, opintoraha voidaan myöntää korotettuna vanhempansa luona asuvalle tai alle 18-vuotiaalle itsenäisesti asuvalle opiskelijalle.

Opintoraha on veronalaista tuloa.

Asumislisä

Suurin osa opiskelijoista on yleisen asumistuen piirissä. Opintotuen asumislisää voi saada vain opiskelija, joka opiskelee Suomessa maksullisessa koulutuksessa kansanopistossa tai siihen rinnastettavassa oppilaitoksessa ja asuu oppilaitoksen asuntolassa. Asumislisä on tällä hetkellä 88,87 euroa kuukaudessa. Asumislisää voi saada myös ulkomailla tai Ahvenanmaalla opiskeleva, joka asuu

vuokralla. Hänellä asumislisä on yleensä 210 euroa kuukaudessa.

Asumislisän määrään vaikuttavat opiskelijan omat tulot. Opiskelijan omat tulot otetaan huomioon samalla tavoin kuin opintorahan tarveharkinnassa. Puolison tai vanhempien tulot eivät vaikuta asumislisän määrään.

Asumislisä on verovapaa etuus.

Opintolainan valtioneuvoston tuki

Opiskelija, joka saa opintorahaa, voi saada opintolainan valtioneuvoston tukea. Valtioneuvoston tuki myönnetään lukuvuodeksi kerrallaan.

Opintolainan valtioneuvoston tuki lukuvuonna 2022/2023, euroa tukikuukautta kohti:

Saaja	Määrä
Korkeakouluopiskelija	650
Muu opiskelija, alle 18-vuotias	300
Muu opiskelija, 18 vuotta täyttänyt	650
Ulkomailla opiskeleva	800

Jos Kela joutuu takaajana maksamaan lainan pankille, Kela perii saatavat opiskelijalta. Saatavaan voidaan tietyin perustein myöntää maksuvapautus.

Muut opintotukilain mukaiset etuudet

Korkoavustus

Pienituloiset voivat hakea opintolainan hoitoon korkoavustusta.

Opintolainahyvitys ja opintolainavähennys

Opintolainahyvitys tarkoittaa, että Kela maksaa osan opintolainasta. Opintolainahyvityksen voi saada korkeakouluopiskelija, joka on aloittanut ensimmäiset korkeakouluopintonsa 1.8.2014 tai sen jälkeen ja suorittaa korkeakoulututkinnon määräajassa.

Jos opiskelija on aloittanut ensimmäiset korkeakouluopintonsa ennen 1.8.2014 ja suorittaa 1.8.2005–31.7.2019 aloitetun korkeakoulututkinnon määräajassa, hän voi saada opintolainavähennyksen verotuksessa.

Opintolainahyvitys on 40 % ja opintolainavähennys 30 % huomioon otettavan opintolainan 2 500 euroa ylittävästä määrästä, mutta enintään määrätty euromäärä.

Ateriatuki

Korkeakouluopiskelijat saavat aterian alennettuun hintaan ravintoloissa, jotka ovat ateriatuen piirissä. Kela maksaa tuen opiskelijaravintolan pitäjälle,

joka vähentää tuen aterian hinnasta. Ravintoloissa noudatetaan valtioneuvoston vahvistamia enimmäishintoja. Ateriatuki on 2,55 euroa ateriala kohti.

Aikuiskoulutustuen lainatakaus

Työelämästä opiskelemaan siirtyvät aikuiset voivat saada aikuiskoulutustukea. Tuen saaja voi myös saada opintolainalleen valtioneuvoston tukea. Aikuiskoulutustuen myöntää Työllisyysrahasto, opintolainan valtioneuvoston tuki. Opiskelijalla on oikeus opintolainan valtioneuvoston tukeen, jos hän saa aikuiskoulutustukea yhtäjaksoisesti vähintään kahdeksan viikon ajan. Aikuiskoulutustuen lainatakaus on 650 euroa kuukaudessa ja ulkomailla opiskelun aikana 800 euroa kuukaudessa.

9.2 Opiskeluterveydenhuolto

Korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollon järjestämisvastuu siirtyi kunnilta Kelalle vuoden 2021 alussa. Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiö (YTHS) tuottaa palvelut valtakunnallisesti. Kela maksaa YTHS:lle korvauksia sen tuottamista palveluista (katso taulukko 65).

Vuoden 2021 alusta lähtien opiskeluterveydenhuoltoa ei enää rahoiteta sairausvakuutuksen varoista vaan sosiaaliturvan yleisrahastosta. Valtio rahoittaa 77 % opiskeluterveydenhuollon kustannuksista. Loput 23 % rahoitetaan terveydenhoitomaksuilla, jotka Kela kerää opiskelijoilta.

Tilastointi

Tiedot opiskeluterveydenhuollosta tilastoidaan kalenterivuositain Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiön tilikauden mukaan.

116. Opintotukimenot 2005–2022, milj. €

Vuosi	Kaikki ¹	Opintoraha	Aikuisopintoraha ²	Asumislisä ³	Opintolainahyvitys	Opintolainojen korkotuki ⁴	Opintolainojen korkoavustukset	Maksetut takausvastuut	Ateriatuki
2005	700,27	431,96	-0,39	231,66	.	0,11	1,53	18,14	20,21
2006	706,22	418,96	-0,23	250,59	.	0,04	1,41	18,13	20,64
2007	682,06	405,95	-0,15	242,67	.	0,01	1,57	25,24 ⁵	23,75
2008	701,59	440,73	-0,10	241,92	.	0,00	1,68	22,97 ⁵	24,13
2009	795,71	503,83	-0,07	266,64	.	..	1,30	26,63 ⁵	24,47
2010	806,04	510,27	-0,05	274,36	.	..	0,54	21,80 ⁵	24,63
2011	780,20	491,57	-0,04	267,22	.	..	0,44	18,60 ⁵	27,13
2012	764,10	478,80	-0,03	259,72	.	..	0,52	21,99 ⁵	27,78
2013	756,36	472,56	-0,02	259,23	.	..	0,32	19,26 ⁵	29,64
2014	777,87	486,72	-0,01	266,03	.	..	0,20	17,24 ⁵	30,23
2015	791,98	502,36	-0,00	266,45	0,00	..	0,13	13,34 ⁵	30,80
2016	794,01	507,63	-0,00	264,57	0,06	..	0,10	12,91 ⁵	30,98
2017	631,64	460,97	-0,00	145,62	3,04	..	0,07	12,98 ⁵	30,71
2018	473,30	408,16	-0,00	9,25	28,29	..	0,05	16,49 ⁵	30,27
2019	500,60	412,01	-	13,49	43,81	..	0,06	19,47 ⁵	30,10
2020	544,02	437,88	-	13,89	67,33	..	0,07	24,88 ⁵	17,18
2021	568,66	446,17	-	12,45	83,99	..	0,06	27,61 ⁵	15,98
2022	595,22	454,58	-	15,68	87,81	..	0,13	31,44 ⁵	25,17

1 Opintolainojen takaisinperityt takausvastuusaatavat ja takaisinperittyyn opintotukeen lisätty korotus (15 % vuoteen 2017 asti ja 7,5 % vuodesta 2018 lähtien) on vähennetty yhteissummasta.

Summaa ei kuitenkaan ole vähennetty tukilajikohtaisista euromääristä.

2 Lakkasi 31.12.2002.

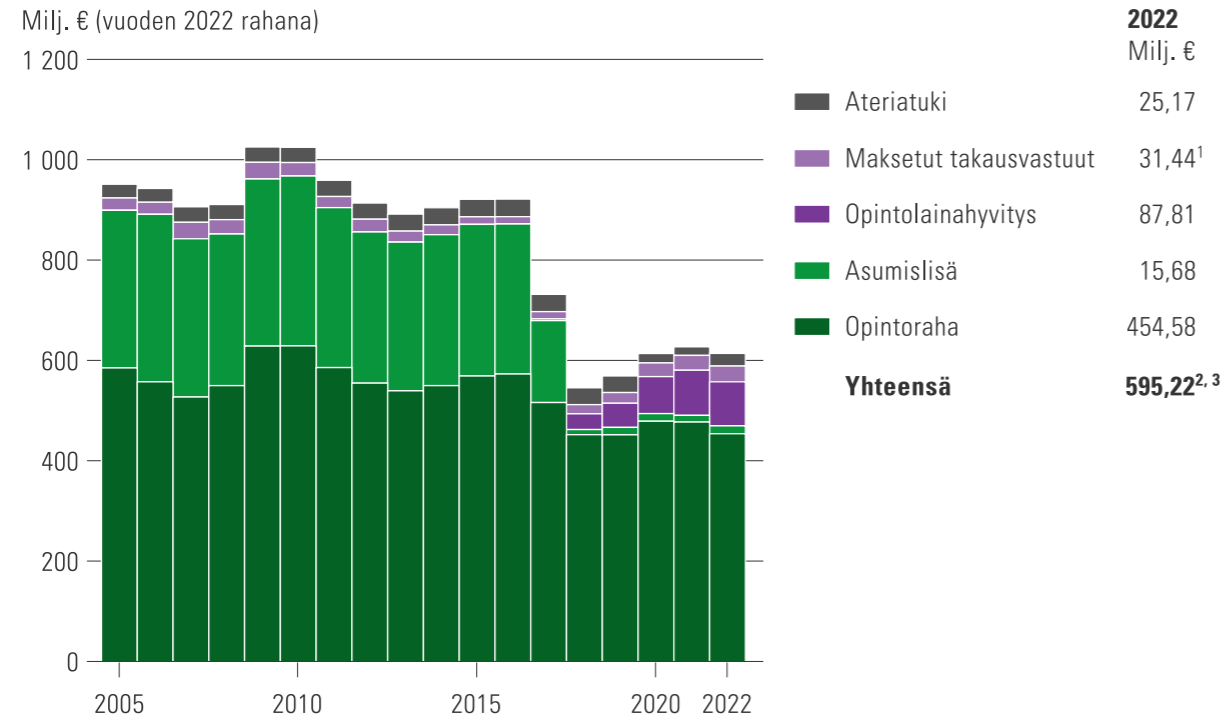
3 Valtaosa opiskelijoista siirtyi yleisen asumistuen piiriin 1.8.2017.

4 Lakkasi 31.7.2008.

5 Opintolainojen uusi takausvastuujärjestelmä otettiin käyttöön toukokuussa 2007. Sen jälkeen Kelan pankeille maksamista opintolainojen takausvastuista ei ole vähennetty Kelan opiskelijoilta perimiä takausvastuusaatavia.

Lähde: Kelan opintotukikeskus; SVT. Kela: Opintotuki www.tietotarjotin.fi.

Kuvio 41. Opintotukimenot 2005–2022

1 Opintolainojen uusi takausvastuujärjestelmä otettiin käyttöön toukokuussa 2007. Sen jälkeen Kelan pankeille maksamista opintolainojen takausvastuista ei ole vähennetty Kelan opiskelijoilta perimiä takausvastuusaatavia.

2 Opintolainojen takaisinperityt takausvastuusaatavat ja takaisinperittyyn opintotukeen lisätty korotus (15 % vuoteen 2017 asti ja 7,5 % vuodesta 2018 lähtien) on vähennetty yhteissummasta. Summaa ei kuitenkaan ole vähennetty tukilajikohtaisista euromääristä.

3 Sisältää korkotuen ja korkoavustukset.

Lähde: Kelan opintotukikeskus; SVT. Kela: Opintotuki www.tietotarjotin.fi.

117. Opintotuen saajat ja tuen osat lukuvuosina 2005/2006–2022/2023

Lukuvuosi	Saajat yhteensä	% 17–34-vuotiaista	Opintoraha	Asumislisä ¹	Opintolainan valtiontakaus
2005/2006	288 068	24,8	281 141	192 738	117 840
2006/2007	283 580	24,2	276 856	188 678	114 063
2007/2008	286 092	24,2	281 009	183 901	109 199
2008/2009	290 933	24,3	285 903	185 006	107 659
2009/2010	304 591	25,2	299 265	194 608	117 051
2010/2011	300 280	24,7	294 522	193 913	121 127
2011/2012	292 269	24,0	287 316	190 520	198 223
2012/2013	288 390	23,6	283 171	188 511	197 208
2013/2014	286 526	23,4	281 080	188 930	197 055
2014/2015	288 057	23,5	283 197	191 120	201 840
2015/2016	286 262	23,4	281 497	191 594	205 894
2016/2017	280 271	22,9	275 545	188 076	206 300
2017/2018	276 264	22,7	273 023	19 375	218 244
2018/2019	273 582	22,7	270 251	18 307	220 243
2019/2020	281 349	23,4	277 469	16 603	222 192
2020/2021	293 575	24,6	286 733	10 786	233 600
2021/2022	291 310	24,3	284 351	12 662	236 040
2022/2023	290 057	24,0	283 174	13 533	236 043

¹ Valtaosa opiskelijoista siirtyi yleisen asumistuen piiriin 1.8.2017.

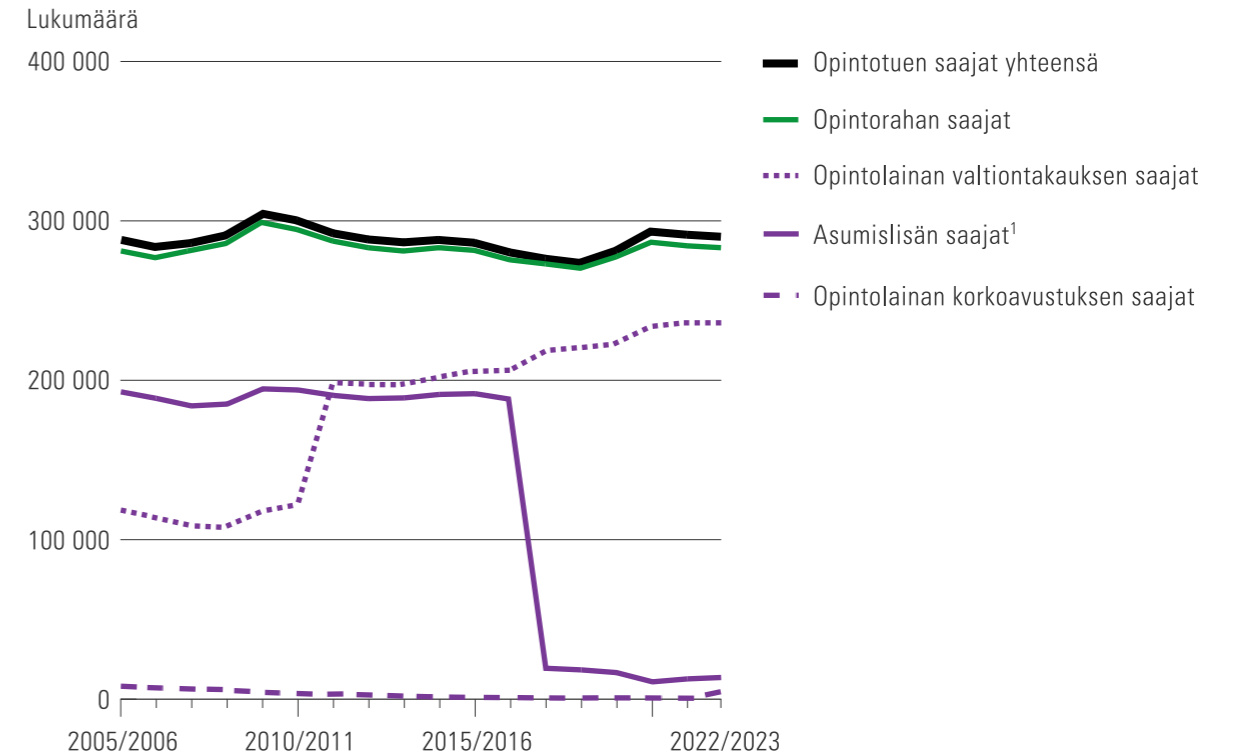
Lähde: SVT. Kela: Opintotuki; Kela: Kelan väestötilasto www.tietotarjotin.fi.

118. Opintotuen saajat sukupuolen ja iän mukaan lukuvuonna 2022/2023

Ikäryhmä	Kaikki	Miehet	Naiset	Opintoraha	Asumislisä	Opintolainan valtioneuvokaus
Kaikki	290 057	124 131	165 926	283 174	13 533	236 043
-17	25 034	11 689	13 345	24 643	200	6 617
18-19	40 877	17 816	23 061	39 650	765	19 630
20-24	130 431	56 583	73 848	128 451	8 388	123 005
25-29	55 992	24 557	31 435	53 945	3 308	53 581
30-39	27 296	10 436	16 860	26 392	709	24 571
40-	10 427	3 050	7 377	10 093	163	8 639

Lähde: SVT. Kela: Opintotuki www.tietotarjotin.fi.

Kuvio 42. Opintotuen saajat lukuvuosina 2005/2006–2022/2023

¹ Valtaosa opiskelijoista siirtyi yleisen asumistuen piiriin 1.8.2017.

Lähde: SVT. Kela: Opintotuki www.tietotarjotin.fi.

119. Opintotuen saajat oppilaitoksittain lukuvuosina 2005/2006–2022/2023

Lukuvuosi	Yhteensä	Yliopistot ja korkeakoulut	Ammattikorkeakoulut	Ammatilliset oppilaitokset ja kansanopistot	Lukiot	Ulkomaiset oppilaitokset
2005/2006	288 068	86 751	86 172	86 522	24 153	4 470
2006/2007	283 580	85 654	84 284	85 593	23 689	4 360
2007/2008	286 092	84 227	82 674	88 551	26 213	4 427
2008/2009	290 933	81 871	82 522	92 922	29 145	4 473
2009/2010	304 591	84 867	84 753	100 144	29 864	4 963
2010/2011	300 280	83 474	83 569	98 723	29 056	5 457
2011/2012	292 269	81 801	81 554	96 136	26 930	5 848
2012/2013	288 390	80 232	81 110	94 875	25 917	6 256
2013/2014	286 526	79 634	79 986	95 094	24 959	6 853
2014/2015	288 057	79 606	80 484	95 740	24 666	7 561
2015/2016	286 262	80 331	82 033	91 657	23 857	8 384
2016/2017	280 271	79 486	82 549	85 802	23 286	9 148
2017/2018	276 264	79 691	82 969	80 892	23 132	9 580
2018/2019	273 582	80 395	82 439	77 790	23 252	9 703
2019/2020	281 349	82 018	82 130	80 550	27 302	9 348
2020/2021	293 575	84 946	87 671	84 419	27 529	9 010
2021/2022	291 310	86 859	91 364	79 723	25 286	8 073
2022/2023	290 057	88 915	94 202	75 777	23 972	7 175

Lähde: SVT. Kela: Opintotuki www.tietotarjotin.fi.

120. Opintotuki keskimäärin joulukuussa vuosina 2005–2022, €/kk vuoden 2022 rahana

Vuosi	Kaikkien saajien opintotuki (ilman lainatakauksen euromäärää)	Lainatakauspäätöksen saaneiden opintotuki (mukaan lukien lainatakauksen euromäärä)	Opintoraha	Asumislisä
2005	450,99	892,18	294,42	249,54
2006	445,51	878,21	290,08	248,38
2007	428,69	860,68	278,86	245,27
2008	447,71	907,67	305,13	239,44
2009	449,24	914,79	302,38	244,63
2010	437,63	888,73	293,22	239,34
2011	429,88	884,47	285,69	233,72
2012	422,79	866,61	280,23	229,68
2013	419,50	855,60	277,12	227,04
2014	431,10	977,20	286,23	226,97
2015	442,31	982,85	295,10	228,31
2016	447,96	976,83	300,29	226,64
2017	259,22	1 016,10	247,78	225,78
2018	264,83	1 007,36	253,46	224,17
2019	260,81	997,41	250,79	220,22
2020	263,53	1 017,33	256,67	215,57
2021	262,83	986,35	255,59	216,13
2022	255,15	918,72	248,00	199,68

Lähde: SVT. Kela: Opintotuki www.tietotarjotin.fi.

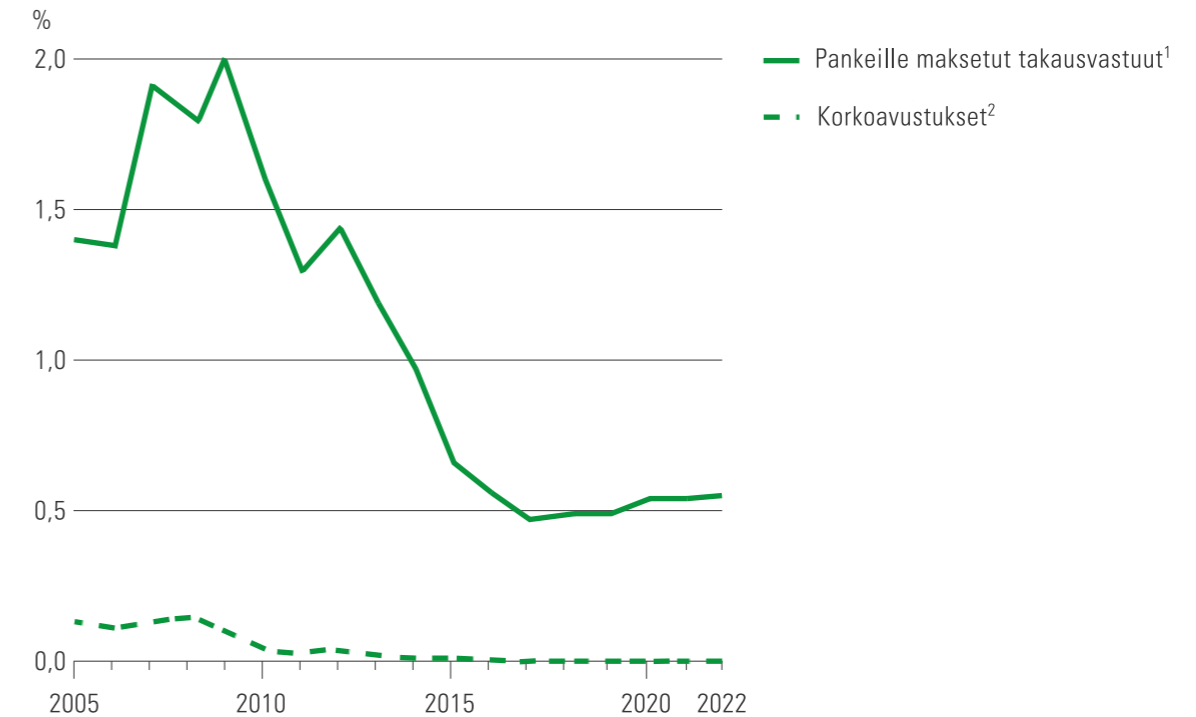
121. Opintolaina keskimäärin 2005–2022, euroa vuoden 2022 rahana

Vuosi ¹	Kaikki opintolainat	Markkinaehtoiset lainat	Korkotukilainat
2005	5 649	5 756	2 987
2006	5 739	5 861	2 643
2007	5 821	5 943	2 294
2008	5 796	5 897	1 974
2009	5 865	5 942	1 722
2010	5 944	6 004	1 473
2011	5 878	5 922	1 215
2012	5 874	5 903	843
2013	5 973	5 990	702
2014	6 140	6 150	561
2015	6 552	6 558	466
2016	6 985	6 987	411
2017	7 658	7 659	543
2018	8 649	8 649	–
2019	9 506	9 506	–
2020	10 320	10 320	–
2021	10 785	10 785	–
2022	10 677	10 677	–

¹ Tilastointiajankohta markkinaehtoisissa lainoissa 31.12., korkotuellisissa lainoissa 30.9.

Lähde: SVT. Kela: Opintotuki www.tietotarjotin.fi.

Kuvio 43. Opintolainojen maksetut takausvastuut ja korkoavustukset lainakannasta 2005–2022

¹ Opintolainojen uusi takausvastuujärjestelmä otettiin käyttöön toukokuussa 2007. Sen jälkeen Kelan pankeille maksamista opintolainojen takausvastuista ei ole vähennetty Kelan opiskelijoilta perimiä takausvastuusaatavia.

² Sisältää myös asevelvollisille sotilasavustuksina maksetut markkinaehtoisten opintolainojen ja korkotukilainojen korkoavustukset.

Lähde: SVT. Kela: Opintotuki www.tietotarjotin.fi.

122. Aikuiskoulutustuen lainatakaus 2005–2022

Vuosi	Saajat sukupuolen mukaan			Saajat oppilaitoksittain				Laina keskimäärin joulukuussa, €/kk
	Yhteensä	Miehet	Naiset	Yliopistot ja korkeakoulut	Ammatti- korkeakoulut	Ammatilliset oppilaitokset	Muut	
2005	1 441	269	1 172	352	496	512	81	301,2
2006	1 392	248	1 144	365	479	478	70	299,6
2007	1 320	233	1 087	386	450	436	47	301,7
2008	1 144	201	943	343	355	421	25	300,8
2009	1 071	204	867	295	371	393	12	301,2
2010	1 135	228	907	305	406	392	32	301,2
2011	1 389	322	1 067	387	500	449	53	302,6
2012	1 794	428	1 366	497	648	589	60	304,7
2013	2 133	510	1 623	566	841	702	24	302,1
2014	2 563	645	1 918	712	1 028	801	22	402,8
2015	3 283	888	2 395	868	1 385	992	38	402,2
2016	4 286	1 254	3 032	1 096	1 885	1 246	59	402,7
2017	5 310	1 613	3 697	1 191	2 491	1 566	62	650,8
2018	6 269	1 980	4 289	1 280	3 041	1 886	62	651,0
2019	7 297	2 194	5 103	1 540	3 622	2 069	66	651,0
2020	8 107	2 435	5 672	1 708	4 064	2 286	49	650,4
2021	9 117	2 708	6 409	1 829	4 570	2 671	47	650,3
2022	9 868	2 942	6 926	2 032	5 086	2 693	57	650,6

Lähde: SVT. Kela: Opintotuki www.tietotarjotin.fi.

9.3 Koulumatkatuki

Koulumatkatuki korvaa lukiossa tai ammatillisessa peruskoulutuksessa olevien opiskelijoiden koulumatkojen kustannuksia.

1.8.2021 alkaen koulumatkatuen määrään vaikuttavat matkapäivien määrä kalenterikuukaudessa, koulumatkan pituus ja kulkutapa. Tuen määrään vaikuttaa myös se, onko opiskelija oikeutettu maksuttomaan koulutukseen.

Opiskelija voi saada koulumatkatukea, jos hän kulkee tukeen oikeuttavan koulumatkan vähintään 10 päivänä kalenterikuukaudessa. Tuki on täysimääräinen, jos matkapäiviä on 15 tai enemmän. Jos matkapäiviä on 10–14, koulumatkatuen määrä on puolet täysimääräisestä tuesta.

Maksuttomaan koulutukseen oikeutettu voi saada koulumatkatukea, jos koulumatka on vähintään 7 kilometriä yhteen suuntaan. Muilla kuin maksuttomaan koulutukseen oikeutetuilla matkan täytyy olla vähintään 10 kilometriä, jotta koulumatkatukea voi saada.

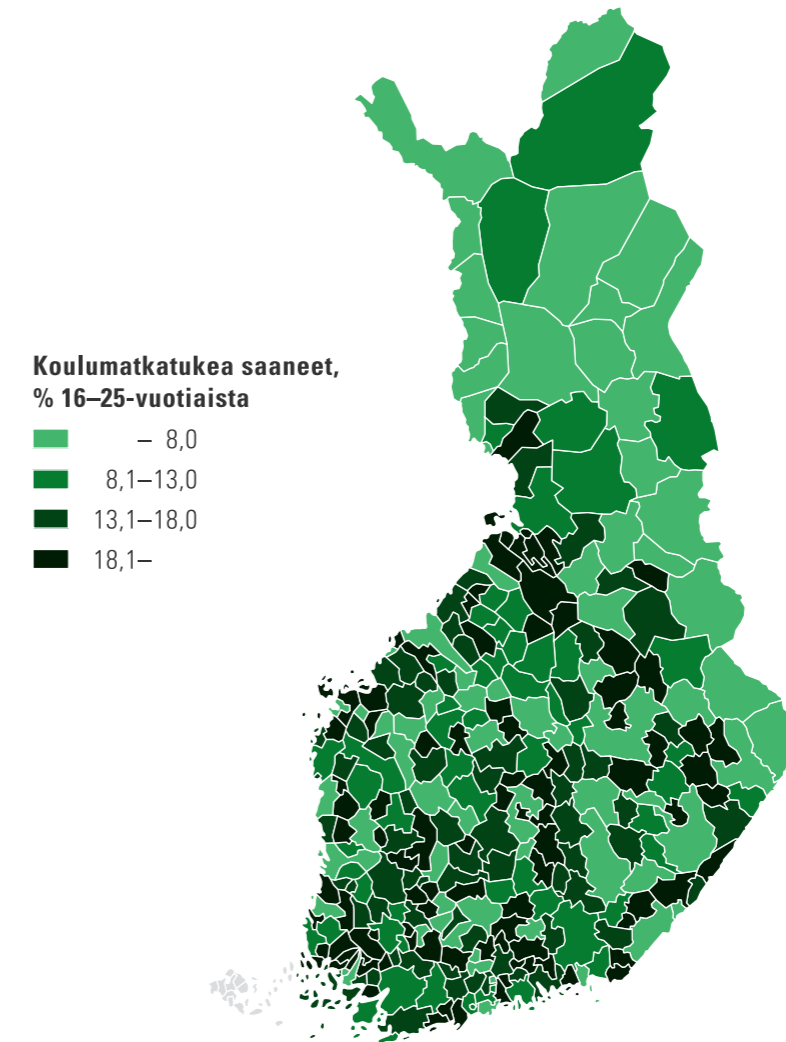
Tuki maksetaan lipunmyyjälle, koulukuljetuksen järjestäjälle tai opiskelijalle. Jos maksuttomaan koulutukseen oikeutettu opiskelija kulkee oppilaitokseen julkisilla liikennevälineillä tai koulukuljetuksella, hän ei yleensä maksa matkalipusta itse

mitään. Muilla kuin maksuttomaan koulutukseen oikeutetuilla koulumatkatuessa on omavastuuosuus, joka riippuu matkapäivien määrästä.

Koulumatkatuki myönnetään enintään lukuvuodeksi kerrallaan, ja sitä maksetaan enintään 12 kuukaudelta lukuvuodessa.

Koulumatkatuki on verovapaa etuus.

Kuvio 44. Koulumatkatuen saajat kunnittain joulukuussa 2022

Lähde: SVT. Kela: Koulumatkatuki; Kela: Kelan väestötilasto www.tietotarjotin.fi.

123. Koulumatkatuki 2005–2022

Vuosi	Maksettu milj. €	Saajat joulukuussa oppilaitoksittain				Saajat joulukuussa matkustustavan mukaan						
		Yhteensä	Lukio	Ammatillinen oppilaitos	Muu	Linja-auto (MH)	Seutuliikenne ¹	Juna	Muu	Koulukuljetus	Itse järjestetty kulkutapa	Ei määritelty
2005	27,92	32 401	11 923	19 882	596	20 088	.	879	521	3 748	5 425	1 740
2006	30,69	32 701	11 709	20 433	559	20 584	.	843	266	3 638	5 649	1 721
2007	31,99	32 290	11 207	20 569	514	20 700	.	764	335	3 405	5 342	1 744
2008	36,15	31 821	10 570	20 700	551	20 287	.	809	363	3 101	5 565	1 696
2009	37,58	31 835	10 180	21 397	260	21 781	.	1 152	480	2 653	7 501	31
2010	39,24	33 054	10 679	22 134	243	22 641	.	1 293	528	2 391	7 923	41
2011	41,91	32 394	10 272	21 905	217	21 979	.	..	668	2 332	8 970	61
2012	47,89	34 194	10 514	23 401	279	22 214	.	1 600	837	2 069	9 427	59
2013	50,70	34 077	10 458	23 382	237	21 326	.	1 284	868	2 114	10 236	62
2014	51,15	33 156	10 385	22 588	184	19 353	.	1 347	909	2 787	10 498	66
2015	47,07	31 706	10 129	21 433	144	15 672	1 788	1 479	1 087	2 637	10 972	69
2016	49,94	32 623	10 962	21 513	151	11 607	4 894	.	2 337 ²	4 267	10 773	304
2017	46,84	32 874	11 061	21 705	110	10 916	4 999	.	2 416 ²	4 181	11 501	314
2018	45,66	31 989	10 970	20 885	134	9 564	5 217	.	2 675 ²	3 984	11 603	319
2019	43,14	28 972	10 287	18 495	191	7 684	4 785	.	2 098 ²	3 575	11 714	239
2020	34,02	26 980	9 789	17 053	139	5 938	3 557	.	1 639 ²	3 331	13 114	202
2021	38,52	39 015	16 783	22 028	205	5 685	6 511	.	6 555 ²	4 304	12 827	2 905
2022	56,80	52 627	24 348	28 017	262	7 108	9 603	.	12 406 ²	5 986	13 724	3 517

1 Seutuliikenteellä tarkoitetaan Walitti-liikennettä (käytössä koulumatkatuessa 1.8.2015 alkaen).

2 1.8.2016 alkaen VR:n junan käytöstä aiheutuneet koulumatkakustannukset on korvattu opiskelijalle muuna joukkoliikenteenä.

Huomautus. Matkustustavan tilastointia on muutettu 1.8.2021 alkaen. Muutoksen jälkeen matkustustapa tilastoituu ratkaisun mukaisen voimassaolon ja opiskelijalle maksettavan maksun kohdistumisajan mukaisesti tai laskutustapauksissa maksuajankohdan mukaisesti. Aikaisemmin se määräytyi pääsääntöisesti maksuperusteiden mukaisesti.

Lähde: SVT. Kela: Koulumatkatuki www.tietotarjotin.fi.

124. Koulumatkatuen saajien ikä ja tuen suuruus lukuvuosina 2005/2006–2022/2023

Lukuvuosi	Saajat yhteensä	Alle 18-vuotiaat	18–19-vuotiaat	20–24-vuotiaat	Yli 24-vuotiaat	Alle 100 €/kk ¹	100–200 €/kk ¹	Yli 200 €/kk ¹
2005/2006	51 029	28 360	14 383	5 493	2 793	30 819	16 323	3 887
2006/2007	51 625	29 027	14 762	5 146	2 690	30 743	16 736	4 146
2007/2008	51 725	29 551	14 887	4 793	2 494	25 503	20 723	5 499
2008/2009	51 414	29 970	15 199	4 245	2 000	23 654	20 142	7 618
2009/2010	51 725	29 652	15 682	4 387	2 004	23 343	20 359	8 023
2010/2011	52 393	29 253	16 216	5 006	1 918	22 251	21 091	9 051
2011/2012	53 502	29 129	16 156	5 678	2 539	18 045	24 535	10 922
2012/2013	54 347	28 454	16 897	6 142	2 854	17 685	22 209	14 453
2013/2014	53 656	27 752	16 911	6 200	2 793	17 641	21 045	14 970
2014/2015	52 365	26 988	16 267	6 237	2 873	16 962	20 371	15 032
2015/2016	51 549	26 733	15 884	5 891	3 041	16 872	20 492	14 185
2016/2017	49 985	26 376	14 652	5 272	3 685	16 579	20 524	12 882
2017/2018	49 926	25 832	13 867	4 393	5 834	17 449	19 893	12 584
2018/2019	48 987	25 019	12 926	3 926	7 116	17 734	19 327	11 926
2019/2020	45 186	23 900	11 830	3 462	5 994	16 160	18 048	10 978
2020/2021	42 080	22 718	10 692	3 076	5 594	13 949	17 475	10 656
2021/2022	57 365	37 641	10 977	3 052	5 695	22 839	23 223	11 303
2022/2023	70 834	50 700	12 213	2 731	5 190	28 583	29 369	12 882

¹ Tuen suuruus on laskettu lukuvuoden viimeisimmän maksun perusteella.

Lähde: SVT. Kela: Koulumatkatuki www.tietotarjotin.fi.

125. Koulumatkatuen saajat koulutuksen maksuttomuuden ja matkapäivien mukaan lukuvuosina 2021/2022–2022/2023

Lukuvuosi	Kaikki	Saajat koulutuksen maksuttomuuden mukaan		Saajat matkapäivien mukaan	
		Maksuton koulutus	Muu kuin maksuton koulutus	10–14 matkapäivää kuukaudessa	15 matkapäivää tai enemmän kuukaudessa
2021/2022	57 365	25 574	40 376	17 730	55 059
2022/2023	70 834	51 636	33 619	24 416	68 864

Huomautus. Jos tieto matkapäivien määrästä puuttuu, tuen saaja on lisätty yhteissummaan.

Lähde: SVT. Kela: Koulumatkatuki www.tietotarjotin.fi.

10 Perustoimeentulotuki

Tässä luvussa kuvataan perustoimeentulotuki, jonka Kela maksaa. Perustoimeentulotukea voi saada henkilö tai perhe, jonka tulot ja varat eivät riitä välttämättömiin jokapäiväisiin menoihin.

Kunnat vastaavat täydentävästä ja ehkäisevästä toimeentulotuesta.

10

10.1 Perustoimeentulotuki

Toimeentulotukea säätelee laki toimeentulotuesta (1412/1997). Lainmuutoksia selostetaan liitteessä 8.

Perustoimeentulotuki on viimesijainen tuki, ja sen määrään vaikuttavat perheen kaikki tulot ja varat. Oikeus perustoimeentulotukeen ratkaistaan tekemällä laskelma hakijan ja hänen perheenjäsentensä tuloista, varoista ja menoista.

Perustoimeentulotuella katettavat menot

Perustoimeentulotukea myönnettäessä otetaan huomioon perusosalla katettavat menot sekä muut perusmenot.

Perusosa on kiinteä summa, joka on tarkoitettu jokapäiväisen elämän välttämättömiin menoihin. Perusosan määrä on laskennallinen, ja sen suuruus tarkistetaan vuosittain kansaneläkeindeksin mukaan. Vuonna 2022 perusosan määrä oli yksin asuvalle 532,97 euroa kuukaudessa elokuun alusta alkaen. Ennen elokuun indeksikorotusta määrä oli 514,82 euroa kuukaudessa.

Perusosalla katetaan

- ravintomenot
- vaatemenot

- vähäiset terveydenhuoltomenot
- henkilökohtaisesta ja kodin puhtaudesta aiheutuvat menot
- paikallisliikenteen käyttö
- sanomalehden tilaus
- puhelimen ja tietoliikenteen käyttö
- harrastus- ja virkistystoiminta
- muut vastaavat henkilön ja perheen jokapäiväiseen toimeentuloon kuuluvat menot.

Muina perusmenoina otetaan huomioon kohtuullisen suuruisina

- varsinaiset asumismenot (esimerkiksi vuokra, hoitovastike ja taloussähkö)
- muut asumiseen liittyvät menot (esimerkiksi välttämättömät muuttokustannukset, vuokravakuus ja kotivakuutus)
- muut kuin perusosaan sisältyvät julkisen terveydenhuollon menot
- lasten kunnallisen varhaiskasvatuksen sekä kouluisten aamu- ja iltapäivätoiminnan menot
- lapsen tapaamisesta etävanhemmalle aiheutuvat menot, jotka perustuvat kunnan toimielimen vahvistamaan sopimukseen tai tuomioistuimen päätökseen
- välttämättömän henkilötodistuksen, oleskeluasiakirjan tai matkustusasiakirjan hankintamenot.

Perustoimeentulotuessa huomioitavat tulot ja varat

Perustoimeentulotuen määrään vaikuttavat lähes kaikki kotitalouden käytettävissä olevat tulot ja varat. Verotettavat tulot huomioidaan nettomääräisinä.

Vähäiset ansiotulot ja avustukset eivät vaikuta perustoimeentulotukeen, eivät myöskään alle 18-vuotiaiden lasten vähäiset tai epäsäännölliset tulot.

Joitain sosiaalietuksia ei huomioida perustoimeentulotuessa tulona. Näitä ovat muun muassa äitiysavustus, koulumatkatuki, vammaisetuudet ja työttömyysetuuksien kulukorvaukset.

Asiakkaan ja hänen perheensä on ensisijaisesti turvattava toimeentulonsa käytettävissä olevilla varoillaan sekä tarvittaessa realisoimalla omaisuuttaan. Esimerkiksi tileillä olevat säästöt, rahasto-osuudet, säästövakuutukset ja arvopaperit katsotaan perustoimeentulotuen laskelmassa heti käytettävissä oleviksi varoiksi. Muulle varallisuudelle annetaan realisointiaikaa. Toimeentulotuki voidaan myös määrätä perittäväksi takaisin varallisuudesta.

Perustoimeentulotukea myönnettäessä varoina ei huomioida

- hakijan tai perheen käytössä olevaa vakinaista asuntoa eikä tarpeellista asuinirtaimistoa
- tarpeellisia työ- tai opiskeluvälineitä
- alle 18-vuotiaan lapsen varoja siltä osin kuin ne ylittävät hänen perusosansa ja muut perusmenonsa
- muita sellaisia varoja, jotka ovat tarpeen jatkuvan toimeentulon turvaamiseksi.

Perustoimeentulotukea voidaan myöntää myös ennakkona odotettavissa olevaa etuutta, tuloa, korvausta tai saatavaa vastaan. Silloin maksetun perustoimeentulotuen määrä peritään takaisin tulevista tuloista.

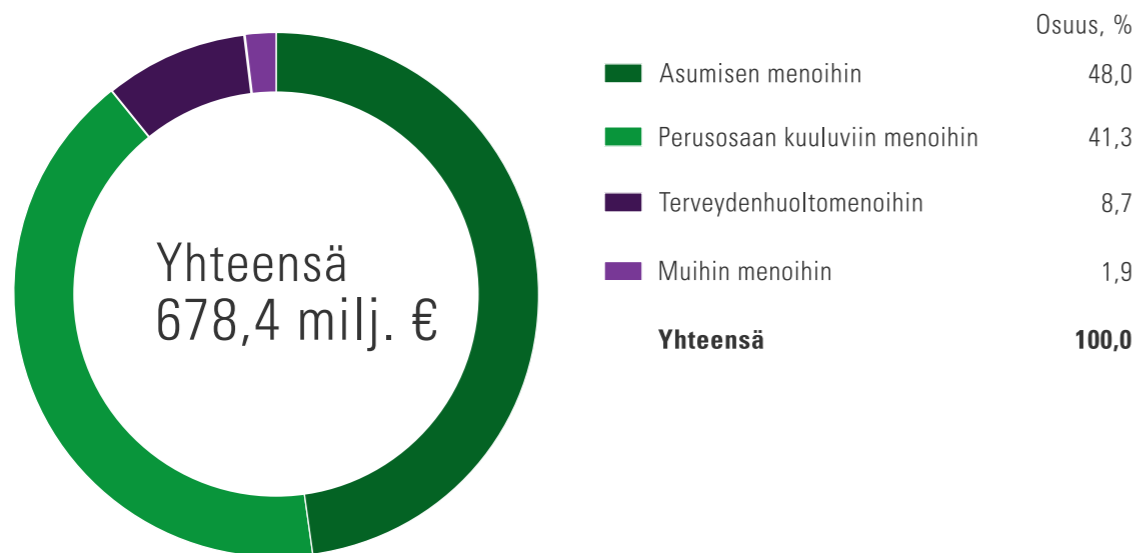
126. Perustoimeentulotuen laskennallinen kohdentuminen eri menoihin 2017–2022, milj. €

Vuosi	Yhteensä	Perusosaan kuuluviin menoihin	Varsinaisiin asumismenoihin	Muihin asumiseen liittyviin menoihin	Terveystenhoito-menoihin	Muihin menoihin
2017	722,08	276,94	315,04	31,23	66,50	32,36
2018	715,95	273,35	319,74	33,94	70,66	18,25
2019	698,43	265,68	311,40	35,12	69,61	16,63
2020	784,03	294,68	323,06	36,38	66,49	63,41
2021	686,45	273,66	303,64	34,18	62,37	12,61
2022	678,39	280,45	290,48	35,43	59,12	12,93

Huomautus. Sisältää väliaikaisen epidemikorvauksen vuonna 2020 ja 2021. Epidemikorvaus on tilastoitu muihin menoihin.

Lähde: SVT. Kela: Perustoimeentulotuki www.tietotarjotin.fi.

Kuvio 45. Perustoimeentulotuen laskennallinen kohdentuminen eri menoihin 2022

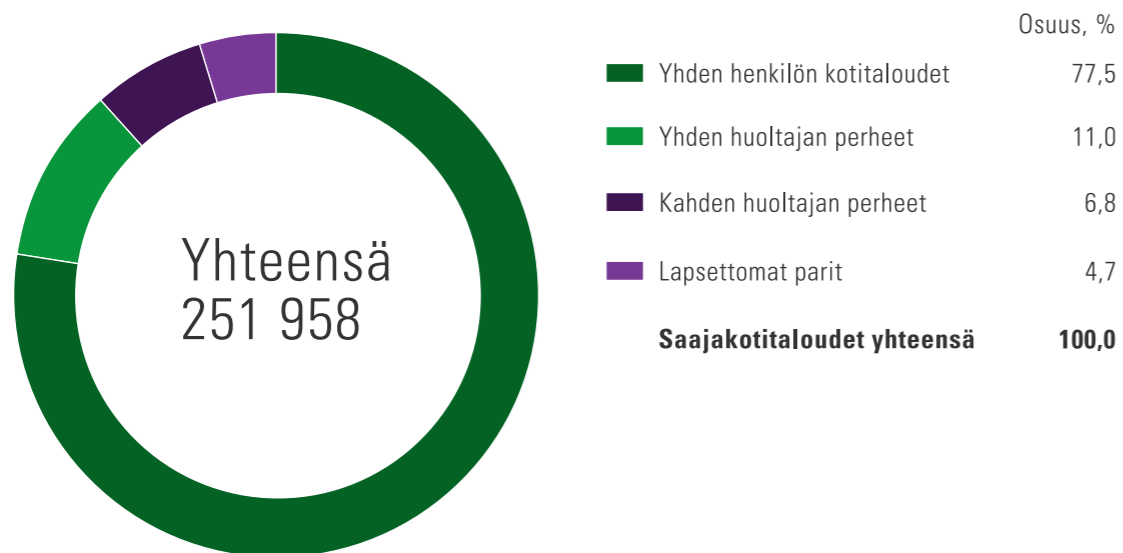
Lähde: SVT. Kela: Perustoimeentulotuki www.tietotarjotin.fi.

127. Perustoimeentulotuen saajat ja saajakotitaloudet kotitaloustyyppin mukaan 2017–2022

Vuosi	Saajat (henkilöt)	Kotitaloudet yhteensä	Yhden henkilön kotitaloudet	Lapsettomat pariskunnat	Kahden huoltajan perheet	Yksinhuoltajaperheet
2017	402 564	277 316	205 234	16 712	21 485	33 885
2018	408 393	281 448	208 770	15 725	21 400	35 553
2019	396 636	274 408	205 585	14 698	20 168	33 957
2020	417 071	288 329	218 012	15 703	21 362	33 252
2021	378 579	267 511	205 572	13 472	18 954	29 513
2022	355 426	251 958	195 350	11 968	17 014	27 626

Lähde: SVT. Kela: Perustoimeentulotuki www.tietotarjotin.fi.

Kuvio 46. Perustoimeentulotuen saajakotitaloudet kotitaloustyyppin mukaan 2022

Lähde: SVT. Kela: Perustoimeentulotuki www.tietotarjotin.fi.

10.2 Perustoimeentulotuki alueittain

Perustoimeentulotuen aluetilastot esitetään maakunnittain tuensaajan pääasiallisen oleskelukunnan mukaan.

128. Perustoimeentulotuki maakunnittain 2022

Maakunta ¹	Maksetut tuet, milj. €	Saaja-kotitaloudet	Saajat (henkilöt) yhteensä	Saajien osuus väestöstä, %	18–24-vuotiaat saajat	18–24-vuotiaiden saajien osuus kaikista 18–24-vuotiaista, %
Koko maa	678,39	251 958	355 426	6,4	59 960	14,1
Uusimaa	280,74	92 476	139 079	8,0	20 302	15,4
Varsinais-Suomi	47,32	19 421	27 780	5,7	4 632	11,6
Satakunta	17,00	7 703	10 341	4,9	1 909	13,6
Kanta-Häme	20,03	7 956	10 915	6,4	1 885	16,8
Pirkanmaa	69,02	26 107	35 170	6,6	6 225	13,7
Päijät-Häme	30,61	11 584	15 884	7,8	2 846	21,1
Kymenlaakso	18,40	7 816	10 364	6,5	1 827	18,4
Etelä-Karjala	14,24	5 559	7 402	5,9	1 323	13,9
Etelä-Savo	13,01	5 757	7 597	5,8	1 329	16,5
Pohjois-Savo	30,80	12 131	16 230	6,5	3 215	17,2
Pohjois-Karjala	16,72	8 066	10 760	6,6	2 105	16,2
Keski-Suomi	36,53	14 559	19 243	7,1	4 161	17,7
Etelä-Pohjanmaa	13,87	6 236	8 757	4,6	1 668	12,4
Pohjanmaa	12,43	4 982	7 483	4,2	1 261	8,4
Keski-Pohjanmaa	4,28	2 149	2 917	4,3	576	12,0
Pohjois-Pohjanmaa	34,01	16 072	21 881	5,2	4 781	13,1
Kainuu	6,00	2 794	3 733	5,3	700	15,7
Lappi	13,65	6 668	9 039	5,1	1 739	14,5

¹ Maakuntajako, katso kartta liitteessä 13.

Huomautus. Perustoimeentulotuen toimeenpano Ahvenanmaan maakunnassa ei kuulu Kelan tehtäviin.

Lähde: SVT. Kela: Perustoimeentulotuki www.tietotarjotin.fi.

11 Muut etuudet

11

Tässä luvussa käsitellään sotilasavustus ja eläketuki. Sotilasavustusta voivat saada asevelvollinen ja hänen omaisensa. Eläketuki turvaa ikääntyneiden pitkäaikaistyöttömien toimeentuloa.

Pitkäaikaistyöttömälle maksettava vanhuuseläke käsitellään luvussa 2.

11.1 Sotilasavustus

Sotilasavustuksesta säädetään sotilasavustuslaissa (781/1993). Sotilasavustuksen kehitystä selostetaan liitteessä 9.

Sotilasavustus turvaa varusmies- tai siviilipalvelusta suorittavan asevelvollisen tai vapaaehtoista asepalvelusta suorittavan henkilön sekä heidän omaistensa toimeentuloa ase- tai siviilipalveluksen aikana. Sotilasavustusta voidaan maksaa myös reservin kertausharjoitusta tai täydennyspalvelusta suorittavalle tai hänen omaiselleen.

Sotilasavustuksena voidaan maksaa

- asumisavustusta
- perusavustusta
- elatusavustusta
- erityisavustusta
- opintolainojen korot.

Avustukseen oikeutettuja omaisia ovat

- aviopuoliso tai rekisteröidyn parisuhteen puoliso
- avopuoliso, jonka kanssa asevelvollisella on yhteinen lapsi
- palvelusta suorittavan huollettavana oleva lapsi.

Asumisavustus korvaa palvelusta suorittavan henkilön tai avustukseen oikeutetun omaisen vakinaisen vuokra-asunnon, asumisoikeusasunnon tai omistusasunnon asumismenot. Erityisavustus voidaan

myöntää tarpeellisiin ja määrältään kohtuullisiin kertaluonteisiin menoihin. Elatusavustusta maksetaan elatusapuun oikeutetulle lapselle silloin, kun palvelusta suorittava ei kykene sitä maksamaan.

Perusavustuksen täysi määrä on täyden kansaneläkkeen suuruinen. Vuonna 2022 täyden perusavustuksen määrä oli 703,45 euroa kuukaudessa elokuun alusta lähtien. Ennen elokuun indeksikototusta täyden perusavustuksen määrä oli 679,50 euroa kuukaudessa.

Sotilasavustuksen määrään vaikuttavat ne nettotulot, jotka palvelusta suorittavalla ja omaisella ovat palvelusaikana käytettävissä. Vuoden 2022 alusta alkaen avustukseen lisättiin suojaosa. Tämä tarkoittaa, että palvelusta suorittava saa ansaita palkka- tai yrittäjätuloja nettona 300 euroa kuukaudessa ilman että se vaikuttaa sotilasavustuksen määrään. Suojaosa ei koske omaisen tuloja.

Omaisten määrä vaikuttaa perusavustuksen suuruuteen. Ensimmäiselle perheenjäsenelle täysi avustus on 100 %, toiselle 50 % ja kolmannelle tai useammalle kullekin 30 % avustuksen täydestä määrästä. Sotilasavustuksen määrään vaikuttavat myös asevelvollisen ja omaisten nettotulot.

Sotilasavustus on veroton etuus.

129. Sotilasavustuksen saajat 2008–2022

Vuosi	Yhteensä ¹	Asepalveluksessa	Siviilipalveluksessa	Omaiset ²
2008	12 515	11 422	1 148	798
2009	12 624	11 650	1 009	742
2010	12 839	11 878	998	738
2011	12 591	11 562	1 069	698
2012	12 373	11 335	1 086	616
2013 ³	12 017	10 966	1 120	616
2014 ³	9 512	8 527	1 060	499
2015	9 296	8 356	985	503
2016	9 192	8 319	922	464
2017	8 938	8 202	777	411
2018	8 743	8 144	640	352
2019	8 830	8 324	553	301
2020	9 103	8 584	561	267
2021	9 280	8 733	585	246
2022	9 501	9 040	529	230

1 Varusmies voi keskeyttää varusmiespalveluksen ja siirtyä suorittamaan siviilipalvelusta. Tällöin hän tilastoituu kumpaankin ryhmään. Yhteissummassa henkilö esiintyy vain kerran.

2 Myös omaiset kirjataan joko siviilipalvelukseen tai asepalvelukseen.

3 Palvelusaika lyheni 15 vuorokaudella 1.2.2013 alkaen.

Lähde: SVT. Kela: Sotilasavustus www.tietotarjotin.fi.

130. Maksetut sotilasavustukset 2008–2022, 1 000 €

Vuosi	Yhteensä ¹	Perusavustus	Asumisavustus	Erityisavustus	Opintolainojen korot
2008	18 248	1 448	16 527	123	91
2009	18 886	1 387	17 233	139	63
2010	18 410	1 400	16 817	126	27
2011	19 008	1 358	17 463	123	22
2012	<u>20 139</u>	<u>1 282</u>	<u>18 697</u>	<u>109</u>	<u>27</u>
2013 ²	19 122	1 300	17 670	117	18
2014 ²	17 885	1 231	16 504	109	12
2015	16 869	1 199	15 538	90	10
2016	16 056	1 031	14 907	93	10
2017	16 624	988	15 550	67	9
2018	14 902	854	13 950	72	9
2019	15 561	646	14 839	51	11
2020	16 370	604	15 973	34	10
2021	17 078	580	16 712	31	7
2022	18 568	527	18 283	34	13

1 Vain yhteissummaan sisältyy sotilasavustuksena maksettu elatusapu.

2 Palvelusaika lyheni 15 vuorokaudella 1.2.2013 alkaen.

Huomautus. Yhteensä-sarake sisältää mahdolliset asiakkaan palauttamat etuusmaksut.

Vuosien 2008–2019 tiedoissa palautusmaksut sisältyvät lisäksi Asumisavustus-sarakkeeseen.

Lähde: SVT. Kela: Sotilasavustus www.tietotarjotin.fi.

11.2 Eläketuki

Eläketuesta säädetään eläketukilaisissa (1531/2016). Tuen kehitystä selostetaan liitteessä 9.

Eläketuen tarkoitus on turvata ikääntyneiden pitkäaikaistyöttömien toimeentuloa.

Eläketukea maksetaan ennen 1.9.1958 syntyneelle Suomessa asuvalle henkilölle, joka

- on 31.8.2018 ollut oikeutettu työmarkkinatukeen
- on saanut ajanjaksolla 1.9.2012–31.8.2018 työmarkkinatukea vähintään 1 250 päivää tai enimmäisajan työttömyyspäivärahaa ja lisäksi työmarkkinatukea vähintään 750 päivää.

Eläketuen maksamista voidaan jatkaa EU- tai Eta-maahan tai Sveitsiin muuttavalle. Muihin maihin lähtevälle eläketuki maksetaan vain tilapäisen oleskelun aikana.

Oikeus eläketukeen loppuu viimeistään henkilön täyttäessä 65 vuotta.

Eläketuki on takuueläkkeen suuruinen, ja se tarkistetaan vuosittain kansaneläkeindeksin mukaisesti. Vuonna 2022 eläketuki oli 885,63 euroa kuukaudessa.

Eläketuki on veronalainen etuus.

Eläketukea saavalle voidaan maksaa eläkkeensaajan asumistukea tai yleistä asumistukea, lapsikorotusta, eläkettä saavan hoitotukea tai eläkkeensaajan kuntoutusrahaa.

131. Eläketuki iän mukaan 2022

Ikä	Maksetut tuet, 1 000 €	Saajia yhteensä joulukuussa	Täysimääräisen eläketuen saajia joulukuussa	Keskimääräinen tuki, €/kk
Kaikki	13 674	772	763	881,67
63	16	–	–	–
64	8 175	704	695	881,29
65	5 484	68	68	885,63

Lähde: SVT. Kela: Eläketuki www.tietotarjotin.fi.

132. Eläketuki maakunnittain 2022

Maakunta ¹	Maksetut tuet, 1 000 €	Saajia yhteensä joulukuussa	Täysimääräisen eläketuen saajia joulukuussa	Keskimääräinen tuki, €/kk
Koko maa	13 674	772	763	881,67
Uusimaa	3 642	208	202	880,63
Varsinais-Suomi	1 089	67	67	885,63
Satakunta	443	25	24	860,14
Kanta-Häme	480	29	29	885,63
Pirkanmaa	1 743	101	101	885,63
Päijät-Häme	571	19	19	885,63
Kymenlaakso	437	25	25	885,63
Etelä-Karjala	272	12	12	885,63
Etelä-Savo	300	16	16	885,63
Pohjois-Savo	569	35	35	885,63
Pohjois-Karjala	917	51	51	885,63
Keski-Suomi	1 073	63	61	863,78
Etelä-Pohjanmaa	396	20	20	885,63
Pohjanmaa	216	12	12	885,63
Keski-Pohjanmaa	144	8	8	885,63
Pohjois-Pohjanmaa	754	44	44	885,63
Kainuu	185	10	10	885,63
Lappi	418	26	26	885,63
Ahvenanmaa	10	1	1	885,63

1 Maakuntajako, katso kartta liitteessä 13.

Huomautus. Eläketuen saajat, joiden asuinkunta on tuntematon, sisältyvät vain yhteissummaan.

Lähde: SVT. Kela: Eläketuki www.tietotarjotin.fi.

12 Talous ja hallinto

Tässä luvussa kuvataan Kelan rahoitusta, organisaatiota, etuuksien käsittelyä ja muutoksenhakua.

Luku sisältää tilastotietoa muun muassa asioinneista, etuusratkaisuista, takaisinperinnästä ja valituksista.

12

12.1 Rahoitus

Etuuksien rahoituksen hoitamista varten Kelassa on

- kansaneläkerahasto
- sairausvakuutusrahasto
- sosiaaliturvan yleisrahasto.

Sosiaaliturvan yleisrahastosta rahoitetaan ne etuudet, jotka eivät kuulu eläke- tai sairausvakuutukseen.

Kelan etuusrahastojen kokonaiskulut olivat 16 879 miljoonaa euroa vuonna 2022. Etuuskulut olivat 16 270 miljoonaa euroa. Etuuskulujen osuus kokonaiskuluista oli 96 % ja toimintakulujen 4 %. Kulujen rahoituksesta valtion osuus oli 73 %. Vakuutettujen ja työnantajien lakisääteisillä maksuilla rahoitettiin 20 %, kuntien suorituksilla 5 % ja muilla tuotoilla 2 %.

Toimintakulut olivat 610 miljoonaa euroa vuonna 2022. Toimintakulujen rahoituksesta kansaneläkerahaston osuus oli 10,3 %, sairausvakuutusrahaston 38,0 % ja sosiaaliturvan yleisrahaston 51,7 %.

Kansaneläkerahasto

Valtio rahoittaa kansaneläkevakuutuksen kulut,

- joihin sisältyvät muun muassa
- eläke-etuudet
- eläkkeensaajan asumistuet
- vammaistuet.

Vuonna 2022 etuuksia maksettiin 3 716 miljoonaa euroa ja rahaston toimintakulut olivat 64 miljoonaa euroa. Kansaneläkerahaston vieraalla pääomalla vähennetyn rahoitusomaisuuden vähimmäismäärä on 3,5 % kansaneläkkeiden ja toimintakulujen vuotuisesta yhteismäärästä.

Sairausvakuutusrahasto

Sairausvakuutuksen rahoitus jakautuu työtulovakuutuksen ja sairaanhoitovakuutuksen rahoitukseen. Vuonna 2022 etuuskien yhteismäärä oli 5 746 miljoonaa euroa ja rahaston toimintakulut olivat 231 miljoonaa euroa.

Työtulovakuutus

Työtulovakuutus sisältää

- sairauspäivärahat
- vanhempainpäivärahat
- kuntoutusrahat
- työnantajille maksettavat perhevapaakorvaukset sekä korvaukset työterveyshuollon järjestämisestä ja vanhempainpäiväraha-ajan vuosilomakustannuksista.

Työtulovakuutuksen pääasialliset rahoittajat ovat työnantajat sekä palkansaajat ja yrittäjät.

Työtulovakuutuksen menoista (ilman perhevapaakorvausta, yrittäjien lisärahoitusosuutta ja valtion osuutta) rahoitetaan 52 % työnantajien sairausvakuutusmaksuilla ja 48 % päivärahamaksuilla.

Valtio rahoittaa vähimmäispäivärahan korotusosat eli sen osuuden vähimmäispäivärahan kuluista, joka ylittää vuositulon perusteella lasketun päivärahaetuuden tai kuntoutusrahan määrän. Lisäksi valtio rahoittaa 5 % muutoin vakuutuksen kautta rahoitettavista sairaus- ja vanhempainpäivärahoista sekä kuntoutusrahasta. Valtion rahoitusosuuteen kuuluu myös osa yrittäjien työterveyshuollosta.

Työnantajien sairausvakuutusmaksu maksetaan palkkojen perusteella, ja sen suuruus oli 1,34 % vuonna 2022. Työnantajan vakuutusmaksujen kehitys esitetään kaaviossa 9.

Sairausvakuutuksen päivärahamaksun pohjana ovat palkansaajilla veronalaiset palkkatulot ja yrittäjillä työtulot. Vuonna 2022 maksu oli palkansaajilla ja MYEL-vakuutetuilla yrittäjillä 1,18 % ja YEL-vakuutetuilla yrittäjillä 1,32 % tuloista. Vuonna 2022 työnantajien osuus työtulovakuutuksen tuotoista oli noin 47 % ja palkansaajien ja yrittäjien osuus noin 41 %. Valtion osuus oli 12 %.

Sairanhoitovakuutus

Sairanhoitovakuutus sisältää

- lääkekorvaukset
- korvaukset lääkärin- ja hammaslääkärinpalkkioista
- korvaukset tutkimuksesta ja hoidosta
- matkakorvaukset

- kuntoutusmenot (lukuun ottamatta kuntoutusrahoja)
- maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuksen perusturvaan kuuluvat sairaanhoitokorvaukset
- EU-korvaukset sairaanhoidon kustannuksista.

Valtio rahoittaa 67 % ja vakuutetut 33 % sairaanhoitovakuutuksen etuus- ja toimintakuluista. Sairanhoitovakuutuksen EU-korvaukset valtio ja ulkomaan laitokset rahoittavat kuitenkin kokonaan. Valtio rahoittaa myös koronarokotuskorvaukset.

Sairanhoitovakuutuksen rahoitusta varten kaikilta vakuutetuilta eli palkansaajilta, yrittäjiltä sekä eläkkeen- ja etuudensaajilta peritään sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksu. Maksun suuruus määräytyy kunnallisverotuksessa verotettavan ansiotulon perusteella. Vuonna 2022 maksu oli palkansaajilla ja yrittäjillä 0,53 % ja eläkkeen- ja etuudensaajilla 1,50 % ansiotulosta. Vakuutettujen maksujen kehitys esitetään kaaviossa 9. Vuonna 2022 valtio rahoitti noin 68 % sairaanhoitovakuutuksen tuloista ja vakuutetut noin 30 %.

Sosiaaliturvan yleisrahasto

Vuonna 2022 rahastosta maksettiin etuuksia 6 808 miljoonaa euroa ja rahaston toimintakulut olivat 315 miljoonaa euroa.

Valtio rahoittaa kokonaan

- lapsilisät
- yleisen asumistuen
- opintoetuudet
- äitiysavustukset ja adoptiotuet
- sotilasavustukset
- rintamaveteraanien kuntoutusmatkakustannukset
- vammaisten tulkkauspalvelun kulut.

Valtio rahoittaa myös valtaosan työttömyystuoksista ja elatustuen siltä osin kuin maksettuja elatustukia ei saada perityksi elatusvelvollisilta. Perustoimeentulotuen ennakot tulevat Kelaan valtiolta (STM ja TEM), mutta STM:n ennakoiden osuudesta kuntien vastuulla on 50 %. Opiskelu-terveydenhuollon kustannuksista valtio rahoittaa 77 % ja opiskelijat 23 %.

Kunnat rahoittavat lastenhoidon tuet lukuun ottamatta ulkomaille maksettavia tukia, jotka valtio rahoittaa. Kunnat rahoittavat myös osan työmarkkinatuista. Työttömyysturvan peruspäivärahojen rahoitukseen ohjataan palkansaajien työttömyysvakuutusmaksuista määrä, joka keskimäärin vastaa työttömyyskassoihin kuulumattomien työntekijöiden maksujen määrää.

Eläkevastuurahasto

Kelan henkilöstön eläkevastuun kattamista ja eläkkeiden maksamista varten Kelassa on eläkevastuurahasto. Työnantaja suorittaa siihen kannatusmaksua ja toimihenkilöt työeläkemaksua. Vuonna 2022

eläkevastuurahaston katteen vähimmäistaso oli 38,0 % eläkevastuun täydestä määrästä.

Palvelurahasto

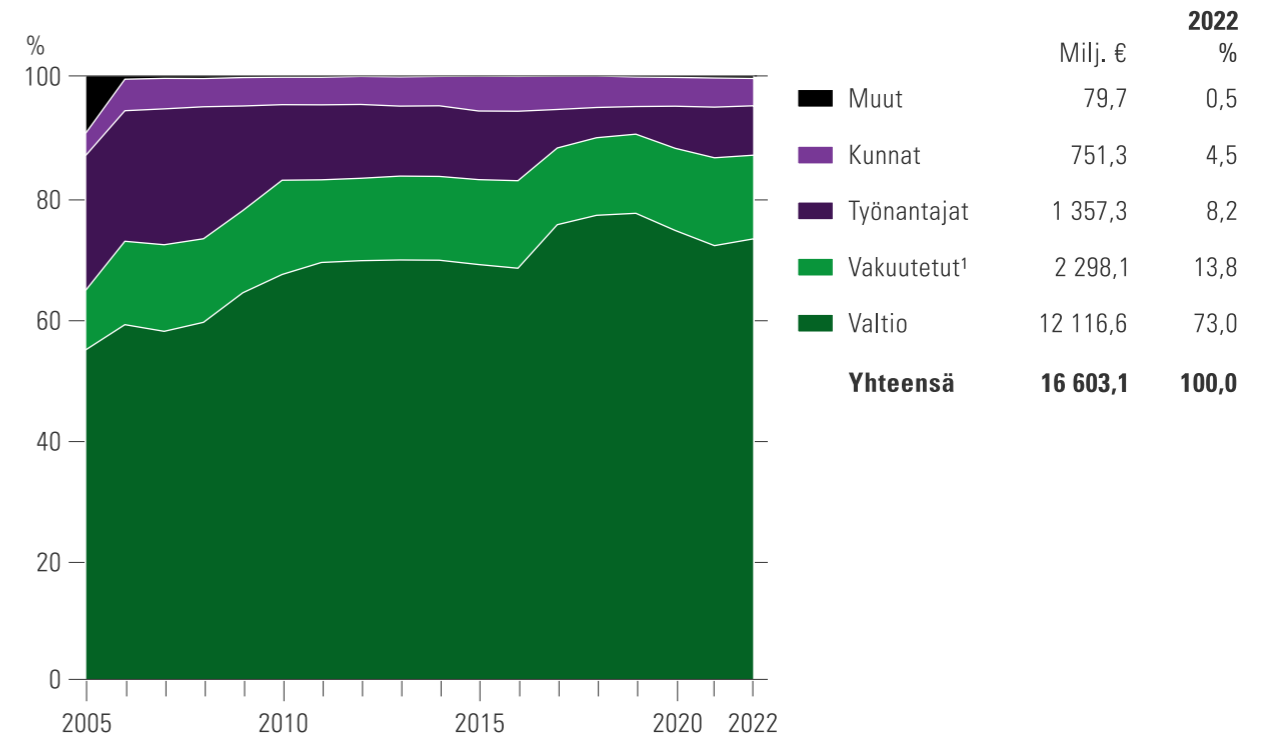
Palvelurahaston avulla huolehditaan Kelan vastuulla olevista rahoituksen, kirjanpidon ja rahoiliikenteen tehtävistä Kanta-palvelujen toteuttamisessa ja ylläpitämisessä. Kanta-palveluja ovat muun muassa

- Resepti-palvelu
- Lääketietokanta
- Potilastiedon arkisto
- kansalaisille tarkoitettu OmaKanta.

Palvelurahaston kokonaiskustannukset vuonna 2022 olivat 36,8 miljoonaa euroa. Valtio rahoitti kustannuksista 19,2 miljoonaa euroa. Käyttömaksuilla rahoitettiin kustannuksia 17,6 miljoonaa eurolla.

Vuonna 2022 sähköisen lääkemääräyksen ylläpito-kustannuksista apteekit rahoittivat 50 %, julkinen terveydenhuolto 35 % ja yksityinen terveydenhuolto 15 %. Potilastiedon arkiston ylläpitokustannuksista 80 % rahoitettiin julkisen terveydenhuollon ja 20 % yksityisen terveydenhuollon käyttömaksuilla.

Kuvio 47. Kelan sosiaaliturvan rahoitus 2005–2022

¹ Sisältää opiskelijoiden terveydenhoitomaksun.

Lähde: Kelan tuloslaskelmat.

Kaavio 9. Työnantajien ja vakuutettujen vakuutusmaksut vuodesta 2010

Ajankohta, josta alkaen maksua sovelletaan	Työnantajien sairausvakuutusmaksu, % palkoista		Vakuutettujen sairaanhoitomaksu, % kunnallisverotuksessa verotettavasta tulosta ¹		Vakuutettujen päivärahamaksu, % veronalaisesta palkkatulosta / yrittäjien työtulosta	
	Yksityiset	Julkiset	Palkansaajat ja yrittäjät	Eläkkeen- ja etuudensaajat	Palkansaajat ja MYEL-vakuutetut yrittäjät	YEL-vakuutetut yrittäjät
1.1.2010	2,23	2,23	1,47	1,64	0,93	1,05
1.1.2011	2,12	2,12	1,19	1,36	0,82	0,92
1.1.2012	2,12	2,12	1,22	1,39	0,82	0,97
1.1.2013	2,04	2,04	1,30	1,47	0,74	0,88
1.1.2014	2,14	2,14	1,32	1,49	0,84	0,97
1.1.2015	2,08	2,08	1,32	1,49	0,78	0,91
1.1.2016	2,12	2,12	1,30	1,47	0,82	0,95
1.1.2017	1,08	1,08	0,00	1,45	1,58 ²	1,64 ²
1.1.2018	0,86	0,86	0,00	1,53	1,53 ²	1,70 ²
1.1.2019	0,77	0,77	0,00	1,61	1,54 ²	1,77 ²
1.1.2020	1,34	1,34	0,68	1,65	1,18 ²	1,33 ²
1.1.2021	1,53	1,53	0,68	1,65	1,36 ²	1,55 ²
1.1.2022	1,34	1,34	0,53	1,50	1,18 ²	1,32 ²
1.1.2023	1,53	1,53	0,60	1,57	1,36 ²	1,59 ²

¹ Yrittäjillä vuodesta 2003 alkaen % työtuloista.

² Jos palkka- ja työtulo on vuonna 2023 yhteensä alle 15 703 € (vuonna 2022 alle 15 128 €, vuonna 2021 alle 14 766 €, vuonna 2020 alle 14 574 €, vuonna 2019 alle 14 282 €, vuonna 2018 alle 14 020 € ja vuonna 2017 alle 14 000 €), päivärahamaksu on palkansaajilla ja yrittäjillä 0,00 % ja YEL-vakuutetuilla 0,23 % (vuonna 2022 0,14 %, vuonna 2021 0,19 %, vuonna 2020 0,15 %, vuonna 2019 0,23 %, vuonna 2018 0,17 % ja vuonna 2017 0,06 %).

133. Kansaneläkevakuutuksen kulut ja rahoitus 2010–2022, milj. €

Vuosi	Kulut			Rahoitus			
	Yhteensä	Etuudet	Toimintakulut	Yhteensä	Työnantajien vakuutusmaksut	Valtio	Muu rahoitus
2010	3 515	3 400	115	3 449	46	3 377	26
2011	3 617	3 505	112	3 597	1	3 581	15
2012	3 681	3 596	85	3 666	0	3 659	7
2013	3 780	3 680	100	3 768	0	3 747	21
2014	3 762	3 674	88	3 751	0	3 737	13
2015	3 741	3 658	83	3 738	0	3 729	9
2016	3 692	3 614	78	3 688	0	3 683	6
2017	3 622	3 548	75	3 616	0	3 613	3
2018	3 614	3 546	68	3 604	0	3 603	1
2019	3 585	3 522	64	3 579	0	3 577	2
2020	3 812	3 744	67	3 814	0	3 807	7
2021	3 761	3 692	69	3 771	0	3 758	14
2022	3 780	3 716	64	3 770	0	3 766	4

Huomautus. Rahanarvon muuntokerroin liitteessä 11.

Lähde: Kelan tuloslaskelmat.

134. Sairausvakuutuksen kulut ja rahoitus 2010–2022, milj. €

Vuosi	Kulut			Rahoitus				
	Yhteensä ¹	Etuudet ¹	Toimintakulut	Yhteensä	Vakuutettujen vakuutusmaksut	Työnantajien vakuutusmaksut	Valtio	Muu rahoitus ²
2010	4 425	4 239	186	4 854	1 980	1 574	1 293	8
2011	4 606	4 412	194	4 566	1 695	1 593	1 260	18
2012	4 759	4 555	204	4 776	1 792	1 655	1 319	10
2013	4 773	4 567	207	4 728	1 875	1 615	1 230	7
2014	4 883	4 679	203	4 898	1 954	1 690	1 248	6
2015	4 957	4 754	202	4 852	1 935	1 662	1 249	5
2016	4 798	4 602	196	4 931	1 991	1 713	1 212	15
2017	4 699	4 499	200	4 738	1 742	979	2 007	10
2018	4 852	4 646	207	4 685	1 692	761	2 223	9
2019	5 023	4 821	202	4 923	1 797	700	2 403	23
2020	5 222	5 006	216	5 288	2 036	1 149	2 069	33
2021	5 653	5 426	227	5 907	2 212	1 424	2 227	44
2022	5 977	5 746	231	5 710	2 011	1 357	2 280	62

1 Muiden lakien perusteella myöhemmin sairausvakuutusrahastoon palautuneet korvaukset (takautumissuoritukset) sisältyvät etuuksien summaan.

2 Sisältää myös takautumissuoritukset (lukuun ottamatta valtiolta saatuja EU-korvauksia, jotka vuosikirjasta 2005 alkaen on taannehtivasti tilastoitu sarakkeeseen "Valtio"). Sisältää lääkekorvausmenojen palautusmaksun vuodesta 2016 alkaen.

Lähde: Kelan tuloslaskelmat.

135. Sairausvakuutuksen kulut 2010–2022, milj. €

Vuosi	Sairaanhoitovakuutus						Työtulovakuutus							
	Yhteensä	Yhteensä	Sairaanhoito-korvaukset	Kuntoutus-palvelut	Korvaukset YTHS:lle	Muut etuudet ¹	Yhteensä	Sairauspäivä-rahajat	Vanhempain-päivärahat ²	Vuosiloma-kustannus-korvaukset	Kuntoutus-rahajat	Työterveys-huolto	Muut etuudet ³	Toiminta-kulut
2010	4 425	2 035	1 742	243	22	28	2 204	821	961	62	68	282	10	186
2011	4 606	2 133	1 812	267	23	32	2 279	845	992	63	72	295	12	194
2012	4 759	2 224	1 880	279	23	42	2 331	857	1 013	68	77	304	12	204
2013	4 773	2 190	1 830	297	24	39	2 376	850	1 036	69	83	326	12	207
2014	4 883	2 243	1 870	319	24	29	2 437	860	1 039	71	91	362	13	203
2015	4 957	2 321	1 908	347	25	41	2 434	858	1 049	72	99	346	11	202
2016	4 798	2 263	1 840	356	24	43	2 339	808	999	70	100	351	11	196
2017	4 699	2 222	1 815	342	24	41	2 277	802	956	51	112	346	10	200
2018	4 852	2 324	1 891	359	22	52	2 321	828	958	40	124	358	14	207
2019	5 023	2 447	1 984	381	24	58	2 373	867	936	39	151	368	13	202
2020	5 222	2 510	2 060	377	22	51	2 496	897	986	41	183	376	13	216
2021	5 653	2 698	2 196	455	5	42	2 727	1 031	1 057	44	218	367	10	227
2022	5 977	2 780	2 269	470	–	41	2 966	1 219	1 056	47	243	386	14	231

1 EU-korvaukset, sairaanhoitokorvaukset Melalle sekä terveydentilan ja työkyvyn lisäselvitykset.

2 Sisältää myös erityishoitorahan ja 1.5.2017 alkaen perhevapaakorvaukset työnantajille.

3 YEL-vakuutettujen sairauspäivärahat ja päivärahakorvaukset Melalle.

Lähde: Kelan tuloslaskelmat.

136. Sairausvakuutuksen rahoitus 2010–2022, milj. €

Vuosi	Sairaanhoitovakuutus						Työtulovakuutus						Omaisuu- den tuotot			
	Yhteensä	Yhteensä	Vakuutettu- jen sairaan- hoitomaksut	Valtio EU- korvauksiin	Etuuksien rahoituk- seen	Muut ¹	Yhteensä	Palkansaajien ja yrittäjien päiväraha- maksut	Työnantajien sairaus- vakuutus- maksut	Valtio Yhteensä	Vähimmäis- päivä- rahoihin	Sairaus- päivä- rahoihin		Kuntous- rahoihin	Vanhempain- päivä- rahoihin	Yrittäjien työterveys- huoltoon
2010	4 854	2 433	1 256	21	1 152	4	2 417	723	1 574	120	118	.	.	1	2	3,8
2011	4 566	2 194	1 048	22	1 116	8	2 362	647	1 593	122	120	.	.	1	2	10,1
2012	4 776	2 300	1 101	31	1 162	7	2 472	690	1 655	126	123	.	.	1	2	3,4
2013	4 728	2 334	1 228	28	1 071	6	2 393	647	1 615	131	128	.	.	1	2	0,9
2014	4 898	2 374	1 249	20	1 100	5	2 523	705	1 690	128	125	.	.	1	2	1,0
2015	4 852	2 398	1 272	35	1 086	5	2 454	664	1 662	128	125	.	.	1	2	0,1
2016	4 931	2 373	1 277	34	1 047	15	2 558	714	1 713	130	127	.	.	1	2	0,5
2017	4 738	2 294	454	34	1 797	9	2 442	1 287	979	176	142	.	.	32	2	1,4
2018	4 685	2 457	419	39	1 989	9	2 229	1 273	761	194	164	.	.	29	2	-0,3
2019	4 923	2 616	440	47	2 108	21	2 305	1 358	700	248	217	.	.	29	2	1,2
2020	5 288	2 732	926	48	1 725	33	2 556	1 111	1 149	296	198	30	30	36	2	0,3
2021	5 907	2 913	973	40	1 863	38	2 988	1 239	1 424	325	213	49	14	48	1	6,2
2022	5 710	2 850	851	36	1 903	60	2 858	1 160	1 357	341	33	95	136	74	2	2,3

¹ Ulkomaan laitoksilta saadut EU-korvaukset ja takautumissuoritukset. Sisältää lääkekorvausmenojen palautusmaksun vuodesta 2016 alkaen.

Lähde: Kelan tuloslaskelmat.

137. Sosiaaliturvan yleisrahaston kulut ja rahoitus 2010–2022, milj. €

Vuosi	Kulut										Rahoitus			
	Yhteensä	Etuudet									Yhteensä	Valtio	Kunnat	Muu rahoitus ⁵
		Työttömyys- turva ¹	Äitiysavustukset, lapsilisät ja elatustuki	Lastenhoidon tuot	Yleinen asumistuki	Opinto- etuudet	Perus- toimeen- tulotuki ²	Opiskelu- terveyden- huolto ³	Muut ⁴	Toiminta- kulut				
2010	4 645	1 097	1 547	444	530	845	.	.	50	132	4 645	4 014	589	42
2011	4 687	1 134	1 549	446	552	822	.	.	51	134	4 687	4 033	587	67
2012	5 105	1 421	1 613	458	606	812	.	.	52	143	5 105	4 417	629	58
2013	5 448	1 683	1 624	467	670	807	.	.	54	143	5 448	4 710	675	62
2014	5 810	1 934	1 637	463	742	829	.	.	57	148	5 810	5 053	704	53
2015	6 041	2 092	1 534	453	918	839	.	.	60	145	6 041	5 075	845	121
2016	6 280	2 170	1 534	435	1 081	844	.	.	59	157	6 280	5 253	859	168
2017	7 002	2 126	1 518	418	1 261	678	722	.	75	204	7 002	5 945	849	208
2018	6 922	1 965	1 525	393	1 489	519	716	.	73	242	6 922	5 867	794	261
2019	6 803	1 870	1 518	365	1 491	544	698	.	64	252	6 803	5 835	749	219
2020	7 398	2 266	1 544	340	1 567	578	784	.	57	263	7 398	6 393	786	219
2021	7 306	2 156	1 530	303	1 591	607	686	76	62	296	7 306	6 218	819	269
2022	7 123	1 845	1 624	291	1 565	652	678	85	69	315	7 123	6 071	751	301

1 Sisältää maahanmuuttajalle kotoutumistukena maksetun työmarkkinatuen.

2 Sisältää myös väliaikaisen epidemialkorvauksen vuosina 2020 ja 2021.

3 YTHS:lle maksettavat korvaukset siirtyivät sairaanhoitovakuutuksesta sosiaaliturvan yleisrahastoon 2021 alkaen.

4 Rintamaveteraanien matkakorvaukset, sotilasavustus, maahanmuuttajan erityistuki, eläketuki, vammaisten tulkkauspalvelut ja perustulokeilu.

5 Palkansaajien työttömyysvakuutusmaksut, opiskelijoiden terveydenhoitomaksut, muut työllisyysrahaston suoritukset ja ulkomailta saadut Eta-työttömyyskorvaukset.

Lähde: Kelan tuloslaskelmat.

138. Kelan tase 31.12. vuosina 2010–2022, milj. €

Eläkevakuutus

Vuosi	Vastaavaa			Vastattavaa			
	Yhteensä	Käyttöomaisuus ja muut sijoitukset	Rahoitusomaisuus	Yhteensä	Kansaneläkerahasto	Arvonkorotusrahasto	Vieras pääoma
2010	471,1	258,4	212,7	471,1	142,0	172,6	156,6
2011	370,2	152,9	217,4	370,2	121,5	89,4	159,4
2012	354,2	134,3	219,9	354,2	107,1	91,8	155,3
2013	472,8	121,7	351,1	472,8	94,7	89,1	289,0
2014	494,7	110,1	384,6	494,7	83,5	79,0	332,3
2015	482,4	104,2	378,2	482,4	80,0	76,6	325,8
2016	244,0	106,4	137,6	244,0	76,3	78,1	89,7
2017	255,5	115,7	139,8	255,5	70,1	83,6	101,8
2018	236,8	117,9	118,9	236,8	59,8	77,8	99,1
2019	481,1	147,2	333,9	481,1	53,2	108,5	319,4
2020	498,8	145,7	353,1	498,8	55,3	108,5	335,0
2021	257,6	139,7	117,9	257,6	65,1	98,7	93,9
2022	241,7	130,2	111,5	241,7	55,2	92,0	94,4

Lähde: Kelan taseet.

jatkuu

jatkoa

Sairausvakuutus

Vuosi	Vastaavaa			Vastattavaa				
	Yhteensä	Käyttöomaisuus ja muut sijoitukset	Rahoitusomaisuus	Yhteensä	Sairausvakuutusrahasto	Arvonkorotusrahasto	Varaukset ¹	Vieras pääoma
2010	934,9	78,7	856,2	934,9	714,0	51,3	46,1	123,6
2011	857,9	77,7	780,2	857,9	667,2	50,4	53,0	87,3
2012	891,1	75,4	815,7	891,1	677,0	50,7	60,4	103,0
2013	834,9	75,4	759,5	834,9	626,5	50,8	65,2	92,4
2014	854,4	73,3	781,1	854,4	643,3	50,9	63,4	96,9
2015	704,3	68,6	635,7	704,3	549,6	46,5	52,4	55,8
2016	840,3	68,2	772,1	840,3	686,6	42,6	48,9	62,1
2017	886,1	87,9	798,2	886,1	718,6	40,2	55,9	71,4
2018	786,2	104,7	681,6	786,2	545,8	40,0	61,7	138,7
2019	634,1	99,5	534,6	634,1	445,9	35,7	61,9	90,6
2020	721,5	99,1	622,4	721,5	491,4	35,9	75,9	118,3
2021	989,5	101,7	887,8	989,5	750,6	32,6	71,2	135,0
2022	717,0	105,6	611,3	717,0	499,5	31,4	55,8	130,3

1 Sisältää Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain 2 luvun 12 §:n mukaisen varauksen.

Lähde: Kelan taseet.

jatkuu

jatkoa

Sosiaaliturvan yleisrahasto

Vuosi	Vastaavaa			Vastattavaa		
	Yhteensä	Käyttöomaisuus ja muut sijoitukset	Rahoitusomaisuus	Yhteensä	Sosiaaliturvan yleisrahasto	Vieras pääoma
2010	235,6	1,1	234,4	235,6	0,0	235,5
2011	156,6	3,4	153,2	156,6	0,1	156,4
2012	162,3	2,7	159,5	162,3	0,2	162,1
2013	174,5	2,4	172,0	174,5	0,3	174,1
2014	293,0	0,9	292,0	293,0	0,4	292,5
2015	323,8	2,1	321,7	323,8	0,5	323,3
2016	388,3	5,3	383,0	388,3	0,5	387,8
2017	558,1	6,4	551,7	558,1	0,5	557,7
2018	546,3	0,8	545,5	546,3	0,5	545,8
2019	477,3	0,8	476,5	477,3	0,5	476,8
2020	726,4	0,5	725,9	726,4	0,5	725,9
2021	694,3	0,6	693,7	694,3	0,5	693,8
2022	724,5	6,4	718,1	724,5	0,5	724,0

Lähde: Kelan taseet.

jatkuu

jatkoa

Kelan toimihenkilöiden eläkevastuu

Vuosi	Vastaavaa				Vastattavaa			
	Yhteensä	Käyttöomaisuus ja muut sijoitukset	Rahoitusomaisuus	Eläkevastuurahaston vajaus	Yhteensä ¹	Eläkevastuurahasto	Arvonkorotusrahasto	Vieras pääoma
2010	1 170,3	1 094,2	40,5	35,5	1 170,3	769,3	391,4	1,4
2011	929,9	873,8	28,6	27,4	929,9	798,2	215,6	2,1
2012	1 090,7	954,3	22,9	113,6	1 090,7	799,4	283,8	17,0
2013	1 197,8	1 063,3	11,5	123,1	1 197,8	816,2	362,2	3,6
2014	1 287,0	1 170,9	8,9	107,2	1 287,0	823,0	429,0	6,4
2015	1 300,7	1 211,6	10,4	78,7	1 300,7	824,4	463,5	2,9
2016	1 470,7	1 391,2	10,6	68,9	1 470,7	820,2	597,3	5,1
2017	1 617,4	1 527,5	21,0	68,9	1 617,4	822,5	743,1	4,3
2018	1 516,7	1 410,3	37,6	68,8	1 516,7	820,4	644,2	3,5
2019	1 759,4	1 626,8	63,7	68,8	1 759,4	827,7	799,7	4,8
2020	2 033,3	1 889,1	75,8	68,5	2 033,3	835,2	1 028,8	10,2
2021	2 164,4	2 064,5	31,4	68,5	2 164,4	854,5	1 064,7	7,0
2022	1 953,4	1 767,4	117,6	68,5	1 953,4	879,8	778,5	7,5

¹ Sisältää ylijäämää 8,1 milj. v. 2010, alijäämää 86,1 milj. v. 2011 ja 9,5 milj. v. 2012, ylijäämää 15,8 milj. v. 2013, 28,5 milj. v. 2014, 9,8 milj. v. 2015 ja 48,1 milj. v. 2016, alijäämää 0,5 milj. v. 2017, ylijäämää 1,1 milj. v. 2018, 78,5 milj. v. 2019, 32,0 milj. v. 2020, 79,1 milj. v. 2021 ja 49,4 milj. vuonna 2022.

Lähde: Kelan taseet.

139. Kelan sijoituskohteet 31.12. vuosina 2010–2022, milj. €

Kansaneläkerahasto

Vuosi	Yhteensä	Suomalaiset osakkeet	Muut
2010	176,6	176,6	0,0
2011	72,9	72,9	0,0
2012	60,5	60,5	0,0
2013	47,8	47,8	0,0
2014	33,3	33,3	0,0
2015	27,8	27,8	0,0
2016	29,2	29,2	0,0
2017	34,6	34,6	0,0
2018	29,0	29,0	0,0
2019	35,5	35,5	0,0
2020	35,2	35,2	0,0
2021	27,1	27,1	0,0
2022	20,8	20,8	0,0

Sairausvakuutusrahasto

Vuosi	Yhteensä	Korko-sijoitukset	Muut
2017	20,0	20,0	0,0
2018	39,7	39,7	0,0
2019	40,2	40,2	0,0
2020	40,4	40,4	0,0
2021	40,6	40,6	0,0
2022	39,8	39,8	0,0

Huomautus. Vuosina 2010–2016 ei ole ollut sijoituksia sairausvakuutusrahastoon.

Lähde: Kelan taloustilastot.

Kelan toimihenkilöiden eläkevastuurahasto (sijoitusomaisuus, pois lukien käteinen)

Vuosi	Yhteensä	Metsäteollisuus	Konepajateollisuus	Energia	Terveysthuolto	Kansainväliset osakerahastot	Kansainväliset korkorahastot	Yhdyskuntapalvelut	Muut
2010	1 094,2	95,2	71,8	31,6	32,4	160,8	218,9	162,1	321,4
2011	873,8	88,5	54,6	20,7	27,8	140,6	231,6	118,7	191,4
2012	954,3	106,5	76,0	25,9	40,5	164,7	251,1	101,8	187,8
2013	1 063,3	166,4	81,5	38,1	38,1	184,4	245,9	119,7	189,2
2014	1 170,9	183,7	85,7	53,1	48,5	195,3	261,8	126,3	216,4
2015	1 211,6	219,1	93,3	73,2	61,6	214,0	244,6	97,9	207,9
2016	1 391,2	279,3	98,9	96,7	78,7	230,9	249,8	102,4	254,4
2017	1 527,5	338,3	119,6	141,3	57,1	256,0	256,2	116,0	243,0
2018	1 410,3	279,6	96,9	178,4	54,2	222,9	253,4	134,3	190,7
2019	1 626,8	349,5	79,6	246,5	73,7	263,0	270,9	154,7	188,9
2020	1 889,1	407,7	74,8	470,0	67,3	265,3	280,5	138,5	185,0
2021	2 064,4	422,0	104,5	344,5	62,0	328,4	355,1	173,6	274,3
2022	1 764,2	366,4	73,0	262,4	66,3	309,3	305,4	99,9	281,5

12.2 Organisaatio ja etuuksien käsittely

Organisaatio

Kelan linjaorganisaation muodostavat viisi tulosyksikköä ja kaksi toiminnallista yksikköä. Tuloyksiköt ovat

- asiakkaan lähipalvelut
- valtakunnalliset asiakkuuspalvelut
- IT-palvelut
- tietopalvelut
- yhteiset palvelut.

Toiminnallisia yksiköitä ovat johdon tukiyksikkö ja viestintäyksikkö. Lisäksi pääjohtajan alaisuudessa toimii sisäinen tarkastus.

Kelan hallintoa ja toimintaa valvovat 12 valtuutettua, jotka eduskunta valitsee. Kelan toimintaa johtaa ja kehittää hallitus, jossa on 10 jäsentä. Valtuutetut valitsevat hallituksen jäsenet. Kelan organisaatio on esitetty kaaviossa 10.

Vuoden 2022 lopussa Kelassa työskenteli 8 586 henkilöä.

Asiointi

Asiakas voi valita asiointitavan, joka sopii parhaiten hänen tilanteeseensa. Suurin osa Kelan etuuksista haetaan verkossa. Vuoden 2022 lopussa Kelalla oli 129 omaa palvelupistettä. Lisäksi Kelan ja muiden julkisten organisaatioiden yhteisiä

asiointipisteitä oli 157. Puhelimitse asiakaspalvelua hoitaa Kelan yhteyskeskus.

Kelan tilastoi asiointikerrat palvelupisteissä, puhelimitse, sähköisessä asiointipalvelussa ja postitse sekä asiakkaan saamat suorakorvaukset. Asiointien syyt tilastoidaan palvelupiste-, puhelin- ja etäpalveluasioinneissa.

Etuusasioiden käsittely

Etuushakemusten käsittely ja ratkaisu on hajautettu viiteen vakuutuspiiriin. Osa päätöksistä tehdään erikoistuneissa yksiköissä tai keskuksissa.

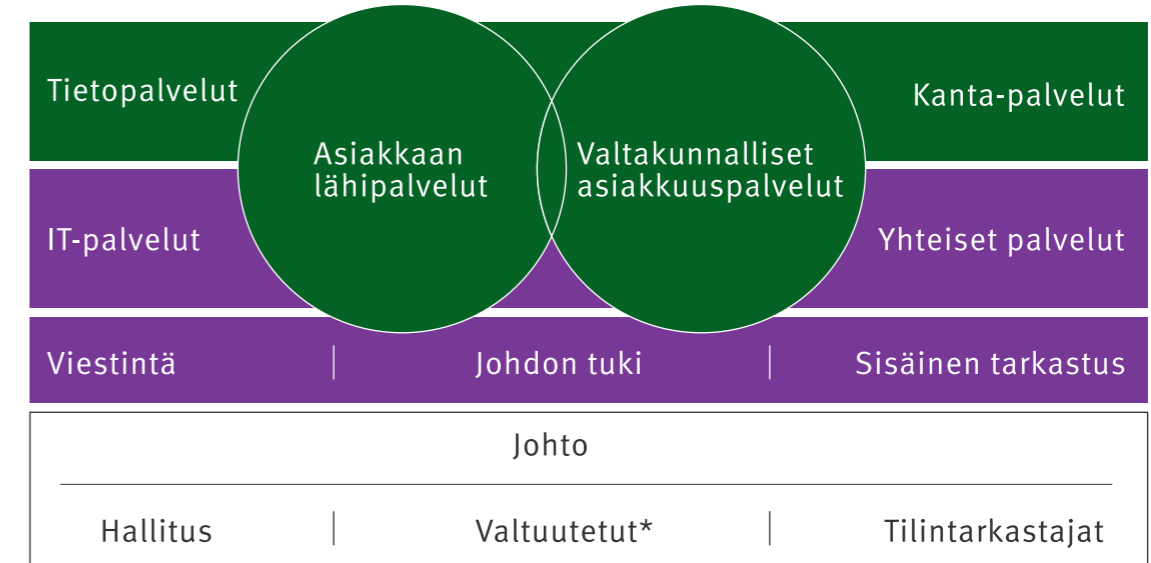
Sairausvakuutukseen liittyviä asioita hoitavat Kelan lisäksi työpaikkakassat niihin kuuluvien vakuutettujen osalta.

Muutoksenhaku

Asiakas voi hakea Kelan päätökseen muutosta valittamalla. Kela voi myös itse oikaista aikaisemman päätöksensä, jolloin asiaa ei tarvitse käsitellä muutoksenhakuelimissä.

Muutoksenhakulautakunnat käsittelevät etuuksien muutoksenhaut lukuun ottamatta perustoimeentulotukea. Lautakuntia on kaksi: sosiaaliturva-asioiden ja opintotuen muutoksenhakulautakunnat. Lautakunnat ovat Kelasta riippumattomia,

Kaavio 10. Kelan organisaatio 31.12.2022

* Eduskunnan valitsemat

itsenäisiä muutoksenhakuelimiä. Muutoksenhakulautakunnan päätöksestä voi valittaa vakuutusoi-
keuteen, joka on ylin valitusaste.

Kelan oma oikaisuvaatimuskeskus käsittelee perustoimeentulotukipäätöksiä koskevat oikaisuvaatimukset. Oikaisuvaatimuskeskus on Kelan muusta ratkaisutoiminnasta erillinen yksikkö. Sen päätöksistä voi valittaa hallinto-oikeuteen. Hallinto-oikeuden päätöksestä voi valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos saa siihen luvan korkeimmalta hallinto-oikeudelta.

Kelan etuuksien muutoksenhakureitit vuoden 2022 lopussa on esitetty kaaviossa 11.

Kaavio 11. Kelan etuuksien muutoksenhakureitit 31.12.2022

140. Kelan henkilöstö 31.12. vuosina 2017–2022

Vuosi	Koko henkilöstö	Vakinaisia	Määräaikaisia	Kokoaikainen henkilöstö	Osa-aikainen henkilöstö
2017	7 226	6 242	984	6 320	906
2018	7 732	6 782	950	6 810	922
2019	7 651	6 981	670	6 722	929
2020	8 095	7 275	820	7 193	902
2021	8 297	7 617	680	7 364	933
2022	8 586	7 702	884	7 526	1 060

Lähde: Kelan hallintotilastot.

141. Asiointit 2012–2022

Vuosi	Asiointikerrat yhteensä ¹	Palvelupiste	Puhelin	Verkkopalvelut ³
2012	14 941 814	2 776 187	2 308 773	9 856 492
2013	16 929 789	2 477 542	2 428 735	12 022 602
2014	20 008 304	2 213 206	2 689 286	15 104 957
2015	24 689 318	2 058 983	2 790 622	19 839 023
2016	29 621 403	1 962 935	2 707 417	24 950 091
2017	43 353 748	2 567 240	3 375 107	37 409 878
2018	52 174 387	2 353 805	3 544 000	46 274 017
2019	58 143 113	2 000 350	3 581 675	52 557 099
2020	69 394 512	920 231	4 044 816	64 425 550
2021	84 573 242	592 943	3 966 846	80 013 453
2022	80 702 894	616 454	3 639 564 ²	76 446 876

¹ Yksi asiointikerta voi sisältää useita asiointien aiheita.

² Puheluista 61,2 % (2 228 373) on Kelaan tulevia ja 38,8 % (1 411 191) Kelasta lähteviä.

³ Kelan verkkopalveluihin tehdyt tunnistetut kirjautumiset.

Lähde: Kelan tilastot.

142. Palvelupiste-, puhelin- ja etäpalveluasointien syyt 2022

Asiointien syy	Lukumäärä ¹
Yhteensä	5 044 189
Neuvonta	1 432 062
Lisäselvityksen antaminen	1 287 605
Vireillä olevan etuushakemuksen tiedustelu	584 439
Annettua päätöstä koskeva tiedustelu	358 345
Hakemuksen vastaanotto	279 276
Toisen puolesta asiointi	162 417
Kiirehtiminen	153 950
Maksutiedustelu	139 140
Asiakkaan haastattelu	119 198
Esitteen, lomakkeen tai todistuksen pyytäminen	114 342
Annettua päätöstä koskeva muutos	95 745
Liikamaksu ja takaisinperintäasiat	90 046
Ennakoiva asiantuntijapalvelu	81 825
Kela-kortti / Eurooppalainen sairaanhoitokortti	48 843
Neuvonta (ei Kelan hoitama asia)	35 638
Muutoksenhakuasiat	29 905
Tuki verkkoasiointitilanteessa	28 770
Asiakaspalaute	2 643

¹ Yksi asiointikerta voi sisältää useita syitä ja tilastoitua useaksi kappaleeksi.

Lähde: Kelan tilastot.

143. Palvelupiste-, puhelin- ja etäpalveluasointien etuudet 2022 (20 yleisintä)

Asiointia koskeva etuus	Lukumäärä ¹	%
Yhteensä	5 177 008	100,0
Perustoimeentulotuki	1 428 290	27,6
Yleinen asumistuki	551 396	10,7
Työttömyysturva, yleinen ²	527 621	10,2
Sairauspäiväraha	376 110	7,3
Kuntoutus	314 213	6,1
Eläkkeensaajan asumistuki	212 529	4,1
Kansaneläke	166 528	3,2
Sairaanhoitokorvaukset	165 392	3,2
Opintotuki	131 300	2,5
Vanhempainpäivärahat	93 952	1,8
Kuntoutusraha	81 430	1,6
Tartuntatautipäiväraha	81 244	1,6
Vakuuttaminen	76 641	1,5
Eläkettä saavan hoitotuet	69 011	1,3
Lastenhoidon tuet	67 864	1,3
Lääkekorvausoikeus	54 520	1,1
Lapsilisä	49 385	1,0
Alle 16-vuotiaan vammaistuki	40 011	0,8
Elatustuki	38 790	0,7
Takuueläke	25 072	0,5
Muut, ilman etuutta	438 739	8,5
Muut etuudet	186 970	3,6

1 Yksi asiointikerta voi koskea useita etuuksia ja tilastoitua useaksi kappaleeksi.

2 Koskee työttömyysturvaa yleensä, ei kohdenneta yksittäisille työttömyysetuuksille.

Lähde: Kelan tilastot.

144. Eläke- ja vammaiseturuksien¹ käsittelytietoja 2010–2022

Vuosi	Kelan tekemät ratkaisut ²	Sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnan ³ käsittelemät muutoksenhaut	Vakuutusosoikeuden käsittelemät valitukset
2010	274 833	9 075	1 056
2011	268 202	9 213	882
2012	260 792	7 639	1 018
2013	279 951	7 647	911
2014	283 897	6 998	940
2015	298 122	7 240	895
2016	270 973	7 799	841
2017	253 143	7 825	822
2018	241 542	7 475	781
2019	236 198	6 445	649
2020	249 822	6 634	689
2021	238 338	5 178	449
2022	242 560	4 913	560

1 Ei sisällä takuueläkettä.

2 Sisältää myönteiset ja hylkäävät ratkaisut sekä tarkistusratkaisut. Vammaiseturuksien osalta sisältää myös lakkautusratkaisut vuodesta 2014 alkaen.

3 2007–2017 sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunta.

Lähde: Kelan etuuksien hakemus- ja ratkaisutilastot; Sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunta 2007–2017; Sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunta 2018–; Vakuutusosoikeus.

145. Sairausvakuutusetuuksien käsittelytietoja 2010–2022

Vuosi	Kelan tekemät ratkaisut ¹					Sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnan ⁴ käsittelemät muutoksenhaut	Vakuutusosoikeuden käsittelemät muutoksenhaut ⁵
	Sairauspäivärahat	Vanhempainetuudet ²	Lääkkeiden korvausoikeudet	Lääkkeiden lisäkorvaukset	Muut sairaanhoitokorvaukset ³		
2010	617 520	198 160	177 824	118 066	9 950 904	9 759	632
2011	635 188	205 553	189 921	106 552	10 568 333	8 837	814
2012	642 335	213 618	169 788	102 676	11 059 546	7 679	738
2013	635 448	204 919	175 328	107 902	11 298 204	7 123	574
2014	648 923	192 764	177 712	126 896	11 360 421	6 433	698
2015	633 386	198 336	184 934	133 125	11 745 802	7 057	566
2016	604 755	194 133	213 210	139 498	11 233 146	6 681	743
2017	620 444	193 577	234 184	149 828	11 187 180	8 183	711
2018	644 050	198 224	272 266	150 072	11 417 081	7 504	673
2019	667 784	191 999	313 494	157 245	11 476 662	7 344	496
2020	676 724	200 014	304 034	73 764	10 295 877	7 599	452
2021	819 985	213 793	323 741	18 813	11 218 681	6 475	498
2022	1 197 556	217 058	329 307	20 396	11 555 441	7 137	412

1 Sisältää myönnot, hylkäykset ja tarkistusratkaisut (vanhempainpäivärahoista ja vuosilomakustannuskorvauksesta 2010 alkaen sekä perhevapaakorvauksesta 2017 alkaen) sekä lakkautukset.

2 Sisältää vanhempainpäivärahoja, erityishoitorahaa, vuosilomakustannuskorvausta ja perhevapaakorvausta koskevat ratkaisut.

3 Sisältää lääkärin- ja hammaslääkärinpalveluita, tutkimusta ja hoitoa, sairaudesta johtuvia matkoja sekä muita kuin apteekkeissa maksettuja lääkekorvauksia koskevat ratkaisut.

4 2007–2017 sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunta.

5 Sisältää myös työterveyshuoltoasioiden käsittelyn.

Lähde: Kelan etuuksien hakemus- ja ratkaisutilastot; Sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunta 2007–2017; Sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunta 2018–; Vakuutusosoikeus 2007–.

146. Kuntoutuksen käsittelytietoja 2010–2022

Vuosi	Kelan tekemät ratkaisut ¹		Sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnan ² käsittelemät muutoksenhaut		Vakuutusosoikeuden käsittelemät valitukset
	Kuntoutuspalvelut	Kuntoutusraha	Kuntoutuspalvelut	Kuntoutusraha	
2010	129 127	81 280	994	213	85
2011	136 322	83 761	801	204	64
2012	141 259	85 158	801	248	52
2013	147 632	87 755	842	239	65
2014	160 082	88 636	690	183	71
2015	169 970	89 404	835	240	66
2016	155 728	77 771	791	242	51
2017	161 224	68 500	1 833	411	67
2018	182 940	71 375	1 230	282	96
2019	215 362	86 143	1 729	334	94
2020	212 185	84 493	1 445	370	150
2021	217 300	92 370	1 364	378	42
2022	252 059	97 258	1 370	604	142

1 Sisältää myönteiset ja hylkäävät ratkaisut sekä tarkistus- ja lakkautusratkaisut.

2 2007–2017 sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunta.

Huomautus. Vain järjestämisvelvollisuuden mukaisiin kuntoutusratkaisuihin voi hakea muutosta.

Lähde: Kelan etuuksien hakemus- ja ratkaisutilastot; Sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunta 2007–2017; Sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunta 2018–; Vakuutusosoikeus.

147. Työttömyysturvan käsittelytietoja 2010–2022

Vuosi	Työttömyysturvan peruspäivärahat			Työmarkkinatuki ⁴	
	Kelan tekemät ratkaisut ¹	Sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnan ² käsittelemät muutokset	Vakuutusosoikeuden käsittelemät valitukset ³	Kelan tekemät ratkaisut ¹	Sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnan ² käsittelemät muutokset
2010	219 209	1 134	820	664 518	3 376
2011	207 493	1 084	925	719 161	3 724
2012	210 165	1 113	641	743 997	3 667
2013	227 820	1 174	583	798 349	3 991
2014	278 496	1 452	609	956 704	4 671
2015	301 283	1 659	688	979 974	4 440
2016	311 213	1 900	641	1 036 314	5 387
2017	294 328	1 183	701	1 091 662	3 344
2018	329 049	1 473	712	1 550 364	4 481
2019	334 392	1 229	564	1 578 435	4 361
2020	486 216	1 871	607	955 033	4 727
2021	384 426	2 045	787	783 880	3 300
2022	315 563	1 865	521	757 995	3 067

1 Sisältää myönteiset ja hylkäävät ratkaisut sekä tarkistus- ja lakkautusratkaisut.

2 2007–2017 työttömyysturvan muutoksenhakulautakunta.

3 Luku on yhteinen peruspäivärahoille ja työmarkkinatuella.

4 Sisältää kotoutumistuen.

Lähde: Kelan etuuskien hakemus- ja ratkaisutilastot; Työttömyysturvan muutoksenhakulautakunta 2007–2017; Sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunta 2018–; Vakuutusosoikeus.

148. Lapsiperhe-etuuksien käsittelytietoja 2010–2022

Vuosi	Kelan tekemät ratkaisut ¹			Sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnan ² käsittelemät muutokset			Vakuutusosoikeuden käsittelemät valitukset		
	Lapsilisä	Lastenhoidon tuet	Elatustuki	Lapsilisä	Lastenhoidon tuet	Elatustuki	Lapsilisä	Lastenhoidon tuet	Elatustuki
2010	122 588	240 788	36 777	434	362	461	52	36	26
2011	126 690	249 109	36 829	451	384	1 497	55	39	60
2012	123 751	236 045	39 675	441	372	998	48	33	212
2013	122 533	239 161	41 237	454	329	678	39	22	74
2014	124 521	247 483	43 753	434	304	609	42	24	70
2015	119 681	237 091	44 476	428	395	674	52	25	68
2016	114 641	244 536	44 138	400	374	593	59	34	83
2017	110 199	234 006	44 653	429	381	534	52	24	51
2018	87 390	214 860	45 604	494	465	708	54	35	59
2019	84 319	200 538	43 411	498	298	521	48	21	47
2020	86 705	206 145	46 425	383	306	619	52	19	38
2021	86 496	185 471	44 546	499	280	493	31	14	34
2022	85 618	187 890	39 585	357	229	538	48	21	36

1 Sisältää myönteiset ja hylkäävät ratkaisut sekä tarkistus- ja lakkautusratkaisut.

2 2007–2017 sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunta.

Lähde: Kelan etuuksien hakemus- ja ratkaisutilastot; Sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunta 2007–2017; Sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunta 2018–; Vakuutusosoikeus 2007–.

149. Yleisen asumistuen käsittelytietoja 2010–2022

Vuosi	Kaikki	Kelan tekemät ratkaisut ¹				Ilman hakemusta	Sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnan ² käsittelemät muutoksenhaut	Vakuutusosoikeuden käsittelemät valitukset
		Uudet	Vuositarkistukset	Välitarkistukset				
2010	448 774	124 700	98 701	157 963	67 410	3 476	418	
2011	448 491	122 857	94 375	164 209	67 050	3 995	400	
2012	469 827	132 458	101 479	169 577	66 313	3 338	315	
2013	512 723	139 862	110 909	188 638	73 314	3 564	290	
2014	542 437	148 704	118 881	199 854	74 998	3 588	365	
2015	614 054	180 428	127 021	222 269	84 336	5 110	386	
2016	665 310	172 738	151 999	242 854	97 719	3 600	373	
2017	808 094	280 151	158 991	269 672	99 280	4 614	395	
2018	826 177	192 837	207 246	299 406	126 688	5 343	290	
2019	842 980	195 766	215 281	312 443	119 490	5 622	281	
2020	933 441	233 986	232 443	351 400	115 612	6 996	359	
2021	881 883	190 184	234 835	339 990	116 874	5 923	208	
2022	881 665	195 553	235 873	337 147	113 092	4 972	265	

1 Sisältää myönteiset ja hylkäävät ratkaisut sekä tarkistus- ja lakkautusratkaisut.

2 2007–2017 sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunta.

Huomautus. Valtaosa opiskelijoista siirtyi opintotuen asumislisän piiristä yleisen asumistuen piiriin 1.8.2017.

Lähde: Kelan etuuskien hakemus- ja ratkaisutilastot; Sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunta 2007–2017; Sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunta 2018–; Vakuutusosoikeus.

150. Eläkkeensaajan asumistuen käsittelytietoja, Kelan tekemät ratkaisut 2010–2022

Vuosi	Kaikki	Uudet	Määräaikaistarkistukset	Tarkistukset	Ilman hakemusta
2010	171 273	33 284	39 889	81 615	16 485
2011	179 376	34 950	46 506	80 924	16 996
2012	180 160	34 250	38 411	90 343	17 156
2013	188 629	36 509	42 281	92 335	17 504
2014	188 717	38 127	45 756	86 059	18 775
2015	191 904	44 004	50 174	76 281	21 445
2016	188 733	40 876	59 188	67 938	20 731
2017	195 584	44 583	65 751	65 307	19 943
2018	190 543	41 689	63 753	64 107	20 994
2019	200 095	41 969	69 046	67 972	21 108
2020	205 593	40 921	71 902	71 098	21 672
2021	191 601	37 166	67 843	64 246	22 346
2022	204 672	39 481	67 557	73 773	23 861

Huomautus. Sisältää myönteiset ja hylkäävät ratkaisut sekä tarkistus- ja lakkautusratkaisut. Eläkkeensaajan asumistukiratkaisuista tehdyt valitukset käsitellään sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnassa ja vakuutusoikeudessa. Valitusten käsittelytiedot sisältyvät taulukon 144 lukuihin.

Lähde: Kelan etuuksien hakemus- ja ratkaisutilastot.

151. Opintoetuuksien käsittelytietoja 2010–2022

Vuosi	Opintotuki					Koulumatkatuki		
	Ratkaisut yhteensä ¹	Kelan tekemät ratkaisut ¹	Korkeakoulujen opintotukilautakuntien tekemät ratkaisut ^{1,2}	Opintotuen muutoksenhakulautakunnan käsittelemät valitukset	Vakuutusosoikeuden käsittelemät valitukset	Kelan tekemät ratkaisut	Opintotuen muutoksenhakulautakunnan käsittelemät valitukset	Vakuutusosoikeuden käsittelemät valitukset
2010	426 106	302 725	123 381	2 343	374	71 068	159	5
2011	410 681	315 392	95 289	1 784	259	72 611	305	7
2012	404 558	315 882	88 676	1 702	306	73 940	224	8
2013	405 350	317 202	88 148	2 036	189	75 300	153	3
2014	413 397	322 471	90 926	2 250	236	74 171	172	8
2015	418 005	323 449	94 556	2 378	281	72 994	201	5
2016	409 341	316 841	92 500	2 001	346	71 681	146	9
2017	361 660	306 791	54 869	2 165	201	72 723	136	13
2018	311 479	311 479	–	2 190	196	72 785	172	4
2019	308 592	308 592	–	1 791	154	72 302	129	6
2020	319 423	319 423	–	2 253	186	96 452	126	9
2021	306 136	306 136	–	1 748	70	103 072	109	–
2022	311 222	311 222	–	1 654	37	106 123	195	1

1 Sisältää myönteiset ja hylkäävät ratkaisut sekä tarkistus- ja lakkautusratkaisut.

2 Korkeakoulujen opintotukilautakunnat lakkautettiin 1.1.2018 lukien.

Lähde: Kelan etuuksien hakemus- ja ratkaisutilastot; Opintotuen muutoksenhakulautakunta; Vakuutusosoikeus.

152. Kelan maksaman perustoimeentulotuen käsittelytietoja 2017–2022

Vuosi	Ratkaisut yhteensä	Käsittelyaikatakuun piiriin kuuluneet ratkaisut ¹		Oikaisuvaatimusratkaisut	
		Lukumäärä	Määräajassa tehtyjen osuus, %	Lukumäärä	Hyväksytyjen tai osittain hyväksytyjen osuus, %
2017	1 707 828	1 632 907	87,7	12 729	42,2
2018	1 911 415	1 839 452	97,2	23 903	29,6
2019	1 884 349	1 802 987	94,0	21 548	25,4
2020	1 851 407	1 772 273	94,2	19 868	21,3
2021	1 680 201	1 602 023	99,1	19 112	19,4
2022	1 587 216	1 511 144	98,9	19 314	20,1

¹ Perustoimeentulotuen päätös täytyy antaa viimeistään 7 työpäivän kuluessa siitä, kun hakemus on saapunut Kelaan. Jos hakemus on puutteellinen, tarvittavat lisäselvitykset on pyydettävä 7 työpäivän kuluessa ja hakemus on ratkaistava 7 työpäivän kuluessa lisäselvitysten saapumisesta.

Lähde: Kelan etuuksien hakemus- ja ratkaisutilastot.

153. Sotilasavustusten käsittelytietoja 2010–2022

Vuosi	Kelan tekemät ratkaisut ¹	Sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnan ² käsittelemät muutoksenhaut	Vakuutusosoikeuden käsittelemät valitukset
2010	29 186	209	6
2011	28 290	172	9
2012	28 586	186	8
2013	28 617	158	9
2014	27 876	127	6
2015	26 851	179	8
2016	26 321	116	11
2017	26 857	146	8
2018	25 822	148	4
2019	27 633	155	4
2020	28 960	156	6
2021	29 762	182	10
2022	32 574	131	7

1 Sisältää myönteiset ja hylkäävät ratkaisut sekä tarkistus- ja lakkautusratkaisut.

2 2007–2017 sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunta.

Lähde: Kelan etuuksien hakemus- ja ratkaisutilastot; Sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunta 2007–2017; Sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunta 2018–; Vakuutusosoikeus 2007–.

154. Kelan etuuksien takaisinperintä 2010–2022

Vuosi	Perintäkanta 31.12., milj. €						Vuoden aikana todetut liikamaksut ²		
	Yhteensä	Eläke-etuudet ¹	Työttömyysetuudet	Yleinen asumistuki	Opintotuki	Muut ¹	Milj. €	Osuus kaikista maksetuista etuuksista, %	Peritty, milj. €
2010	127,7	4,5	34,6	32,6	38,2	17,8	105,6	0,87	85,1
2011	121,9	4,4	33,9	32,0	33,8	17,8	110,4	0,89	92,3
2012	119,6	4,3	33,9	31,6	32,6	17,2	116,5	0,89	92,7
2013	117,6	4,8	34,1	31,1	31,4	16,2	134,1	0,99	101,7
2014	121,1	4,8	36,1	31,7	32,6	15,9	139,1	0,99	98,6
2015	123,0	4,7	39,0	30,7	31,9	16,7	140,9	0,98	100,3
2016	123,2	5,0	40,9	30,1	31,2	16,1	138,0	0,96	98,8
2017	123,1	4,5	41,4	30,0	30,1	17,0	146,9	0,99	96,6
2018	121,7	4,2	41,4	31,8	28,5	15,8	148,5	1,00	93,6
2019	129,5	3,9	45,2	37,2	26,3	16,8	166,3	1,12	98,5
2020	131,1	2,6	46,4	38,0	25,2	18,9	178,9	1,13	106,4
2021	134,4	3,2	48,1	40,6	21,9	20,5	166,7	1,03	108,6
2022	131,7	3,1	45,3	39,9	21,5	21,9	173,2	1,06	114,0

1 Eläkkeensaajan asumistuki sisältyy muihin etuuksiin.

2 Ensimmäisten takaisinperintäpäätösten euromäärä.

Huomautus. Jos etuutta on maksettu aiheettomasti tai määrältään liian suurena, se peritään yleensä takaisin. Ellei etuudensaaja ole menetellyt vilpillisesti, takaisinperinnästä voidaan tietyissä tilanteissa luopua (esimerkiksi jos liikamaksun määrä on vähäinen tai luopuminen katsotaan kohtuulliseksi).

Lähde: Tilasto Kelan etuuksien takaisinperinnästä.

Liitteet

Liite 1. Eläke- ja vammaisetuksien kehitys

1 Pääpiirteet

16.12.1937	Kansaneläkelaitoksen toiminta alkoi	Kansaneläkeuudistuksen 1. vaihe
1.1.1939	Niin sanottu vanha kansaneläkelaki tuli voimaan	1.1.1980 pääosin 1.7.1981 kokonaan
v. 1939	Vakuutusmaksuja alettiin maksaa	
v. 1942	Työkyvyttömyyseläkkeet	Kansaneläkeuudistuksen 2. vaihe
v. 1949	Vanhuuseläkkeet	1.1.1983 pääosin
v. 1952	Vanhuusavustukset	1.1.1984 kokonaan
v. 1955	Työkyvyttömyysavustukset	
1.1.1957	Uusi kansaneläkelaki tuli voimaan	1.1.1985 Kansaneläkeuudistuksen 3. vaihe
1.1.1960	Sairauseläkkeet määräaikaaisesti työkyvyttömille	1.1.1986 Joustava eläkeikäjärjestely
1.1.1964	Apu- ja hoitolisät työkyvyttömille	1.1.1989 Vammaistuet
1.1.1965	Apu- ja hoitolisät vanhuksille	1.7.1990 Perhe-eläkeuudistus
1.1.1966	Tukilisät pienituloisille	1.1.1996 Koko väestön kattava kansaneläkejärjestelmä muuttui vähimmäiseläkejärjestelmäksi
	Yleinen perhe-eläkelaki	1.1.2005 Työeläkeuudistus ja muutokset kansaneläkejärjestelmässä
1.10.1969	1. vaihe	
1.1.1970	2. vaihe	1.1.2008 Kansaneläkelainsäädännön selkeyttäminen. Voimaan tulleet uudet lait: kansaneläkelaki, laki kansaneläkelain voimaannpanosta, laki vammaisetuksista ja laki eläkkeensaajan asumistuesta.
1.1.1970	Asumistuet kansan- ja perhe-eläkkeen saajille	
1.1.1970	Lapsen hoitotuet	
1.9.1971	Rintamasotilasetuudet	
1.10.1971	Työttömyyseläkkeet	

2 Eläke-etuudet

Vuotta 2010 edeltäneet muutokset katso vuosikirja 2020 tai sitä vanhemmat vuosikerrat.

2010

1.1.2010 alkaen Suomeen muuttanut, ulkomailla lapsena vammautunut on voinut saada kansaneläkelain mukaista työkyvyttömyyseläkettä, kun hän on täyttänyt 16 vuotta. Enää ei vaadita kolmen vuoden asumisaikaa Suomessa. Edellytyksenä on, että henkilö asuu Suomessa 16 vuotta täyttäessään ja saa tällöin lapsen vammaistukea.

Lapsikorotuksen myöntäminen muualla kuin Suomessa asuvasta lapsesta muuttui. Lapsikorotus voidaan myöntää vain Suomessa asuvasta lapsesta, jonka toimeentulosta eläkkeensaaja huolehtii. Lapsen on asuttava Suomessa, kun oikeus lapsikorotukseen syntyy ja sen maksaminen alkaa. Lapsikorotus voidaan myöntää myös EU:n sosiaaliturva-asetusta soveltavassa maassa asuvasta lapsesta.

Työkyvyttömyyseläkkeen kertakorotuksen tulona huomioon ottaminen muuttui siten, että rekisteröimättömään eläkkeeseen maksettava kertakorotus on tuloa kansaneläkkeessä.

Kansaneläkelain mukaista työkyvyttömyyseläkettä saavalla voi olla eläkkeen rinnalla tekemästään työstä ansiotuloja aikaisemman 588,66 euron

sijasta 600 euroa kuukaudessa ilman, että ne vaikuttavat hänen maksussa olevan eläkkeensä määrään. Työkyvyttömyyseläke voidaan jättää lepäämään vähintään kolmeksi kuukaudeksi ja enintään kahdeksi vuodeksi (aiemmin vähintään kuudeksi kuukaudeksi ja enintään viideksi vuodeksi). Lain työkyvyttömyyseläkkeellä olevien työhön paluun edistämiseksi on tarkoitus olla voimassa vuoden 2013 loppuun.

2011

1.3.2011 tuli voimaan laki takuueläkkeestä. Takuueläke korotti Suomen vähimmäiseläkkeen 687,74 euroon kuukaudessa. Takuueläke ei korvaa kansaneläkettä, vaan se on uusi eläke. Takuueläkkeen täydestä määrästä vähennetään kaikki muut henkilön Suomesta tai ulkomailta saamat eläkkeet ja niitä vastaavat jatkuvat korvaukset.

Työkyvyttömyyseläkkeensaajat voivat ansaita 687,74 euroa kuukaudessa eli täysimääräisen takuueläkkeen verran ilman, että se vaikuttaa eläkkeen suuruuteen. Ansaintarajan määrä sidotaan kansaneläkeindeksiin. Laki on voimassa 31.12.2013 saakka.

2012

1.2.2012 alkaen työttömyyspäivärahan lisäpäiviä saanut pitkäaikaistyötön on voinut saada vanhuuseläkkeen 62-vuotiaana ilman varhennusvähennystä.

2013

1.1.2013 varhennetun vanhuuseläkkeen alaikäraja muuttui 63 vuoteen. Vuonna 1951 tai sitä ennen syntyneet voivat saada varhennetun vanhuuseläkkeen edelleen 62 vuoden iässä.

1.1.2013 alkaen vanhuuseläke työttömyyspäivärahan lisäpäiväoikeuden perusteella voidaan myöntää aikaisintaan 63 vuoden iässä. Vuonna 1957 ja sitä ennen syntyneillä säilyy edelleen oikeus vanhuuseläkkeeseen lisäpäiväoikeuden perusteella 62 vuoden iässä.

2015

1.1.2015 tuli voimaan lakimuutos, jonka perusteella Kela selvittää ennen työkyvyttömyyseläkepäätöksen tekemistä, onko eläkkeenhakijalla oikeus Kelan kuntoutukseen.

2016

1.1.2016 tehtiin takuueläkkeeseen tasokorotus. Korotus nosti täyden takuueläkkeen 766,85 euroon.

2017

Kansaneläkelaki muuttui 1.1.2017 alkaen työeläkelakien uudistuksen yhteydessä. Muun muassa eläkeikärajat muuttuivat työeläkelainsäädännön muutosten mukaisiksi. Ennen vuotta 1965

syntyneillä kansaneläkkeen vanhuuseläkeikä on edelleen 65 vuotta. Vuonna 1965 tai sen jälkeen syntyneille kansaneläke myönnetään elinajanodotteen mukaan. Odote vahvistetaan kullekin ikäluokalle erikseen. Varhennetun vanhuuseläkkeen ikäraja on 63 vuotta ennen vuotta 1958 syntyneillä ja 64 vuotta vuosina 1958–1961 syntyneillä. Vuonna 1962 tai sen jälkeen syntyneet eivät enää saa varhennettua vanhuuseläkettä.

Lykkäyskorotuksen määrä on ennen vuotta 1962 syntyneillä 0,6 % kuukaudessa. Vuonna 1962 tai sen jälkeen syntyneillä lykkäyskorotus on 0,4 % kuukaudessa.

Ennen vuotta 1962 syntyneillä on oikeus vanhuuseläkkeeseen työttömyyspäivärahan lisäpäivien perusteella. Ikäraja on ennen vuotta 1958 syntyneillä 62 vuotta ja vuosina 1958–1961 syntyneillä 64 vuotta. Vuonna 1962 tai sen jälkeen syntyneet eivät enää saa vanhuuseläkettä työttömyyspäivärahan lisäpäivien perusteella.

Työeläke vaikuttaa kansaneläkkeen määrään. Tuloksi ei kuitenkaan lasketa työeläkkeen lykkäyskorotusta, joka maksetaan, kun jatkaa työssä alimman vanhuuseläkeikänsä jälkeen, eikä 63 ikävuoden jälkeen karttunutta työeläkettä, kun se on karttunut ennen 1.1.2017. Osittainen varhennettu vanhuuseläke lasketaan tuloksi varhentamattomana eli maksettavaa eläkettä suurempana. Myös tuleva työeläke otetaan huomioon, jos Kelan

vanhuuseläkettä tai varhennettua vanhuuseläkettä haetaan ennen työeläkettä.

Ennen vuotta 1962 syntyneiden Kelan maksama työkyvyttömyyseläke voi alkaa samasta ajankohdasta kuin työeläkkeen vanhuuseläke. Jos saa työkyvyttömyyseläkettä vain Kelasta, eläke voi alkaa sairauspäivärahakauden tai sitä vastaavan niin sanotun laskennallisen kauden jälkeen.

1.1.2017 alkaen työraueläke oikeuttaa lapsikorotukseen mutta ei takuueläkkeeseen. Osittainen varhennettu vanhuuseläke ei oikeuta takuueläkkeeseen eikä lapsikorotukseen. Työraueläke ja osittainen varhennettu vanhuuseläke pienentävät takuueläkkeen määrää.

Leskeneläkkeen täydennysmäärää laskettaessa tuloksi otetaan huomioon osittainen varhennettu vanhuuseläke. Tämä otetaan huomioon varhentamattomana.

Tuloksi ei lasketa työeläkkeen lykkäyskorotusta eikä ennen 1.1.2017 karttunutta työeläkettä, joka on karttunut 63 ikävuoden jälkeen.

2018

1.1.2018 tehtiin takuueläkkeeseen 15,01 euron tasokorotus.

2019

1.1.2019 takuueläkkeeseen tehtiin 9,25 euron tasokorotus.

1.4.2019 rintamalisiin tehtiin 1,2 %:n tasokorotus.

2020

1.1.2020 kansaneläkkeen määrä nousi 34,00 euroa kuukaudessa ja takuueläkkeen määrä 50,00 euroa kuukaudessa.

1.4.2020 tehtiin rintamalisään 74,32 euron tasokorotus.

2022

1.1.2022 alkaen leskeneläkettä maksetaan avioliitossa olleelle leskelle 10 vuoden ajan, kuitenkin vähintään siihen saakka, kun nuorin lapseneläkkeeseen oikeutetuista lapsista täyttää 18 vuotta. Leskeneläkkeeseen on oikeus myös avoliitossa olleella leskellä, joka on asunut yhteistaloudessa edunjättäjän kanssa vähintään viisi vuotta ja jolla on edunjättäjän kanssa yhteinen alaikäinen, samassa taloudessa asunut lapsi. Leskeneläkettä maksetaan siihen saakka, kun yhteinen lapsi täyttää 18 vuotta. Muutokset eivät vaikuta maksussa oleviin leskeneläkkeisiin. Muutokset koskevat vuonna 1975 ja myöhemmin syntyneitä leskiä, jos edunjättäjä kuolee lainmuutoksen tultua voimaan.

a. Eläke-etuuksien euromäärät vuodesta 2011, €/kk

Tarkistus- ajankohta	Kansaneläke			Leskeneläke			Lapseneläke			Ylimääräinen rintamalisä, täysi määrä ¹	
	Täysi määrä yksin asuvalle	Täysi määrä parisuhteessa asuvalle	Takuueläkkeen täysi määrä	Alkueläke	Jatkoeläkkeen perusmäärä	Jatkoeläkkeen täysi täydennysmäärä ¹	Perusmäärä	Täysi täydennysmäärä	Lapsikorotus		Rintamalisä
1.1.2011	586,46	520,19	.	302,47	94,74	491,72	55,65	84,18	20,45	45,82	221,27
1.3.2011	586,46	520,19	687,74	302,47	94,74	491,72	55,65	84,18	20,45	45,82	221,27
1.1.2012	608,63	539,85	713,73	313,90	98,32	510,31	57,76	87,36	21,23	47,55	229,64
1.1.2013	630,02	558,83	738,82	324,93	101,78	528,24	59,79	90,43	21,97	49,22	237,71
1.1.2014	633,91	562,27	743,38	326,94	102,41	531,50	60,15	90,99	22,11	49,53	239,18
1.1.2015	636,63	564,69	746,57	328,34	102,85	533,79	60,41	91,38	22,20	49,74	240,21
1.1.2016	634,30	562,62	766,85	327,14	102,47	531,83	60,19	91,05	22,12	49,56	239,32
1.1.2017	628,85	557,79	760,26	324,33	101,59	527,26	59,68	90,26	21,93	49,56	239,32
1.1.2018	628,85	557,79	775,27	324,33	101,59	527,26	59,68	90,26	21,93	49,57	239,32
1.1.2019	628,85	557,79	784,52	324,33	101,59	527,26	59,68	90,26	21,93	49,57 ²	239,32 ³
1.1.2020	662,86	591,79	834,52	327,54	102,60	532,48	60,27	91,16	22,15	50,68 ²	257,19
1.1.2021	665,29	593,97	837,59	328,74	102,97	534,44	60,49	91,49	22,23	125,46	258,13
1.1.2022	679,50	606,65	855,48	335,76	105,17	545,85	61,78	93,45	22,71	128,13	263,64
1.8.2022	703,45	628,03	885,63	347,60	108,88	565,09	63,96	96,74	23,51	132,65	272,93
1.1.2023	732,67	654,13	922,42	362,04	113,40	588,57	66,61	100,76	24,48	138,16	284,27

¹ Yksinäinen eläkkeensaaja.

² 1.4.2019 alkaen 50,19 euroa kuukaudessa ja 1.4.2020 alkaen 125 euroa kuukaudessa.

³ 1.4.2019 alkaen 242,28 euroa kuukaudessa.

3 Vammaisetuudet

Vuotta 2010 edeltäneet muutokset katso vuosikirja 2020 tai sitä vanhemmat vuosikerrat.

2010

1.1.2010 alkaen vammaisetuuksia on maksettu myös silloin, kun laitoshoido kestää yli kolme kuukautta.

Suomeen muuttanut, ulkomailla lapsena vammautunut voi saada eläkettä saavan hoitotukea, kun hän on täyttänyt 16 vuotta. Enää ei vaadita 3 vuoden asumisaikaa Suomessa. Edellytyksenä on, että henkilö asuu Suomessa 16 vuotta täyttäessään ja saa tällöin alle 16-vuotiaan vammaistukea.

Eläkettä saavan hoitotukeen on ollut 1.1.2010 alkaen oikeus myös henkilöllä, joka saa tapaturmavakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain mukaista jatkuvaa tapaturmaeläkettä tai elinkorkoa tai liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain mukaista jatkuvaa työkyvyttömyyseläkettä tai ansionmenetykskorvausta, jota maksetaan, kun vahingosta on kulunut vuosi.

Työkyvyttömyyseläkkeensä työn vuoksi lepäämään jättäneelle myönnetään 16 vuotta täyttäneen ylin vammaistuki vähintään kolmen kuukauden ja enintään kahden vuoden ajalle (aiemmin edellytettiin,

että eläke on lepäävänä vähintään kuusi kuukautta). Lisäksi edellytetään, että henkilöllä on eläkkeen lepäämäänjättämishetkellä maksussa eläkettä saavan hoitotuki. Laki on määräaikainen ja voimassa vuoden 2010 alusta 2013 loppuun.

1.9.2010 alkaen eläkettä saavan korotettua tai ylintä hoitotukea on maksettu 50 euron suuruisella veteraanillisällä korotettuna eläkkeensaajille, joille maksetaan ylimääräistä rintamalisää.

Vammaisten tulkkaukspalvelut siirtyivät Kelan hoitaviksi 1.9.2010.

2011

1.3.2011 alkaen oikeus eläkettä saavan hoitotukeen on voinut olla henkilöllä, joka saa takuueläkettä. Maahanmuuttajan erityistuki loppui, ja sen saajat siirtyivät takuueläkkeen saajiksi.

2013

1.1.2013 tehtiin veteraanillisään 50 euron ja ruokavaliokorvaukseen 2,60 euron tasokorotus.

2014

1.1.2014 tuli voimaan lainmuutos koskien asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta annettua lakia. Muutoksen myötä kaikille lain mukaan vakuutetuille henkilöille

voidaan tietyin edellytyksin myöntää ja maksaa vammaisetuutta. Aikaisemmin vammaisetuuksia on voitu myöntää vain Suomessa vakinaisesti asuville henkilöille tai tilapäisesti ulkomailla asuville henkilöille.

1.1.2014 alkaen 65 vuotta täyttäneellä henkilöllä pelkkä leskeneläke on eläkettä saavan hoitotukeen oikeuttava eläke.

2015

1.6.2015 alkaen 16 vuotta täyttäneen perusvammaistuessa ei enää edellytä erityiskustannuksia. 16 vuotta täyttäneen korotettua ja ylintä vammaistukea sekä eläkettä saavan hoitotukea ei voi enää saada pelkästään toimintakyvyn heikentymisen ja erityiskustannusten perusteella. Hoitotukea myönnettäessä arvioidaan aina avun, ohjauksen ja valvonnan tarvetta sekä 16 vuotta täyttäneen vammaistuessa lisäksi sairaudesta, viasta tai vammasta aiheutuvaa haittaa. Erityiskustannukset voivat korottaa vammaisetuuden määrän vain korotetun tuen tasolle.

Keliakiaa sairastavien ruokavaliokorvaus poistui 31.12.2015. Vuoden 2016 alusta alkaen ruokavaliokorvauksia ei enää myönnetä. Maksussa olevat ruokavaliokorvaukset lakkautettiin.

2017

1.1.2017 alkaen työuraeläke on eläkettä saavan hoitotukeen oikeuttava eläke.

1.6.2017 tuli voimaan eläketukilaki. Eläketuki on uusi hoitotuen peruste.

2018

1.1.2018 tehtiin eläkettä saavan perushoitotukeen 8,81 euron tasokorotus.

2019

1.4.2019 veteraanillisään tehtiin 1,2 %:n tasokorotus.

b. Vammaisetuuksien euromäärät kuukaudessa vuodesta 2011

Tarkistus- ajankohta	Lapsen/aikuisen vammaistuki			Eläkkeensaajan hoitotuki			Veteraanilisä	Ruokavaliokorvaus
	Perustuki	Korotettu tuki	Ylin tuki	Perustuki	Korotettu tuki	Ylin tuki		
1.1.2011	85,93	200,51	388,80	57,55	143,27	302,96	50,20	21,00
1.1.2012	89,18	208,09	403,50	59,73	148,69	314,41	52,09	21,00
1.1.2013	92,31	215,40	417,68	61,83	153,91	325,46	104,42	23,60
1.1.2014	92,88	216,73	420,26	62,21	154,86	327,46	105,06	23,60
1.1.2015	93,28	217,66	422,06	62,48	155,53	328,87	105,51	23,60
1.1.2016	92,94	216,87	420,51	62,25	154,96	327,67	105,13	.
1.1.2017	92,14	215,00	416,91	61,71	153,63	324,85	105,13	.
1.1.2018	92,14	215,00	416,91	70,52	153,63	324,85	105,13	.
1.1.2019	92,14	215,00	416,91	70,52	153,63	324,85	105,13 ¹	.
1.1.2020	93,05	217,13	421,03	71,21	155,15	328,07	107,49	.
1.1.2021	93,39	217,93	422,58	71,48	155,72	329,27	107,88	.
1.1.2022	95,39	222,58	431,60	73,00	159,04	336,30	110,19	.
1.8.2022	98,75	230,43	446,81	75,58	164,65	348,16	114,07	.
1.1.2023	102,85	240,00	465,38	78,72	171,49	362,62	118,81	.

¹ 1.4.2019 alkaen 106,43 €/kk.

Liite 2. Sairausvakuutusetuuksien kehitys

1 Pääpiirteet

- 1.4.1964 Sairausvakuutuslain voimaantulo: maksut.
- 1.9.1964 Sairausvakuutuslain ensimmäinen toteutusvaihe (päivä- ja äitiysrahat, lääkkeet, tutkimus ja hoito, matkat).
- 1.1.1967 Sairausvakuutuslain toinen toteutusvaihe (lääkäripalkkiot).
- 1.1.1982 Päivä- ja äitiysrahajärjestelmä uusittiin.
- 1.1.1986 Lääkekorvausjärjestelmä uusittiin.
- 1.4.1994 Lääkekorvausjärjestelmä uusittiin uudelleen.
- 1.1.1996 Sairauspäivärahajärjestelmän perusteet muutettiin.
- 1.1.2006 Lääkekorvausjärjestelmä uusittiin.
- 1.1.2006 Sairausvakuutuksen rahoitus uusittiin.
- 1.8.2022 Perhevapaauudistuksen lakimuutokset astuivat voimaan.

2 Päivärahat

Vuotta 2010 edeltäneet muutokset katso vuosikirja 2020 tai sitä vanhemmat vuosikerrat.

2010

1.1.2010 alkaen osasairauspäivärahaa on voinut saada heti sairauspäivärahan omavastuuajan (sairastumispäivä ja yhdeksän seuraavaa arkipäivää) jälkeen. Osasairauspäivärahaa voidaan myöntää myös välittömästi sairauspäivärahan tai kuntoutusrahan jälkeen. Tietyin edellytyksin osasairauspäiväraha voidaan maksaa työnantajalle. Jos sairauspäiväraha tai osasairauspäiväraha alkaa tai jatkuu välittömästi sitä edeltäneen kuntoutusrahan jälkeen, ne voidaan myöntää ilman omavastuu-aikaa.

1.1.2010 alkaen sairausvakuutuslain mukaisen päivärahan perusteena olevasta työtulosta on vähennetty 60 % työntekijän työeläkevakuutusmaksun, palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun ja sairausvakuutuksen päivärahamaksun yhteismäärästä. Vuonna 2010 vähennys oli 3,5 %.

1.8.2010 alkaen sairauspäiväraha on ollut ensisijainen opintotukeen nähden. Opintotukea voidaan nostaa siihen asti, kun opiskelija saa päätöksen

sairauspäivärahan myöntämisestä. Laki koskee opiskelijoita, joiden työkyvyttömyys on alkanut 1.8.2010 tai sen jälkeen.

1.1.2010 tai sen jälkeen alkaneita vanhempainpäivärahakausia koskevan muutoksen mukaan isäkuukausi piteni kahdella viikolla siten, että isyysraha-päivien määrää pidennettiin 24 päivään. Isäkuukauden enimmäispituudeksi tuli näin 36 arkipäivää.

1.8.2010 alkaen työnantajalle on maksettu päivärahaetus siltä osin kuin työnantaja on maksanut vakuutetulle palkkaa työkyvyttömyysajalta työsuhteen perusteella ja työkyvyttömyys johtuu elin-, kudos- tai solusiirtoa varten tehdystä luovutuksesta.

2011

1.1.2011 sairausvakuutuslakia muutettiin siten, että yrittäjät ja tieteellistä tutkimusta tekevät tai taiteellista toimintaa harjoittavat apurahansaajat, joilla on työkyvyttömyyden alkaessa voimassa samanaikaisesti sekä maatalousyrittäjän että yrittäjän eläkevakuutus, saavat sairausvakuutuslain omavastuuajan päivärahaa samanaikaisesti molempien eläkevakuutusten perusteella.

1.1.2011 sairausvakuutuslakia tarkennettiin siten, että työmarkkinatuen korotusosia ei huomioida etuuden määrässä, kun päiväraha lasketaan työttömyysetuuden perusteella.

1.3.2011 alkaen sairausvakuutuksen vähimmäismääräiset sairaus- ja vanhempainpäivärahat sekä erityishoitoraha on sidottu kuluttajahintojen muutosta vastaavaan kansaneläkeindeksiin. Vähimmäismääräinen päiväraha on 22,13 euroa 1.3.2011 alkaen.

1.7.2011 sairausvakuutuslakia muutettiin niin, että sairauspäivärahan enimmäisajan jälkeen työhön palanneelle henkilölle voidaan sairauden uusiutuessa maksaa sairauspäivärahää omavastuuajan jälkeen enintään 50 arkipäivää. Edellytyksenä on, että hän on ollut enimmäisajan jälkeen työssä vähintään 30 päivää.

1.7.2011 alkaen takautuvasti päivärahan kanssa samalle ajalle myönnetty kansaneläkelain mukainen työkyvyttömyyseläke ei ole poistanut oikeutta sairauspäivärahaan, vaan eläke vähennetään sairauspäivärahasta.

2012

1.6.2012 alkaen sairauspäivärahan maksaminen 90 arkipäivän jälkeen on edellyttänyt työterveyslääkärin lausuntoa jäljellä olevasta työkyvystä ja työssä jatkamisen mahdollisuuksista. Muutos koskee vain työntekijöitä.

1.6.2012 alkaen sairauspäivärahää on pitänyt hakea kahden kuukauden kuluessa työkyvyttömyyden alkamisesta ja osasairauspäivärahää kahden

a. Päiväraha-perusteiden euromäärät vuodesta 2010

Tarkistus- ajankohta	Sairaus- ja vanhempainpäivä- rahan vähimmäis- määrä €/pv	Työtulo/vuositulo, €/v				Palkansaajien palkkatulosta vähennettävä osuus, % ¹
		a	b	c	d	
1.1.2010	22,04	1 264	32 893	.	50 606	3,5
1.1.2011	22,04	1 286	33 480	.	51 510	3,67
1.3.2011	22,13	1 286	33 480	.	51 510	3,67
1.1.2012	22,96	1 325	34 496	.	53 072	3,94
1.1.2013	23,77	1 362	35 458	.	54 552	3,89
1.1.2014	23,92	1 386	36 072	.	55 498	4,13
1.1.2015	24,02	1 399	36 420	.	56 032	4,28
1.1.2016	23,93	1 409	36 686	30 001	56 443	4,60
1.1.2017	23,73	1 426	37 113	30 351	57 101	4,64
1.1.2018	24,64	1 428	37 167	30 394	57 183	4,48
1.1.2019	27,86	1 454	37 861	30 962	58 252	4,24
1.1.2020	28,94	1 484	38 636	31 595	59 444	9,58
1.1.2021	29,05	1 504	39 144	32 011	60 225	9,91
1.1.2022	29,67	1 541	40 106	32 797	61 705	9,83
1.8.2022	30,71	1 541	40 106	32 797	61 705	9,83
1.1.2023	31,99	1 599	41 629	34 043	64 048	10,01

1 Työntekijän työeläke- ja työttömyysvakuutusmaksun ottaminen huomioon yleistä ansiotasoa alentavina tekijöinä.

a 2010–2018

Työtulo, jota pienemmillä tuloilla sairauspäivärahaa maksettiin vasta, kun 55 kalenteripäivää oli yhdenjaksoisesti kulunut työkyvyttömyyden alkamisesta.

2019

Työtulo, jota pienemmillä tuloilla maksettiin vähimmäismääräistä sairauspäivärahaa.

2020–2023

Vuositulo, jota pienemmillä tuloilla maksetaan vähimmäismääräistä sairauspäivärahaa.

b 2010–2015

Työtulo, jota pienemmillä tuloilla tulorajasta a alkaen sairauspäiväraha oli 70 % työtulon kolmasosasta ja josta alkaen sairauspäiväraha kasvoi 40 %:lla ylitteen kolmasosasta tulorajaan d saakka.

2016–2019

Työtulo, johon saakka vanhempainpäiväraha oli 70 % työtulon kolmasosasta ja jonka jälkeen vanhempainpäiväraha kasvoi 40 %:lla ylitteen kolmasosasta tulorajaan d saakka.

2020–2023

Vuositulo, johon saakka vanhempainpäiväraha on 70 % vuositulon kolmasosasta ja jonka jälkeen vanhempainpäiväraha kasvaa 40 %:lla ylitteen kolmasosasta tulorajaan d saakka.

c 2016

Työtulo, jota pienemmillä tuloilla tulorajasta a alkaen sairauspäiväraha oli 70 % työtulon kolmasosasta ja josta alkaen sairauspäiväraha kasvoi 35 %:lla ylitteen kolmasosasta tulorajaan d saakka.

2017–2019

Työtulo, jota pienemmillä tuloilla tulorajasta a alkaen sairauspäiväraha oli 70 % työtulon kolmasosasta ja josta alkaen sairauspäiväraha kasvoi 20 %:lla ylitteen kolmasosasta.

2020–2022

Vuositulo, jota pienemmillä tuloilla tulorajasta a alkaen sairauspäiväraha on 70 % vuositulon kolmasosasta ja josta alkaen sairauspäiväraha kasvaa 20 %:lla ylitteen kolmasosasta.

2023

Vuositulo, jota suuremmilla tuloilla vanhempainpäiväraha kasvaa 25 %:lla ylitteen kolmasosasta. Vuositulo, johon saakka raskausraha maksetaan korotettuna koko ajalta, vanhempainraha 16 ensimmäiseltä arkipäivältä ja äitiysraha 56 ensimmäiseltä arkipäivältä 90 % vuositulon kolmasosasta.

d 2010–2015

Työtulo, jota suuremmilla tuloilla sairauspäiväraha kasvoi 25 %:lla ylitteen kolmasosasta. 1.1.2007–31.12.2015 se työtulo, johon saakka vanhempainpäiväraha maksettiin korotettuna (äitiysraha 56 työtulon kolmasosasta, äidin vanhempainraha 30 ensimmäiseltä arkipäivältä 75 % työtulon kolmasosasta ensimmäiseltä arkipäivältä 90 % sekä isän vanhempainraha ja isyysraha yhteensä 30 ensimmäiseltä arkipäivältä 75 % työtulon kolmasosasta) ja jota suuremmilla tuloilla korotus oli 32,5 % ylitteen kolmasosasta.

2016–2019

Työtulo, jota suuremmilla tuloilla sairaus- ja vanhempainpäiväraha kasvoivat 25 %:lla ylitteen kolmasosasta ja johon saakka äitiysraha maksettiin korotettuna 56 ensimmäiseltä arkipäivältä 90 % työtulon kolmasosasta.

2020–2023

Vuositulo, jota suuremmilla tuloilla vanhempainpäiväraha kasvaa 25 %:lla ylitteen kolmasosasta ja vuositulo, johon saakka äitiysraha maksetaan korotettuna 56 ensimmäiseltä arkipäivältä 90 % vuositulon kolmasosasta.

kuukauden kuluessa siitä päivästä, josta alkaen sitä halutaan saada. Muiden päivärahaetuuksien hakijat säilyvät ennallaan.

2013

1.1.2013 alkaen isyysvapaa ja isyysrahan maksaminen muuttuivat. Uudistus koskee niitä perheitä, joissa äitiysraha tai adoptioerheissä vanhempainraha on alkanut 1.1.2013 jälkeen. Uudistuksen myötä isäkuukausi poistui. Isyysrahakausi on yhteensä enintään 54 arkipäivää eli noin 9 viikkoa. Isä voi vastedeskin pitää enintään 18 isyysrahapäivää samaan aikaan kuin äiti saa äitiys- tai vanhempainrahaa. Loput tai halutessaan kaikki isyysrahapäivät isä voi pitää äitiys- ja vanhempainrahakauden jälkeen siihen asti, kun lapsi täyttää 2 vuotta.

2014

1.1.2014 alkaen osasairauspäivärahan maksamisen enimmäisaika piteni 72 arkipäivästä 120 arkipäivään. Osasairauspäivärahaa voi saada myös, jos on useampi osa-aikatyö, sillä edellytyksellä, että osa-aikatöiden yhteenlaskettu työaika on vähintään 35 tuntia viikossa.

2015

1.1.2015 alkaen erityishoitorahaa voidaan maksaa vanhemmalle, jonka lapsi kokeilee kouluun tai päivähoitoon paluuta mukautetusti. Kokeilun tulee

perustua hoitavan lääkärin arvioon ja sen pitää edellyttää vanhemman varallaoloa kotona. Tämä koskee tilanteita, joissa lapsi ei voi vaikean sairauden hoidon vuoksi palata suoraan täysipainoisesti päivähoitoon tai kouluun.

1.1.2015 alkaen isälle voidaan maksaa vanhempainrahaa työ- ja opiskeluajalta, jolloin vanhempainraha maksetaan työskentely- ja opiskelupäiviltä vähimmäismääräisenä. Äidin tai isän pitämän vanhempainrahajakson vähimmäispituus poistui.

1.1.2015 alkaen päätoiminen opiskelija voi ryhtyä vähäisessä määrin opiskelemaan sairauspäivärahauden aikana. Vähäisellä määrällä tarkoitetaan opiskelua, joka on määrältään enintään 40 % ohjeellisesta lukukauden tai lukuvuoden tavoitteesta. Muutoksen tarkoitus on varmistaa opintojen edistyminen ja ehkäistä keskeyttämisriskiä.

2016

1.1.2016 alkaen vanhempainpäivärahaudelta maksettava 30 päivän korotusosa poistetaan, ja päiväraha määräytyy jatkossa enintään 70 %:n korvausasteen mukaan nykyisen 75 %:n sijaan. Muutos koskee niitä vanhempia, joiden vanhempainpäiväraha alkaa 1.1.2016 jälkeen.

1.1.2016 alkaen sairauspäivärahan ja kuntoutusrahan 70 %:n korvaustasoon oikeuttava vuosittainen työtuloraja on 30 000 euroa. Tulorajan ylittävältä

osalta sairauspäivärahaa ja kuntoutusrahaa karttuu nykyisen 40 %:n sijasta 35 % vuoden 2015 tasossa 56 032 euroon saakka ja tämän ylittävältä osalta 25 %.

1.1.2016 lukien sairauspäivärahan hakijan työedellytyksen täyttymistä ei enää selvitetä.

1.4.2016 alkaen äitiys-, isyys- ja vanhempainvapaalta vuosilomaa kertyy vuosilomalain ja merimiesten vuosilomalain perusteella enintään kuuden kuukauden ajalta. Työnantajan vuosilomakustannuskorvausta maksetaan vain lakisääteisen vuosiloman ajalta syntyneistä kustannuksista.

2017

1.1.2017 alkaen työtuloihin perustuva sairauspäiväraha on 70 % päiväansioista 30 350 euron vuosityötuloon asti. Yli 30 350 euron vuosityöstä korvausaste laskee 20 %:iin. Muutos ei koske erityishoitorahaa tai vanhempainpäivärahoja.

1.3.2017 alkaen Kela maksaa vain yhtä etuutta eli tartuntatautipäivärahaa sellaiselle henkilölle, joka on määrätty olemaan tartuntataudin vuoksi poissa työstään, eristettäväksi tai karanteeniin. Se korvaa aiemmin maksetun päivärahan ja ansionmenetykskorvauksen yhdistelmän.

1.3.2017 alkaen lapsen äidin naispuolisella avio- tai avopuolisella on oikeus vanhempain- ja

isyysrahaan samoin perustein kuin lapsen äidin miespuolisella avio- tai avopuolisella.

1.3.2017 alkaen lapsen hoidosta vastaavalla isällä on oikeus isyys- ja vanhempainrahaan, vaikka lapsen äiti ja isä eivät elä yhteisessä taloudessa avio- tai avoliitossa. Jos isä ottaa lapsen hoitoonsa äitiysrahakaudella, isällä on oikeus vanhempainrahaan jo äitiysrahakauden aikana.

2018

1.1.2018 alkaen YEL-päivärahan omavastuu-aika lyheni yhteen päivään eli sairastumispäivään.

2019

1.1.2019 tai sen jälkeen alkaviin sairauspäivärahoihin ei enää sovelleta 55 päivän odotusaikaa. Sairauspäivärahaa maksetaan vähimmäismääräisenä (27,86 euroa/arkipäivä) omavastuuajan (sairastumispäivä ja seuraavat yhdeksän arkipäivää) jälkeen.

1.4.2019 alkaen laki asumisperusteisesta sosiaaliturvasta rajat ylittävissä tilanteissa (16/2019) korvasi lain asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta (1573/1993).

1.4.2019 tai sen jälkeen alkavilla vanhempainrahakausilla ei enää edellytetä, että adoptoitu lapsi olisi alle 7-vuotias.

1.4.2019 tai sen jälkeen alkavilla vanhempainraha-kausilla äiti voi saada vanhempainrahaa 54 päivää pidempään, kun lapsella ei ole vahvistettua isää eikä äidillä ole avio- tai avopuolisoa, jolla olisi oikeus isyysrahaan.

1.4.2019 tai sen jälkeen alkavilla vanhempainrahakausilla isyysrahakausi pitenee 18 arkipäivää jokaisesta samanaikaisesti syntyneestä tai adoptoidusta lapsesta, jos lapsia syntyy tai adoptoidaan kerralla enemmän kuin yksi.

2020

1.1.2020 alkaen sairauspäivärahat, erityishoitoraha ja vanhempainpäivärahat määräytyvät vuositulon perusteella. 16.3.–13.5.2020 maksettiin väliaikaista epidemiatukea työntekijälle, joka hoiti lastaan kotona palkattomalla vapaalla koronaepidemian takia. Tukea voitiin maksaa poikkeusolojen ajalta myös henkilölle, joka oli saapunut ulkomailta Suomeen ja ohjattu karanteeninomaisiin oloihin.

2022

1.8.2022 tuli voimaan perhevapaa uudistus, joka muutti vanhempainpäivärahoja. Uudistuksen jälkeen vanhempainpäivärahoja ovat erityisraskausraha, raskausraha ja vanhempainraha. Vanhempainrahapäiviä on yhteensä 320 arkipäivää, joista kummankin vanhemman kiintiö on 160 arkipäivää. Omasta kiintiöstään voi luovuttaa toiselle

vanhemmalle tai lasta hoitavalle henkilölle enintään 63 arkipäivää. Lisäksi synnyttävälle vanhemmalle maksetaan raskausrahaa 40 arkipäivältä.

2023

1.1.2023 osasairauspäivärahan saamisen edellytykset muuttuivat ja enimmäisaika piteni 150 arkipäivään. Osa-aikatyö on mahdollista aloittaa jo omavastuuajalla. Myös osasairauspäivärahan edellytyksenä oleva kokoaikatyön määritelmä muuttui. Nyt kokoaikatyöllä tarkoitetaan yleensä ansiotyötä, jossa säännöllinen työaika on vähintään 30 tuntia viikossa.

3 Sairaanhoitokorvaukset

Vuotta 2010 edeltäneet muutokset katso vuosikirja 2020 tai sitä vanhemmat vuosikerrat.

2010

1.1.2010 alkaen suuhygienistin antama hoito on korvattu, kun hoito perustuu yksityisessä terveydenhuollossa toimivan hammaslääkärin määräykseen. Tutkimus ja hoito korvataan enintään 15 kerralta, jos tutkimus on tehty tai hoito on annettu kahden vuoden kuluessa määräyksestä. Suun terveystarkastus korvataan kerran kalenterivuodessa. Vakuutetulle maksettava korvaus on euro-määräinen ilman kiinteää omavastuuta.

1.5.2010 alkaen tulivat voimaan uudet EU-asetukset (883/04 ja 987/09). Sairaanhoitokorvausten perusteet muuttuivat erällä henkilöryhmillä. Uusi henkilöryhmä, jolle korvataan sairaanhoitokustannukset sairausvakuutuslain mukaan, ovat vain Suomesta eläkettä saavat, jotka eivät asu Suomessa eivätkä ole Suomessa vakuutettuja. Heidän sekä Suomessa tilapäisen oleskelun aikana syntyneet sairaanhoitokustannukset että EU- tai ETA-valtiossa syntyneet sairaanhoidon kustannukset kuuluvat Suomen vastuulle. Muut korvauserustemuutokset koskevat Suomessa sairausvakuutettuja, joille on syntynyt sairaanhoitokustannuksia ulkomailla. He ovat oikeutettuja hakemaan sairausvakuutuslain nojalla Kelasta korvauksia. Toisessa EU- tai ETA-valtiossa sairausvakuutetut ovat oikeutettuja hakemaan Kelasta sairaanhoitokorvauksia Suomessa syntyneistä kustannuksista. Kustannukset lasketaan asuinvaltiolta.

1.7.2010 alkaen sairausvakuutuslain mukainen sairaanhoitokorvaus on voitu maksaa myös sairaanhoitajan määräämille lääkkeille ja perusvoiteille.

2011

1.1.2011 alkaen lääkärin antamasta kuntoutuspsykoterapiasta ei ole enää maksettu sairausvakuutuslain mukaista korvausta, jos kuntoutuspsykoterapia korvataan kuntoutuksena.

1.3.2011 alkaen Kela on korvannut sairaanhoitokustannuksia myös kunnallisen sosiaali- ja terveydenhuollon tiloissa annetusta yksityisestä hoidosta.

Hammashoidon taksa jakautuu hammaslääkärin palkkiotaksaan, rintamaveteraanien protetiikan toimenpidetaksaan ja suuhygienistin palkkiotaksaan.

2013

1.1.2013 yksityisen sairaanhoidon korvauksissa siirryttiin uuteen korvausjärjestelmään. Prosenttiosuuksiin perustuvasta korvauksesta luovuttiin, ja Kela vahvistaa lääkärin- ja hammaslääkärin palkkioille sekä tutkimuksille ja hoidoille taksan, joka kertoo suoraan potilaalle maksettavan korvauksen määrän. Samalla luovuttiin tutkimuksen ja hoidon yhteydessä perittävästä 13,46 euron kiinteästä omavastuusta. Laboratorio- ja radiologisia tutkimuksia lukuun ottamatta korvaustaso säilyy ennallaan.

1.1.2013 Kelan korvaamien matkojen matkakohtainen omavastuu nousi 9,25 eurosta 14,25 euroon. Matkakustannusten vuosiomavastuu nousi 157,25 eurosta 242,25 euroon.

1.1.2013 lääkekustannusten vuosiomavastuu aleni 700,92 eurosta 670 euroon. Tämän täytyttyä asiakas maksaa jokaisesta korvattavasta lääkkeestä 1,50 euroa.

1.2.2013 lääkkeiden peruskorvaus ja alempi erityiskorvaus pienenivät. Peruskorvaus pieneni 42 %:sta 35 %:iin ja alempi erityiskorvaus 72 %:sta 65 %:iin. Ylempi erityiskorvaus (100 %) säilyi ennallaan. Myös annosjakelusta perittävän palkkion korvaus pieneni 42 %:sta 35 %:iin. Koska annosjakelusta maksettavaa korvausta ei ole tarkoitus pienentää,

korvauksen perusteeksi hyväksyttävä palkkiotaso nousi 3 eurosta 3,60 euroon.

1.2.2013 lääkkeiden hintalautakunta alensi viitehintajärjestelmään kuulumattomien korvattavien myyntiluvallisten lääkevalmisteiden tukkuhintoja 5 %.

2014

1.1.2014 lääkekustannusten vuosiomavastuu aleni 670 eurosta 610 euroon. Omavastuuosuuden täytyttyä asiakas maksaa 1,50 euroa jokaisesta ostamastaan korvattavasta lääkkeestä.

1.1.2014 uusi lääketaksa-asetus muutti reseptilääkkeiden vähittäishintojen laskentaperusteita. Kalliimpien reseptilääkkeiden hinnat laskivat ja halvempien nousivat. Lisäksi apteekin perimä toimitusmaksu nousi 0,43 eurosta 2,39 euroon (sisältää arvonlisäveron).

1.1.2014 otettiin käyttöön eurooppalainen lääkemääräys. Potilasdirektiivi velvoittaa hyväksymään toisessa EU- tai Eta-valtiossa tai Sveitsissä kirjoitetut lääkemääräykset, jos lääkemääräyksessä tarkoitettulla lääkkeellä on myyntilupa siinä jäsenmaassa, jossa se aiotaan hankkia.

1.1.2014 tuli voimaan laki rajat ylittävistä terveydenhuollosta. Laki sekä toimeenpanee Suomessa Euroopan unionin potilasdirektiivin että kokoaa samaan lakiin EU- ja Eta-maiden ja Sveitsin osalta rajat ylittävää terveydenhuoltoa koskevaa sääntelyä aikaisemmin voimassa olevasta lainsäädännöstä (muun muassa sairausvakuutuslaista). Uusi laki toi jonkin verran muutoksia esimerkiksi sairaanhoito-oikeuksiin sekä Suomessa että ulkomailla, sairaanhoitokustannusten korvausperusteisiin ja hakemusten käsittelyä koskeviin prosesseihin.

1.1.2014 Vaikka asiakkaalle tuli oikeus valita hoitopaikkansa kaikista Suomen terveysasemista ja erikoissairaanhoidon yksiköistä, Kela korvaa matkat edelleen lähimpään hoitopaikkaan.

b. Sairaanhoitokorvausten euromääräiset omavastuut vuodesta 2010

Tarkistusajankohta	Lääkkeet			Tutkimus ja hoito	Matkat	
	Lääkekohtainen ylempi erityiskorvaus	Vuotuinen lisäkorvaus	Lääkekohtainen lisäkorvaus		Matkakohtainen korvaus	Vuotuinen lisäkorvaus
1.1.2010	3,0	672,70	1,5	13,46	9,25	157,25
1.1.2011	3,0	675,39	1,5	13,46	9,25	157,25
1.1.2012	3,0	700,92	1,5	13,46	9,25	157,25
1.1.2013	3,0	670,00	1,5	–	14,25	242,25
1.1.2014	3,0	610,00	1,5	–	14,25	242,25
1.1.2015	3,0	612,62	1,5	–	16,00 ¹	272,00
1.1.2016	4,5	610,37	2,5	–	25,00 ¹	300,00
1.1.2017	4,5	605,13	2,5	–	25,00 ¹	300,00
1.1.2018	4,5	605,13	2,5	–	25,00 ¹	300,00
1.1.2019	4,5	572,00	2,5	–	25,00 ¹	300,00
1.1.2020	4,5	577,66	2,5	–	25,00 ¹	300,00
1.1.2021	4,5	579,78	2,5	–	25,00 ¹	300,00
1.1.2022	4,5	592,16	2,5	–	25,00 ¹	300,00
1.1.2023	4,5	592,16	2,5	–	25,00 ¹	300,00

¹ Taksimatkoissa oli kaksi omavastuuta 30.6.2018 saakka. Omavastuu oli 25 euroa (16 euroa vuonna 2015), kun taksi tilattiin alueellisesti keskitetystä tilausnumerosta, ja 50 euroa (32 euroa vuonna 2015), kun taksi tilattiin muualta kuin keskitetystä tilausnumerosta. 1.7.2018 alkaen asiakas voi saada korvausta taksimatkasta vain silloin, kun matka on tilattu Kelan kanssa suorakorvaussopimuksen tehneestä tilausvälityskeskuksesta, ja omavastuu on yhdensuuntaiselta matkalta enintään 25 euroa.

2015

1.1.2015 alkaen hammaslääkärin tekemästä suun ja hampaiden tutkimuksesta saa korvausta pääsääntöisesti vain joka toinen vuosi. Korvaus voidaan kuitenkin edelleen maksaa joka vuosi, jos tiheämpi tutkiminen on potilaan terveydentilan vuoksi tarpeellista. Suuhygienistin tekemä suun terveystarkastus korvataan vain joka toinen kalenterivuosi.

1.1.2015 Kelan korvaamien matkojen omavastuu nousi 14,25 eurosta 16 euroon yhteen suuntaan tehdyttä matkalta. Matkakorvausten vuosiomavastuu nousi 242,50 eurosta 272 euroon. Taksimatkoihin tuli kaksi omavastuuta. Kun asiakas tilaa taksin alueellisesti keskitetystä tilausnumerosta, hän saa matkakorvauksen heti taksissa ja maksaa matkastaan vain omavastuuosuuden (16 euroa). Jos matka tilataan muualta kuin keskitetystä tilausnumerosta, matka on maksettava ensin kokonaan itse ja haettava jälkikäteen korvausta Kelasta. Oma-vastuuosuus on tällöin 32 euroa, eikä se kerrytä matkakustannusten vuosiomavastuuta. Korotettua omavastuuta koskevaa sääntelyä ei sovelleta tilanteissa, joissa matkakorvauksiin oikeutettu henkilö ei ole sairausvakuutettu Suomessa. Sama koskee EU- ja Eta-maissa tai Sveitsissä tehtyjä taksimatkoja.

1.1.2015 lääkekustannusten vuosiomavastuu nousi 610 eurosta 612,62 euroon. Tämän täytyttyä asiakas maksaa jokaisesta korvattavasta lääkkeestä 1,50 euroa.

1.4.2015 alkaen tiettyjen erityisryhmien lääkeostoissa otettiin käyttöön jokaiselta alkavalta hoitoviikolta perittävä ylemmän erityiskorvauksen ja lisäkorvauksen poikkeava lääkekohtainen omavastuu. Poikkeava lääkekohtainen omavastuu on kahdestoistaosa kolmen kuukauden hoitoaikaan vastaavasta lääkekohtaisesta omavastuusta. Poikkeava lääkekohtainen omavastuu voidaan periä, jos sairauden hoidossa käytettävän lääkkeen enintään kolmen kuukauden hoitoaikaan vastaava lääkemäärä on lääketieteellisistä tai hoidollisista syistä tai lääkevalmisteen farmaseuttisten ominaisuuksien vuoksi ostettava useana toimituseränä tai kyse on annosjaellusta lääkkeestä.

1.5.2015 alkaen rajat ylittävää terveydenhuoltoa koskeva laki mahdollistaa sen, että Suomi voi valtioiden välisessä laskutuksessa laskuttaa todellisia kustannuksia kaikkien henkilöryhmien osalta. Uuden laskutusprosessien käyttöönotto odottaa EU-lainsäädäntöön tehtävän vastaavan muutoksen voimaantuloa.

2016

1.1.2016 alkaen lääkekorvauksiin tuli kalenterivuosikohtainen 50 euron alkuomavastuu kaikille yli 18-vuotiaille. Reseptilääkkeet maksetaan kokonaan itse alkuomavastuun täyttymiseen asti.

1.1.2016 alkaen lääkkeiden peruskorvaus suureni 35 %:sta 40 %:iin. Myös annosjakelusta perittävän palkkion korvaus suureni 35 %:sta 40 %:iin. Koska

annosjakelusta maksettavaa korvausta ei ole tarkoitus muuttaa, korvauksen perusteeksi hyväksyttävä palkkiotaso laski 3,60 eurosta 3,15 euroon.

1.1.2016 alkaen ylemmän erityiskorvausluokan lääkekohtainen omavastuu nousi 3 eurosta 4,50 euroon ja lisäkorvauksen lääkekohtainen omavastuu 1,50 eurosta 2,50 euroon.

1.1.2016 alkaen lääkkeiden vuosiomavastuu on 610,37 euroa.

1.1.2016 alkaen uuden rinnakkaisvalmisteen kohtuullinen tukkuhinta voi olla enintään 50 % vastaavalle valmistelle hyväksytystä tukkuhinnasta tai enintään 60 %, jos uusi rinnakkaisvalmiste sisältää uuden annostelulaitteen.

1.1.2016 alkaen leikattiin lääkärin, hammaslääkärin ja suuhygienistin toimenpidekohtaisia korvaustaksoja sekä lääkärin ja hammaslääkärin määräämän tutkimuksen ja hoidon korvaustaksoja. Hammaslääkärin tekemän suun tutkimuksen korvaus sekä rintamaveteraanien protetiikan toimenpidetaksat jätettiin vuoden 2015 tasolle.

1.1.2016 alkaen Kelan korvaamien matkojen omavastuu nousi aiemmasta 16 eurosta 25 euroon yhteen suuntaan tehdyttä matkalta. Taksimatkan korotettu omavastuu nousi 32 eurosta 50 euroon. Matkakorvausten vuosiomavastuu nousi 272 eurosta 300 euroon.

1.7.2016 alkaen lääkkeiden hintalautakunta on alentanut viitehintajärjestelmään sisältyvien lääkevalmisteiden enimmäistukkuhintoja. Tämä koskee niitä viitehintaryhmään sisällytettyjä lääkevalmisteita, joiden enimmäistukkuhinnat ovat korkeampia kuin korkein vahvistettu rinnakkaisvalmisteen enimmäistukkuhinta, eli lähinnä suora- ja rinnakaistuotuja alkuperäisvalmisteita. Samassa yhteydessä lääkkeiden hintalautakunta arvioi uudelleen viitehintaryhmään sisältyvien rajoitetusti korvattavien lääkevalmisteiden korvattavuuden laajuuden.

2017

1.1.2017 alkaen diabeteslääkkeistä muut kuin insuliinivalmisteet siirrettiin ylemmästä erityiskorvausluokasta (100 %) alempaan erityiskorvausluokkaan (65 %).

1.1.2017 alkaen kalliiden, yli 1 000 euroa pakkaukselta maksavien lääkkeiden kerralla korvattava määrä rajattiin yhden kuukauden tarvetta vastaavaksi. Kalliita lääkkeitä koskee poikkeava lääkekohtainen omavastuu.

1.1.2017 alkaen korvattavien lääkkeiden toimitusväli on määritelty sairausvakuutuslaissa.

1.1.2017 alkaen lääkkeiden vuosiomavastuu on 605,13 euroa.

1.1.2017 alkaen ehdollinen korvattavuus tuli mahdolliseksi.

1.1.2017 alkaen viitehintaa määrätty siten, että edullisimman lääkevalmisteen hintaan (vähittäismyyntihinta + alv) lisätään 0,50 euroa.

1.1.2017 alkaen uuden biosimilaarivalmisteen kohtuulliseksi tukkuhinnaksi voidaan hyväksyä enintään 70 % vastaavalle valmisteelle hyväksytystä tukkuhinnasta.

1.1.2017 alkaen poikkeava viitehintaryhmä muodostuu, kun viitehintaryhmään sisältyy lääkevalmiste, jolle on myönnetty rinnakkaisvalmisteista merkittävästi poikkeava käyttöaihe.

1.1.2017 alkaen lääkevalmisteen tukkuhinnan kohtuullisuus arvioidaan uudestaan, kun korvausjärjestelmään tulee kaupan oleva samaa vaikuttavaa lääkeainetta sisältävä lääkevalmiste tai biosimilaarivalmiste.

1.4.2017 alkaen viitehintajärjestelmä laajeni koskemaan myös rinnakkaistuonti- ja rinnakkaisjakeluvalmisteita.

2018

1.1.2018 alkaen kallista lääkettä voi ostaa yhdellä kerralla määrän, jolla lääkekustannusten vuosiomavastuu ylittyy. Muutoin kalliista, yli 1 000 euroa

pakkaukselta maksavista lääkkeistä saa edelleen korvauksen vain kuukauden tarvetta vastaavasta määrästä kerrallaan.

1.7.2018 alkaen korvataan vain ne taksimatkat, jotka on tilattu Kelan kanssa sopimuksen tehneestä alueellisesta tilausvälityskeskuksesta.

2019

1.1.2019 alkaen lääkekustannusten vuosiomavastuu on 572 euroa.

2020

1.1.2020 alkaen lääkekustannusten vuosiomavastuu on 577,66 euroa.

2021

1.1.2021 alkaen korkeakouluopiskelijoiden matkat opiskeluterveydenhuoltoon korvataan sairaanhoitovakuutuksesta. Korkeakouluopiskelijat käyttävät Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiön (YTHS) palveluja ja voivat saada näistä perusterveydenhuollon matkoista korvausta.

1.1.2021 alkaen koronaviruksen (COVID-19) PCR-tutkimuksen korvaustaksa on 100,00 euroa. Korvaus voidaan maksaa suorakorvauksena yksityiselle palveluntuottajalle silloinkin, kun omavastuusuuden on maksanut testattavan työnantaja.

27.3.2021 alkaen Kela korvaa koronarokotuksista syntyviä kustannuksia työnantajille. Korvaus on 10,00 euroa rokotustoimenpidettä kohden. Työnantaja voi valita, maksetaanko korvaukset työnantajalle sairaanhoitovakuutuksen vai työterveyshuollon korvauksina.

1.1.2021 alkaen lääkekustannusten vuosiomavastuu on 579,78 euroa.

2022

1.1.2022 alkaen koronarokotustoimenpiteestä työnantajalle maksettava korvaus nousee 10 eurosta 16 euroon.

1.1.2022 alkaen lääkekustannusten vuosiomavastuu on 592,16 euroa.

2023

1.1.2023 alkaen korvattavia sairaanhoidon kustannuksia ovat

- korvattavien reseptilääkkeiden kustannukset
- käynnit yksityislääkärin vastaanotolla
- yksityishammaslääkärin palvelut
- suuhygienistin palvelut
- yksityisen sairaanhoidon tutkimus- ja hoitotoimenpiteet, jotka koskevat mielenterveyden tai suun hoitoa ja jotka on määrännyt psykiatrian erikoislääkäri, suu- ja leukakirurgian erikoislääkäri tai hammaslääkäri

- suu- ja leukakirurgian erikoislääkärin toimenpiteet yksityisessä sairaanhoidossa
- erikoishammasteknikon yksityisessä sairaanhoidossa tekemät protetiikan kliinisen työn toimenpiteet rintamaveteraaneille sekä tekniset työt
- mielenterveyden hoitoon liittyvät psykiatrian erikoislääkärin tai lääkärin toimenpiteet yksityisessä sairaanhoidossa
- psykologin yksityisessä sairaanhoidossa tekemät tutkimukset
- lääkärin tai psykiatrian erikoislääkärin yksityisessä sairaanhoidossa antama psykoterapia
- yksityiseen sairaanhoitoon tehdyt matkat, jos annettu hoito on Kela-korvattavaa
- hyvinvointialueen antamalla maksusitoumuksella tai palvelusetelillä tehdyt matkat sinne, mistä asiakas on hankkinut hoidon
- koronatutkimukset ja koronarokotus 30.6.2023 asti.

1.5.2023 alkaen ulkomailla saadun sairaanhoidon kustannusten korvaaminen muuttuu. Muutokset tulevat voimaan takautuvasti 1.1.2023 alkaen. Kela korvaa ulkomailla syntyneitä omatoimisesta hoitoon hakeutumisesta aiheutuneita kustannuksia enintään sen verran, mitä vastaava hoito olisi maksanut asiakkaan omalla hyvinvointialueella Suomessa. Korvausta voi saada sairaanhoidon kustannuksista, jotka ovat syntyneet EU- tai Eta-maassa, Sveitsissä, Isossa-Britanniassa tai Pohjois-Irlannissa. Korvattavan hoidon tulee olla lääketieteellisesti tarpeellista ja kuulua Suomessa julkisen

terveydenhuollon palveluvalikoimaan. Lisäksi sen pitää vastata hoitoa, jonka asiakas saisi Suomen julkisessa terveydenhuollossa. Jos kyseinen hoito edellyttää Suomessa lähetettä, asiakas tarvitsee lähetteen myös hakeutuessaan hoitoon ulkomaille.

1.1.2023 alkaen Kela voi maksaa valtion korvausta hyvinvointialueille ja 1.5.2023 alkaen Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiölle (YTHS).

1.1.2023 alkaen lääkekustannusten vuosiomavastuu jäädytetään eli siihen ei tehdä kansaneläkeindeksin mukaista tarkistusta. Vuosiomavastuu on siis vuonna 2023 saman suuruinen kuin vuonna 2022 eli 592,16 euroa.

4 Työterveyshuolto

Vuotta 2010 edeltäneet muutokset katso vuosikirja 2020 tai sitä vanhemmat vuosikerrat.

2010

1.1.2010 alkaen kaikki työterveyshuollon palveluntuottajat ovat voineet hankkia julkisilta sairaaloilta tukipalveluina muun muassa laboratorio- ja kuvantamistutkimuksia. Tukipalvelujen kustannukset korvataan sekä ensimmäisessä että toisessa korvausluokassa.

1.1.2010 alkaen maatalouden asiantuntija on voinut osallistua maatalousyrittäjän työpaikkaselvitykseen oman alansa asiantuntijana silloin, kun työterveyshuollon ammattihenkilö pitää sitä tarpeellisena.

2011

1.1.2011 alkaen 60 % korvauksen ehtona ensimmäisessä korvausluokassa oli, että työpaikka ja työterveyshuolto ovat yhteistyössä sopineet tavoitteet ja käytännöt työkyvyn hallinnan, seurannan ja varhaisen tuen toteuttamiseksi. Muutoin korvaus oli 50 %. Korvausmuutosta sovellettiin tilikaudella 2011 niihin hakemuksiin, joissa työnantajan tilikausi päättyi 31.12.2011 tai sen jälkeen.

2012

1.1.2012 alkaen voi yksin toimiva yrittäjä saada itselleen järjestämästään ehkäisevästä työterveyshuollosta korvausta 60 % vain, jos hän on yhdessä työterveyshuollon kanssa sopinut ja suunnitellut työkyvyn hallinnan, seurannan ja varhaisen tuen toimintakäytännön kirjallisena työterveyshuollon toimintasuunnitelmaan. Muussa tapauksessa korvaus ehkäisevästä työterveyshuollosta on 50 %.

1.6.2012 alkaen työntekijän työkyvyttömyyden pitkittyessä työterveyshuollon on arvioitava työntekijän jäljellä oleva työkyky ja selvitettävä yhdessä työntekijän ja työnantajan kanssa työntekijän

mahdollisuudet jatkaa työssä. Työntekijän on toimittava työterveyshuollon lausunto Kelaan viimeistään silloin, kun hänelle on maksettu sairauspäivärahaa 90 päivältä.

2014

1.1.2014 asetusmuutos hyvän työterveyshuoltokäytännön periaatteista täsmentää työterveyshuollon yhteistyökäytäntöjä työpaikan ja muun terveydenhuollon kanssa sekä painottaa työntekijän terveyden ja toimintakyvyn edistämisen tukemista.

1.1.2014 alkaen työterveyshuollon korvattavuuden piiriin tuli uutena työterveyshuollon asiantuntijana sosiaalialan asiantuntija.

2016

1.3.2016 alkaen työterveyshuollon sairaanhoidon ja muun terveydenhuollon etäpalveluja korvataan työterveyshuollon kustannuksina.

Tilikaudesta 2016 alkaen työnantajalle korvataan työterveyshuollon kustannuksia vain, jos työpaikalla on tehty työpaikkaselvitys.

2017

1.1.2017 alkaen työnantajalla on velvollisuus järjestää taloudellisella ja tuotannollisella perusteella irtisanotulle työntekijälle työterveyshuolto 6

kuukauden ajan työntekovelvollisuuden päättymisestä. Velvollisuus koskee työnantajia, joiden palveluksessa työskentelee säännöllisesti vähintään 30 työntekijää. Lisäksi edellytyksenä on, että työntekijän työsuhte on kestänyt vähintään 5 vuotta.

1.1.2017 alkaen ehkäisevän työterveyshuollon etäpalveluja (ensimmäinen korvausluokka) korvataan työterveyshuollon kustannuksina.

1.1.2017 alkaen työpaikkaselvitys on työterveyshuollon kustannusten korvaamisen edellytys myös yrittäjällä.

2018

1.1.2018 alkaen yrittäjä voi saada omista työterveyshuoltokustannuksistaan suorakorvauksen myös yksityiseltä palveluntuottajalta. Aiemmin se on ollut mahdollista saada vain terveyskeskukselta ostetusta työterveyshuollosta. Muutos koskee myös maatalousyrittäjien tilakäyntien valtionosuuden korvaamista.

1.1.2018 alkaen Kela maksaa maatalousyrittäjälle työpaikkaselvityksen (tilakäynnin) kustannuksista 50 % tai 60 % sairausvakuutuslain mukaista korvausta ja enintään 40 % valtion muista varoista rahoitettavaa korvausta.

10.12.2018 alkaen työnantajille ja yrittäjille korvattavien työterveyshuollon kustannusten

enimmäismäärät jäädettiin vuoden 2017 tasolle. Seuraavan kerran enimmäismäärät tarkistetaan vuonna 2021.

2020

1.1.2020 alkaen määritellään yksi yhteinen laskennallinen enimmäismäärä korvausluokille työnantajan järjestämässä työterveyshuollossa. Ensimmäisessä korvataan ehkäisevän työterveyshuollon eli ensimmäisen korvausluokan kustannukset. Enimmäismäärän voi käyttää kokonaan ehkäisevään työterveyshuoltoon. Sairaanhoidon ja muun terveydenhuollon eli toisen korvausluokan kustannuksia voidaan korvata enintään 40 prosenttia enimmäismäärästä.

1.1.2020 alkaen työnantajien ehkäisevän työterveyshuollon eli ensimmäisen korvausluokan korvaus on 60 %. Muutosta sovelletaan ensimmäisen kerran työnantajan tilikauteen, josta yli puolet on vuonna 2020.

2021

1.1.2021 alkaen yrittäjien ja muiden omaa työtään tekevien ehkäisevän työterveyshuollon korvaus on 60 % hyväksytyistä kustannuksista yrittäjäkohtaiseen enimmäismäärään saakka. Sairaanhoidon korvaus on 50 % hyväksytyistä tarpeellisista ja kohtuullisista kustannuksista, kun korvaamisen muut edellytykset täyttyvät. Yrittäjälle maksettava

korvaus ei voi ylittää yrittäjäkohtaista korvauksen enimmäismäärää.

2022

1.1.2022 alkaen työfysioterapeutit ovat työterveyshuollon ammattihenkilöitä. Lainmuutos vaikuttaa sekä työnantajan että yrittäjän työterveyshuollon korvaushakemuslomakkeisiin.

2023

1.1.2023 alkaen terveyskeskusta ylläpitävällä hyvinvointialueella on oikeus saada Kelalta korvausta työterveyshuoltopalvelujen kustannuksista, jos palvelut on annettu yrittäjälle tai muulle omaa työtään tekeväälle terveydenhuoltolain 18 §:n 2 tai 3 momentin mukaisesti. Korvausta maksetaan enintään se määrä, jonka Kela olisi velvollinen maksamaan vastaavana korvauksena yrittäjälle tai muulle omaa työtään tekeväälle.

Työnantajan järjestämän työterveyshuollon työntekijäkohtaiset enimmäismäärät vuosina 2010–2019, euroa vuodessa:

Vuosi	1. korvausluokka		2. korvausluokka	
	Kustannukset	Korvaukset 50 % / 60 %	Kustannukset	Korvaukset
2010	152,60	91,56	228,90	114,45
2011	156,70	78,35/94,02	235,10	117,55
2012	160,00	80,00/96,00	240,10	120,05
2013	163,20	81,60/97,92	244,90	122,45
2014	165,60	82,80/99,36	248,50	124,25
2015	167,50	83,75/100,50	251,40	125,70
2016	169,00	84,50/101,40	253,40	126,70
2017	169,50	84,75/101,70	254,10	127,05
2018	169,50	84,75/101,70	254,10	127,05
2019	169,50	84,75/101,70	254,10	127,05

Huomautus. Erityisestä syystä (esimerkiksi työpaikan pieni koko) korvauksen määrä voi olla taulukossa esitettyä suurempi.

Työnantajan järjestämän työterveyshuollon työntekijäkohtaiset enimmäismäärät vuodesta 2020 lähtien, euroa vuodessa:

Vuosi	1. korvausluokka, 60 % (yhteinen enimmäismäärä)		2. korvausluokka, 50 % ¹	
	Kustannukset	Korvaukset	Kustannukset	Korvaukset
2020	423,60	169,44	254,16	84,72
2021	436,00	261,60	174,40	87,20
2022	454,00	272,40	181,60	90,80

¹ Toisen korvausluokan kustannuksia korvataan enintään 40 % yhteisestä enimmäismäärästä.

Huomautus. Erityisestä syystä (esimerkiksi työpaikan pieni koko) korvauksen määrä voi olla taulukossa esitettyä suurempi.

Liite 3. Kuntoutusetuuksien kehitys

1 Pääpiirteet

- 1.1.1939 Ns. vanhan kansaneläkelain säännös sairaanhoidon, ammattiopetuksen ja työvälaineiden antamisesta työkyvyttömyyseläkkeen saajalle työ- ja ansiokyvyn palauttamiseksi sekä sairaanhoidon antamisesta työkyvyttömyyden estämiseksi.
- 1.1.1957 Uuden kansaneläkelain mukaan voitiin vakuutetulle kustantaa lääkintähuoltoa, koulutusta ja työhuoltoa pysyvän työkyvyttömyyden estämiseksi tai työ- ja ansiokyvyn palauttamiseksi.
- 1.4.1964 Sairausvakuutuslaki velvoitti käyttämään vuosittain 2 % vakuutettujen sairausvakuutusmaksuista sairauksien ehkäisemistä ja vakuutettujen kuntoutamista tarkoittavaan toimintaan.
- 1.10.1991 Laki Kansaneläkelaitoksen järjestämistä kuntoutuksesta ja kuntoutusrahalaki tulivat voimaan. Samalla kumottiin kansaneläke- ja sairausvakuutuslain kuntoutussäännökset
- 1.10.2005 Laki Kansaneläkelaitoksen järjestämisestä kuntoutuksesta ja kuntoutusrahalaki yhdistettiin laiksi Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista.

2 Kuntoutusetuudet

Vuotta 2010 edeltäneet muutokset katso vuosikirja 2020 tai sitä vanhemmat vuosikerrat.

2010

1.1.2010 alkaen ylläpitokorvaus on 9 euroa päivässä (ennen 8 euroa päivässä).

2011

1.1.2011 alkaen Kelan harkinnanvarainen kuntoutuspsykoterapia siirrettiin Kelan järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvaksi lakisääteiseksi toiminnaksi.

1.3.2011 alkaen kuntoutusrahan vähimmäismäärä sidottiin kansaneläkeindeksiin.

2012

1.1.2012 alkaen ei ole enää järjestetty aikuisten reumaa sairastavien kuntouttavaa hoitoa. Harkinnanvaraisten kuntoutujien kuntouttavan hoidon palvelut sisältyvät harkinnanvaraisten yksilöllisten kuntoutusjaksojen standardiin. Vaikeavammaisten kuntoutujien kuntouttavan hoidon palvelut sisältyvät vaikeavammaisten yksilöllisten kuntoutusjaksojen standardin tules- ja reumalinjaan.

1.1.2012 alkaen ASLAK-kursseja on järjestetty joko lyhyt- tai pitkäkestoisina. Narkolepsiaa sairastavien lasten sopeutumisolennuskurssitoiminta alkoi.

2013

1.1.2013 Kelan kuntoutuskurssipalvelut uudistuivat. Uutena kurssipalveluna alkoivat muun muassa nuorille mielenterveyden häiriötä sairastaville tarkoitettut kuntoutuskurssit.

Yli 65-vuotiaiden mahdollisuus osallistua Kelan kurssimuotoiseen kuntoutukseen parani, koska useiden kurssien ikärajoja laajennettiin tai poistettiin kokonaan.

2014

1.1.2014 alkaen ammatillisen kuntoutuksen ja nuoren kuntoutusrahan myöntämisedellytyksiä muutettiin niin, että nykyistä useampi työikäinen ja erityisesti nuori pääsee varhemmin ammatilliseen kuntoutukseen. Kuntoutusta myönnettäessä huomioidaan aikaisempaa laajemmin sairauden lisäksi myös muut kuntoutujan elämäntilanteeseen vaikuttavat asiat. Ammatillisen kuntoutuksen myöntämisedellytyksistä poistettiin työkyvyttömyyden uhka ja lisättiin opiskelukyky työkyvyn ohelle.

2015

1.1.2015 kuntoutustarveselvitys ja kuntoutustutkimus yhdistyivät ammatilliseksi kuntoutus selvitykseksi.

1.10.2015 alkaen kuntoutusrahaa voitiin maksaa osakuntoutusrahana, mikä mahdollistaa osapäiväisen työskentelyn kuntoutuksen aikana. Samalla kuntoutuspäivän vähimmäiskesto lyheni, jolloin kuntoutusrahaa voi saada matkoineen vähintään neljä tuntia kestävän kuntoutuspäivän ajalta. Yhden päivän omavastuu aika ulotettiin koskemaan enintään 20 arkipäivää kestävää yksilökuntoutusta aikaisemman 18 arkipäivän sijaan. Nuoren kuntoutusrahaa koskevia myöntämisedellytyksiä täsmennettiin niin, että nuoren toimintakyvyn olennaista heikentymistä arvioidaan samalla tavalla kuin Kelan ammatillisessa kuntoutuksessa.

2016

1.1.2016 alkaen Kelan järjestämän vaikeavammaisten lääkinnällisen kuntoutuksen myöntämisedellytykset muuttuivat. Kuntoutuksen nimi muuttui vaativaksi lääkinnälliseksi kuntoutukseksi. Samalla myös kuntoutuksen sisältö uudistui.

1.1.2016 alkaen Kela järjestää sekä työelämässä oleville että työelämästä poissa oleville tuki- ja liikuntaelinoireisille kuntoutujille uudentyyppisiä, vain avomuotoisina toteutettavia tules-kursseja.

1.1.2016 Kelan järjestämän kuntoutuspsykoterapian korvauksen määrä muuttui. Korvaus on sama sekä nuorille että aikuisille. Lisäksi korvaustasoja on vain yksi eikä terapeutin koulutustaso vaikuta maksettavan korvauksen määrään.

1.5.2016 alkaen Kela järjestää työssä oleville työkykyä tukevaa ammatillista KIILA-kuntoutusta. KIILA-kurssit korvaavat TYK-kuntoutuksen.

2017

1.1.2017 alkaen työllistymistä edistävä ammatillinen kuntoutus on korvannut työkokeilun, työhönvalmennuksen ja mielenterveyskuntoutujien työhönvalmennuksen.

1.1.2017 alkaen työtuloihin perustuva kuntoutusraha on 70 % päiväansiesta 30 350 euron vuosityötuloon asti. Yli 30 350 euron vuosityötulosta korvausaste laski 20 %:iin. Ammatillisessa kuntoutuksessa työtulojen perusteella maksettava kuntoutusraha on edelleen 75 % vuosityötulon kolmassadasosasta.

1.1.2017 alkaen nuoren kuntoutusrahan ja ammatillisen kuntoutuksen aikainen vähimmäismäärä korotettiin takuueläkkeen tasolle. Nämä vähimmäismäärät sidottiin KEL-indeksiin.

1.1.2017 alkaen kuntoutusrahaa on voitu myöntää myös yleissivistävään peruskoulutukseen, kun se

myönnetään ammatillisena kuntoutuksena henkilölle, jolta puuttuu ammatillinen tutkinto.

1.1.2017 alkaen Kelan on selvitettävä nuoren kuntoutusrahaa koskevaa hakemusta ratkaistessaan, onko hakijalla lisäksi oikeus koulutukseen ammatillisena kuntoutuksena (KKRL 20 § 4 mom.).

1.1.2017 alkaen Kelan maksama kuntoutusraha ei estä työntekijän eläkelain mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen maksamista. Työeläkelaitos vähentää suoraan maksamastaan eläkkeestä Kelan kuntoutusrahan, jos sitä on maksettu samalle ajalle.

1.1.2017 alkaen työuraeläkettä saavalle voidaan maksaa eläkkeensaajan kuntoutusrahaa. Osittainen varhennettu vanhuuseläke ei vaikuta kuntoutusrahan maksamiseen.

2018

1.3.2018 alkaen voidaan myöntää ammatillisia kuntoutuspalveluita harkinnanvaraisen kuntoutuksen varoin (KKRL 12 §) alle 30-vuotiaille NEET-nuorille eli nuorille, joilla ei ole työ- tai opiskelupaikkaa ja jotka eivät ole suorittamassa siviilipalvelusta tai asepalvelusta. NEET-nuorelta ei edellytetä diagnosoitua sairautta, vaan riittää, että toimintakyky on heikentynyt.

2019

1.1.2019 alkaen voidaan myöntää ammatillista kuntoutusta ilman lääkärinlausuntoa 16–29-vuotiaalle nuorelle, jolla ei ole opiskelu- tai työpaikkaa tai jonka opinnot ovat keskeytyneet tai vaarassa keskeytyä.

2020

1.1.2020 tai sen jälkeen alkavat kuntoutusrahat määräytyvät vuositulon perusteella.

1.3.2020 alkaen Kela järjestää neuropsykiatrista moniammatillista LAKU-perhekuntoutusta 5–15-vuotiaille lapsille ja nuorille sekä heidän perheilleen. Lapsella tai nuorella pitää olla diagnosoituna jokin neuropsykiatrisen häiriön, kuten ADHD, autismin kirjon häiriöt tai Touretten oireyhtymä.

2021

1.4.2021 alkaen Kela järjestää neuropsykiatristesti oireileville 16–29-vuotiaille nuorille arkea sekä opiskelu- ja työkykyä tukevaa Oma väylä-kuntoutusta.

1.4.2021 alkaen Kela järjestää sydänsairauksia sairastaville aikuisille sydänkuntoutuskursseja.

2022

1.1.2022 alkaen Kela järjestää työelämävalmiuksia tukevaa ammatillista TAITO-kuntoutusta 18–64-vuotiaille.

1.1.2022 alkaen Kela ei voi enää maksaa kuntoutusrahaa STEA-avustuksilla rahoitetun kurssin tai toiminnan ajalta eikä korvata näihin liittyviä matkakustannuksia.

2023

1.1.2023 alkaen kuntoutusrahan, kuntoutuksen ajalta maksettavan ylläpitokorvauksen sekä harkinnanvaraisen kuntoutusavustuksen hakuaika on 6 kuukautta aikaisemmin 4 kuukauden sijaan.

1.1.2023 alkaen kuntoutusrahaa voidaan maksaa perustoimeentulotuen saajalle ilman omavastuu-aikaa.

1.1.2023 alkaen Kelan ammatilliseen kuntoutuksen osallistuva työtön voi hakea odotus- ja väliajalle kuntoutusrahaa työttömyysetuuden sijaan.

1.1.2023 alkaen Kelan ammatilliseen kuntoutuksen osallistuva, joka on kuntoutuksen alkaessa työelämän ulkopuolella, voi saada kuntoutusrahaa, vaikka aloittaisi kuntoutuksen aikana osa-aikaisen tai satunnaisen työskentelyn.

1.1.2023 alkaen kuntoutusrahaa maksetaan enintään 45 arkipäivää työterveyshuoltolakiin perustuvan työkokeilun ajalta.

Eräitä kuntoutusrahaan liittyviä rahamääriä on tarkistettu seuraavasti:

Tarkistus- ajankohta	Kuntoutusrahan vähimmäis- määrä, €/kk	€/pv	Ylläpito- korvaus, €/pv
1.1.2010	550,90	22,04	9,00
1.3.2011	553,35	22,13	9,00
1.1.2012	574,12	22,96	9,00
1.1.2013	594,36	23,77	9,00
1.1.2014	598,09	23,92	9,00
1.1.2015	600,60	24,02	9,00
1.1.2016	598,15	23,93	9,00
1.1.2017	593,37	23,73	9,00
1.1.2018	616,12	24,64	9,00
1.1.2019	696,62	27,86	9,00
1.1.2020	723,50	28,94	9,00
1.1.2021	726,25	29,05	9,00
1.1.2022	741,75	29,67	9,00
1.8.2022	767,75	30,71	9,00
1.1.2023	799,75	31,99	9,00

Liite 4. Työttömyysetuuksien kehitys

1 Pääpiirteet

- 1.1.1985 Työttömyysturvan peruspäiväraha järjestelmä tuli voimaan ja annettiin Kelan hoidettavaksi
- 1.1.1991 Työvoimapolitiittisen koulutustuen hoito siirtyi ammatillisilta kurssikeskuksilta Kelalle
- 1.1.1994 Työttömyysturvajärjestelmä uusittiin 1996–98 ja 2001 Työttömyysturvajärjestelmää tiukennettiin, mutta toisaalta luotiin uusia työttömien aktivointiin tähtääviä etuuksia
- 2010 Työttömien koulutusajan etuudet omina etuuksinaan lakkasivat. Työvoimapolitiittinen aikuiskoulutus ja omaehtoinen opiskelu muuttuivat työllistymistä edistäviksi palveluiksi, joiden ajalta maksetaan työttömyyspäivärahaa tai työmarkkinatukea.

2 Työttömyysturva

Vuotta 2010 edeltäneet muutokset katso vuosikirja 2020 tai sitä vanhemmat vuosikerrat.

2010

1.1.2010 alkaen työttömyyspäivärahaa on maksettu työttömyysajan lisäksi työllistymistä edistävien palvelujen ajalta. Työttömyyspäivärahan 500 päivän enimmäisaika kuluu myös näiden aktiivitoimenpiteiden aikana.

Koulutustuki omana etuutenaan lakkaa. 1.1.2010 alkaen työvoimapolitiittinen aikuiskoulutus on ollut työllistymistä edistävä palvelu, jonka ajalta maksetaan sitä työttömyysetuutta, johon henkilöllä työttömänä ollessaan olisi oikeus. Ennen lainmuutosta maksussa olleet koulutustuet maksetaan kuitenkin vanhan lain mukaisesti koulutuksen loppuun asti.

Koulutuspäiväraha omana etuutenaan lakkaa.

1.1.2010 alkaen omaehtoinen opiskelu muuttui työllistymistä edistäväksi palveluksi, jonka ajalta maksetaan työttömyyspäivärahaa tai työmarkkinatukea.

Otettiin käyttöön käsite työllistymistä edistävä palvelu, joka käsittää työvoimapolitiittisen

aikuiskoulutuksen ja omaehtoisen opiskelun lisäksi työmarkkinatoimenpiteet, työ- ja koulutuskokeilun, maahanmuuttajan rinnastetut kotoutumistoimenpiteet sekä kuntouttavan työtoiminnan. Näiden lisäksi työttömyysetuutta ja ylläpitokorvausta voidaan maksaa työnhakuvalmennuksen ajalta.

1.1.2010 alkaen peruspäivärahan korotusosaa on voitu maksaa kahdessa uudessa tilanteessa:

- työttömyyden alkaessa enintään 20 päivältä, kun työuraa on vähintään kolme vuotta
- työllistymistä edistävien palvelujen ajalta enintään 200 päivältä.

1.1.2010 alkaen pitkän työuran päätyttyä maksettavaa peruspäivärahan korotusosaa on maksettu enintään 100 päivältä (ennen enintään 150 päivältä).

1.1.2010 alkaen myös työmarkkinatukeen on voitu maksaa korotusosaa työllistymistä edistävien palvelujen ajalta enintään 200 päivältä.

1.1.2010 alkaen peruspäivärahaan on voitu maksaa enintään 200 päivältä muutosturvalisää, joka korvaa työllistymisohjelmallisän.

1.1.2010 siirryttiin yhteen palkansaajan työssäoloeseen, joka on sama riippumatta siitä, onko henkilö saanut aiemmin työttömyyspäivärahaa vai ei: työssäoloehdon täyttää 34 kalenteriviikon työ lähinnä edeltäneen 28 kuukauden aikana.

1.1.2010 alkaen yrittäjän työssäoloehto muutettiin: työssäoloehto täyttyy, kun henkilö on toiminut yrittäjänä 18 kuukautta lähinnä edeltäneen 48 kuukauden aikana ja yritystoiminta on ollut laajuudeltaan olennaista.

1.1.2010 alkaen lisäpäiväoikeuden alkamisikää nostettiin vuonna 1955 tai sen jälkeen syntyneille: heillä on oikeus lisäpäiviin, jos he täyttävät 60 vuotta ennen päivärahajan enimmäisajan päättymistä ja heille on kertynyt vähintään 5 vuotta työhistoriaa viimeisten 20 vuoden aikana.

Vuorotteluvapaalaki säädettiin pysyväksi 1.1.2010 alkaen.

Sovittelun työttömyysetuuden enimmäisajasta luovuttiin (enimmäisaikaa ei koskaan sovellettu, koska säännöksen voimaantuloa aina siirrettiin).

Työttömyysturvalakia muutettiin väliaikaisesti lomautettujen osalta. Väliaikaista lakia sovellettiin lomautuksiin, jotka toteutettiin 4.1.2010–2.1.2011. Jos työaika lyhennettiin lomautuksen takia yhdellä tai useammalla päivällä viikossa, työttömyysetuutta ei maksettu soviteltuna, vaan kokonaan työttömiltä päiviltä maksettiin täysi työttömyysetuus.

1.5.2010 alkaen toisessa EU-maassa töitä hakevalle työttömälle on maksettu työttömyyspäiväraha suoraan Kelasta tai työttömyyskassasta. Aiemmin etuudet maksoi työnhakumaa, joka peri ne Kelalta.

15.12.2010 alkaen työmarkkinatuen tarveharkinta lieveni: puolison tuloista saa vähentää 660 euroa kuukaudessa (aiemmin 536 euroa kuukaudessa) ja jokainen lapsi korottaa tulorajaa 130 euroa (ennen 106 euroa).

2011

1.1.2011 alkaen oikeus työmarkkinatukeen ei ole enää ollut riippuvainen määräaikaisen jatkuvan oleskeluluvan myöntämisperusteesta. Tätä

työmarkkinatukioikeuden palauttavaa lakia A-oleskeluluvan muun kuin perhesiteen perusteella saaneille sovellettiin takautuvasti jo 10.5.2010 alkaen.

Apurahan saajat voivat saada työmarkkinatukea ilman tarveharkintaa 130 ensimmäiseltä työttömyyspäivältä, jos he ovat täyttäneet apurahan-saajan vakuutusehdon, eli olleet 24 kuukautta MYEL-vakuutettuna lähinnä edellisen 48 kuukauden aikana. Ensimmäisillä saajilla saattoi tulla tämä 24 kuukautta täyteen 1.1.2011.

a. Peruspäivärahan euromäärät vuodesta 2011

Tarkistus- ajankohta	Täysi päiväraha, €/pv	Lapsikorotus, €/pv		
		1 lapsi	2 lasta	3 tai useampia lapsia
1.1.2011	25,74	4,88	7,16	9,23
1.1.2012	31,36	5,06	7,43	9,58
1.1.2013	32,46	5,24	7,69	9,92
1.1.2014	32,66	5,27	7,74	9,98
1.1.2015	32,80	5,29	7,77	10,02
1.1.2016	32,68	5,27	7,74	9,98
1.1.2017	32,40	5,23	7,68	9,90
1.1.2018	32,40	5,23	7,68	9,90
1.1.2019	32,40	5,23	7,68	9,90
1.1.2020	33,66	5,28	7,76	10,00
1.1.2021	33,78	5,30	7,78	10,03
1.1.2022	34,50	5,41	7,95	10,25
1.8.2022	35,72	5,61	8,23	10,61
1.1.2023	37,21	7,01	10,29	13,26

Lomautettujen väliaikainen laki jatkui vuodella eli 2.1.2012 asti.

1.3.2011 alkaen työttömyysturvahakemuksissa on ollut käsittelyaikatakuu. Tämän mukaan hakemus on käsiteltävä 30 päivän kuluessa saapumispäivästä. Jos hakemukseen pyydetään lisätietoja tai se odottaa työvoimahallinnon tietoja, hakemus on käsiteltävä 14 päivän kuluessa tarvittavien tietojen saapumisesta.

1.9.2011 alkaen työmarkkinatuki on maksettu kotoutumistukena vain voimassaolevan kotoutumissuunnitelman ajalta. Tätä ennen tukea maksettiin kolmen ensimmäisen maassaolovuoden aikana.

2012

1.1.2012 lomautettujen väliaikainen laki muutettiin pysyväksi.

1.1.2012 soviteltavaa työttömyysetuutta koskevaa työaikaarajaa nostettiin 75:stä 80 %:iin. Täten henkilöllä ei ole oikeutta soviteltuun työttömyysetuuteen, jos hänen työaikansa ylittää 80 % kokoaikaisen työntekijän enimmäistyöajasta.

1.1.2012 työttömyysturvan perusturvaan tehtiin tasokorotus (noin 120 euroa kuukaudessa).

1.7.2012 työttömyysturvalain seuraamusjärjestelmää uudistettiin. Työmarkkinatuen lakkauttaminen

pitkään työttömänä olleilta työvoimapoliittisesti moitittavan menettelyn johdosta poistettiin. Samat säännöt asetettiin sekä työttömyyspäivärahaa että työmarkkinatukea saaville, eikä työttömyyden kestolla ollut enää vaikutusta työnhakijan menettelyn moitittavuuteen. Työnhakijan toistuvasta työvoimapoliittisesti moitittavasta menettelystä seuraa 12 viikon työssäolovelvoite. Oikeus työttömyysetuuden palautuu kuitenkin viimeistään viiden vuoden kuluttua etuuden menettämiseen johtaneesta menettelystä lukien.

2013

1.1.2013 puolison tulojen vaikutus työmarkkinatuen tarveharkintaan poistui.

1.1.2013 lomakorvauksen jaksottamisesta luovuttiin.

1.1.2013 työllistymisrahakokeilu alkoi noin 60 kunnassa. Kokeilussa työmarkkinatuki maksetaan työllistymisrahana ensimmäisen työssäolokuukauden ajalta pitkäaikaistyöttömälle henkilölle, joka ottaa vastaan vähintään kolme kuukautta kestävä työn.

1.1.2013 otettiin käyttöön uusia työllistymistä edistäviä palveluja: työnhakuvalmennus, koulutuskokeilu ja uravalmennus. Työnhakuvalmennuksen ajalta oli aiemmin sovellettu työttömyysajan maksuperusteita.

1.1.2013 ylläpitokorvaukset muuttuivat kulukorvauksiksi.

1.1.2013 velvollisuus hakea ammatilliseen koulutukseen laajennettiin koskemaan myös työttömyyspäivärahaa saavia ammatillista koulutusta vailla olevia alle 25-vuotiaita nuoria.

2014

1.1.2014 alkaen palkansaajan työssäoloehto täyttyy, kun hän ollut vähintään 26 viikkoa (ennen 34 viikkoa) 28 kuukauden tarkastelujakson aikana työssäoloehdon täyttävässä työssä.

1.1.2014 alkaen korkeimmalla korotetulla palkkатуella tehdystä työstä hyväksytään 100 % palkansaajan työssäoloehtoon, aiemmin 50 %.

1.1.2014 työttömyysetuuksiin tuli voimaan suojaosa. Työtön voi ansaita palkka- tai yritystuloja 300 euroa kuukaudessa tai 279 euroa neljässä viikossa ilman, että se vaikuttaa hänen työttömyysetuuteensa.

1.1.2014 luovuttiin peruspäivärahan korotusosasta, jota maksettiin työttömyyden alkaessa enintään 20 päivältä, kun työuraa oli vähintään kolme vuotta.

1.1.2014 peruspäivärahan muutosturvalisä poistui, ja sen korvasi pitkän työuran korotusosa. Pitkään työelämässä olleille irtisanotuille maksetaan

jatkossa korotusosaa 90 päivää entisen 100 päivän sijaan.

1.1.2014 alkaen peruspäivärahan omavastuu-aika lyheni seitsemästä viiteen päivään.

1.1.2014 alkaen työmarkkinatukeen sovelletaan tarveharkintaa heti, kun päivärahan saaja siirtyy

työmarkkinatuella (ennen päivärahalta siirtyvä sai tarveharkinnatonta tukea ensimmäiset 180 työmarkkinatukipäivää). Myös apurahansaajille sovelletaan tarveharkintaa heti (ennen 130 päivää tarveharkinnatonta tukea).

1.1.2014 alkaen työmarkkinatuen korotusosaa työllistymistä edistävien palvelujen ajalta maksetaan

kaikille, myös 500 päivää työttömyysajalta tukea saaneille.

1.1.2014 alkaen työmarkkinatuen viiden päivän omavastuu-aika otetaan vain kerran, ja se on voimassa, kunnes henkilö täyttää työssäoloehdon.

b. Työmarkkinatuen ja sen perusteiden euromäärät vuodesta 2010

Tarkistus- ajankohta	Täysi työmarkkina- tuki, €/pv	Täyteen tukeen oikeuttava tuloraja, €/kk				Lapsikorotus, €/pv		
		Yksin asuvalla	Avio- tai avoliitossa asuvalla ja perheellisellä	Korotus huollettavaa lasta kohti	Puolison tuloista vähennetään	1 lapsi	2 lasta	3 tai useampia lapsia
1.1.2010	25,63	253	1 384	106	536	4,86	7,13	9,19
1.1.2011	25,74	311	1 704	130	660	4,88	7,16	9,23
1.1.2012	31,36	311	1 704	130	660	5,06	7,43	9,58
1.1.2013	32,46	311	1 044	130	–	5,24	7,69	9,92
1.1.2014	32,66	311	1 044	130	–	5,27	7,74	9,98
1.1.2015	32,80	311	1 044	130	–	5,29	7,77	10,02
1.1.2016	32,68	311	1 044	130	–	5,27	7,74	9,98
1.1.2017	32,40	311	1 044	130	–	5,23	7,68	9,90
1.1.2018	32,40	311	1 044	130	–	5,23	7,68	9,90
1.1.2019	32,40	311	1 044	130	–	5,23	7,68	9,90
1.1.2020	33,66	311	1 044	130	–	5,28	7,76	10,00
1.1.2021	33,78	311	1 044	130	–	5,30	7,78	10,03
1.1.2022	34,50	311	1 044	130	–	5,41	7,95	10,25
1.8.2022	35,72	311	1 044	130	–	5,61	8,23	10,61
1.1.2023	37,21	311	1 044	130	–	7,01	10,29	13,26

1.1.2014 alkaen EU:n ulkopuolisista maista Suomeen töihin tulleille on oikeus työttömyyspäivärahaan.

1.9.2014 alkaen vuorotteluvapaalle on voinut päästä 16 vuoden työhistorian jälkeen aiemman 10 vuoden sijasta.

2015

1.1.2015 kotoutumistukena maksettavasta työmarkkinatuesta luovuttiin.

1.1.2015 kuntien rahoitusvastuu työmarkkinatuesta laajeni. Kunnat rahoittavat työttömyysaikaisesta työmarkkinatuesta puolet niiden henkilöiden osalta, jotka ovat saaneet työmarkkinatukea työttömyyden perusteella vähintään 300 päivää ja 70 % niiden henkilöiden osalta, jotka ovat saaneet työmarkkinatukea työttömyyden perusteella vähintään 1 000 päivää.

1.1.2015 yrittäjän työssäoloehto lyheni 18 kuukaudesta 15 kuukauteen. Tarkastelujakso säilyi neljässä vuodessa.

2016

1.1.2016 vuorottelukorvauksen ehtoja muutettiin. Vuorotteluvapaaseen edellytetään 20 vuoden työhistoria aiemman 16 vuoden sijasta. Vapaan kesto voi olla 100–180 päivää (ennen 100–360 päivää).

Korvauksen suuruus on kaikilla etuuden saajilla 70 % työttömyyspäivärahasta.

1.1.2016 alkaen yrittäjinä pidetään kaikkia niitä henkilöitä, jotka tekevät ansiotyötä olematta työ- tai virkasuhteessa.

2017

1.1.2017 alkaen työttömyyspäivärahakauden enimmäiskesto määräytyy henkilön työhistorian sekä iän perusteella. Enimmäiskesto on joko 300, 400 tai 500 päivää. Aikaisemmin enimmäiskesto oli aina 500 päivää.

1.1.2017 alkaen matka-avustuksen ja muuttokustannusten korvausten sijasta maksetaan liikkuvuusavustusta.

1.1.2017 alkaen työttömyysetuudella tuetun omaehtoisen opiskelun ajalta ei enää makseta kulukorvausta. Koulutusta vailla olevilla alle 25-vuotiailla on oikeus kulukorvaukseen työkokeilun ajalta.

1.1.2017 alkaen peruspäivärahan ja työmarkkinatuen omavastuu-aika pitenee viidestä päivästä seitsemään päivään.

1.1.2017 alkaen palkkatuetusta työstä luetaan työssäoloehtoon 75 %, ja loput 25 % pidentää työssäoloehdon tarkastelujaksoa. Työssäoloehto kertyy kuitenkin täytenä, jos palkkatukityö on järjestetty

60 vuotta täyttäneitä työttömiä työnhakijoita koskevan työllistämismääräyksen perusteella. Aikaisemmin palkkatuettu työ luettiin työssäoloehtoon aina sataprosenttisesti.

1.1.2017 alkaen päätoiminen työllistyminen yritystoiminnassa enintään kahden viikon ajan ei estä oikeutta soviteltuun työttömyysetuuteen.

1.1.2017 pitkän työuran perusteella maksettava työttömyyspäivärahan korotusosa poistui. Jos työsuhde on päättynyt 1.1.2017 tai sen jälkeen, korotusosaa pitkän työuran päättymisen perusteella ei enää makseta.

2018

1.1.2018 alkaen työttömän työnhakijan yritystoiminnan pää- ja sivutoimisuutta ei arvioida neljän ensimmäisen kuukauden aikana yritystoiminnan aloittamisesta.

1.1.2018 alkaen liikkuvuusavustusta maksetaan myös osa-aikatyöhön, jonka työaika on keskimäärin alle 18 tuntia viikossa. Lisäksi liikkuvuusavustusta voidaan muiden edellytysten täytyessä maksaa työhön liittyvän koulutuksen ajalle, jos työn aloittaminen edellyttää koulutukseen osallistumista.

1.1.2018 alkaen työttömyysetuuden määrään vaikuttaa työnhakijan aktiivisuus. Aktiivisuutta seurataan jaksoissa, joiden pituus on 65 työttömyysetuuden

maksupäivää. Aktiivisuusedellytys täyttyy, kun henkilö työllistyy riittävästi työssä tai yritystoiminnassa tai hän osallistuu riittävästi työvoimaviranomaisen kanssa sovittuun työllistymistä edistävään palveluun tai toimintaan. Jos aktiivisuusedellytys ei täyty tarkastelujakson aikana, työttömyysetuutta alennetaan 4,65 % etuuden täydestä määrästä seuraavan tarkastelujakson ajaksi.

1.1.2018 alkaen peruspäivärahan ja työmarkkinatuen omavastuu-aika lyhenee seitsemästä päivästä viiteen päivään.

31.12.2018 alkaen 25 vuotta täyttäneet työttömät työnhakijat ovat voineet opiskella lyhytkestoisesti eli enintään kuuden kuukauden ajan työttömyysetuudella tuettuna. Edellytyksenä on, että opinnot antavat ammatillisia valmiuksia tai tukevat yritystoimintaa.

2019

1.4.2019 alkaen tulot sovitellaan työttömyysetuuden kanssa pääsääntöisesti siinä etuuden maksujaksossa, jonka aikana ne maksetaan. Ennen muutosta tulot otettiin huomioon niiden ansaintajakohdan mukaan.

1.4.2019 alkaen aktiivimallin edellyttämää aktiivisuutta voi kerryttää myös muiden kuin työvoimaviranomaisten eli esimerkiksi kuntien ja ammattiliittojen järjestämillä palveluilla.

1.7.2019 alkaen perheyriyksessä työskentelevät henkilöt, joilla itsellään ei ole lainkaan omistusoosuutta yrityksestä, ovat työttömyysturvassa palkansaajia. Aiemmin heidät on katsottu yrittäjiksi perheenjäsenen riittävän omistuksen tai määräämisvallan perusteella. Yrittäjän ei omistavan perheenjäsenen työssäoloehto on pituudeltaan 52 kalenteriviikkoa.

yrittäjien oikeus työmarkkinatukeen, työssäoloehdon lyhennys sekä työttömyysetuuksien suojaosan korotus.

2020

1.1.2020 alkaen aktiivimalli on kumottu. Kela ja työttömyyskassat eivät muutoksen myötä seuraa työttömyysetuuden saajien aktiivisuutta aktiivimallin perusteella, eikä muutoksen voimaantulon jälkeiseltä ajalta maksettavaa työttömyysetuutta alenneta.

1.1.2020 alkaen työttömyyspäivärahan lisäpäiväoikeuden alaikäraja nousee vuonna 1961 ja sen jälkeen syntyneillä 61 vuodesta 62 vuoteen. Lisäpäiväoikeus tarkoittaa, että peruspäivärahaa ja ansiopäivärahaa voidaan maksaa enimmäisajan jälkeen eläkeikään asti eli työtön voi päästä niin sanottuun eläkeputkeen.

16.3.2020 alkaen työttömyysturvaan tehtiin useita väliaikaisia muutoksia koronaepidemian johdosta. Muutokset paransivat työttömyysturvan ehtoja ja tasoa. Väliaikaisia muutoksia olivat esimerkiksi

Liite 5. Lapsiperhe-etuuksien kehitys

Tämä liite kuvaa muutoksia äitiysavustuksessa, lapsilisässä, lastenhoidon tuessa ja elatustuessa. Vanhempainpäivärahojen ja erityishoitorahan muutokset on selostettu liitteessä 2, alle 16-vuotiaan vammaistuen, lapseneläkkeen ja eläkkeiden lapsikorotusten muutokset liitteessä 1 sekä työttömyys-etuuksien lapsikorotusten muutokset liitteessä 4.

1 Pääpiirteet

- 1.2.1985 Laki lasten kotihoidon tuesta tuli voimaan (Kelalle maksatus, sosiaalilautakunnille ratkaisuvälillä).
- 1.1.1990 Lasten kotihoidon tukijärjestelmä tuli täysimittaiseksi.
- 1.1.1993 Lasten kotihoidon tuen toimeenpano siirtyi kokonaisuudessaan Kelalle.
- 1.1.1993 Lapsilisien toimeenpano siirtyi sosiaalilautakunnilta Kelalle.
- 1.1.1994 Äitiysavustuksen toimeenpano siirtyi sosiaalilautakunnilta Kelalle.
- 1.8.1997 Pienten lasten hoidon tukijärjestelmä uusittiin (uusitun lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuen toimeenpano Kelalle).
- 1.4.2009 Elatustuen hoito siirtyi kunnilta Kelalle.

2 Äitiysavustus ja adoptiotuki

Vuotta 2010 edeltäneet muutokset katso vuosikirja 2020 tai sitä vanhemmat vuosikerrat.

2018

1.4.2018 lähtien äitiysavustuksen määrä on 170 euroa, jos laskettu aika on 1.6.2018 tai sen jälkeen.

2019

1.1.2019 tai sen jälkeen adoptiovanhempien luokse sijoitetuista lapsista maksettava adoptiotuki suuren ja korvausryhmät muuttuivat.

3 Lapsilisä

Vuotta 2010 edeltäneet muutokset katso vuosikirja 2020 tai sitä vanhemmat vuosikerrat.

2011

1.3.2011 lapsilisä sidottiin kansaneläkeindeksiin.

2013

Lapsilisien indeksikorotukset jäädytettiin vuosiksi 2013–2015.

2015

1.1.2015 pienennettiin lapsilisien määriä.

2016

1.1.2016 lapsilisä irrotettiin kansaneläkeindeksistä.

2017

1.3.2017 alkaen tuli voimaan tasa-arvoinen avioliittolaki, jonka mukaan lapsilisän

a. Lapsilisien euromäärät kuukaudessa 1.3.2011 lähtien

Tarkistusajankohta	1. lapsesta	2. lapsesta	3. lapsesta	4. lapsesta	5. lapsesta ja useammasta	Yksinhuoltajakorotus lasta kohti
1.3.2011	100,40	110,94	141,56	162,15	182,73	46,79
1.1.2012	104,19	115,13	146,91	168,27	189,63	48,55
1.1.2013	104,19	115,13	146,91	168,27	189,63	48,55
1.1.2014	104,19	115,13	146,91	168,27	189,63	48,55
1.1.2015	95,75	105,80	135,01	154,64	174,27	48,55
1.1.2016	95,75	105,80	135,01	154,64	174,27	48,55
1.1.2017	94,88	104,84	133,79	153,24	172,69	48,55
1.1.2018	94,88	104,84	133,79	153,24	172,69	53,30
1.1.2019	94,88	104,84	133,79	153,24	172,69	53,30
1.1.2020	94,88	104,84	133,79	163,24	182,69	63,30
1.1.2021	94,88	104,84	133,79	163,24	182,69	63,30
1.1.2022	94,88	104,84	133,79	163,24	182,69	63,30
1.1.2023	94,88	104,84	133,79	163,24	182,69	68,30

Huomautus. Eivät koske Ahvenanmaan maakunnan maksamia lapsilisiä.

yksinhuoltajakorotukseen ei ole enää oikeutta, jos lapsen huoltajalla on samaa sukupuolta oleva avopuoliso.

2022

Joulukuussa 2022 lapsilisä maksettiin kaksinkertaisena.

4 Lastenhoidon tuet

Vuotta 2010 edeltäneet muutokset katso vuosikirja 2020 tai sitä vanhemmat vuosikerrat.

2010

1.1.2010 alkaen osittainen hoitoraha on 90 euroa kuukaudessa. Samalla osittainen hoitoraha laajeni koskemaan YEL- ja MYEL-vakuutettuja yrittäjiä.

2011

1.3.2011 lastenhoidon tuet sidottiin kansaneläkeindeksiin.

2013

Kotihoidon tuen hoitorahaa ja hoitolisää voi saada myös ajalta, jolta perheellä on oikeus saada sairausvakuutuslain mukaista erityisäitiys-,

äitiys- tai vanhempainrahaa tai osittaista vanhempainrahaa taikka isyysrahaa äitiys- ja vanhempainrahakauden ulkopuolella pidettävän isyysrahakauden aikana. Uutta äitiys- ja vanhempainrahakauden ulkopuolella maksettavaa isyysrahaa voi saada silloin, kun ensimmäinen saman lapsen perusteella maksettava vanhempainpäivärahopäivä on 1.1.2013 jälkeen. Kotihoidon tuen hoitorahana maksetaan kuitenkin vain hoitorahaan oikeuttavista lapsista kulloinkin maksettavien hoitorahojen ja vanhempainpäivärahan erotus.

2014

1.1.2014 alkaen joustava hoitoraha korvaa alle 3-vuotiaista maksetun osittaisen hoitorahan. Hoitorahan määrään vaikuttaa keskimääräinen viikkotyöaika. Kun viikoittainen työaika on enintään 22,5 tuntia tai työaika on enintään 60 % tavanomaisesta, hoitoraha on 243,13 euroa kuukaudessa. Kun työaika on yli 22,5 tuntia mutta enintään 30 tuntia viikossa tai yli 60 %, mutta enintään 80 % alan kokopäivätyön työajasta, hoitoraha on 162,09 euroa kuukaudessa.

2016

1.8.2016 alkaen yksityisen hoidon tuen suuruus määräytyy lapsen varhaiskasvatusoikeuden laajuuden perusteella. Jos lapsella on oikeus enintään 20 tunnin varhaiskasvatukseen (päivähoitoon)

viikossa, yksityisen hoidon tuen hoitoraha on 63,93 euroa kuukaudessa. Jos lapsella on oikeus yli 20 tunnin varhaiskasvatukseen viikossa, hoitoraha on 173,74 euroa kuukaudessa.

2017

1.3.2017 alkaen tuli voimaan tasa-arvoinen avioliittolaki, jonka mukaan samaa sukupuolta oleva puoliso tai hänen tulonsa voivat vaikuttaa lastenhoidon tukien määrään ja myöntämisperusteisiin.

2020

1.8.2020 alkaen yksityiseen varhaiskasvatukseen osallistuvan lapsen huoltajien perhevapaat, opinnot tai työmarkkina-asema eivät enää vaikuta yksityisen hoidon tukeen eikä perheiden tarvitse enää selvittää Kelalle lapsen varhaiskasvatusoikeuden laajuutta.

2022

Jos lapsen laskettu syntymäaika on 4.9.2022 tai myöhemmin ja lapsesta maksetaan perhevapaauudistuksen mukaisia vanhempainpäivärahoja, kotihoidon tukea voidaan maksaa, kun lapsen syntymästä on kulunut 160 arkipäivää. Yksityisen hoidon tukea voi saada aikaisintaan sen kuukauden alusta, jonka aikana lapsi täyttää 9 kuukautta. Lastenhoidon tukien jakson täytyy olla aina

vähintään kuukauden mittainen. Jaksojen välissä ei saa olla katkoksia, ja kuukautta lyhyempiä tukijaksoja ei lasketa enää yhteen. Tukien saaja voi olla eri jaksoilla kumpi vain vanhemmista.

b. Lastenhoidon tukien ja niiden perusteiden euromäärät 1.3.2011 lähtien

Tarkistus- ajankohta	Kotihoidon tuki, €/kk			Yksityisen hoidon tuki, €/kk				
	Hoitoraha yhdestä alle 3-vuotiaasta lapsesta	Hoitoraha jokaisesta muusta alle 3-vuotiaasta lapsesta	Hoitoraha jokaisesta yli 3-vuotiaasta, alle kouluikäisestä lapsesta	Hoitolisä/perhe, täysi määrä	Täyteen hoitolisään oikeuttava tuloraja ¹	Hoitoraha kustakin alle kouluikäisestä	Hoitolisä/lapsi, täysi määrä	Täyteen hoitolisään oikeuttava tuloraja ¹
1.3.2011	315,54	94,47	60,70	168,86	1 700	160,64	135,09	1 700
1.1.2012	327,46	98,04	63,00	175,24	1 700	166,71	140,19	1 700
1.1.2013	336,67	100,79	64,77	180,17	1 700	171,40	144,14	1 700
1.1.2014	341,06	102,11	65,61	182,52	1 700	173,64	146,02	1 700
1.1.2015	342,53	102,55	65,89	183,31	1 700,06	174,38	146,64	1 700,06
1.1.2016	341,27	102,17	65,65	182,64	1 700,06	173,74/63,93 ²	146,11	1 700,06
1.1.2017	338,34	101,29	65,09	181,07	1 700,06	172,25/63,38 ²	144,85	1 700,06
1.1.2018	338,34	101,29	65,09	181,07	1 700,06	172,25/63,38 ²	144,85	1 700,06
1.1.2019	338,34	101,29	65,09	181,07	1 700,06	172,25/63,38 ²	144,85	1 700,06
1.1.2020	341,69	102,30	65,73	182,86	1 700,06	173,95/64,00 ²	146,29	1 700,06
1.1.2021	342,95	102,67	65,97	183,53	1 700,06	174,59/64,24 ²	146,82	1 700,06
1.1.2022	350,27	104,86	67,38	187,45	1 700,06	178,32/65,61 ²	149,96	1 700,06
1.8.2022	362,61	108,56	69,76	194,06	1 700,06	184,61/67,92 ²	155,24	1 700,06
1.1.2023	377,68	113,07	72,66	202,12	1 700,06	192,28/70,75 ²	161,69	1 700,06
1.3.2023	377,68	113,07	72,66	202,12	1 700,06	192,28/70,75 ²	265,85	1 700,06

¹ Perheessä vähintään 4 henkilöä.

² Täysi varhaiskasvatusoikeus/varhaiskasvatusoikeus enintään 20 viikkotuntia.

Liite 6. Asumistukien kehitys

Opintotuen asumislisä on käsitelty liitteessä 7 ja sotilasavustuksen asumisavustus liitteessä 9.

1 Pääpiirteet

- 4.6.1975 Nykyinen asumistukilaki annettiin.
- 1.1.1994 Yleinen asumistuki siirtyi kunnilta Kelan hoidettavaksi.
- 1.1.2015 Uusi asumistukilaki tuli voimaan, minkä myötä yleiseen asumistukeen tuli useita muutoksia. Myös eläkkeensaajan asumistukea uudistettiin.
- 1.8.2017 Yleisestä asumistuesta annettua lakia muutettiin siten, että myös vuokralla asuvat opiskelijat kuuluvat yleisen asumistuen piiriin.

2 Yleinen asumistuki

Vuotta 2010 edeltäneet muutokset katso vuosikirja 2020 tai sitä vanhemmat vuosikerrat.

2013

1.1.2013 alkaen pitkäaikaistyöttömän työllistyessä yleisen asumistuen tarkistamisen lykkäyksen yläraja on kuusi kuukautta (aiemmin kolme kuukautta). Vaatimus työttömyysturvan saamisen yhdenjaksoisuudesta poistettiin.

2015

1.1.2015 tuli voimaan uusi laki yleisestä asumistuesta, minkä myötä yleiseen asumistukeen tuli useita muutoksia:

Hyväksyttävien asumismenojen enimmäismäärään vaikuttavat asunnon sijaintikunta ja ruokakunnan koko. Siihen eivät enää vaikuta asunnon valmistus- tai perusparantamisvuosi, pinta-ala eikä lämmitysjärjestelmä.

Omistusasunnoissa ja asumisoikeusasunnoissa asumismenoiksi hyväksytään 73 % henkilökohtaisten asuntolainojen kuukausittaisista

koroista (ennen 55 %). Aiemmin lainojen korjoja hyväksyttiin asumismenoiksi ainoastaan omistusasunnoissa.

Asumismenojen perusomavastuu määräytyy samalla tavalla koko maassa. Sen määrään vaikuttavat ruokakunnan tulot sekä ruokakunnan aikuisten ja lasten lukumäärä.

Omaishoidon tuen hoitopalkkiota ei enää huomioida tulona asumistukea määrättäessä.

Omaisuudesta ei enää lasketa tuloa asumistukea määrättäessä.

Alaikäisten lasten tulot eivät enää vaikuta asumistuen määrään.

Asumistuki tarkistetaan, jos tulot pienenevät 200 euroa kuukaudessa tai suurenevat 400 euroa kuukaudessa (ennen 160 tai 300 euroa kuukaudessa). Kaikki tulojen muutokset huomioidaan kuukautta aiempaa myöhemmin, eli sitä seuraavan kuukauden alusta, josta alkaen tulojen muutos on ollut voimassa kuukauden 1. päivästä.

Pitkäaikaistyöttömän tarkistuksen lykkäys poistui.

Yleisen asumistuen ja eläkkeensaajan asumistuen välistä suhdetta muutettiin siten, että tietyillä tuensaajaryhmillä ollut tukien välinen valintaoikeus

poistettiin, minkä seurauksena mm. kaikki lapsiperheet voivat hakea vain yleistä asumistukea.

Mikkeli, Nokia ja Siuntio siirtyivät kuntaryhmästä 4 kuntaryhmään 3.

Yleiseen asumistukeen tuli voimaan käsittelyaikatuu: etuushakemus on ratkaistava sen saapumisesta 30 päivässä, tai jos se ei ole puuttuvien tietojen takia mahdollista, 14 päivän kuluessa tarvittavien tietojen saapumisesta.

1.9.2015 asumistukeen tuli voimaan 300 euron suuruinen ansiotulovähennys. Se tehdään ruokakunnan kunkin jäsenen yhteenlasketuista ansio- ja yrittäjätuloista.

2016

1.1.2016 alkaen tulojen vaikutuksen progressioaste nousi perusomavastuun laskentakaavassa 40:stä 42 %:iin.

1.1.2016 enimmäisasumismenoja ei korotettu vuokraindeksillä vaan ne pidettiin vuoden 2015 tasolla.

2017

1.1.2017 enimmäisasumismenoja alennettiin 5 %:lla kuntaryhmissä 3 ja 4, kuntaryhmissä 1 ja 2 sovellettiin samoja enimmäisasumismenoja kuin vuonna 2016.

1.8.2017 vuokralla asuvat opiskelijat siirtyivät yleisen asumistuen piiriin.

2018

1.1.2018 alkaen yleisen asumistuen enimmäisasumismenoja tarkistetaan vuosittain vuokraindeksin sijaan elinkustannusindeksin mukaan. Vuonna 2018 enimmäisasumismenot pysyivät samoina kuin vuonna 2017.

2019

1.1.2019 alkaen enimmäisasumismenot nousivat ensimmäisen kerran vuoden 2015 uudistuksen jälkeen elinkustannusindeksin muutosta vastaavasti (1,5 %). Asumistuen perusomavastuun määräytymisperusteet eivät muuttuneet.

1.8.2019 alkaen oppimateriaalilisa ei vaikuta asumistuen määrään.

3 Eläkkeensaajan asumistuki

Vuotta 2010 edeltäneet muutokset katso vuosikirja 2020 tai sitä vanhemmat vuosikerrat.

2010

1.1.2010 alkaen käytössä on ollut vain yksi vesinormi. Aiemmin oli kaksi vesinormia: toinen,

jos asunnossa oli vesijohto ja lämmin vesi ja toinen, jos niitä ei ollut.

2011

1.3.2011 alkaen maahanmuuttajalle työkyvyttömyyden perusteella maksettavasta takuueläkkeestä tuli uusi eläkkeensaajan asumistuen maksuperuste.

2012

1.1.2012 alkaen muun lämmityksen normi poistettiin ja käyttöön jäi vain yksi lämmityskustannusten normi.

1.11.2012 alkaen eläkkeensaajan asumistuki on ollut mahdollista maksaa myös vuokranantajalle.

2015

1.1.2015 alkaen oikeus eläkkeensaajan asumistukeen perustuu vain henkilön saamaan eläkkeeseen eikä hänen ikäänsä. Ennen kaikki 65 vuotta täyttäneet olivat oikeutettuja eläkkeensaajan asumistukeen.

1.1.2015 alkaen yleisen asumistuen ja eläkkeensaajan asumistuen välistä suhdetta muutettiin siten, että tietyillä tuensaajaryhmillä ollut tukien välinen valintaoikeus poistettiin, minkä seurauksena muun muassa kaikki lapsiperheet voivat hakea vain yleistä asumistukea.

2016

1.1.2016 alkaen työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015) tai maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain (873/2015) mukainen jatkuva kuntoutusraha (kuitenkin vasta vuoden kuluttua vahinkotapahtumasta) on eläkkeensaajan asumistukeen oikeuttava etuus.

Vuonna 2016 sovelletaan niitä euromääriä, jotka on säädetty valtioneuvoston asetuksessa vuodelle 2015 lämmitys-, vesi- ja kunnossapitokustannuksiksi, keskimääräisiksi asumismenoiksi sekä eläkkeensaajan asumistuen enimmäismääräksi.

2017

1.1.2017 alkaen eläkkeensaajan asumistukeen oikeuttaa työntekijän eläkelain (395/2006) kolmannessa pykälässä mainittujen lakien mukainen työuraeläke.

Vuonna 2017 sovelletaan niitä euromääriä, jotka on säädetty valtioneuvoston asetuksessa vuodelle 2015 lämmitys-, vesi- ja kunnossapitokustannuksiksi, keskimääräisiksi asumismenoiksi sekä eläkkeensaajan asumistuen enimmäismääräksi.

2020

1.1.2020 alkaen eläkkeensaajan asumistuen tulositusta muutetaan siten, että kansaneläkkeen ja

takuueläkkeen korotukset 1.1.2020 eivät juurikaan pienentäisi asumistukea. Eläkkeensaajan asumistuen lisäomavastuurajaa korotetaan yksinasuvalla henkilöllä 9 300 euroon vuodessa, avio- tai avoliitossa olevalla 13 341 euroon vuodessa, jos puoliso ei saa asumistukea, sekä 15 183 euroon vuodessa, jos myös puoliso saa asumistukea. Lisäksi lisäomavastuun kerroin suurenee 41,3 prosenttiin aiemmasta 40 prosentista.

Liite 7. Opintoetuuksien kehitys

1 Pääpiirteet

- Kesällä 1969 Opintotukijärjestelmä (valtion takamina korkotukilainoina) luotiin.
- Kesästä 1972 Opintorahaa alettiin maksaa.
- Kesästä 1977 Asumislisää alettiin maksaa.
- Kesästä 1979 Korkeakouluopiskelijoiden ateriatukea alettiin maksaa.
- Kesästä 1980 Korkeakouluopiskelijoiden opintotuki uudistus toteutui.
- Kesällä 1992 Korkeakouluopiskelijoiden opintotuen toimeenpano siirtyi Kelalle (1.5.1994).
- 1.7.1997 Koulumatkatukea alettiin maksaa.
- 1.8.2001 Aikuiskoulutustuen lainatakausta alettiin myöntää.
- 31.12.2002 Aikuisopintoraha lakkasi.
- 1.8.2005 Oikeus opintolainavähennykseen verotuksessa uusille korkeakouluopiskelijoille.
- 1.8.2014 Oikeus opintolainahyvitykseen ensimmäiset korkeakouluopintonsa aloittaville.

- 1.8.2017 Asumislisä lakkasi Suomessa vuokralla asuvilla opiskelijoilla ja he siirtyivät yleisen asumistuen piiriin.
- 1.1.2018 Opintorahan huoltajakorotusta alettiin maksaa.
- 1.8.2019 Opintorahan oppimateriaalilisää alettiin maksaa.

2 Opintotuki

Vuotta 2010 edeltäneet muutokset katso vuosikirja 2020 tai sitä vanhemmat vuosikerrat.

2011

- 1.1.2011 korkeakouluopiskelijan ateriatuki suureni 1,67 eurosta 1,77 euroon ateriala kohti.
- 1.8.2011 alkaen korkeakouluopintojen opintotuki muutettiin kaksiportaiseksi uusille opiskelijoille. Tuki myönnetään ensin alemman tutkinnon suorittamiseen ja vasta sen valmistuttua ylemmän tutkinnon suorittamiseen.
- 1.8.2011 alkaen opintotukiaikaan on luettu myös pelkän asumislisän nostaminen.

1.8.2011 lähtien opintolainan valtiontakauksen on saanut automaattisesti korkeakouluopintoihin myönnetyn opintorahan yhteydessä.

1.8.2011 alkaen harjoittelupalkka tai oppilaitokselta saatu apuraha ei ole estänyt opintorahan myöntämistä.

1.8.2011 alkaen korkeakouluopiskelijan tulorajojen korotettiin 54 %. Lapsettoman hakijan tuloraja nousi 775 eurosta 1 195 euroon kuukaudessa.

1.8.2011 alkaen korkeakouluopiskelijan opinnoissa edistymisen seurantaan tehtiin useita seuranta yhdenmukaistavia täsmennyksiä. Vähimmäis suoritusvaatimus nousi 4,8:sta 5,0 opintopisteeseen tukikuukautta kohti.

1.8.2011 alkaen yliopistossa suoritettavien jatkotutkintojen enimmäistukiaika on yhdeksän tukikuukautta.

1.8.2011 alkaen itsenäisesti asuvat 18–19-vuotiaat lukiolaiset ovat voineet saada opintolainan valtiontakauksen, vaikka opintoraha on eväty vanhempien tulojen perusteella.

1.8.2011 alkaen lainatakausta opintoihin ulkomailta on 600 euroa kuukaudessa.

2012

1.1.2012 korkeakouluopiskelijan ateriatuki suureni 1,77 eurosta 1,84 euroon ateriala kohti.

2013

1.1.2013 korkeakouluopiskelijan ateriatuki suureni 1,84 eurosta 1,94 euroon ateriala kohti.

1.8.2013 alkaen aikuiskoulutuksen opintoja on voitu tukea, jos ne suoritetaan yhdistelmä tutkintona eli ammatillisen perustutkinnon yhteydessä.

1.8.2013 tuli voimaan opintotuen enimmäisaika myös toisen asteen opinnoissa. Säännönmukaisen opiskeluaajan päätyttyä opintotukea voidaan myöntää enintään 12 kuukauden ajalle.

2014

1.1.2014 alkaen korkeakouluopiskelijan tulorajojen korotetaan kahden vuoden välein palkkakertoimella. Vuonna 2014 korotus oli 10 %. Korotettuja tulorajojen käyttöä ensimmäisen kerran maaliskuussa 2014 eräntyneiden opintolainojen korkojen korkeavastuksissa.

1.7.2014 alkaen koko opintolainan korko pääomiteaan opintotukiaikana.

1.8.2014 alkaen opintolainan valtiontakauksen määriä korotettiin 100 eurolla kuukaudessa.

1.8.2014 alkaen lainatakaus voidaan myöntää myös vanhempansa luona asuvalle 18–19-vuotiaalle toisen asteen oppilaitoksen opiskelijalle vanhempien tulojen vaikuttamatta.

1.8.2014 alkaen lainatakaus voidaan myöntää myös lukiossa opiskelevalle muualla kuin vanhempansa luona asuvalle alle 17-vuotiaalle, jos vanhemman tulot ovat alle 61 000 euroa vuodessa.

1.8.2014 alkaen opintorahan perusmääriä tarkistetaan vuosittain yleisen hintatason muutoksen mukaisesti (kansaneläkeindeksin mukaan).

1.8.2014 tai sen jälkeen ensimmäiset korkeakouluopintonsa aloittavat saavat suuremman opintorahan mutta lyhyemmän enimmäistukiajan tutkintoopintoihin. Edellytyksenä on, että ensimmäinen läsnäoloilmoittautuminen korkeakouluopinnoissa on aikaisintaan syyslukukaudelta 2014 eikä aiempia korkeakouluopintoja ole. Uusilla korkeakouluopiskelijoilla opintorahan perusmäärät ovat noin 11 % vanhoja suuremmat mutta opintotuen tutkintokohtaiset enimmäisajat ovat viisi tukivuotta vanhoja lyhyemmät. Enimmäistukiaika ei muutu yliopistojen jatkotutkinnoissa eikä korkeakouluopinnoissa, joissa ei suoriteta tutkintoa.

1.8.2014 tai sen jälkeen aloitettuihin korkeakouluopintoihin voi saada opintotukea yhteensä enintään 64 kuukautta.

1.8.2014 tai sen jälkeen ensimmäiset korkeakouluopintonsa aloittaneet voivat saada opintolainahyvityksen. Se on Kelan maksama ylimääräinen opintolainan lyhennys korkeakouluopiskelijalle, joka suorittaa tutkinnon määräajassa ja joka on nostonut opintolainaa korkeakouluopintoihinsa yli 2 500 euroa.

1.8.2014 poliisin peruskoulutuksesta tuli ammattikorkeakoulutasoinen. Kaikki 1.8.2014 tai sen jälkeen poliisiopintonsa aloittavat suorittavat ammattikorkeakoulututkinnon ja voivat saada korkeakouluopiskelijoiden opintotuen.

1.8.2014 alkaen opintotuen voi saada sellaiselta kalenterikuukaudelta, jossa on vähintään 18 opiskeluaikaa kuuluvaa päivää. Lukio-opinnoissa opintotuki voidaan kuitenkin myöntää enintään yhdeksäksi kuukaudeksi lukuvuodessa.

1.8.2014 alkaen opintotuessa on kahdet vanhempien tulorajat. Uudet, korkeammat tulorajat koskevat itsenäisesti asuvia 18–19-vuotiaita.

1.8.2014 alkaen opintotukea voidaan myöntää maahanmuuttajille suunnattuun ammattikorkeakouluopintoihin valmentavaan koulutukseen.

1.8.2014 alkaen opintotukea voidaan myöntää maahanmuuttajille ja vieraskielisille järjestettävään lukiokoulutukseen valmistavaan koulutukseen.

a. Valtion takaamien opintolainojen enimmäismäärät kuukaudessa 1.8.2011 lähtien

Tarkistusajankohta	Suomessa opiskeleva alle 18 v	Suomessa opiskeleva 18 v ja yli		Ulkomailla opiskeleva	
		Korkeakouluopiskelija	Muu	Korkeakouluopiskelija	Muu
1.8.2011	160	300	300	600	600
1.8.2014	260	400	400	700	700
1.8.2017	300	650	650	800	800

2015

1.8.2015 alkaen osaamispisteet korvaavat opintoviikot ammatillisessa peruskoulutuksessa. Opinnot ovat opintotukeen oikeuttavia päätoimisia opintoja, jos niiden laajuus on vähintään 4,5 osaamispistettä tai 3 opintoviikkoa opiskelukuukautta kohti.

2016

1.1.2016 itsenäisesti asuvan 18–19-vuotiaan opiskelijan vanhempien tulorajaa nostettiin siten, että vanhempien yhteenlasketut vuositulot pienentävät opintorahan määrää, jos ne ovat vähintään 61 010 euroa, ja estävät opintorahan saamisen, jos ne ovat vähintään 80 200 euroa.

1.3.2016 korkoavustuksen tulorajoja nostettiin. Lapsettoman hakijan tuloraja nousi 1 311 eurosta 1 333 euroon kuukaudessa.

1.8.2016 alkaen opintotuen voi saada ulkomailla suoritettaviin opintoihin myös sillä perusteella, että henkilöllä on kiinteä yhteys Suomeen. Opintotuki voidaan myöntää Suomen, EU- tai Eta-maan tai Sveitsin kansalaiselle ja hänen perheenjäsenelleen sillä edellytyksellä, että hänellä on ollut kotikunta Suomessa vähintään kahden vuoden ajan opintojen alkamista edeltäneen viiden vuoden aikana tai että hänellä on muuten kiinteä yhteys Suomeen.

1.8.2016 alkaen opintorahan perusmääriä ei enää tarkisteta vuosittain yleisen hintatason muutoksen mukaisesti (kansaneläkeindeksi).

2017

1.8.2017 alkaen asumislisää ei myönnetä Suomessa vuokralla asuville, vaan he voivat saada yleistä asumistukea. Asumislisä säilyy ulkomailla tai Ahvenanmaalla opiskelevilla (yleensä 210 euroa

ja hän asuu vanhempansa luona, hän ei voi saada opintolainan valtioneuvostoa.

1.8.2019 alkaen vanhempien tulojen vaikutus poistuu itsenäisesti asuville alle 18-vuotiailta opintorahan perusmäärästä ja asumislisästä.

1.8.2019 alkaen lukiokoulutuksen ja lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen lukuvuoden opintotukiaika on 10 kuukautta. Tuki voidaan hakemuksesta myöntää lyhyemmäksi tai pidemmäksi ajaksi, jos opiskelija suorittaa oppilaitoksessa lukion oppimäärään sisältyviä opintoja.

2020

1.1.2020 alkaen opintorahan huoltajakorotusta korotetaan 25 euroa kuukaudessa. Huoltajakorotus on 100 euroa kuukaudessa.

1.1.2020 alkaen opintotuen vapaaehtoisten palautusten määräaika aikaistuu kuukaudella huhtikuun loppuun.

1.1.2020 alkaen poistetaan niin sanottujen alhaisien vuokratason maiden ulkomaan asumislisän pienimmät määrät. Ulkomaan asumislisä on kaikissa maissa 210 euroa kuukaudessa.

1.1.2020 alkaen opintolainahyvitykseen oikeutetaan tutkinnon suorittamisaikaan lisätään 3 kuukauden lisäjousto ulkomailla suoritettavissa tutkinnoissa.

1.8.2020 alkaen opintorahan määrät tarkistetaan vuosittain kansaneläkeindeksiin mukaisesti.

1.8.2020 alkaen vähennetään 2 opintotukikautta lukuvuoden 2019–2020 opintojen edistymisen seurannassa koronapandemian aiheuttaman poikkeustilanteen vuoksi. Muutos koskee kaikkia opintotukea saaneita korkeakouluopiskelijoita.

2021

1.1.2021 korkeakouluopiskelijan ateriatuki suureni 1,94 eurosta 2,30 euroon ateriala kohti.

1.1.2021 opintolainahyvitykseen tai opintolainavähennykseen oikeuttavaa määräaika voidaan pidentää 0,5 lukuvuodella, jos opiskelija suoritti korkeakoulututkinnon syyslukukaudella 2020 (1.8.–31.12.2020) ja valmistuminen viivästyi koronapandemian takia.

1.1.2021 opintolainahyvityksessä huomioitavan opiskeluajan laskeminen alkaa opiskelijan ensimmäisestä läsnäololukukaudesta, jos opiskelija siirtää opintojensa aloittamista koronapandemian vuoksi. Ulkomailla suoritettavissa opinnoissa laskeminen alkaa sen lukukauden alusta, jonka aikana opiskelija on aloittanut korkeakouluopintonsa. Muutos koskee opiskelijoita, jotka ovat saaneet ensimmäisen opiskeluoikeutensa korkeakoulussa lukuvuodelle 2020–2021.

2022

1.1.2022 alkaen opintotuen tuloarvoja korotettiin vuoden 2022 ajaksi neljänneksellä. Opiskelijan vuosituloarvo on 15 630 euroa, jos hän nostaa opintotukea 9 kuukaudelta. Korotetut vuosituloarvat koskevat vain vuodelle 2022 myönnettyä opintotukea.

b. Opintorahan perusmäärä kuukaudessa 1.8.2017 alkaen

Tarkistusajankohta	Vanhemman luona asuva		Itsenäisesti asuva		Opintorahan huoltajakorotus ¹	Opintorahan oppimateriaalilisä toisen asteen opiskelijalle ²
	Alle 20 v	20 v ja yli	Alle 18 v	18 v ja yli		
1.8.2017	38,66	81,39	101,74	250,28	.	.
1.1.2018	38,66	81,39	101,74	250,28	75,00	.
1.8.2019	38,66	81,39	101,74	250,28	75,00	46,80
1.1.2020	38,66	81,39	101,74	250,28	100,00	46,80
1.8.2020	39,04	82,20	102,75	252,76	100,99	47,26
1.8.2021	39,19	82,50	103,12	253,69	101,36	47,44
1.8.2022	41,43	87,23	109,04	268,23	107,17	50,16
1.8.2023	43,15	90,85	113,57	279,38	122,05	52,24

¹ Suurimman opintorahan lisäksi. Huoltajakorotus 1.1.2023 alkaen 117,17 euroa.

² Vanhemman luona asuva alle 20 v ja itsenäisesti asuva alle 18 v. Jos vanhemmat ovat pienituloiset, 17 vuotta täyttäneet voivat saada oppimateriaalilisän opintorahan lisäksi ja nuoremmat pelkän oppimateriaalilisän.

2023

1.1.2023 alkaen opintotuen vuositulorajoja korotetaan. Vuonna 2023 opiskelijan vuosituloraja on 18 720 euroa, jos hän nostaa opintotukea 9 kuukaudelta.

1.1.2023 alkaen opintorahan huoltajakorotus nousee 107,17 eurosta 117,17 euroon kuukaudessa ja 1.8.2023 alkaen 122,05 euroon kuukaudessa.

1.1.2023 alkaen korkeakouluopiskelijoiden ateriatukea korotetaan 0,25 eurolla. Korotuksen jälkeen tuki on 2,55 euroa aterialta.

1.1.2023 alkaen opintolainahyvitykseen oikeuttavan tutkinnon suoritusaikaa voidaan pidentää, jos opiskelumaassa on sota. Tällä perusteella tutkinnon suorittamiseen voidaan myöntää yhden lukuvuoden pidennys. Suorittamisen määräaika voidaan pidentää yhdellä lukuvuodella myös muun poikkeuksellisen, vakavuudeltaan sotaan rinnastettavan olosuhteen vuoksi. Tällainen olosuhde voi olla esimerkiksi vakava suuronnettomuus tai luonnonkatastrofi, laajavaikutteinen aseellinen hyökkäys tai laajalle levinnyt vaarallinen tartuntatauti.

3 Aikuiskoulutustuen lainatakaus

Vuotta 2010 edeltäneet muutokset katso vuosikirja 2020 tai sitä vanhemmat vuosikerrat.

2011

1.8.2011 alkaen lainatakaus opintoihin ulkomailla on 600 euroa kuukaudessa.

2014

1.8.2014 alkaen lainatakaus on 400 euroa kuukaudessa ja opintoihin ulkomailla 700 euroa kuukaudessa.

2017

1.8.2017 alkaen lainatakaus on 650 euroa kuukaudessa ja opintoihin ulkomailla 800 euroa kuukaudessa.

2019

1.1.2019 alkaen Koulutusrahasto ja Työttömyysvakuutusrahasto yhdistyvät Työllisyysrahastoksi, jonka vastuulle kuuluu aikuiskoulutustuen ja ammattitutkintostipendien toimeenpano.

2020

1.8.2020 alkaen aikuiskoulutusetuuksista annettu laki muuttuu ja se muuttaa aikuiskoulutustuen määräytymisperusteita sekä hakemista ja maksamista.

4 Opiskeluterveydenhuolto

2021

1.1.2021 alkaen korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollon järjestämisvastuu siirtyy kunnilta Kelalle.

1.1.2021 alkaen opiskeluterveydenhuoltoa ei enää rahoiteta sairausvakuutuksen varoista vaan sosiaaliturvan yleisrahastosta.

5 Koulumatkatuki

Vuotta 2010 edeltäneet muutokset katso vuosikirja 2020 tai sitä vanhemmat vuosikerrat.

2011

1.8.2011 alkaen luovuttiin 100 kilometrin ylärajasta, kun opiskelija käyttää joukkoliikennettä tai koulutuksen järjestäjän järjestämää kuljetusta.

1.8.2011 lukuvuoden tukikuukausien enimmäismäärän rajoitus yhdeksään kuukauteen poistui.

1.8.2011 alkaen koulumatkatuki on voitu opiskelijan hakemuksesta myöntää itse järjestetyn kulkutavan perusteella, vaikka opiskelija käyttää tai voisi käyttää joukkoliikennettä, jos opiskelijan koulumatka tai kulkutapa vaihtuu useita kertoja lukuvuoden aikana.

1.8.2011 alkaen tuki on voitu myöntää myös näyttötutkintona suoritettavaan ammatilliseen perustutkintoon valmistavaan koulutukseen (myös pelastusalan ja vankeinhoitoalan ammatilliseen tutkintoon johtava koulutus).

2013

1.8.2013 alkaen työssäoppimisesta saatu palkka ei ole vaikuttanut koulumatkatukioikeuteen.

1.8.2013 koulumatkatuen laskenta muuttui. Kalenterikuukausi oikeuttaa koulumatkatukeen, jos siinä on vähintään 18 koulumatkatukeen oikeuttavaan aikaan kuuluvaa päivää. Huomioon otetaan vain sellaiset tukeen oikeuttavat jaksot, jotka kestävät vähintään 18 päivää.

2014

1.8.2014 alkaen koulumatkatukea voidaan myöntää maahanmuuttajille ja vieraskielisille järjestettävään lukiokoulutukseen valmistavaan koulutukseen.

1.8.2014 koulumatkatuen tarkistamiseen tuli 18 päivän sääntö. Koulumatkatukioikeus ja tuen määrä tarkistetaan sen kuukauden alusta alkaen, jonka aikana muuttunut olosuhde on voimassa vähintään 18 päivän ajan.

2015

1.8.2015 alkaen koulumatkatukea voidaan myöntää seutuliikenteen (Waltti) perusteella. Seutuliikenteellä tarkoitetaan joukkoliikennettä, jossa on käytössä joukkoliikennelaissa (869/2009) tarkoitettu toimivaltaisten viranomaisten yhteinen lippu- ja maksujärjestelmä (Waltti). Seutuliikenteessä matkakustannukset määräytyvät sen matkan pituuden mukaan, jonka opiskelija kulkee tätä kuljetusta käyttäen.

2018

1.1.2018 alkaen opiskelijalle itselleen maksettavan koulumatkatuen maksupäivä on kuukauden 1. pankkipäivä aiemman 4. päivän sijasta.

1.8.2018 alkaen koulumatkatukea voidaan myöntää aikuisten perusopetukseen.

2021

1.1.2021 koulumatkatuen myöntämisehdot muuttuvat väliaikaisesti niillä opiskelijoilla, joilla koulumatkojen määrä on vähentynyt koronaepidemiasta johtuvien opetusjärjestelyiden vuoksi. Opiskelija voi saada koulumatkatukea, jos hän kulkee vähintään 8 koulumatkatukeen oikeuttavaa edestakaista matkaa kalenterikuukaudessa. Muutos on voimassa kevätlukukauden eli 1.1.–31.7.2021.

1.8.2021 alkaen koulumatkatuki muuttui kaikilla opiskelijoilla. Koulumatkatuen määrään vaikuttavat matkapäivien määrä kalenterikuukaudessa, koulumatkan pituus ja kulutapa. Tuen määrään vaikuttaa myös se, onko opiskelija oikeutettu maksuttomaan koulutukseen. Koulumatkatukea voi saada, vaikka ei olisi päivittäisiä koulumatkoja.

Liite 8. Toimeentulotuen kehitys

1 Pääpiirteet

1.1.2017 Perustoimeentulotuen toimeenpano siirtyi kunnilta Kelan tehtäväksi

2 Toimeentulotuki

2017

1.1.2017 alkaen perustoimeentulotuen toimeenpano siirtyi kunnilta Kelan tehtäväksi. Muutos ei koske Ahvenanmaata. Siellä toimeentulotuen hoitaa edelleen kokonaisuudessaan kunta. Kuntien oli mahdollista myöntää perustoimeentulotukea siirtymäajaksi 1.1.–31.3.2017.

2023

1.1.2023 alkaen täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen järjestämisvastuu siirtyy kunnilta hyvinvointialueille.

Liite 9. Muiden etuuksien kehitys

1 Pääpiirteet

1.1.1994 Sotilasavustuksen toimeenpano siirtyi kunnilta Kelalle.

1.10.2003 Maahanmuuttajan erityistukea alettiin maksaa.

1.5.2005 Pitkäaikaistyöttömien eläketukea alettiin maksaa.

1.1.2008 Uusi kansaneläkelaki tuli voimaan. Se vaikutti myös sotilasavustuslakiin.

31.12.2009 Pitkäaikaistyöttömien eläketukea saaneet siirtyivät vanhuuseläkkeelle.

1.3.2011 Maahanmuuttajan erityistuen saajat siirtyivät takuueläkkeen saajiksi.

1.6.2017 Pitkäaikaistyöttömille alettiin maksaa eläketukea.

Vuotta 2010 edeltäneet muutokset katso vuosikirja 2020 tai sitä vanhemmat vuosikerrat.

2 Eläketuki

2017

1.6.2017 alkaen ikääntyneille pitkäaikaistyöttömille työntekijöille alettiin maksaa eläketukea. Eläketukea voivat hakea 60 vuotta täyttäneet, viisi vuotta

lähes yhtäjaksoisesti työttömänä olleet henkilöt. Eläketuen piirissä ovat ennen 1. syyskuuta 1956 syntyneet. Eläketuki on määrältään täyden takuueläkkeen suuruinen eli 760,26 euroa kuukaudessa vuoden 2017 tasossa.

2018

1.1.2018 eläketukeen tehtiin 15,01 euron tasokorotus.

2019

1.1.2019 eläketukeen tehtiin 9,25 euron tasokorotus.

1.10.2019 alkaen eläketuki laajeni koskemaan ennen 1. syyskuuta 1958 syntyneitä henkilöitä.

2020

1.1.2020 alkaen eläketukea korotettiin 50,00 euroa kuukaudessa.

Liite 10. Indeksitarkistukset

1 Muutokset indeksitarkistuksiin

Vuotta 2010 edeltäneet muutokset katso vuosikirja 2020 tai sitä vanhemmat vuosikerrat.

Kansaneläkeindeksi (KEL-indeksi) määrätään kalenterivuositain elinkustannusindeksin muutoksen perusteella. Elinkustannusindeksi kehittyy samoin kuin kuluttajahintaindeksi. Työeläkeindeksi määrätään kalenterivuositain.

Työansiot korotetaan eläkkeen laskentahetken tasoon palkkakertoimella, jossa palkkojen paino on 80 % ja hintojen 20 %. Palkkakerroin vahvistetaan kullekin kalenterivuodelle. Maksussa oleva eläke tarkistetaan kalenterivuositain työeläkeindeksillä, jossa palkkojen paino on 20 % ja hintojen paino 80 %. Molempien kertoimien perusteina käytetään ansiotaso- ja kuluttajahintaindeksin vuotuisia muutoksia (edellisen vuoden 3. vuosineljänneksellä). Palkkatason muutoksesta vähennetään molemmissa kertoimissa palkansaajan työeläkemaksun muutos.

2010 KEL-indeksinä sovellettiin samaa pistelukua (1502) kuin vuonna 2009. Näin välttyttiin KEL-indeksiin sidottujen etuuksien alentamiselta. Vuonna 2011 KEL-indeksinä sovellettiin pistelukua 1508.

2013 KEL-indeksitarkistuksessa otettiin huomioon arvonlisäverokannan yhden prosenttiyksikön kasvu siten, että normaalin indeksitarkistuksen lisäksi tehtiin 0,7 prosenttiyksikön aikaistettu korotus.

2015 KEL-indeksin pisteluvun laskentakaavaa muutettiin siten, että KEL-indeksiin sidottuihin etuuksiin tuli ennalta päätetty 0,4 %:n korotus.

Vuonna 2017 kansaneläkeindeksiin tehtiin noin 0,86 prosentin leikkaus, jolloin vuoden 2017 pisteluvuksi tuli 1617.

Vuosiksi 2018–2019 pisteluku jäädytettiin vuoden 2017 tasolle eli 1617:ään.

Kansaneläkeindeksiin tehtiin inflaation vuoksi ylimääräinen 3,5 prosentin korotus ajalle 1.8.–31.12.2022.

2 Indeksien pistelukuja vuodesta 2010

Vuosi	KEL-indeksi (1957 = 100)	TEL-indeksi (1962 = 100)		Palkka- kerroin (2004 = 1)	Elinkustannus- indeksi ¹ (1951 = 100)	Palkansaajien ansiotaso- indeksi ¹ (1964 = 100)
		Siirtymäajan indeksi	Työeläke- indeksi			
2010	1502	2538	2292	1,231	1751	2781
2011	1508	2578	2323	1,253	1812	2856
2012	1565	2663	2407	1,291	1863	2947
2013	1609	2738	2475	1,327	1890	3009
2014	1630	..	2509	1,350	1910	3052
2015	1637	..	2519	1,363	1906	3095
2016	1631	..	2519	1,373	1913	3123
2017	1617	..	2534	1,389	1927	3130
2018	1617	..	2548	1,391	1948	3183
2019	1617	..	2585	1,417	1968	3250
2020	1633	..	2617	1,446	1974	3313
2021	1639	..	2631	1,465	2017	3393
1.1.2022	1674	..	2691	1,501	2161	3476*
1.8.2022	1733	..	2691	1,501	2161	3476*
2023	1805	..	2874	1,558	2295*	3625*

1 Vuosikeskiarvot.

Liite 11. Rahanarvon muuntokertoimet

Vuosikirjan taulukoiden rahamääräiset tiedot on esitetty kunkin vuoden käyvässä rahassa. Rahanarvon muuttumisen vaikutus voidaan tarvittaessa poistaa muuttamalla rahamäärät tietyn ajankohdan arvoon muuntokertoimen avulla. Kerroin lasketaan kuhunkin tapaukseen soveltuvasta indeksistä. Oheisessa taulukossa on esitetty elinkustannus- ja ansiotasoindeksistä laskettujen kertoimien arvot, joilla rahamäärät voidaan muuntaa vuoden 2022 rahaksi.

Vuosikirjan kuvioiden rahamäärät on muunnettu kuvion tuoreimman vuoden rahanarvoon. Kertoimena on käytetty elinkustannusindeksiin perustuva kerrointa.

Rahanarvon muuntokertoimet vuoden 2022 rahaksi 2005–2022

Vuosi	Elinkustannusindeksistä ¹ laskettu kerroin, vuoden päättyessä	Elinkustannusindeksistä ¹ laskettu kerroin, vuoden keskiarvo	Ansiotasoindeksistä ² laskettu kerroin, vuoden keskiarvo
2005	1,398	1,356	1,499
2006	1,367	1,332	1,454
2007	1,333	1,300	1,408
2008	1,288	1,249	1,334
2009	1,295	1,249	1,282
2010	1,259	1,234	1,250
2011	1,223	1,193	1,217
2012	1,195	1,160	1,179
2013	1,176	1,143	1,155
2014	1,171	1,131	1,139
2015	1,173	1,134	1,123
2016	1,161	1,130	1,113
2017	1,156	1,121	1,110
2018	1,142	1,109	1,092
2019	1,132	1,098	1,069
2020	1,129	1,095	1,049
2021	1,091	1,071	1,024
2022	1,000	1,000	1,000

1 Vanha elinkustannusindeksi (VIII 1938-VII 1939 = 100).

2 Palkansaajien ansiotasoindeksi (1938 = 100).

Liite 12. Kelan väestötilasto

Kelan väestötilasto kuvaa vuoden viimeisenä päivänä Suomessa vakituisesti asuvia Suomen ja ulkomaiden kansalaisia.

a. Väestö ikäryhmittäin vuosien 2010–2022 päättyessä

Vuosi	Kaikki	Ikäryhmä								
		0–15	16–24	25–34	35–44	45–54	55–64	65–74	75–84	85–
2010	5 375 301	951 908	595 642	685 416	663 794	751 948	785 723	505 398	321 354	114 118
2011	5 401 338	950 943	598 649	685 740	660 260	747 255	778 989	535 845	324 589	119 068
2012	5 427 098	952 071	599 855	686 136	657 570	744 636	768 778	565 259	329 242	123 551
2013	5 451 958	953 520	595 950	690 811	656 365	743 531	755 419	592 082	335 302	128 978
2014	5 474 155	956 215	589 513	695 222	659 811	735 546	746 372	615 460	341 891	134 125
2015	5 490 376	954 934	581 773	699 800	664 584	725 802	740 210	642 530	341 444	139 299
2016	5 508 045	952 857	575 676	705 007	672 597	713 790	737 752	650 388	357 036	142 942
2017	5 520 900	948 785	566 231	707 741	685 384	699 703	733 271	677 803	355 731	146 251
2018	5 529 156	941 713	557 977	707 392	701 491	682 909	732 353	693 129	364 458	147 734
2019	5 539 506	932 182	550 893	709 222	711 415	673 395	730 390	707 122	373 731	151 156
2020	5 540 767	921 678	546 407	709 401	714 300	666 761	726 139	708 150	392 913	155 018
2021	5 556 508	914 142	546 197	712 563	717 584	664 627	722 241	702 987	418 435	157 732
2022	5 572 305	902 421	550 282	718 683	723 281	663 015	720 024	693 696	441 755	159 148

Lähde: Kela: Kelan väestötilasto www.tietotarjotin.fi.

b. Väestö maakunnittain ja ikäryhmittäin vuoden 2022 päättyessä

Maakunta	Kaikki	Ikäryhmä								
		0–15	16–24	25–34	35–44	45–54	55–64	65–74	75–84	85–
Koko maa	5 572 305	902 421	550 282	718 683	723 281	663 015	720 024	693 696	441 755	159 148
Uusimaa	1 736 905	294 958	169 959	265 454	258 644	221 694	210 332	170 018	110 395	35 451
Varsinais-Suomi	486 219	74 275	49 709	63 360	61 518	58 214	62 069	61 063	40 938	15 073
Satakunta	212 779	31 800	18 735	22 293	24 978	24 821	29 637	31 544	20 999	7 972
Kanta-Häme	169 859	26 224	15 108	17 268	20 331	21 110	24 188	24 378	15 626	5 626
Pirkanmaa	533 656	84 920	57 111	74 645	70 709	62 796	64 199	62 732	41 335	15 209
Päijät-Häme	204 751	30 342	18 024	21 877	23 787	24 606	28 647	30 570	20 018	6 880
Kymenlaakso	160 004	21 760	13 116	15 878	18 184	19 596	24 047	24 959	16 487	5 977
Etelä-Karjala	125 457	17 012	12 087	13 071	14 057	14 861	18 168	19 034	12 354	4 813
Etelä-Savo	130 563	16 775	10 660	11 886	13 329	14 465	20 384	22 893	14 655	5 516
Pohjois-Savo	247 865	37 093	23 947	29 046	29 008	27 255	35 157	36 608	21 624	8 127
Pohjois-Karjala	162 702	23 115	16 312	18 461	18 472	16 948	23 207	25 635	15 016	5 536
Keski-Suomi	272 699	43 658	29 745	34 186	33 029	30 631	34 961	35 864	22 495	8 130
Etelä-Pohjanmaa	190 889	32 424	18 066	19 942	22 125	21 387	25 786	27 414	16 869	6 876
Pohjanmaa	176 408	31 367	19 123	21 419	21 831	20 261	20 588	21 140	14 732	5 947
Keski-Pohjanmaa	67 901	13 186	6 534	7 409	8 170	7 544	8 306	8 938	5 700	2 114
Pohjois-Pohjanmaa	416 812	80 815	47 854	52 224	52 615	46 827	49 451	48 332	28 136	10 558
Kainuu	70 528	10 138	6 014	6 854	7 784	7 444	10 864	11 887	6 952	2 591
Lappi	175 927	27 274	15 676	20 005	20 842	18 615	25 890	26 888	14 897	5 840
Ahvenanmaa	30 381	5 285	2 502	3 405	3 868	3 940	4 143	3 799	2 527	912

 Lähde: Kela: Kelan väestötilasto www.tietotarjotin.fi.

Liite 13. Aluejako

Maakunnat vuoden 2022 lopussa

Maakunnat

- 01 Uusimaa
- 02 Varsinais-Suomi
- 04 Satakunta
- 05 Kanta-Häme
- 06 Pirkanmaa
- 07 Päijät-Häme
- 08 Kymenlaakso
- 09 Etelä-Karjala
- 10 Etelä-Savo
- 11 Pohjois-Savo
- 12 Pohjois-Karjala
- 13 Keski-Suomi
- 14 Etelä-Pohjanmaa
- 15 Pohjanmaa
- 16 Keski-Pohjanmaa
- 17 Pohjois-Pohjanmaa
- 18 Kainuu
- 19 Lappi
- 21 Ahvenanmaa

